

ประมาณการ เศรษฐกิจไทย | 2560

ณ เมษายน 2560
As of April 2017

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2017

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

- ศึกษา และวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหาภาคและระหว่างประเทศอย่างมีอาชีพ
- ติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
- พัฒนาบุคลากรและองค์กรสู่ความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ยุทธศาสตร์

- ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข็งขันได้
- กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณูปโภค
- เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
- เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร

เป้าประสงค์

- เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
- การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
- การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
- องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณะ
- องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค : “เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหาภาคอย่างมีอาชีพ”

“วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหาภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณะ”

สารบัญ

หน้า

1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	6
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2560 (ณ เดือนเมษายน 2560)	8
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2560	10
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2560	27

2. ภาคการคลัง:

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ของปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)	38
--	----

3. ภาคการเงิน:

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 1 ปี 2560	46
--	----

4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings

4.1 ทิศทางของการตรวจการคลังยุค “ประเทศไทย 4.0” : กรณีศึกษาจากต่างประเทศ	52
4.2 Universal Basic Income กับการแก้ไขปัญหาความยากจน: กรณีศึกษาจากต่างประเทศ	62
4.3 ความหวังใหม่ของเอเชียกับโอกาสทางการค้าของไทย	74
4.4 การเลือกตั้งในปี 2560 ของหลายประเทศสมาชิกยูโรโซน	83
4.5 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไทย	91
4.6 จับตาอาเซียน : เงินเพื่อติดปีก	100
4.7 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตเชิงพื้นที่ ด้วยวิธี Data Envelopment Analysis	107
4.8 BLOCKCHAIN อิสระภาพข้อมูลไร้พรอมแคน สู่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม	115

5. Thailand's Key Economic Indicators

123

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2560 (ณ เดือนเมษายน 2560)

**“เศรษฐกิจไทยปี 2560 คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.6
โดยได้รับแรงสนับสนุนจากการส่งออกที่เร่งตัวขึ้น
และการใช้จ่ายภาครัฐที่ขยายตัวต่อเนื่อง”**

สำนักงานเศรษฐกิจการคลังประเมินว่า เศรษฐกิจไทยในปี 2560 คาดว่าจะสามารถขยายตัวได้ร้อยละ 3.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 – 3.9) เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.2 โดยมีปัจจัยสนับสนุนหลักจากอุปสงค์ภายในおくประเทศไทย โดยเฉพาะจากการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปีก่อนอย่างชัดเจน ตามเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่เริ่มนีแนวโน้มขยายตัวตีขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้ การใช้จ่ายภาครัฐยังคงเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยเฉพาะจากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1.9 แสนล้านบาท และการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ อีกทั้ง โครงการรถไฟทางคู่และรถไฟฟ้าในเขตเมือง โครงการมอเตอร์เวย์ และโครงการพัฒนาท่าอากาศยาน สำหรับการลงทุนภาคเอกชน มีแนวโน้มขยายตัวได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำ อันจะช่วยให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับที่เอื้อต่อการลงทุนภาคเอกชน นอกจากนี้ การลงทุนภาครัฐที่เพิ่มขึ้นยังจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและช่วยกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนในประเทศไทย ได้มากขึ้น ขณะที่แนวโน้มรายได้เกษตรกรที่ปรับตัวดีขึ้นตามราคสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกและผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจะเป็นแรงสนับสนุนให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ต่อเนื่อง

สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจของไทยยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยในส่วนของเสถียรภาพเศรษฐกิจภายในประเทศคาดว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2560 จะอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (โดยมีช่วงประมาณการที่ร้อยละ 1.1 - 1.7) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนตามแนวโน้มต้นทุนจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีทิศทางเพิ่มขึ้น ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศไทย คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 39.0 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 8.9 – 9.5 ของ GDP)

ทั้งนี้ ในการประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด อีกทั้งแนวโน้มการพื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศไทยคู่ค้า ความผันผวนของตลาดเงินโลก ความไม่แน่นอนของนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศของสหราชอาณาจักร และความไม่แน่นอนทางการเมืองของยุโรป รวมทั้งสถานการณ์ขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศ

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี 2560 (ณ เดือนเมษายน 2560)

	2558	2559	2560f	
			ณ เม.ย. 60	ช่วง
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.48	3.63	3.51	3.26 ถึง 3.76
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐ ต่อบาร์เรล)	51.2	41.3	53.7	50.7 ถึง 56.7
3) ราคสินค้าส่งออกในรูปдолลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-4.1	-0.4	2.4	1.9 ถึง 2.9
4) ราคสินค้านำเข้าในรูปдолลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-10.8	-2.7	4.5	4.0 ถึง 5.0
สมมติฐานด้านนโยบาย				
5) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อдолลาร์สหรัฐ)	34.25	35.30	35.50	35.00 ถึง 36.00
6) อัตราดอกเบี้ยนโยบายของไทย ณ สิ้นปี (ร้อยละ)	1.50	1.50	1.50	1.25 ถึง 1.75
7) รายจ่ายภาคราษฎร (ล้านล้านบาท)	3.23	3.39	3.63	3.59 ถึง 3.67
8) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	29.9	32.6	35.0	34.5 ถึง 35.5
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	2.9	3.2	3.6	3.3 ถึง 3.9
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคากองที่ (ร้อยละ)	2.2	3.1	3.0	2.7 ถึง 3.3
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคากองที่ (ร้อยละ)	3.0	1.6	3.0	2.7 ถึง 3.3
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคากองที่ (ร้อยละ)	-2.2	0.4	2.7	2.4 ถึง 3.0
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคากองที่ (ร้อยละ)	29.3	9.9	10.9	10.6 ถึง 11.2
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้า และบริการ (ร้อยละ)	0.7	2.1	2.4	2.1 ถึง 2.7
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้า และบริการ (ร้อยละ)	0.0	-1.4	2.8	2.5 ถึง 3.1
6) ดุลการค้า (พันล้านдолลาร์สหรัฐ)	26.8	35.8	29.3	29.0 ถึง 29.6
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปдолลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-5.6	0.0	3.3	3.0 ถึง 3.6
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปдолลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	-10.6	-4.7	7.5	7.2 ถึง 7.8
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านдолลาร์สหรัฐ)	32.1	46.8	39.0	38.7 ถึง 39.3
- ร้อยละของ GDP	8.1	11.5	9.2	8.9 ถึง 9.5
8) อัตราเงินเพื่อทั่วไป (ร้อยละ)	-0.9	0.2	1.4	1.1 ถึง 1.7
อัตราเงินเพื่อพื้นฐาน (ร้อยละ)	1.0	0.7	0.7	0.4 ถึง 1.0

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2017 (As of April 2017)

"The Thai economy is forecast to expand by 3.6 percent in 2017 from decent export progression and continuing growth in public expenditure"

FPO economic projections as of April 2017 anticipate the Thai economy to grow by 3.6 percent (or within a range of 3.3 to 3.9) in 2017, higher than 3.2 percent growth last year. This expansion is mainly due to a good tendency in external demand especially export of goods sector, which is expected to grow progressively from last year. Moreover, public expenditure would still be the main driver of the economy especially the new extra budget of fiscal year 2017 (190,000 million baht) as well as several new transportation infrastructure projects which could be launched this year such as double-track railway system, sky-train, motorway and airport development. For private investment, low interest rate and the progression of public investment projects would support private investment to moderately expand from last year. Finally, increasing commodity prices, which lead to satisfactory trend in farm income, would support a continuous growth in private consumption.

Thai economic stability remains steadily good. For internal stability, headline inflation is predicted to be 1.4 (or within a range of 1.1 – 1.7) consistent with the upside trend of energy prices. While external stability, current account is projected to be a surplus of USD 39.0 billion or 9.2 percent of GDP (or within a range of 8.9 - 9.5 percent of GDP).

For the economic projections, several risk factors should be elaborately considered such as a fragile recovery of trading partners' economies, global financial markets turmoil, US international trade policies, political situation in Europe and international political conflict.

Major Assumptions and Economic Projections for 2017 (As of April 2017)

	2558	2559	2017f As of Apr 17	
			Avg.	Range
Major Assumptions				
<u>Exogenous Variables</u>				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.48	3.63	3.51	3.26 to 3.76
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	51.2	41.2	53.7	50.7 to 56.7
3) Export price in U.S. dollar (percent y-o-y)	-4.1	-0.4	2.4	1.9 to 2.9
4) Import price in U.S. dollar (percent y-o-y)	-10.8	-2.7	4.5	4.0 to 5.0
<u>Policy Variables</u>				
5) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	34.25	35.30	35.50	35.00 to 36.00
6) Policy rate at year-end (percent y-o-y)	1.50	1.50	1.50	1.25 to 1.75
7) Public Expenditure(Trillion Baht)	3.23	3.39	3.63	3.59 to 3.67
8) Number of foreign tourists (Million)	29.9	32.6	35.0	34.5 to 35.5
Projections				
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	2.9	3.2	3.6	3.3 to 3.9
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	2.2	3.1	3.0	2.7 to 3.3
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	3.0	1.6	3.0	2.7 to 3.3
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment (percent y-o-y)	-2.2	0.4	2.7	2.4 to 3.0
- Real Public Investment (percent y-o-y)	29.3	9.9	10.9	10.6 to 11.2
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	0.7	2.1	2.4	2.1 to 2.7
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	0.0	-1.4	2.8	2.5 to 3.1
6) Trade Balance (USD billion)	26.8	35.8	29.3	29.0 to 29.6
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-5.6	0.0	3.3	3.0 to 3.6
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	-10.6	-4.7	7.5	7.2 to 7.8
7) Current Account (billion U.S.)	32.1	46.8	39.0	38.7 to 39.3
- Percentage of GDP	8.1	11.5	9.2	8.9 to 9.5
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	-0.9	0.2	1.4	1.1 to 1.7
Core Inflation (percent y-o-y)	1.0	0.7	0.7	0.4 to 1.0

7 ข้อสมมติฐาน

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2560

1

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ
ของ 15 ประเทศคู่ค้า

+3.5%

(ปี 2559 +3.4%)

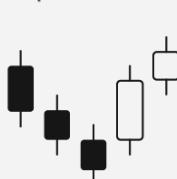

2

ค่าเงินบาทต่ออลาร์สหราชูปถัมบ์

35.50

(ปี 2559 35.29)

ดัชนีค่าเงินบาท

102.6

(ปี 2559 100.7)

4

ราคาสินค้าส่งออก

+2.4%

(ปี 2559 -0.4%)

ราคาสินค้านำเข้า

+4.5%

(ปี 2559 -2.7%)

7

รายจ่ายภาครัฐบาล

3.63 ล้าน
ล้านบาท

(ปี 2559 3.39 ล้านล้านบาท)

3

ราคาน้ำมันดิบดูไบ

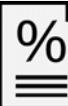

53.7 \$/bbl

(ปี 2559
41.3\$/bbl)

5

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย

1.50%

(ปี 2559 1.50%)

6

นักท่องเที่ยว
ต่างชาติ

35.0

ล้านคน

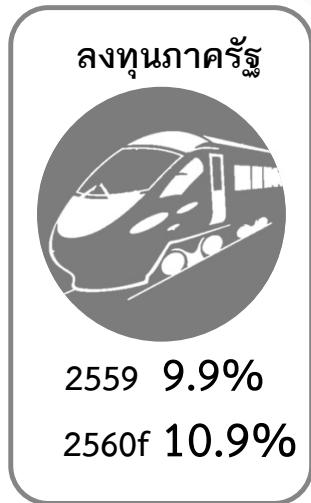
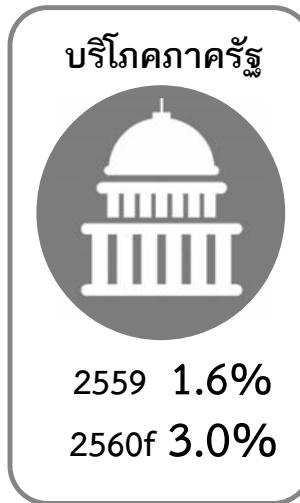

(ปี 2559

32.6 ล้านคน)

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2560

โดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง (ประมาณการ ณ เดือน เมษายน 2560)

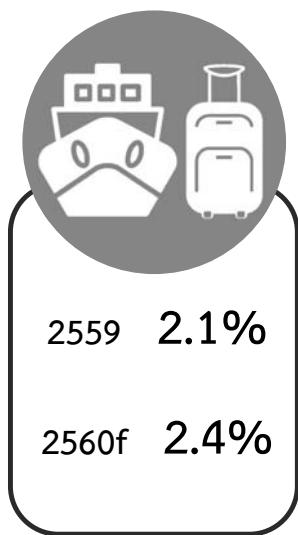
บริโภคภาคเอกชน

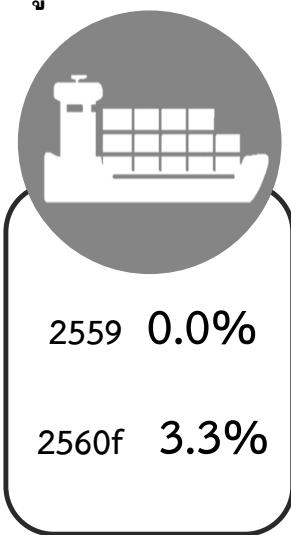
ลงทุนภาคเอกชน

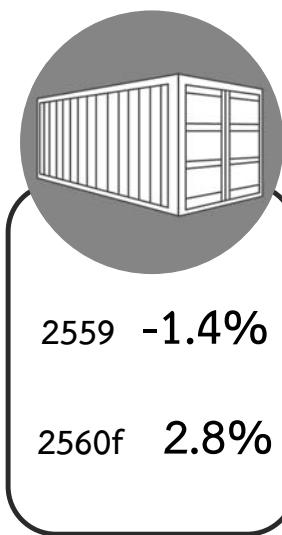
ส่งออกสินค้า&บริการ

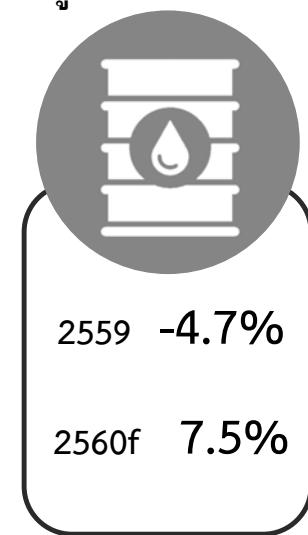
มูลค่าส่งออกสินค้า

นำเข้าสินค้า&บริการ

มูลค่านำเข้าสินค้า

2559 0.2% 2560f 1.4%

เงินเพื่อ

2559 0.7% 2560f 0.7%

หมายเหตุ ข้อมูลเป็นอัตราขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (real term) ยกเว้น อัตราขยายตัวของมูลค่าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

สมบัติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทย

ปี 2559 และ 2560

1. อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของ 15 ประเทศคู่ค้าหลักของไทย

“สศค. คาดว่า ในปี 2560 เศรษฐกิจประเทศไทย 15 ประเทศจะขยายตัวร้อยละ 3.51 เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้า นำโดยการพื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ ญี่ปุ่น และประเทศไทยอีก ที่พึงพาการส่งออกขณะที่คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะยังคงขยายตัวชะลอลงต่อเนื่อง จากการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ความไม่แน่นอนในการเจรจาเงื่อนไขในการออกจากสหภาพยุโรป จะทำให้ภาคธุรกิจในสหราชอาณาจักร ชะลอการลงทุน และทำให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรชะลอตัวต่อเนื่อง”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละ)

ประเทศคู่ค้าหลักเรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2559	2556	2557	2558	2559				2559	2560	ทั้งปี 2560F
				Q1	Q2	Q3	Q4			
15 ประเทศคู่ค้า (76.3%)	3.8	3.8	3.6	3.2	3.3	3.4	3.7	3.4	N/A	3.5
1. สหรัฐฯ (11.4%)	1.7	2.4	2.6	1.6	1.3	1.7	2.0	1.6	N/A	2.4
2. จีน (11.1%)	7.8	7.3	6.9	6.7	6.7	6.7	6.8	6.7	6.9	6.5
3. ญี่ปุ่น (9.6%)	2.0	0.3	1.2	0.4	0.9	1.1	1.6	1.0	N/A	1.4
4. ยูโรโซน (7.2%)	-0.2	1.2	1.9	1.7	1.6	1.8	1.8	1.7	1.7*	1.7
5. ช่องกง (5.3%)	3.1	2.8	2.4	1.0	1.7	2.0	3.1	1.9	N/A	2.1
6. ออสเตรเลีย (4.8%)	2.1	2.8	2.4	2.5	3.1	1.9	2.4	2.5	N/A	2.5
7. มาเลเซีย (4.5%)	4.7	6.0	5.0	4.2	4.0	4.3	4.5	4.2	N/A	4.4
8. เวียดนาม (4.4%)	5.4	6.0	6.7	5.5	5.8	6.6	6.7	6.2	5.1	6.3
9. สิงคโปร์ (3.8%)	4.7	3.3	2.0	1.9	1.9	1.2	2.9	2.0	2.5	2.0
10. อินโด네เซีย (3.8%)	5.6	5.0	4.8	4.9	5.2	5.0	4.9	5.0	N/A	5.1
11. พิลิปปินส์ (3.0%)	7.1	6.2	5.9	6.8	7.0	7.0	6.6	6.8	N/A	6.6
12. อินเดีย (2.4%)	6.2	6.9	7.5	8.6	7.2	7.4	7.0	7.5	N/A	6.8
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	2.9	3.3	2.6	2.8	3.3	2.6	2.3	2.7	2.7	2.6
14. สหราชอาณาจักร (1.8%)	1.9	3.1	2.2	1.6	1.7	2.0	1.9	1.8	2.1*	1.6
15. ไต้หวัน (1.6%)	2.2	4.0	0.7	-0.2	1.1	2.1	2.9	1.5	2.6	1.8

หมายเหตุ: *ตัวเลขเบื้องต้น

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2559)

→ เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 (ตัวเลขเบื้องต้น) ขยายตัวร้อยละ 1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อน (ขัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยการบริโภคภาคเอกชนในประเทศขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งการบริโภค

ภาคเอกชนเป็นเครื่องยนต์หลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสหรัฐฯ ด้วยขนาดร้อยละ 69.2 ของขนาดเศรษฐกิจรวม นอกจากนี้ การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวสูงสุดในรอบ 5 ไตรมาสที่ร้อยละ 2.0 ขณะที่การลงทุนภาครัฐ หดตัวต่อเนื่อง ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจยังคงอยู่ในเกณฑ์ดี โดยพบว่าภาคการจ้างงานมีพิษทางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง บ่งชี้จากอัตราการว่างงานของสหรัฐฯ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 เฉลี่ยที่ร้อยละ 4.7 ของกำลังแรงงานรวม โดยในเดือนมีนาคม 2560 อัตราการว่างงานลดลงต่ำสุดในรอบ 9 ปี 10 เดือน ที่ร้อยละ 4.5 ของกำลังแรงงานรวม สำหรับเสถียรภาพด้านราคา อัตราเงินเฟ้อเริ่มปรับตัวสูงขึ้นเกินเป้าหมายระยะกลางของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 2.0 โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ปรับตัวขึ้นจากไตรมาสก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 1.1 ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุให้ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการเงินของสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) เมื่อวันที่ 14 – 15 มีนาคม 2560 มีมติปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายมาอยู่ที่ร้อยละ 0.75 - 1.00 ต่อปี ซึ่งนับเป็นการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยติดต่อกัน 2 ครั้งที่เร็วที่สุดในรอบกว่า 10 ปี หลังจากที่ FOMC มีมติปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายก่อนหน้านี้แล้วเมื่อเดือนธันวาคม 2559

→ ในปี 2560 คาดว่า เศรษฐกิจสหรัฐฯ จะขยายตัวร้อยละ 2.4 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.2 – 2.6 ขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2559 โดยคาดว่า ตลาดแรงงานสหรัฐฯ ที่ฟื้นตัวเต็มที่ใกล้เคียงกับระดับก่อนวิกฤติ และรายได้ภาคเอกชนที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นจะช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายภายในประเทศ นอกจากนี้นโยบายระยะต้นเศรษฐกิจของนายโดนัลด์ ทรัมป์ ประธานาธิบดีคนใหม่ ที่มุ่งสร้างการจ้างงานและสนับสนุนสินค้าภายในประเทศ ตลอดจนลงทุนในสาธารณูปโภคต่างๆ จะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจสหรัฐฯ ได้ในระยะสั้น อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องจับตามองแรงกดดันเงินเฟ้อที่อาจเร่งตัวขึ้น และอาจส่งผลให้ FOMC ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายเร็วกว่าคาดได้

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.1 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2559)

→ เศรษฐกิจของจีนในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 6.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2559 ที่เศรษฐกิจจีนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.7 และอยู่เหนือเป้าหมายของทางการเงินที่ตั้งไว้ระหว่างที่ร้อยละ 6.5 สำหรับปี 2560 โดยคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ขัดผลทางฤดูกาลแล้ว) โดยภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 51.6 ของเศรษฐกิจขยายตัวได้ในอัตราสูงถึงร้อยละ 7.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 39.8 ของเศรษฐกิจขยายตัวได้ในอัตราค่อนข้างสูง เช่นเดียวกันที่ร้อยละ 6.4 ในขณะที่ภาคเกษตรกรรมซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 8.6 ของเศรษฐกิจขยายตัวได้ร้อยละ 3.0 ด้านเสถียรภาพภายในประเทศพบว่า อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชลอลงจากร้อยละ 2.2 และอัตราการว่างงานทรงตัวต่อเนื่องจากปีก่อนที่ร้อยละ 4.0 ของกำลังแรงงานรวมต่อเนื่อง

→ ในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจจีนจะขยายตัวชลอลงต่อเนื่อง โดยอยู่ที่ร้อยละ 6.5 หรือในช่วงคาดการณ์ร้อยละ 6.0 – 7.0 ชลอลงต่อเนื่องเป็นปีที่ 7 สอดคล้องกับเป้าหมายที่ทางการเงินกำหนดไว้ที่ร้อยละ 6.5 ซึ่งการแพร่ความร้อนแรงส่วนหนึ่งจะมาจากการเพิ่มความเข้มงวดในการซื้อสั่งหาริมทรัพย์ของทางการเงิน ซึ่งเริ่มมีผลตั้งแต่ปลายปี 2559 หลังจากที่มาตราการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านภาคอสังหาริมทรัพย์ได้ส่งผลให้ยอดขายบ้านและราคากับบ้านขยายตัวในอัตราสูงขึ้นต่อเนื่องในช่วงก่อนหน้า จนก่อให้เกิดความกังวลว่าอาจมีปัญหาฟองสบู่ ประกอบกับปัญหาหนี้ในระดับสูงโดยเฉพาะของภาคเอกชนในจีน ทำให้ทางการเงินต้องเริ่มออกมาตรการควบคุมคุณภาพสินเชื่อและกฎเกณฑ์การซื้อสั่งหาริมทรัพย์ที่เข้มงวดขึ้น จึงคาดว่ากิจกรรมทาง

เศรษฐกิจที่เกี่ยวเนื่องกับภาคอสังหาริมทรัพย์ เช่น ภาคการก่อสร้าง จะชะลอตัวลงต่อเนื่องในปี 2560 เป็นต้นอย่างไรก็ตาม ภาคการค้าระหว่างประเทศที่ฟื้นตัวขึ้นจะเข้ามาเสริมเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจสำคัญของเศรษฐกิจจีนในปี 2560 ประกอบกับความเสี่ยงสำคัญของเศรษฐกิจจีนในปีก่อนบรรเทาลงในปีนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเด็นเงินทุนไหลออกและเงินหยวนอ่อนค่าที่มีแนวโน้มทุเลาลง สะท้อนจากเงินทุนไหลออกที่ชะลอลง ตั้งแต่ต้นปี 2560 และการเริ่มกลับมาเพิ่มขึ้นของเงินทุนสำรองระหว่างประเทศตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2560 รวมทั้งอัตราแลกเปลี่ยนเงินหยวนที่มีสัญญาณทรงตัว นอกจากนี้ความเสี่ยงในการการเงินลดลง บ่งชี้จาก สัดส่วนหนี้รวมที่เริ่มทรงตัว สะท้อนความคืบหน้าในการพยายามลดความเสี่ยงในการการเงิน ที่สำคัญอย่างยิ่ง คาดว่าทางการจีนจะพยายามทำให้เศรษฐกิจเติบโตได้ตามเป้าหมายที่ประกาศไว้ที่ร้อยละ 6.5 เพื่อรักษา เศรษฐกิจในประเทศ เนื่องจากจะมีการประชุมและผลักดันปลดปล่อยอำนาจสำนักงานจัดการในประเทศ จีน ในช่วงเดือน ตุลาคม 2560

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย : สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 9.5 ของมูลค่า ส่งออกสินค้ารวมในปี 2559)

→ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาส 1 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 1.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยมี สัญญาณฟื้นตัวที่เริ่มชัดเจนขึ้น สะท้อนจากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจ อาทิ มูลค่าการส่งออกสินค้าที่กลับมาขยายตัว ในอัตราสูงถึงร้อยละ 8.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หลังจากหดตัวต่อเนื่อง 5 ไตรมาส จากการส่งออกสินค้าไปยัง ตลาดหลักโดยเฉพาะจีน ญี่ปุ่น อาเซียน และสหราชอาณาจักร ที่กลับมาขยายตัวได้ในอัตราสูง ประกอบกับการส่งออก บริการยังคงขยายตัวได้ดีแม้ในอัตราที่ชะลอลง สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เข้ามาญี่ปุ่นขยายตัว เพลี่ยร้อยละ 13.6 ชะลอลงจากร้อยละ 15.5 ในไตรมาสก่อนหน้า อีกทั้งอุปสงค์ในประเทศมีสัญญาณฟื้นตัว บ่งชี้จากยอดค้าปลีกที่กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 1.1 จากที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.6 ในปี 2559 และความเชื่อมั่น ผู้บริโภคที่กลับมาอยู่ในระดับเฉลี่ย 43.3 จุด สูงสุดในรอบกว่า 4 ปี และอัตราเงินเฟ้อกลับมาเป็นปกติที่เฉลี่ย ร้อยละ 0.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน จากที่หดตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.1 ในปี 2559

→ ในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะขยายตัวร้อยละ 1.4 หรือที่ช่วงคาดการณ์ร้อยละ 0.9 – 1.9 เร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 1.0 โดยมีแรงสนับสนุนสำคัญ 2 ส่วนคือ ภาคการส่งออก ทั้งสินค้าและบริการจะเป็นแรงส่งที่สำคัญ หลังจากที่อุปสงค์ในตลาดโลกเริ่มกลับมาฟื้นตัวตั้งแต่ต้นปี 2560 ประกอบกับภาคการบริโภคภาคเอกชนซึ่งมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 56.8 ของเศรษฐกิจ ที่เริ่มมีสัญญาณฟื้นตัว สะท้อนจากทั้งยอดค้าปลีก ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภค และอัตราเงินเฟ้อที่กลับมาขยายตัวได้ นอกจากนี้การเลื่อน การปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่มจากการร้อยละ 8.0 สู่ร้อยละ 10.0 ซึ่งจากเดิมจะมีผลบังคับใช้เดือนเมษายน 2560 แต่ถูกปรับเลื่อนออกไปเป็นเดือนตุลาคม 2562 จะทำให้การบริโภคภายในประเทศยังคงขยายตัวได้ต่อเนื่อง ทั้งนี้ ราคาน้ำมันในตลาดโลกที่เริ่มปรับตัวสูงขึ้นอาจเป็นปัจจัยลบต่ออุตสาหกรรมค้า เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นผู้นำเข้า พลังงานสุทธิ นอกจากนี้ การเตรียมการเพื่อเป็นเจ้าภาพกีฬาโอลิมปิกในปี 2563 (ค.ศ. 2020) จะทำให้มีเม็ดเงิน หมุนเวียนมากขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อก่อสร้างสนามกีฬาและพัฒนาสาธารณูปโภคต่างๆ รวมทั้งก่อให้เกิด การจ้างงานเพิ่มเติม อีกทั้งธนาคารกลางญี่ปุ่นจะยังคงใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายทั้งการเข้าซื้อสินทรัพย์ที่ 80 ล้านล้านเยนต่อปี คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายร้อยละ -0.1 และคงเป้าอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อายุ 10 ปี ไว้ที่ร้อยละ 0 และในเดือนเมษายน 2560 ธนาคารกลางญี่ปุ่นได้ปรับเพิ่มประมาณการอัตราการ ขยายตัวเศรษฐกิจปีงบประมาณ 2560 เป็นร้อยละ 1.6 จากร้อยละ 1.5 ในการประมาณการครั้งก่อนในเดือน มกราคม 2560

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 7.2 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2559)

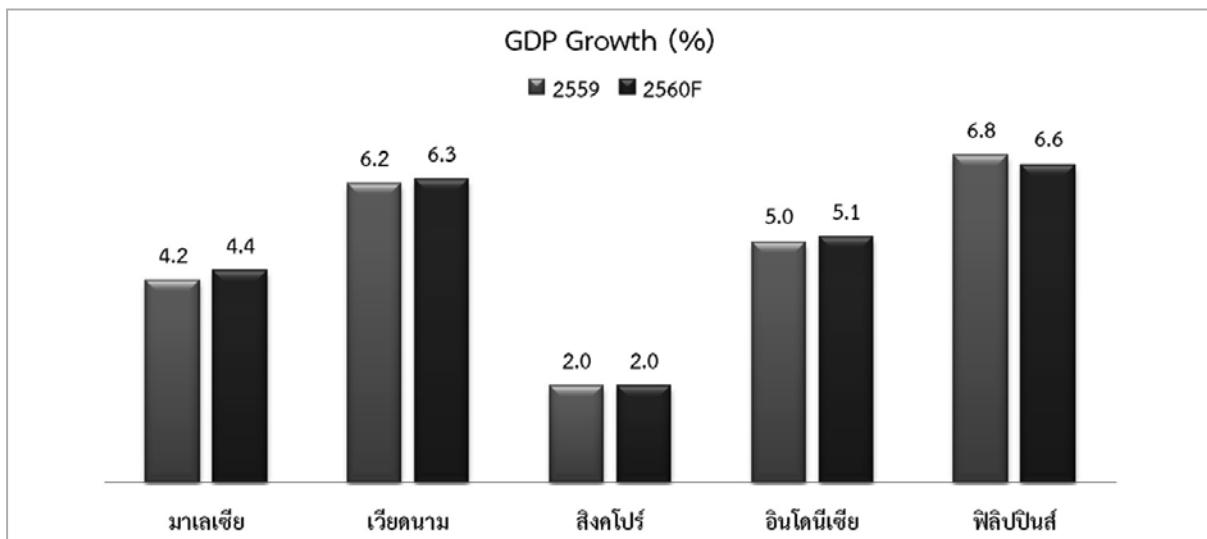
→ เศรษฐกิจยูโรโซนในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 1.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขัดผลทางฤดูกาล) โดยด้านอุปทานในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 เศรษฐกิจยูโรโซนส่งสัญญาณการขยายตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้า โดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อร่วมเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 อยู่ที่ระดับ 55.6 จุด สูงสุดในรอบเกือบ 6 ปี ซึ่งเป็นผลมาจากการดัชนี ทั้งภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวสูงขึ้น สอดคล้องกับการขยายตัวในด้านอุปสงค์ที่บ่งชี้จากดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ปรับตัวดีขึ้นมาอยู่ที่ระดับ -5.3 จุด จากระดับ -6.4 จุด ในไตรมาสก่อนหน้า นอกจากนี้ อุปสงค์จากต่างประเทศปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน โดยมูลค่าส่งออกเฉลี่ยในเดือนกรกฎาคม-กุมภาพันธ์ 2560 ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 8.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.2 ทั้งนี้ ในด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจ อัตราการว่างงานในเดือนกรกฎาคม-กุมภาพันธ์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 9.6 ของกำลังแรงงานรวม ลดลงเล็กน้อยจากค่าเฉลี่ยในไตรมาสที่ 4 ปี 2559 ที่อยู่ที่ร้อยละ 9.7 ของกำลังแรงงานรวมขณะที่อัตราเงินเฟ้อไตรมาสที่ 1 ปี 2560 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 1.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน โดยเฉพาะในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ที่ปรับเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 2.0 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดในรอบ 4 ปีกว่า เนื่องจากราคาอาหารตามฤดูกาลและราคายาน้ำดื่มพลังงานที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 และร้อยละ 9.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

→ ในปี 2560 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนจะขยายตัวในระดับทรงตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 1.7 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.2 – 2.2 และคาดว่าธนาคารกลางยุโรปจะยังคงมาตรการด้านการเงินแบบผ่อนคลาย (QE) ต่อไป ซึ่งคาดว่ามาตรการดังกล่าวจะส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ยูโรสามารถปล่อยสินเชื่อสำหรับการลงทุนและการบริโภคได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ยูโรโซนยังคงเผชิญกับปัญหาหนี้สาธารณะที่อยู่ในระดับสูงของหลายประเทศสมาชิกโดยเฉพาะกรีซ ซึ่งอาจจะเป็นข้อจำกัดในการกระตุ้นเศรษฐกิจ รวมถึงความผันผวนด้านเสถียรภาพของสหภาพยุโรปที่หลายประเทศที่มีเศรษฐกิจขนาดใหญ่ในยูโรโซนมีท่าทีว่าอาจจะถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป เช่น ฝรั่งเศส (เลือกตั้งในเดือนพฤษภาคม 2560) เยอรมนี (เลือกตั้งในเดือนกันยายน 2560) และอิตาลี (เลือกตั้งในปี 2561 แต่อาจเลื่อนขึ้นเป็นเลือกตั้งในปี 2560 เช่นกันหากได้ข้อสรุปของกฎหมายเลือกตั้งแล้ว) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการเจรจา Brexit กับสหราชอาณาจักรที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของทั้งสหภาพยุโรปและสหราชอาณาจักรทั้งในภาคธุรกิจ การลงทุน รวมถึงการบริโภคอย่างมีนัยสำคัญ

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.5 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2559)

→ เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (มาเลเซีย เวียดนาม สิงคโปร์ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์) ในไตรมาส 1 ปี 2560 มีสัญญาณผสม โดยเศรษฐกิจอินโดนีเซีย อุปสงค์ในประเทศมีสัญญาณชะลอลง สะท้อนจากยอดค้าปลีกและดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ลดลง อย่างไรก็ตาม การส่งออกยังคงขยายตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 6 ขณะที่เศรษฐกิจฟิลิปปินส์และมาเลเซียได้รับแรงส่งจากหั้งอุปสงค์ภายในและภายนอกประเทศที่มีแนวโน้มขยายตัวได้ดี สะท้อนจากยอดค้าปลีกและมูลค่าส่งออกในไตรมาสแรกที่เพิ่มขึ้น ขณะที่เศรษฐกิจสิงคโปร์และเวียดนามซึ่งพึ่งพาการส่งออกในระดับสูง ยังขยายตัวต่อเนื่องแม้จะชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 และ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ โดยภาคการส่งออกยังคงเป็นปัจจัยบวกของการขยายตัวทางเศรษฐกิจของทั้ง 2 ประเทศ

ภาพที่ 1 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจอาเซียน (%)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

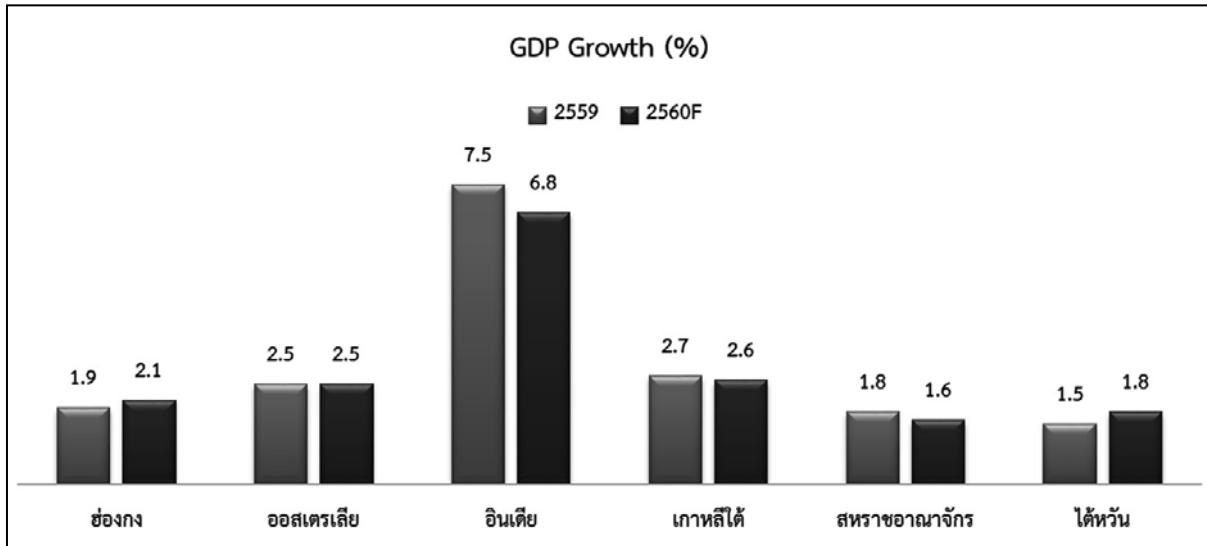
→ ในปี 2560 คาดว่า เศรษฐกิจอาเซียนส่วนใหญ่จะปรับตัวดีขึ้นจากปี 2559 โดยอาเซียนอยู่ระหว่างปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อลดการพึ่งพาการส่งออกเข้าสู่การขยายตัวจากอุปสงค์ภายในประเทศ โดยประเทศในอาเซียนส่วนใหญ่นำโดยอินโดนีเซียและเวียดนามได้ดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศและการท่องเที่ยวในประเทศ และการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น อินโดนีเซียมีการร่วมมือกับญี่ปุ่นเพื่อลงทุนสร้างรถไฟฟ้าความเร็วสูงเส้นทางจากรัฐกานา-สุราบายา ขณะที่เวียดนามมีแผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งคาดว่าแนวโน้มดังกล่าวที่ได้เริ่มดำเนินการมาแล้วหลายปีหรือบางส่วนจะเริ่มดำเนินการในปี 2560 นี้จะเริ่มเห็นผลที่เป็นรูปธรรม และส่งผลให้เศรษฐกิจอาเซียนขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2559 ขณะที่เศรษฐกิจพลิบปินส์คาดว่าจะขยายตัวชะลอลงเล็กน้อยจากปีก่อนแต่ยังเป็นการขยายตัวในระดับสูง และยังคงอยู่ในช่วงร้อยละ 6.5-7.5 ตามเป้าหมายของรัฐบาลพลิบปินส์อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจอาเซียนยังคงเผชิญความเสี่ยงจากการเศรษฐกิจโลก อันประกอบด้วย ราคาน้ำมันและสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกที่เริ่มปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนเพิ่มขึ้นและอาจเป็นข้อจำกัดในการดำเนินนโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ นอกจากนี้ปัจจัยต่างๆ อาทิ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสถานการณ์หนี้ที่อยู่ในระดับสูงของจีน ปัญหาหนี้ครัวเรือนในระดับสูงของประเทศกำลังพัฒนาผลกระทบจากการเจรจาของสหภาพยุโรป การดำเนินนโยบายเศรษฐกิจของสหราชอาณาจักรที่มุ่งกีดกันทางการค้าและการปรับข้อตกลงเดิม เช่น ภาษีนำเข้าและสตางค์ รวมถึงความไม่แน่นอนในภาคสมุทรภาคหลีปัจจัยเหล่านี้คาดว่าอาจส่งผลให้อุปสงค์ต่างประเทศมีความไม่แน่นอนและมีความเสี่ยงที่อาจฉะลอกตัว ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกของอาเซียนในปี 2560 เช่นกัน

1.6 เศรษฐกิจประเทศไทยค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออก ร้อยละ 17.7 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2559)

→ เศรษฐกิจประเทศไทยค้าอื่นๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ส่งสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยเฉพาะเศรษฐกิจที่พึ่งพาการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮ่องกง เป็นต้น โดยเศรษฐกิจเกาหลีใต้ขยายตัวได้ร้อยละ 2.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากร้อยละ 2.4 ในไตรมาสก่อนหน้า และอยู่ในอัตราใกล้เคียงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยในปี 2559 ที่ร้อยละ 2.8 เนื่องจากการส่งออกซึ่งเป็นภาคส่วนสำคัญ

ของเศรษฐกิจขยายตัวได้เร่งขึ้น ประกอบกับการบริโภคภาคเอกชนซึ่งมีสัดส่วนขนาดใหญ่รองลงมาจากการการส่งออกปรับตัวดีขึ้นชั่นกัน สดคล้องกับเศรษฐกิจได้หัวนึงในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวได้ร้อยละ 2.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน แม้จะลดลงเล็กน้อยจากในไตรมาสก่อน เดต่อเป็นการเร่งขึ้นมากจากปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 1.5 ส่วนหนึ่งได้รับอานิสงส์จากปัจจัยฐานต่าในไตรมาสที่ 1 ปีก่อน นอกจากนี้ เศรษฐกิจที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลัก เช่น อินเดีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร เป็นต้น ก็ได้รับผลบวกจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ในตลาดโลก สะท้อนจากการส่งออกที่ขยายตัวได้ดีขึ้นชั่นกัน

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2559 และคาดการณ์ปี 2560

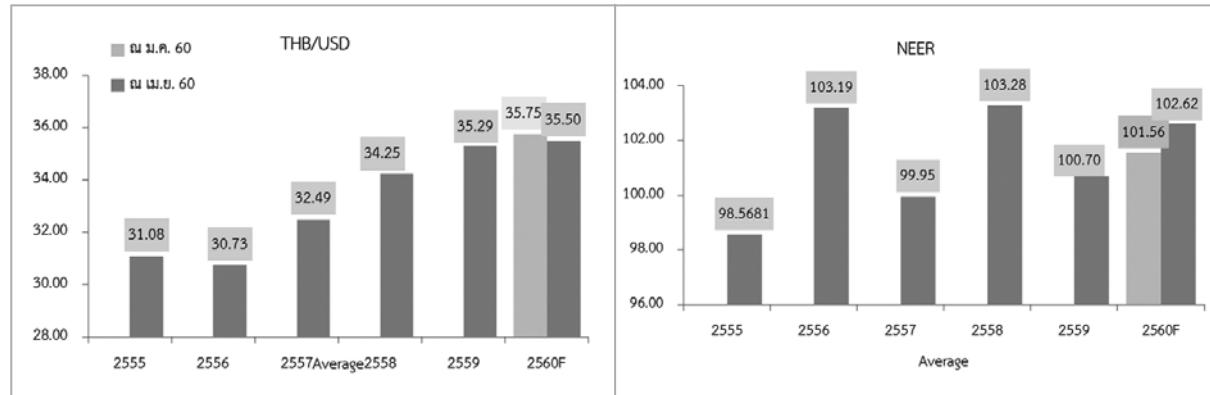
ที่มา: รวบรวมโดย ศศค.

→ ในปี 2560 คาดว่าการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่นๆ ในเอเชีย ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร จะขยายตัวได้ในใกล้อัตราเดียงกับปี 2559 โดยประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นหลักมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่เศรษฐกิจที่พึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนขยายตัวทรงตัวจนถึงชะลอตัวลงเล็กน้อย โดยกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการส่งออกเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เช่น อ่องกง เกาหลีใต้ และไต้หวัน เป็นต้น เริ่มเห็นสัญญาณฟื้นตัวจากการการส่งออกจากอุปสงค์ในตลาดโลกที่เริ่มปรับตัวดีขึ้นตั้งแต่ปลายปี 2559 แม้ส่วนหนึ่งจะเป็นผลจากปัจจัยฐานต่า นอกจากนี้ในกรณีของไต้หวัน การผลิตภาคอุตสาหกรรมเริ่มกลับมาขยายตัวได้ชัดเจนขึ้นสอดรับการการฟื้นตัวของการส่งออก อีกทั้งหลายประเทศเร่งสนับสนุนเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายการคลัง เช่น เกาหลีใต้ เป็นต้น ได้ตั้งเป้าหมายเร่งเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้เติบโตร้อยละ 30 ของงบประมาณประจำปีมูลค่า 400 ล้านล้านวอน (3.4 แสนล้านдолลาร์สหรัฐ) ภายในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 และเตรียมงบประมาณพิเศษมูลค่า 1.7 หมื่นล้านдолลาร์สหรัฐเพื่อใช้จ่ายในครึ่งแรกของปี 2560 และออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น การจัดเทศบาลจับจ่ายใช้สอยตลอดปี และลงทุนเพื่อมุ่งสู่เศรษฐกิจ 4.0 เป็นต้น ในขณะที่เศรษฐกิจซึ่งพึ่งพาการบริโภคภาคเอกชนคาดว่าจะทรงตัวจนถึงชะลอตัวลงเล็กน้อย ไม่ว่าจะเป็นอสเตรเลียซึ่งคาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อเนื่องจากปี 2559 สำหรับอินเดียซึ่งการบริโภคภาคเอกชนมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 60.8 ของเศรษฐกิจคาดว่าจะชะลอตัวลงเล็กน้อยในปี 2560 ตามผลกระทบทางลบจากการยกเลิกนับตั้งแต่ 500 และ 1,000 รูปี เมื่อว่าผลกระทบในทางลบอาจไม่รุนแรงเท่าที่คาดไว้ในช่วงที่เหตุการณ์เกิดขึ้นเมื่อปลายปี 2559 ขณะที่ในกรณีของสหราชอาณาจักร คาดว่ากระบวนการออกกฎหมายภาษีอากร สหภาพยุโรปที่ดีเดียร่วมถึงการเลือกตั้งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นผู้บริโภคและนักลงทุน ตลอดจนอาจเริ่มมีการย้ายฐานของบริษัทข้ามชาติ ทำให้เศรษฐกิจสหราชอาณาจักรอาจขยายตัวชะลอลงเล็กน้อย

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อдолลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2560 คาดว่าเงินบาทจะอ่อนค่าต่อเนื่อง โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 35.50 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ หรือ อ่อนค่าลงร้อยละ 0.6 จากค่าเฉลี่ยปีก่อนหน้า แต่คาดว่าจะเป็นการอ่อนค่าที่น้อยกว่าเงินสกุลอื่นๆ ทำให้คาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2560 จะแข็งค่าขึ้นเล็กน้อยที่ร้อยละ 1.9” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐฯ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2559 และ 2560

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (บพท.) รวบรวมโดย ศศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ ศศค.

→ ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560 เงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นจากค่าเฉลี่ยปี 2559 โดยเงินบาทเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 34.97 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ กลับมาแข็งค่าขึ้นร้อยละ 0.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2559 โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560 ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการไม่แน่นอนของสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินทั่วโลก นับตั้งแต่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับช่วงเวลาและอัตราการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางสหรัฐฯ นอกจากนี้ สถานการณ์การเมืองของประเทศต่างๆ ในสหภาพยุโรป นับตั้งแต่การประกาศเลือกตั้งเร็วกว่ากำหนดในสหราชอาณาจักร การเลือกตั้งในเนเธอร์แลนด์ และการเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศสรอบแรก ตลอดจนสถานการณ์ความไม่สงบในคาบสมุทรเกาหลี ส่งผลให้ตลาดการเงินโลกผันผวน โดยเมื่อสถานการณ์เศรษฐกิจและการเมืองโลกมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น เงินทุนจะไหลกลับไปสินทรัพย์สหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นสินทรัพย์ปลอดภัย (Safe Haven) และเมื่อสถานการณ์คลี่คลาย เงินทุนจะไหลกลับเข้าสินทรัพย์ในตลาดเออเรียและตลาดเกิดใหม่รวมถึงไทยเพื่อรับผลตอบแทนที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม ดุลการชำระเงิน (Balance of Payments) ในช่วง 3 เดือนแรกของปี 2560 เกินดุลถึง 8.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เปรียบเทียบกับปี 2559 ที่ดุลการชำระเงินทั้งปีเกินดุล 12.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

→ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่นๆ ในภูมิภาคพบว่า ในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560 เงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐแข็งค่าขึ้นในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลอื่นๆ เป็นเหตุให้ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย ศศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 104.13 จุด คิดเป็นการแข็งค่าขึ้นร้อยละ 3.4 เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยปี 2559 สาเหตุหลักมาจากการเงินหายนะและเงินเยนต่อдолลาร์สหรัฐ ที่อ่อนค่าลงถึงร้อยละ 3.7 และ 3.6 จากค่าเฉลี่ยปีก่อน ตามลำดับ

→ ในปี 2560 คาดว่าเงินบาทต่อдолลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงเล็กน้อยจากปี 2559 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 35.50 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 34.50 – 36.50 บาทต่อдолลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นการอ่อนค่าลงร้อยละ 0.6 จากค่าเฉลี่ยปี 2559 โดยแนวโน้มการปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายสหภาพยุโรป

จะยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เงินบาทอ่อนค่า อย่างไรก็ตาม ความไม่แน่นอนในสถานการณ์เศรษฐกิจและการเมืองโลกดังที่กล่าวข้างต้นจะส่งผลให้ตลาดการเงินโลกมีความผันผวนสูง และส่งผลกระทบถึงความเคลื่อนไหวของเงินสกุลหลัก ไม่ว่าจะเป็นยูโร ปอนด์สเตรอร์ลิง ดอลลาร์สหรัฐ และเงินเยน ตลอดจนค่าเงินในภูมิภาครวมถึงเงินบาทด้วย ดังนั้น จึงคาดว่าดัชนีค่าเงินบาทในปี 2560 จะเฉลี่ยที่ 102.62 จุด คิดเป็นการแข็งค่าขึ้นเล็กน้อย หรืออยู่ระหว่าง 1.9 จากค่าเฉลี่ยปี 2559

3. ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ราคาน้ำมันดิบในช่วงไตรมาสแรกของปี 2560 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสแรกปีก่อน เนื่องจาก การปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันดิบของกลุ่ม OPEC ตั้งแต่ช่วงปลายปี 2559 โดยราคาน้ำมันดิบดูไบมีจุดต่ำสุด ในช่วงเดือนมีนาคมที่ 48.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล หลังจากนั้น ราคาน้ำมันดิบมีการปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่าง ค่อยเป็นค่อยไป โดยในช่วง 4 เดือนแรกของปี ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยอยู่ที่ 52.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ทั้งนี้ ราคาน้ำมันดิบยังได้รับแรงกดดันจากความกังวลเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาการปรับลดปริมาณการผลิต น้ำมันดิบ และจากการเพิ่มการผลิตน้ำมันดิบในชั้นหินดินดาน (shale oil) ของสหรัฐฯ ที่ได้ปรับเพิ่มแท่นขุดเจาะ อย่างต่อเนื่องมาอยู่ที่ 697 แห่ง

ภาพที่ 4 ราคาน้ำมันดิบดูไบรายวัน ปี 2558 - 2560

ที่มา: Reuters

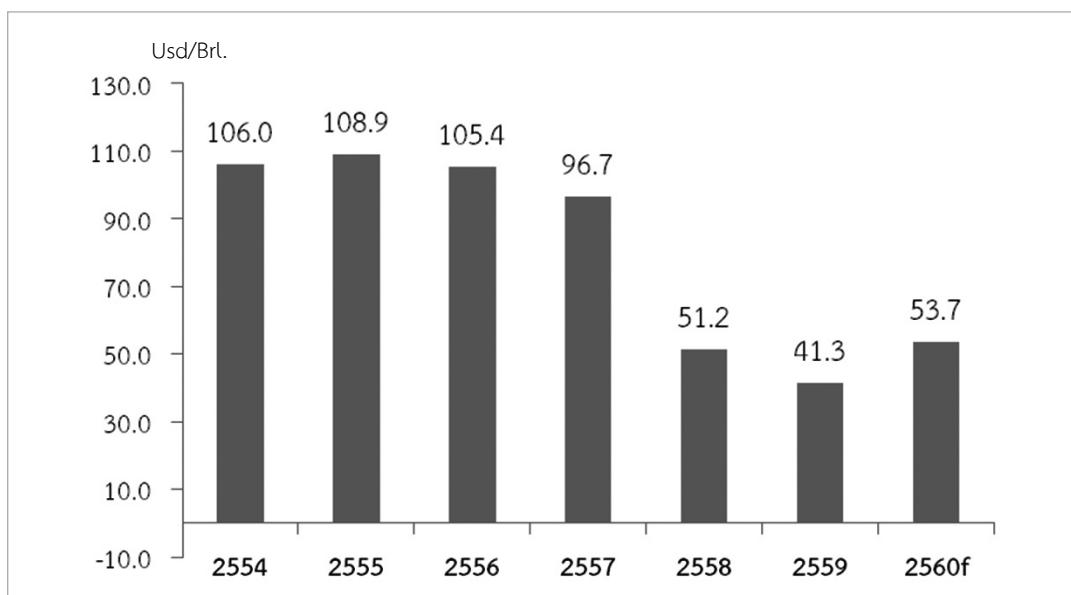
ตารางที่ 2 ประมาณการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

EIA ประมาณการ ณ เมษายน 60	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Demand (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับ ปีก่อนหน้า)
2559 (ข้อมูลจริง)	97.17	96.67	+45
2560	98.31	98.16	-5

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

ทั้งนี้ คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบทั้งปี 2560 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 53.7 ดอลลาร์สหราชอาณาจักรต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 50.7 ถึง 56.7 ดอลลาร์สหราชอาณาจักรต่อบาร์เรล) ซึ่งเป็นการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าเนื่องจาก คาดว่าตลาดน้ำมันดิบโลกจะเข้าสู่ภาวะสมดุลมากขึ้น รวมถึงการปรับลดสต็อกน้ำมันของโลก กล่าวคือจากข้อมูลประมาณการของ EIA พบว่าในปี 2560 ปริมาณความต้องการและปริมาณการผลิตน้ำมันดิบจะมีระดับที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก (98.16 และ 98.31 ล้านบาร์เรลต่อวัน ตามลำดับ) ส่งผลให้ คาดว่าปริมาณสะสมน้ำมันดิบคงคลังคาดว่าจะมีระดับลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า (เพิ่มขึ้น 45 ล้านบาร์เรลในปี 2559 และลดลง 5 ล้านบาร์เรล ในปี 2560) นอกจากนี้ ต้องติดตามการประชุมของกลุ่มผู้ผลิตน้ำมัน OPEC และประเทศนอกกลุ่มในวันที่ 25 พฤษภาคม เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันดิบ ซึ่งจากเดิมจะสิ้นสุดในเดือนมิถุนายน จึงทำให้คาดว่าหากมีการขยายระยะเวลาการปรับลดการผลิตน้ำมันต่อเนื่องถึงปลายปี 60 จะเป็นอีกแรงสนับสนุนทำให้ราคาน้ำมันดิบปรับเพิ่มสูงขึ้นอีกในปีนี้ แต่หากกลุ่ม OPEC และประเทศนอกกลุ่มไม่ดำเนินการขยายเวลาลดการผลิตน้ำมันจะส่งผลให้ราคาน้ำมันเกิดความผันผวน

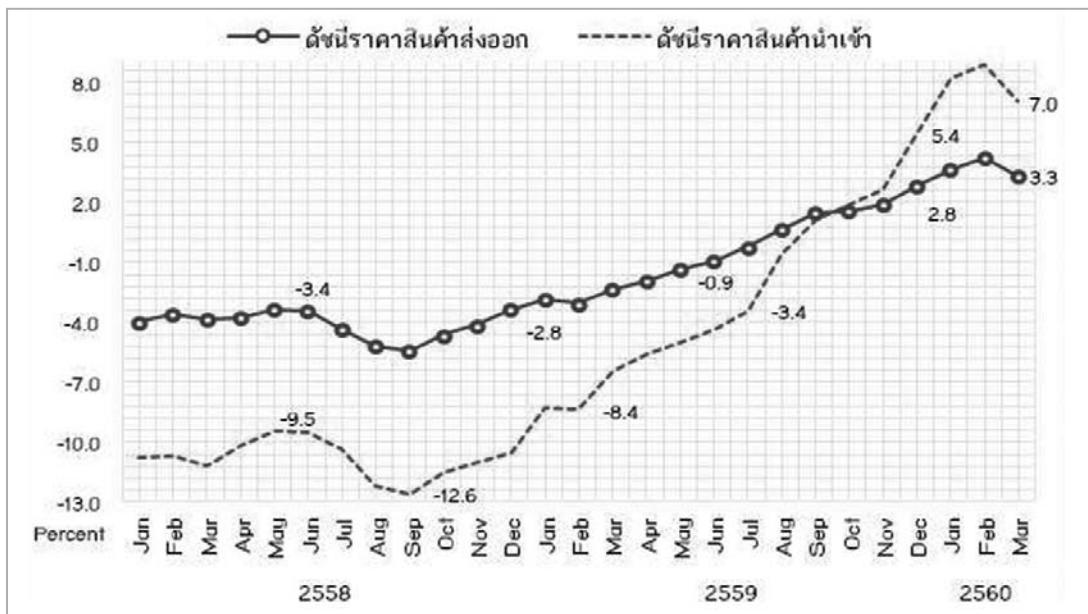
ภาพที่ 5 สมมติฐานราคาดูไบ

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สศค.

4. ราคสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปдолลาร์สหรัฐ)

ภาพที่ 6 อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคสินค้าส่งออกและนำเข้าปี 2558 – 2560

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ และ สศค.

4.1 ราคสินค้าส่งออกในรูปдолลาร์สหรัฐ

ในช่วงไตรมาสแรกของปี 2560 พบร้า ราคสินค้าส่งออกขยายตัวเป็นบวกที่ร้อยละ 3.6 จากราคสินค้าส่งออกในหมวดเกษตรกรรมที่ขยายตัวได้ดี และหมวดราคสินค้าแร่และเชือเพลิง เป็นสำคัญ เนื่องจากการสูงขึ้นของราคาน้ำมันสำเร็จรูป ตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้นที่ร้อยละ 36.76 รวมถึงการปรับปรุงตัวเลขดัชนีราคสินค้าส่งออกย้อนหลัง ได้ส่งผลให้ฐานปี 2559 ต่ำลง จึงทำให้อัตราขยายตัวของปี 2560 สูงขึ้นโดยปริยาย ทั้งนี้ ราคสินค้าส่งออกมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

สำหรับทั้งปี 2560 คาดว่าราคสินค้าส่งออกจะกลับมาขยายตัวเป็นบวกที่ร้อยละ 2.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.9 ถึง 2.9) โดยเป็นผลมาจากการน้ำมันดิบที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มขึ้นของราคสินค้าส่งออกในหมวดสินค้าแร่และเชือเพลิง นอกจากนี้ จากความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างราคาน้ำมันและราคสินค้าโภคภัณฑ์หลายประเภท จะส่งผลให้ราคสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมบางประเภทปรับตัวเพิ่มขึ้นได้ รวมไปถึงในส่วนของราคสินค้าอุตสาหกรรมประเภทปิโตรเคมีที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันดิบ ที่เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้คาดว่าราคสินค้าส่งออกจะสามารถกลับมาขยายตัวเป็นบวกได้อีกครั้งในรอบ 4 ปี

ตารางที่ 3 อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีราคสินค้าส่งออกและนำเข้า ไตรมาส 1 ปี 2560 (%YoY)

1. ราคสินค้าส่งออก	3.67	2. ราคสินค้านำเข้า	+7.97
- สินค้าเกษตรกรรม	+9.85	- สินค้าเชือเพลิง	+45.08
- สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	+6.78	- สินค้าทุน	+2.26
- สินค้าอุตสาหกรรม	+1.12	- สินค้าวัตถุดิบ	+3.84
- สินค้าแร่และเชือเพลิง	+36.76	- สินค้าอุปโภคบริโภค	+0.70
		- สินค้ายานพาหนะและอุปกรณ์	+1.33

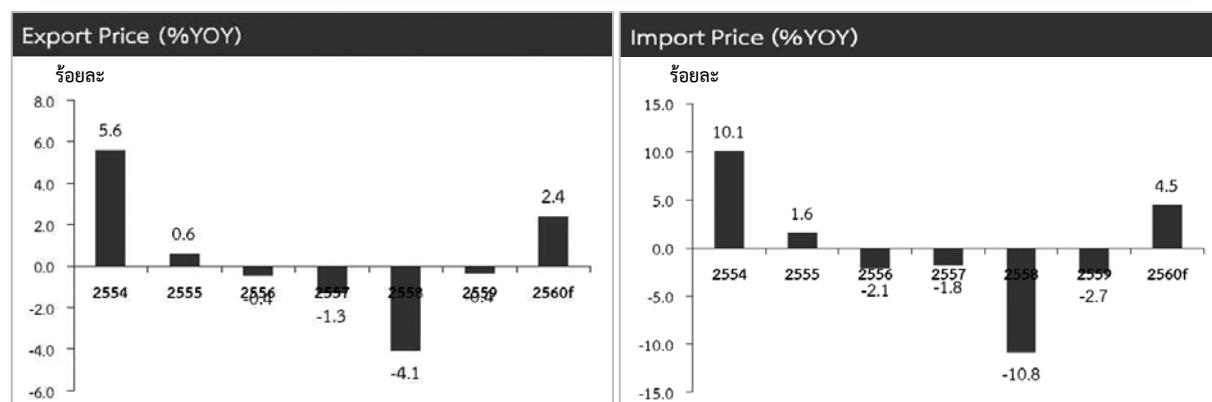
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

4.2 ราคาสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

ราคาสินค้านำเข้าในไตรมาสแรกของปี 2560 ขยายตัวที่ร้อยละ 7.97 โดยมีสาเหตุสำคัญจากการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดเชื้อเพลิงที่ขยายตัวร้อยละ 45.08 รวมถึงการขยายตัวสูงขึ้นของหมวดสินค้าอื่น ๆ อาทิ สินค้าทุน สินค้าวัตถุดิบที่มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นที่ร้อยละ 2.26 และ 3.84 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ทิศทางของราคาสินค้านำเข้าในช่วงที่เหลือปี 2560 จะมีทิศทางตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

สำหรับทั้งปี 2560 จากการที่สมมติฐานราคาน้ำมันมีการปรับเพิ่มขึ้นตามการมีแนวโน้มปริมาณสะสมน้ำมันดิบคงคลังที่ลดลง ทำให้คาดว่าราคาสินค้าเชื้อเพลิงจะกลับมาขยายตัวอีกครั้ง และจะส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าโดยรวมกลับมาขยายตัวได้เช่นเดียวกันที่ร้อยละ 4.5 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0)

ภาพที่ 7 คาดการณ์อัตราการเปลี่ยนแปลงของราคาสินค้าส่งออกและนำเข้า (ในรูปดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ และ สศค.

5. อัตราดอกเบี้ยนนโยบาย

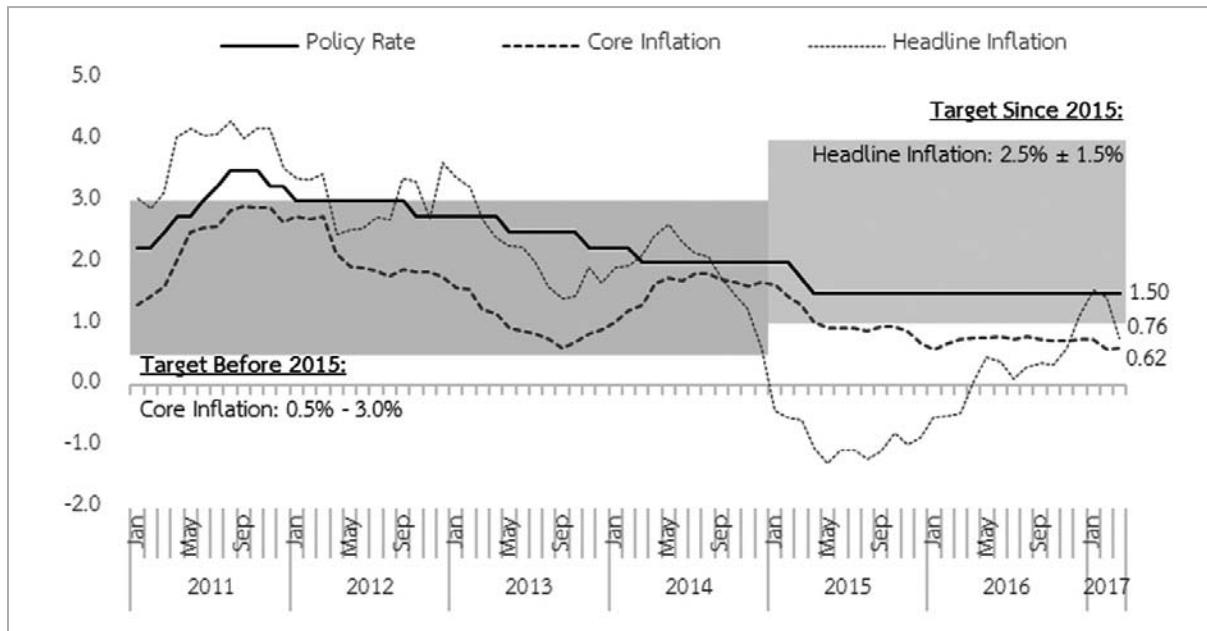
“ในไตรมาส 1 ปี 2560 คณะกรรมการนโยบายการเงินยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายอย่างต่อเนื่อง โดยคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี ทำให้ ณ สิ้นไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี”

→ ในปี 2560 กระทรวงการคลังและคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) ได้กำหนดเป้าหมายนโยบายการเงิน โดยใช้อัตราเงินเพื่อท่วไปเฉลี่ยห้าปีที่ร้อยละ 2.5 ± 1.5 ต่อปี

→ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 กนง. ยังคงดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายอย่างต่อเนื่อง โดยในการประชุมวันที่ 29 มีนาคม 2560 กนง. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากเศรษฐกิจไทยในภาพรวมยังมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้น ขณะที่อัตราเงินเฟ้อยังคงมีแนวโน้มทยอยปรับตัวสูง สำหรับภาวะการเงินโดยรวมยังอยู่ในระดับที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการฯ จึงเห็นควรให้คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้เพื่อให้ภาวะการเงินโดยรวมอยู่ในระดับที่ผ่อนคลายและเอื้อต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

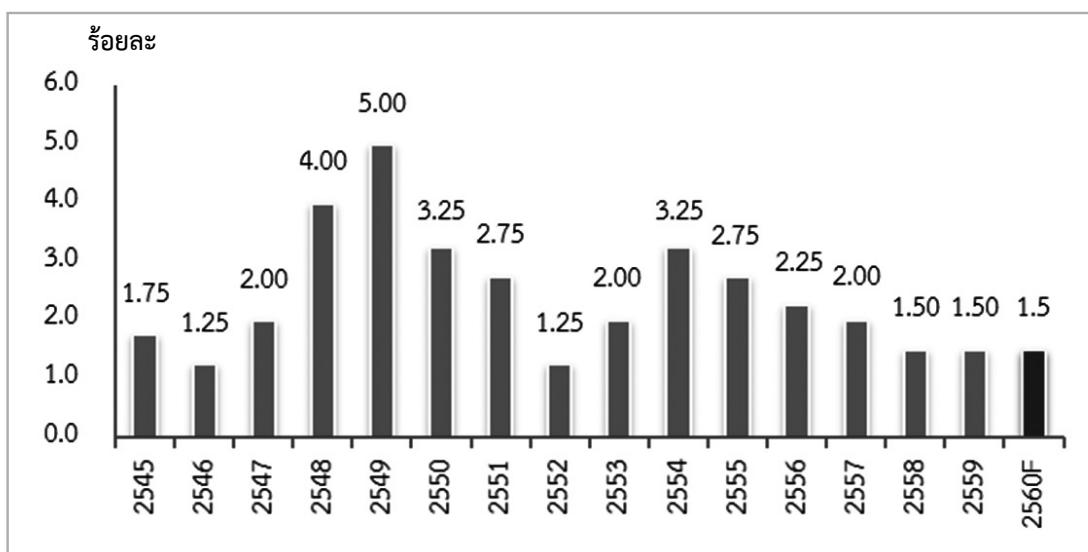
→ ในปี 2560 สศค. คาดว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีแนวโน้มที่จะยังคงอยู่ที่ร้อยละ 1.50 ต่อปี เนื่องจากคาดว่าเศรษฐกิจไทยยังคงฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง และยังมีความเสี่ยงจากประเด็นความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจต่างประเทศ เช่น นโยบายเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐฯ ปัญหาสตีรภาพการเงินจีนรวมถึงสตีรภาพทางการเมืองและการเงินในยูโรโซน เป็นต้น ดังนั้น นโยบายการเงินที่ยังคงขีดความสามารถในการดำเนินนโยบายการเงิน (Policy space) เพื่อรับรับกับความผันผวนที่อาจเกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้อย่างมีเสถียรภาพ

ภาพที่ 8 อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราเงินเฟ้อ

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ และธนาคารแห่งประเทศไทย รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 9 สมมติฐานอัตราดอกเบี้ยในสิ้นเดือนเมษายน 2560

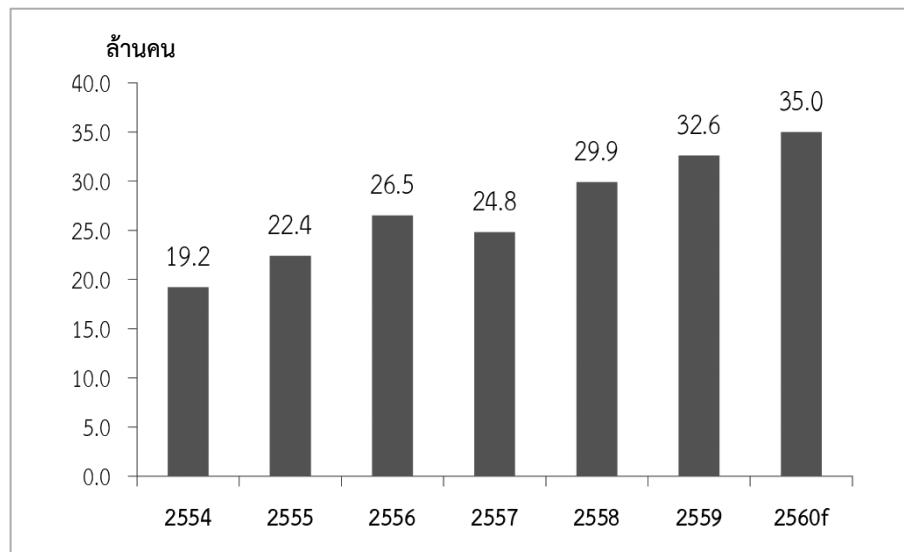
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศค.

6. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 12.02 ล้านคน ขยายตัวร้อยละ 2.9 ต่อปี สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศแล้วประมาณ 6.21 แสนล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.7 ต่อปี โดยเป็นการขยายตัวได้ดีจากนักท่องเที่ยวกลุ่มประเทศสหศรีสหพันธ์ กลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม) อินเดีย เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ประเทศจีน สาธารณรัฐเชก และญี่ปุ่น เป็นหลัก ทั้งนี้ รายได้จากการท่องเที่ยวต่างประเทศมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 12.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ข้อมูลไตรมาสที่ 1 ปี 2560)

ในส่วนของสมมติฐานจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศปี 2560 ให้คงที่จากการคาดการณ์ครั้งก่อน (ณ เดือนมกราคม ปี 2560) เนื่องจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อكمายังอยู่ใกล้เคียงกับการคาดการณ์ที่คาดไว้เดิม โดยคาดว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย 35.0 ล้านคน คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 7.4 ต่อปี ซึ่งคาดว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวจำนวน 1.84 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นขยายตัวร้อยละ 12.1 ต่อปี ด้วยจำนวนค่าใช้จ่ายต่อครั้งต่อหัว 52,400 บาท หรือขยายตัวร้อยละ 4.0 ต่อปี โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการติบโตต่อเนื่องตามแนวโน้มการขยายตัวของการท่องเที่ยวโลกที่ในปี 2560 คาดว่า จำนวนนักท่องเที่ยวจะขยายตัวไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.8 ต่อปี จากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เริ่มฟื้นตัวสำหรับบางประเทศอาทิ สหรัฐอเมริกา อินเดีย แคนาดา และบางประเทศในแถบยุโรป โดยเฉพาะรัสเซีย ประกอบกับราคาน้ำมันที่ยังคงทรงตัว และการเพิ่มจำนวนของเส้นทางการบินของสายการบินต้นทุนต่ำในเส้นทางเมืองรองของประเทศไทยอีก อาทิ ตะวันออกกลาง และกลุ่มประเทศอาเซียน เป็นต้น ส่วนค่าเงินдолลาร์และเยนที่มีแนวโน้มแข็งค่าขึ้น และปัจจัยความขัดแย้งระหว่างจีนกับเกาหลีใต้ที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจีนและเกาหลีใต้เดินทางมาเที่ยวประเทศไทยมากขึ้นแทนการเดินทางไปต่างประเทศห่างกัน นอกจากนี้ การขยายระยะเวลาการยกเว้นค่าธรรมเนียม การตรวจลงตรา (Visa) ไทยให้กับนักท่องเที่ยว 21 ประเทศ และการปรับลดค่าธรรมเนียมตรวจลงตรา ณ ช่องทางอนุญาตของด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival) ออกไป 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2560 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2560 ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าไทยมากขึ้น

ภาพที่ 10 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

ที่มา: สศค.

7. รายจ่ายภาครัฐประจำปีงบประมาณ 2560

“ปีงบประมาณ 2560 รายจ่ายภาครัฐรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,625,558 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.0 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,560,699 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,064,859 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 13.8 ต่อปี”

7.1 รายจ่ายของรัฐบาล

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 เท่ากับ 1,609,791 ล้านบาท โดยรายจ่ายงบประมาณรวมสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,605,672 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 เบิกจ่ายได้ 1,452,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายที่ร้อยละ 53.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,733,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายปีงบจัดทำ ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำเบิกจ่ายได้ 1,261,781 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 57.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเบลี่ยนแปลง (2,210,541 ล้านบาท) และ (2) รายลงทุนเบิกจ่ายได้ 190,989 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 36.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเบลี่ยนแปลง (522,459 ล้านบาท) และรายจ่ายเหลือปีเบิกจ่ายได้ 152,902 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.9 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2560 วงเงิน 190,000 ล้านบาท เริ่มมีการเบิกจ่ายได้ 10,492 ล้านบาท โดยเป็นการเบิกในส่วนของกองทุนเพิ่มขึ้นความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายจำนวน 10,000 ล้านบาท และรายจ่ายแผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศจำนวน 492 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอง Kong งบประมาณ เบิกจ่ายได้ 4,119 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) เบิกจ่ายได้ 2 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อพื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) เบิกจ่ายได้ 263 ล้านบาท และ (3) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วนเบิกจ่ายได้ 3,854 ล้านบาท

สำหรับปีงบประมาณ 2560 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 2,939,718 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 ต่อปี โดยรายจ่ายงบประมาณรวมคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,929,310 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,714,565 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 92.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 2,923,000 ล้านบาท (รวมงบประมาณเพิ่มเติม 190,000 ล้านบาท) ซึ่งคงจะรัฐมนตรีได้ตั้งเป้าหมายการเบิกจ่ายไว้ที่ร้อยละ 96.0 โดยรายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,248,223 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 97.0 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ 2,316,883 ล้านบาท (2) รายจ่ายลงทุน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 466,342 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 27.8 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 76.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน 606,117 ล้านบาท และรายจ่ายเหลือปีสามารถเบิกจ่ายได้ 214,745 ล้านบาท สำหรับการเบิกจ่ายรายจ่ายนอง Kong งบประมาณ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 10,408 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง (TKK) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2.5 ล้านบาท (2) เงินกู้เพื่อพื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 582 ล้านบาท และ (3) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 9,823 ล้านบาท

**ตารางที่ 4 การเบิกจ่ายในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560 และสมมติฐานการเบิกจ่าย
รายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2560**

(หน่วย: ล้านบาท)	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	1,609,791	2,939,718
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	1,605,672	2,929,310
1.1.1 รายจ่ายประจำ	1,261,781	2,248,223
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	190,989	466,342
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	1,452,770	2,714,565
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	53.2	50.9
1.1.3 รายจ่ายเหลือมปี	152,902	214,745
1.2 รายจ่ายนอง Kong งบประมาณจากเงินกู้	4,119	10,408
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	2	2.5
1.2.2 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและถนน	263	9823.1
1.2.3 โครงการลงทุน DPL	3,854	582

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

7.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในช่วง 5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – กุมภาพันธ์ 2560) มีการเบิกจ่ายงบประมาณรวม 213,579 ล้านบาท โดยการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ต้องการให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพและการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. เพิ่มขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายและจัดบริการสาธารณูปโภคให้แก่ ประชาชนในด้านคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยครอบคลุมการกิจกรรมอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภารกิจถ่ายโอน ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคม ด้านการศึกษาและด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสำคัญ สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2560 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 573,129 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ต่อปี

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2559

(หน่วย: ล้านบาท)	5 เดือนแรกปีงบประมาณ 2560 (ต.ค. 59 – ก.พ. 60)	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
รายจ่ายท้องถิ่น	213,579	573,129

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค (ศศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

7.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

การเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยแบ่งออกเป็น (1) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และ (2) งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีงบประมาณ และรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานตามปีปฏิทิน สามารถเบิกจ่ายเบิกจ่ายงบลงทุนรวมได้ทั้งสิ้น 63,598 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.2 ต่อปี สำหรับปีงบประมาณ 2559 คาดว่ารายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจะสามารถเบิกจ่ายได้ 248,523 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.1 ต่อปี

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2560

(หน่วย: ล้านบาท)	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2560 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	63,598	248,523

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (ศคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย

7.4 สรุปรวมรายจ่ายภาครัฐบาล

ผลการเบิกจ่ายของรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ในช่วงครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560 ที่ผ่านมา รายจ่ายภาครัฐบาลสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,886,968 ล้านบาท สำหรับสมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาครัฐบาลในปีงบประมาณ 2560 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2560 รายจ่ายภาครัฐบาลสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 3,761,370 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ต่อปี ประกอบด้วย (1) รายจ่ายรัฐบาลรวมจำนวน 2,939,718 ล้านบาท (2) รายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 573,129 ล้านบาท และ (3) รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจจำนวน 248,523 ล้านบาท

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาครัฐบาลในปีงบประมาณ 2560

(หน่วย: ล้านบาท)	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2)	1,609,791	2,939,718
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	1,605,672	2,929,310
1.1.1 รายจ่ายประจำปี	1,261,781	2,248,223
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	190,989	466,342
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	1,452,770	2,714,565
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	53.2	50.9
1.1.3 รายจ่ายเหลื่อมปี	152,902	214,745
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	4,119	10,408
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	2	2.5
1.2.2 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและถนน	263	9823.1
1.2.3 โครงการลงทุน DPL	3,854	582

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาครัฐบาลในปีงบประมาณ 2560 (ต่อ)

(หน่วย: ล้านบาท)	ครึ่งแรกปีงบประมาณ 2560	ปีงบประมาณ 2559 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
2. รายจ่ายท้องถิ่น	213,579	573,129
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	63,598	248,523
รายจ่ายภาครัฐรวม	1,886,968	3,761,370

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาด

7.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาครัฐบาลตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาครัฐบาลตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริง คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,625,558 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 7.0 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,560,699 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 4.3 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,064,859 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 13.8 ต่อปี

ตารางที่ 8 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาครัฐบาลตามระบบบัญชีประชาชาติ

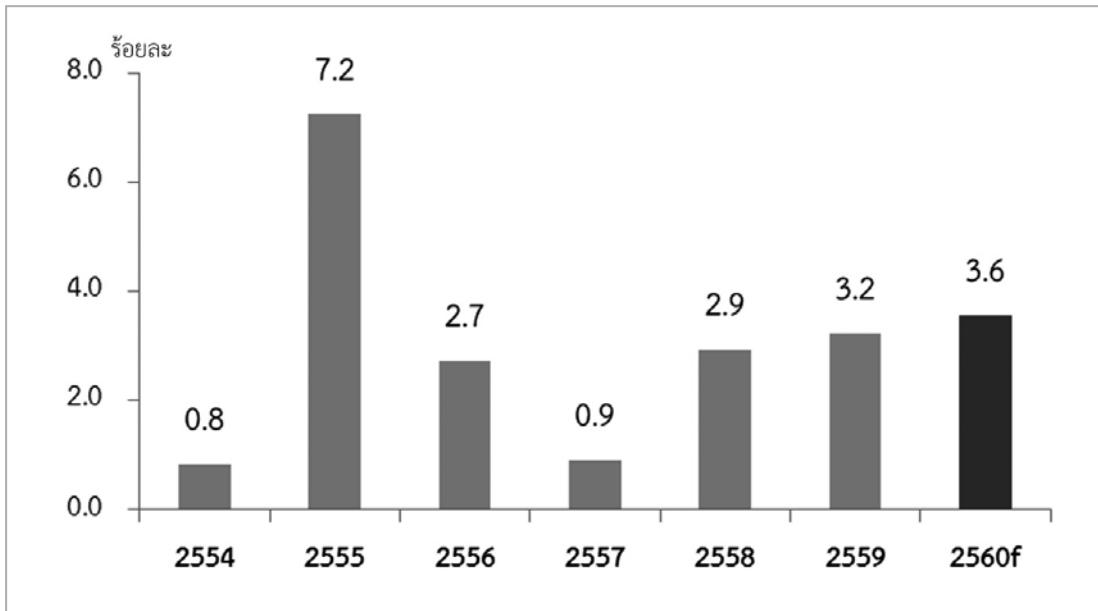
(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2560 คาดการณ์ ณ เม.ย. 2560
1. การบริโภคภาครัฐบาล	2,560,699
อัตราการขยายตัว	4.3
2. การลงทุนภาครัฐบาล	1,064,859
อัตราการขยายตัว	13.8
รายจ่ายภาครัฐรวม	3,625,558
อัตราการขยายตัว	7.0

ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาด

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2560

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยในปี 2560 สศค. คาดว่ามีแนวโน้มขยายตัวที่ร้อยละ 3.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.3 – 3.9) ขยายตัวได้ต่อเนื่องจากปี 2559 ที่ขยายตัวร้อยละ 3.2

ภาพที่ 1 ประมาณการอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

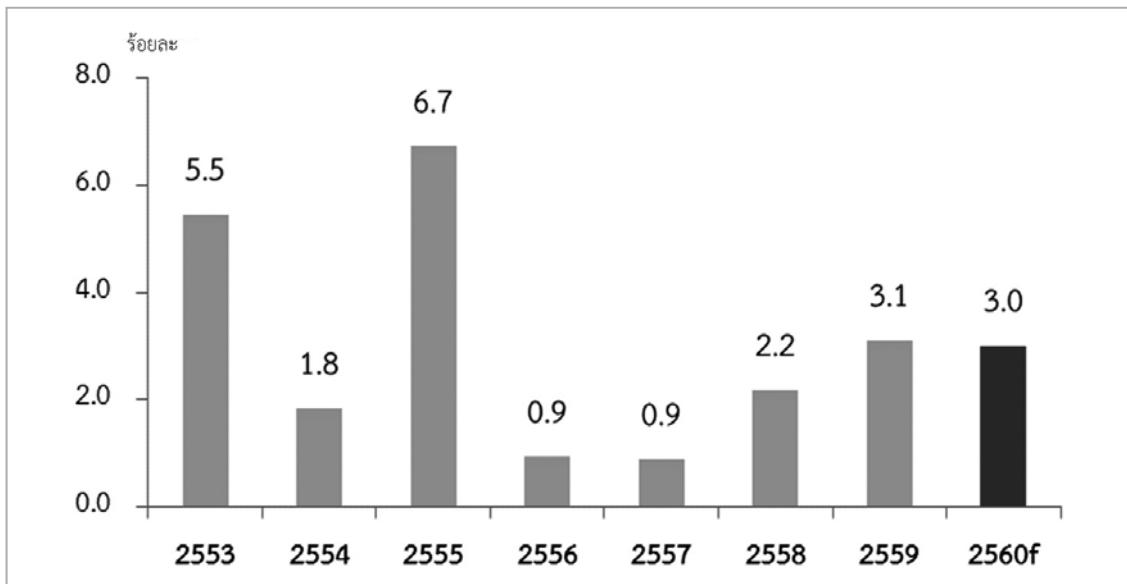
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับไตรมาสที่ 1 ปี 2560 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ขยายตัวร้อยละ 3.2 ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 2.5 ตามรายได้ภาคเกษตรปรับตัวดีขึ้น รวมทั้งรายได้ภาคอุตสาหกรรมที่ยังคงขยายตัวต่อเนื่อง ประกอบกับความเชื่อมั่นผู้บริโภคที่ปรับตัวดีขึ้น โดยการใช้จ่ายซื้อสินค้าคงทนและไม่คงทนขยายตัว โดยเฉพาะสินค้าคงทนประเภทยานยนต์ และเครื่องเรือนส่วนสินค้ากึ่งคงทนและบริการสุทธิซึ่งลดลงตัว

➔ สำหรับปี 2560 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7 – 3.3) จากรายได้เกษตรกรที่คาดว่าจะปรับตัวดีขึ้นตามราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลก ขณะที่รายได้ครัวเรือนอุตสาหกรรมเกษตรได้รับผลดีจากการวางแผนงานที่อยู่ในเกณฑ์ดี นอกจากนี้ ภาวะการเงินที่ผ่อนคลายจะยังเป็นปัจจัยสนับสนุนการฟื้นตัวขึ้นของการใช้จ่ายภาคครัวเรือน

ภาพที่ 2 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

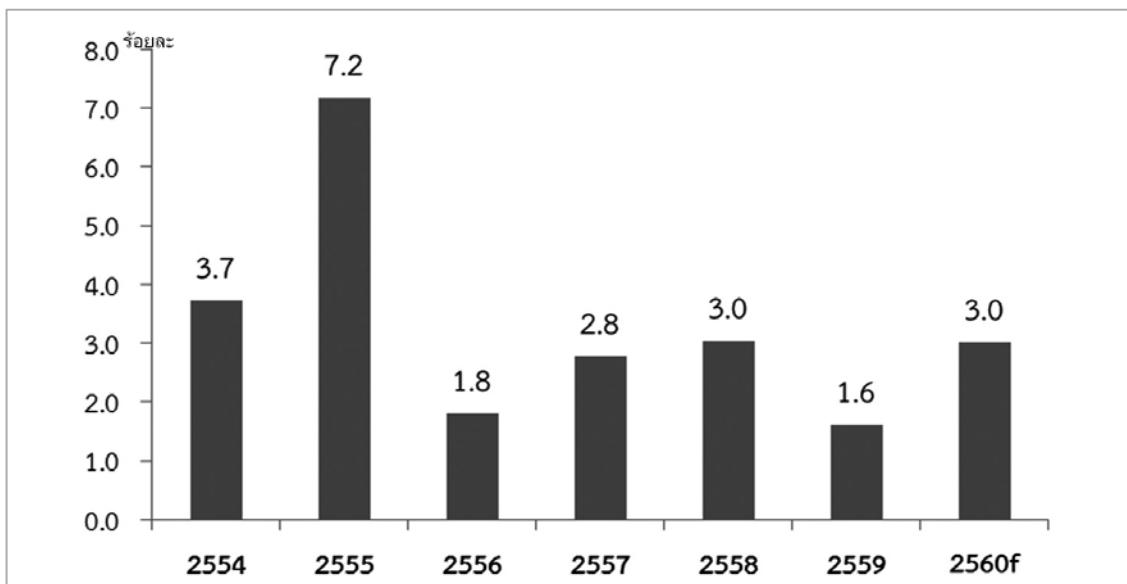
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 0.2 ต่อปี โดยเป็นผลมาจากการค่าตอบแทนแรงงานขยายตัวร้อยละ 1.0 ต่อปี ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน固定资产ขยายตัวร้อยละ 5.0 ต่อปี รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ 2.6 ต่อปี ขณะที่การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดหดตัวร้อยละ -14.8 ต่อปี ทั้งนี้ รายจ่ายเพื่อการอุดหนุนภาคบริโภคขั้นสุดท้ายของรัฐบาล ณ ราคายearly ปี มีมูลค่า 617.3 พันล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.2 ต่อปี ประกอบด้วย ค่าตอบแทนแรงงาน ขยายตัวร้อยละ 3.8 ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน固定资产管理 ขยายตัวร้อยละ 6.3 รายจ่ายค่าซื้อสินค้าและบริการขยายตัวร้อยละ 3.9 รายจ่ายจากการขายสินค้าและบริการให้ครัวเรือนและผู้ประกอบการ ขยายตัวร้อยละ 4.4 ในขณะที่การโอนเพื่อสวัสดิการสังคมที่ไม่เป็นตัวเงินสำหรับสินค้าและบริการในระบบตลาดหดตัวร้อยละ -14.1 เนื่องจากการจ่ายเงินค่าบริการทางการแพทย์เพิ่มเติมรายหัวของกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ที่มีการเร่งการจ่ายเงินไปแล้วในไตรมาสแรกของปีงบประมาณ 2560 (ไตรมาสที่ 4 ปี 2559) ตามโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

→ ในปี 2560 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 3.0 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7 – 3.3) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 2,733,000 ล้านบาท และงบประมาณเพิ่มเติมประจำปี 2560 อีกวางเงิน 190,000 ล้านบาท ทำให้วางเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 รวมงบเพิ่มเติมมีจำนวน 2,923,000 ล้านบาท ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2560 ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560) ในส่วนของรายจ่ายประจำสามารถเบิกจ่ายได้ 1,261,781 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี และคาดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 57.1 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมในส่วนของรายจ่ายประจำเบิกจ่ายได้ 10,491 ล้านบาท และคาดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 9.9 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของบริโภคภาครัฐที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

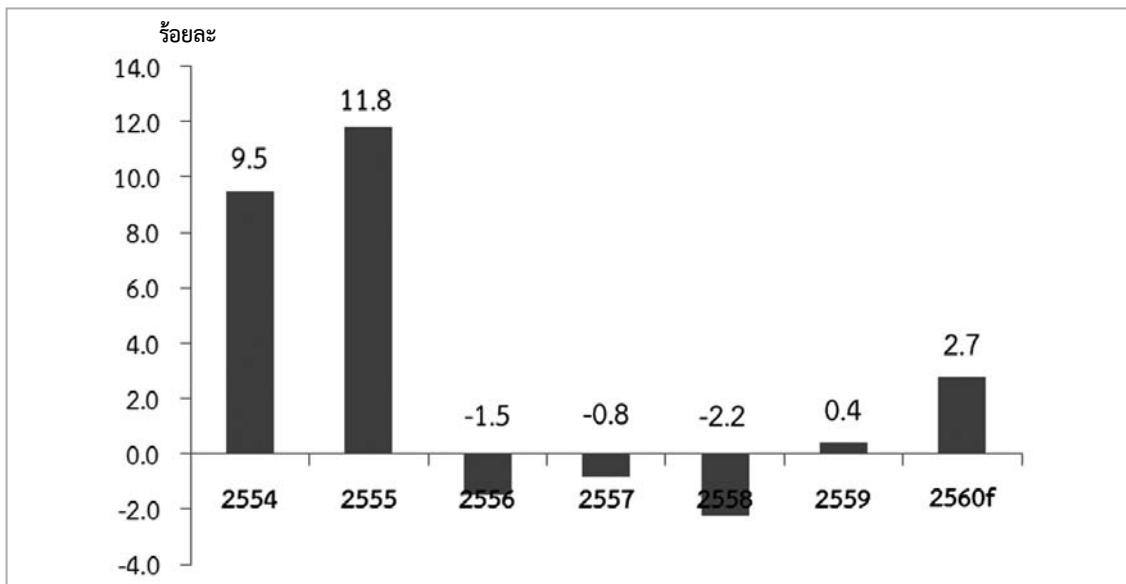
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 หดตัวร้อยละ -1.1 ต่อปี เนื่องจากการลงทุนทั้งในด้านการก่อสร้าง และด้านเครื่องจักรเครื่องมือหดตัวลดลงร้อยละ -4.5 และ -0.3 ตามลำดับ โดยเฉพาะการลงทุนในด้านการก่อสร้างที่เป็นผลจากการก่อสร้างอื่น ๆ ที่ลดลง ขณะที่การลงทุนในด้านเครื่องจักรเครื่องมือเป็นผลจากหมวดเครื่องใช้สำนักงาน และหมวดยานยนต์และอุปกรณ์ขนส่งที่หดตัวลดลง อย่างไรก็ได้ ยังได้รับปัจจัยสนับสนุนจากการขยายตัวได้ดีในหมวดเครื่องจักรเครื่องมือที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมที่ขยายตัวได้ดี

→ สำหรับในปี 2560 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะขยายตัวได้อย่างค่อยเป็นค่อยไปที่ร้อยละ 2.7 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.4 – 3.0) ตามแนวโน้มอัตราดอกเบี้ยที่ยังอยู่ในระดับต่ำซึ่งจะช่วยให้ต้นทุนการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับที่เอื้อต่อการลงทุนภาคเอกชน ประกอบกับ การลงทุนภาครัฐโดยเฉพาะในส่วนของการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และกองทุนพัฒนา SMEs ตามแนวประชารัฐ นอกจากนี้ โครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานของภาครัฐในส่วนของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนหรือ Public Private Partnership: PPP ซึ่งจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นของภาคธุรกิจและช่วยกระตุ้นการลงทุนภาคเอกชนในประเทศได้มากขึ้น

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

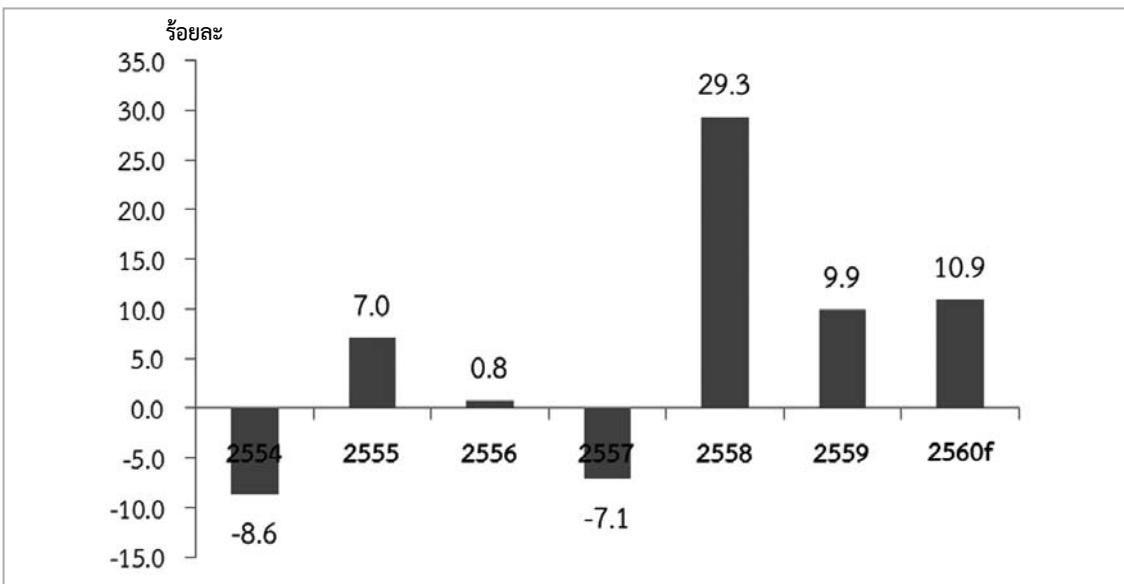
* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

→ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 9.7 ต่อปี และเมื่อขัดผลทางฤดูกาลออก (q-o-q- SA) พบว่า ขยายตัวถึงร้อยละ 2.9 ต่อไตรมาส โดยมีปัจจัยสำคัญ มาจากการลงทุนของรัฐบาล และการลงทุนของรัฐวิสาหกิจที่ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 5.3 และ 17.0 ต่อปี ทั้งนี้ การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงสามารถแบ่งออกเป็น 1) การลงทุนในหมวดก่อสร้าง ในไตรมาส 1 ปี 2560 ขยายตัวร้อยละ 8.5 ต่อปี ซึ่งเป็นผลมาจากการก่อสร้างของรัฐบาลที่ขยายตัวร้อยละ 4.1 ต่อปี สำหรับการก่อสร้าง ของรัฐวิสาหกิจขยายตัวร้อยละ 21.3 ต่อปี จากโครงการต่อเนื่อง เช่น โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยของการเคหะ แห่งชาติ ระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการก่อสร้างอาคารประกอบธุรกิจรวมทั้งงาน ระหว่างก่อสร้างอื่น ๆ ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น และ 2) การลงทุนในหมวดเครื่องมือ เครื่องจักร ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ขยายตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ 13.9 ต่อปี และขัดผลทางฤดูกาลอกรอก (q-o-q- SA) พบว่า ขยายตัวร้อยละ 7.8 ต่อไตรมาส เป็นผลจากการลงทุนในเครื่องจักรเครื่องมือรัฐบาลที่ขยายตัวร้อยละ 14.1 ต่อปี และเครื่องจักรเครื่องมือรัฐวิสาหกิจที่ขยายตัวร้อยละ 11.5 ต่อปี

→ ในปี 2560 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 10.9 ต่อปี (โดยมี ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 10.6 – 11.2) โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการใช้จ่ายของรัฐบาล และการใช้จ่าย ของงบประมาณที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมของ ประเทศที่ดำเนินการต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2559 และการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนาดใหญ่ อาทิ โครงการรถไฟทางคู่และรถไฟในเขตเมือง โครงการอเตอร์เร耶 และการพัฒนาท่าอากาศยาน เป็นสำคัญ ทั้งนี้ การเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ 2560 ในช่วง 6 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560) ในส่วนของรายจ่ายลงทุนสามารถเบิกจ่ายได้ 190,989 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 ต่อปี และคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 36.6 ของกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 เป็นลี่ยันแปลง

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของลงทุนภาครัฐก้าวจัง

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

→ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ¹ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อยู่ที่ 56.2 พันล้านдолลาร์สหรัฐ คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 6.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 3.6 โดยปัจจัยที่สนับสนุนให้มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ให้ขยายตัวได้ดีมาจากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทยที่เริ่มมีแนวโน้มฟื้นตัวขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา มูลค่าการส่งออกในด้านมิติสินค้า² ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 พบร่วมสินค้าหมวดเกษตรกรรมขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 17.9 ตามการขยายตัวได้ในระดับสูงของสินค้ายางพาราที่ร้อยละ 78.4 เป็นสำคัญ นอกจากนี้สินค้าในหมวดแร่และเชือเพลิงขยายตัวในระดับสูง เช่น กันที่ร้อยละ 41.5 รวมถึงสินค้าหมวดอุตสาหกรรมขยายตัวดี เช่น กันที่ร้อยละ 3.5 ตามการขยายตัวดีของสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ที่ร้อยละ 10.5 และ 8.7 ตามลำดับ ขณะที่สินค้าหมวดอุตสาหกรรมเกษตรกลับมาหดตัวอีกรอบที่ร้อยละ 6.2 ตามการหดตัวของผลิตภัณฑ์ข้าวและน้ำตาลเป็นสำคัญ และหากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบร่วมการส่งออกไปยังตลาดหลักขยายตัวดีที่ร้อยละ 4.4 โดยการส่งออกไปยังสหราชอาณาจักร ขยายตัวร้อยละ 7.4 และสหภาพยุโรปขยายตัวร้อยละ 8.7 ขณะที่ญี่ปุ่นหดตัวร้อยละ 2.7 ในส่วนของการส่งออกไปยังตลาดศักยภาพสูงขยายตัวดี เช่น กันที่ร้อยละ 11.5 โดยการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน 9 ประเทศ ขยายตัวร้อยละ 0.4 ตามการขยายตัวดีของกลุ่มประเทศ CLMV³ ที่ร้อยละ 15.5 และการส่งออกไปยังจีนขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 36.9 นอกจากนี้ การส่งออกไปยังห้อง Kong เกาหลีใต้ และ ไต้หวันขยายตัวดี เช่น กันที่ร้อยละ 6.4 26.0 และ 16.3 ตามลำดับ

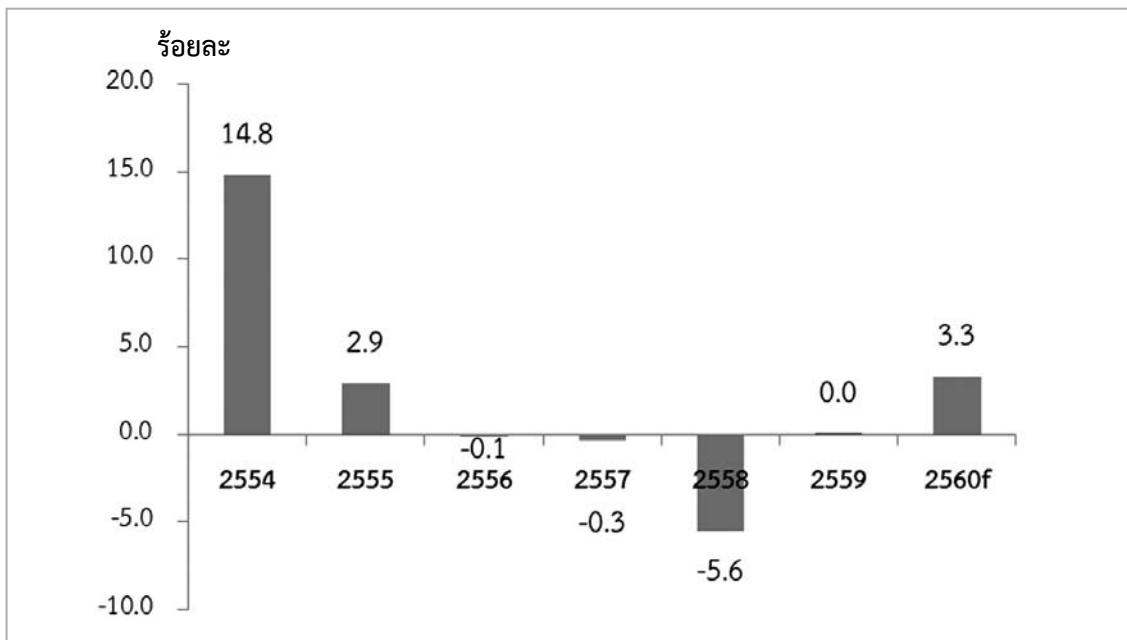
¹ มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย)

² มูลค่าการส่งออกสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย ศศค.)

³ CLMV หมายถึงประเทศไทย กัมพูชา ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม

→ ในปี 2560 สศค. คาดว่ามูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหราชอาณาจักรขยายตัวร้อยละ 3.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.0 ถึง 3.6) ที่นั่นตัวขึ้นจากปีก่อนหน้า ตามการส่งออกสินค้าที่มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นจากปีก่อนอย่างชัดเจน โดยได้รับอานิสงศ์จากเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าที่เริ่มมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้นตามลำดับ ขณะที่การส่งออกบริการขยายตัวได้ต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 6 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่าส่งออกสินค้าในรูปдолลาร์สหราชอาณาจักร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหราชอาณาจักร

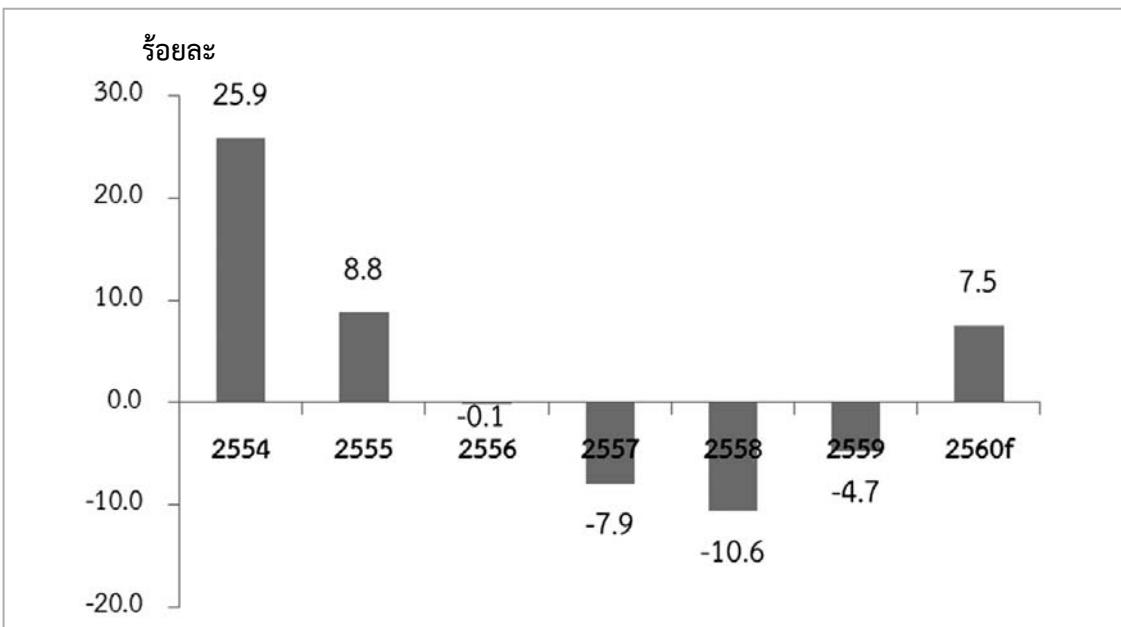
→ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหราช⁴ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อยู่ที่ 47.4 พันล้านдолลาร์สหราช คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 15.9 จากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวร้อยละ 6.7 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณา มูลค่าการนำเข้าในด้านมิติสินค้า⁵ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 พบว่าสินค้าเชื้อเพลิงขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 51.0 ตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบที่ทยอยปรับเพิ่มขึ้น รวมถึงสินค้าตัวตุติดบ่อบริการที่ขยายตัวในระดับสูง เช่น กันที่ร้อยละ 21.5 ตามการขยายตัวในระดับสูงของสินค้าเครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำที่ร้อยละ 97.9 เป็นสำคัญ นอกจากนี้ สินค้าทุนและสินค้าอุปโภคบริโภคขยายตัวเช่นกันที่ร้อยละ 3.5 และ 1.0 ตามลำดับ ขณะที่สินค้ายานยนต์กลับมาหดตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 0.4 ตามการกลับมาหดตัวอีกครั้งของรถยกโดยสารและรถบรรทุกที่ร้อยละ 51.2

→ ในปี 2560 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหราชอาณาจักรขยายตัวที่ร้อยละ 7.5 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 7.2 ถึง 7.8) ขยายตัวเร่งขึ้นจากปีก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ 4.7 สอดคล้องกับแนวโน้มการลงทุนภาคเอกชนที่คาดว่าจะเร่งขึ้นและการฟื้นตัวของภาคการส่งออก นอกจากนี้ ยังได้รับแรงสนับสนุนจากโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐอีกด้วย

⁴ มูลค่าการนำเข้าตามระบบดุลการชำระเงิน (รายงานโดย ธนาคารแห่งประเทศไทย)

⁵ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบกรมศุลกากร (คำนวณโดย สศค.)

ภาพที่ 7 ประมาณการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปдолลาร์สหรัฐ

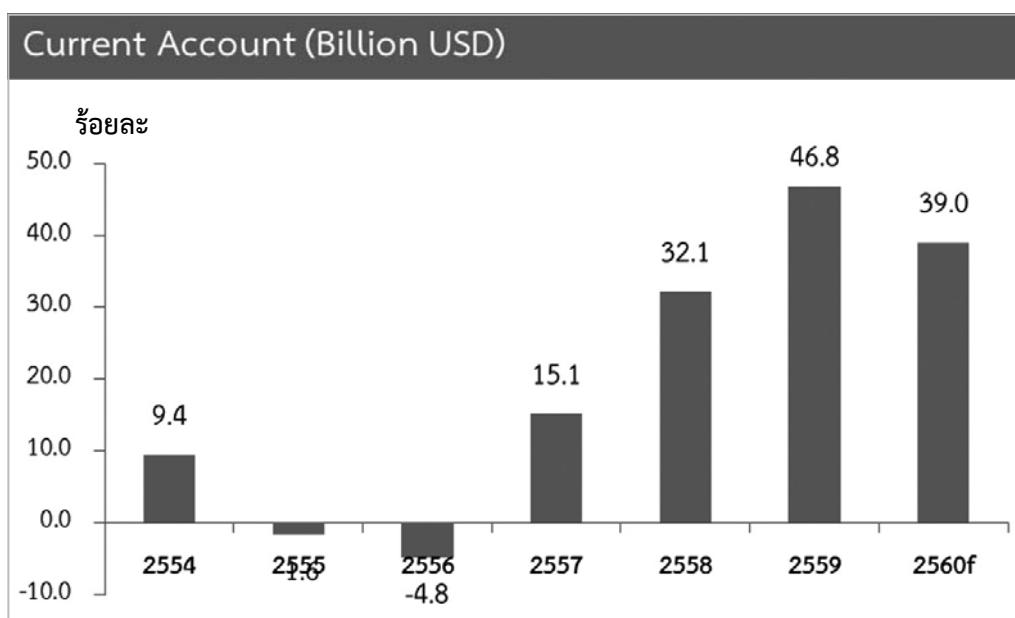

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

→ ดุลบัญชีเดินสะพัดในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2560 เกินดุลทั้งสิ้น 13.3 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เกินดุลเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนที่เกินดุล 9.7 พันล้านдолลาร์สหรัฐ จากดุลการค้าและดุลบริการที่เกินดุลเพิ่มขึ้นโดยดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 8.8 พันล้านдолลาร์สหรัฐ จากการเร่งตัวของการส่งออกและนำเข้าสินค้า นอกจากนี้ ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนเกินดุลอยู่ในระดับสูงสุดในรอบ 4 ไตรมาสที่ 4.5 พันล้านдолลาร์สหรัฐ จากรายรับจากการท่องเที่ยวที่ยังคงขยายตัวดีตามปัจจัยทางการค้า

ภาพที่ 8 ประมาณการดุลบัญชีเดินสะพัด

ที่มา: ชปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย ศศค.

→ ในปี 2560 คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 39.0 พันล้านдолลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.2 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 38.7 ถึง 39.3 พันล้านдолลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 8.9 ถึง 9.5 ของ GDP) เกินดุลลดลงจากปีก่อน (ภาพที่ 8) โดยคาดว่าดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 29.3 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เกินดุลลดลงจากปี 2559 เนื่องจากคาดว่ามูลค่าสินค้านำเข้าจะขยายตัวในอัตราเร่งขึ้นมาก และมากกว่าการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออก โดยส่วนหนึ่งเป็นไปตามราคาสินค้าส่งออกและนำเข้าที่คาดว่าจะกลับมาขยายตัวในปี 2560 นี้ ด้านดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะกลับมาเกินดุล 9.7 พันล้านдолลาร์สหรัฐ เนื่องจากรายได้สุทธิจากการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ตามจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่คาดว่าจะสูงถึง 35 ล้านคนในปี 2560

8. อัตราเงินเฟ้อก้าวไป

อัตราเงินเฟ้อหัวทั่วไปในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 1.0 โดยสาเหตุหลักที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นคือการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าในหมวดพาหนะการขนส่งและการสื่อสารที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.2 จากราคาน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหมวดยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ร้อยละ 4.1 นอกจากนี้ ในหมวดสินค้าอาหารและเครื่องดื่ม หมวดการบันเทิง การศึกษา และศาสนา หมวดตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล และหมวดเครื่องนุ่งห่มและรองเท้า มีราคาเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่ราคสินค้าและบริการในหมวดเคหสถาน มีการปรับตัวลดลงที่ร้อยละ -1.2 จากค่ากระแสไฟฟ้า ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในช่วง 4 เดือนแรกของปี 60 อยู่ที่ร้อยละ 0.6 ลดลงจากปีก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 0.7 เนื่องจากการลดลงของราคากำไฟฟ้าเป็นสำคัญ

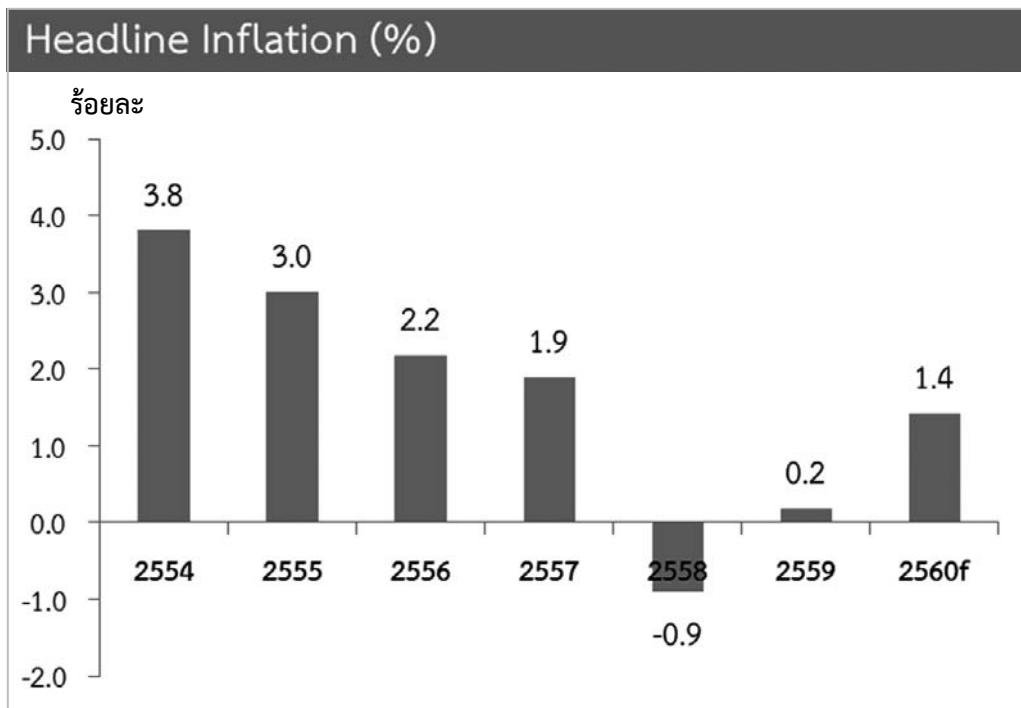
ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคสินค้าหมวดต่างๆ ช่วง 4 เดือนแรกของปี 2560

หมวด	trend	%YoY	%MoM	%YTD
อาหารและเครื่องดื่ม		-0.26	0.29	0.73
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า		-0.04	-0.06	0.07
หมวดเคหสถาน		-1.17	0.04	-1.20
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.39	-0.05	0.36
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		3.07	0.20	4.17
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.62	0.03	0.54
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์		0.09	0.00	4.09

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

สำหรับปี 2560 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะมีอัตราสูงขึ้นจากปีก่อนหน้าอยู่ที่ร้อยละ 1.4 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.1 ถึง 1.7) ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ตามแนวโน้มต้นทุนราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีทิศทางเพิ่มขึ้น กระทบราคาน้ำมันดิบขยายไปลึกในประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนของสินค้าหลายประเภทมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น และอาจส่งผลให้ราคสินค้าปรับเพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นยังอาจทำให้ราคากำไฟฟ้า และค่าโดยสารเพิ่มขึ้นได้ เช่นกัน

ภาพที่ 9 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไป

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ศศค.)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง
ในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560
(ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรก ปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2560 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจไทย โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุลจำนวน 390,000 ล้านบาท โดยเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 2,733,000 ล้านบาท และรัฐบาลได้มีการจัดทำงบประมาณเพิ่มเติมในปีงบประมาณ 2560 ภายใต้วงเงิน 190,000 ล้านบาท โดยเม็ดเงินส่วนใหญ่จะนำมาสนับสนุนการดำเนินงานตามมาตรการสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศ (Local Economy) ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2560 ได้มีการอนุมัติการจัดสรรงบประมาณของงบประมาณเพิ่มเติมประจำปี 2560 วงเงิน 190,000 ล้านบาทแล้ว นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นักลงทุนประจำปี ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน

○ ในช่วงครึ่งปีแรกของปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,041,990 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.4 ต่อปี แต่สูงกว่าประมาณการตามเอกสารงบประมาณ 9,305 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.9 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวมเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 1,605,672 ล้านบาท เพิ่มขึ้nr้อยละ 2.2 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้ 1,452,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้nr้อยละ 2.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 53.2 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (2,733,000 ล้านบาท) และส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 576,435 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 มีจำนวน มีจำนวน 6,166,549 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.27 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะคงค้างเพิ่มขึ้นสุทธิ 76,319 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 94.90 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 96.87 อย่างไรก็ได้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

สถานการณ์ด้านการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560) พบร่วม รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้จำนวน 1,041,990 ล้านบาท และสูงกว่า

ประมาณการตามเอกสารงบประมาณจำนวน 9,305 ล้านบาท หรือร้อยละ 0.9 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ แต่ลดลงร้อยละ -3.4 ต่อปี เนื่องจากในช่วงเดียวกันของปีก่อนมีการนำส่งรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคม (3G และ 4G) ทำให้ผลการจัดเก็บรายได้ในช่วงครึ่งแรกของปีงบประมาณ 2560 ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า อย่างไรก็ดี ยังมีการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานอื่นและการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพาณิชที่สูงกว่าประมาณการ

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 744,712 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ต่อปี แต่ต่ำกว่าประมาณการ 13,251 ล้านบาท หรือร้อยละ -1.7 โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ (1) ภาษีมูลค่าเพิ่ม จัดเก็บได้ 366,981 เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 ต่อปี และต่ำกว่าประมาณการจำนวน 13,740 ล้านบาท หรือร้อยละ -3.6 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ (2) ภาษีเงินได้ปัตรเลียม จัดเก็บได้ 1,894 ล้านบาท ลดลง ร้อยละ -63.1 ต่อปี และต่ำกว่าประมาณการจำนวน 4,606 ล้านบาท หรือร้อยละ -70.9 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ อย่างไรก็ดี ยังมี ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้ 174,900 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 ต่อปี และสูงกว่าเป้าหมาย 8,139 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.9 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ ตามการจัดเก็บภาษีจากค่าบริการและจำหน่ายกำไร (ภ.ง.ด.54) ภาษีกำไรสุทธิ (ภ.ง.ด.50) และภาษีหัก ณ ที่จ่ายภาคเอกชน (ภ.ง.ด.53) ที่จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการ

กรมสรรพาณิช

กรมสรรพาณิชจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 279,263 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 ต่อปี และสูงกว่าประมาณการจำนวน 4,026 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.5 ของประมาณการตามเอกสารงบประมาณ โดยภาษีที่จัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย ได้แก่ ภาษีนำมั่นฯ จัดเก็บได้ 106,281 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.8 ต่อปี และสูงกว่าประมาณการจำนวน 9,036 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.3 เนื่องจากการจัดเก็บภาษีนำมั่นเบนซินที่สูงกว่าประมาณการ เป็นสำคัญ

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 52,565 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -9.5 ต่อปี และต่ำกว่าประมาณการ 8,335 ล้านบาท หรือร้อยละ -13.7 ผลกระทบจากการจัดเก็บอากรขาเข้าต่ำกว่าเป้าหมายเนื่องจากการใช้สิทธิพิเศษภายใต้ความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) มีอัตราการขยายตัวต่อเนื่องและผลกระทบจากการปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรระยะที่ 2 เป็นสำคัญ

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 69,788 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.2 ต่อปี และสูงกว่าประมาณการ 2,095 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.1 ซึ่งเป็นผลจากการนำส่งรายได้ที่ค้างนำส่งจากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ รัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการ 5 อันดับแรก ได้แก่ การไฟฟ้านครหลวง สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โรงงานยาสูบ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย และบริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน)

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 92,191 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -40.8 ต่อปี แต่สูงกว่าประมาณการ 25,268 ล้านบาท หรือร้อยละ 37.8 มาจากการรับรู้ส่วนเกินจากการจำหน่ายพันธบัตร (Premium) เป็นรายได้แผ่นดิน การนำส่งเงินสภาพคล่องส่วนเกินของกองทุนหมุนเวียน และการนำส่งเงินเหลือจ่ายประจำปี 2559 ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

**ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุกติในช่วงครึ่งปีแรกงบประมาณ 2560
(ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)**

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2560		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 59 – มี.ค. 60)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. กรมสรรพากร	744,712	2.9	757,963	-1.7
2. กรมสรรพสามิต	279,263	7.5	275,237	1.5
3. กรมศุลกากร	52,565	-9.5	60,900	-13.7
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,076,540	3.4	1,094,100	-1.6
4. รัฐวิสาหกิจ	69,788	9.2	67,693	3.1
5. หน่วยงานอื่น	92,191	-40.8	66,923	37.8
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,238,519	-1.8	1,228,716	0.8
หัก	170,878	9.3	170,971	-0.1
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,067,641	-3.3	1,057,745	0.9
หักเงินจัดสรรจาก VAT ให้ อปท. ตาม พรบ. กำหนดแน่นฯ	25,651	-1.3	25,060	2.4
รวมรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท.	1,041,990	-3.4	1,032,685	0.9

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งปีแรกงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวมในช่วงครึ่งปีแรกงบประมาณ 2560 เท่ากับ 1,605,672 ล้านบาท สูงกว่า ช่วงเดียวกันของปีก่อน 34,796 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 1,452,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 53.2 ของรอบงบประมาณ (2,733,000 ล้านบาท)

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 1,452,770 ล้านบาท ประกอบด้วย (1) รายจ่ายประจำ 1,261,781 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 57.1 ของรอบงบประมาณรายจ่ายประจำ หลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,210,541 ล้านบาท) และ (2) รายจ่ายลงทุน 190,989 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.0 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 36.6 ของรอบงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (522,459 ล้านบาท) โดยในช่วงครึ่งปีแรกงบประมาณ 2560 รายจ่ายที่สำคัญ ได้แก่ เงินอุดหนุนของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 138,830 ล้านบาท และเงินอุดหนุนของกระทรวงศึกษาธิการ 115,509 ล้านบาท เป็นต้น สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณเหลืออีกเบิกจ่ายได้ 152,902 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -3.9 ต่อปี

**ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560
(ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)**

ประเภทรายจ่าย (หน่วย:ล้านบาท)	วงเงิน	ปีงบประมาณ		
		2560 (ต.ค. 59 – มี.ค. 60)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	อัตราการเบิก จ่าย
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	2,733,000	1,452,770	2.9	53.2
1.1 รายจ่ายประจำ	2,210,541	1,261,781	1.1	57.1
1.2 รายจ่ายลงทุน	522,459	190,989	17.0	36.6
2. รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อน	276,008	152,902	-3.9	55.4
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,009,008	1,605,672	2.2	53.4

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

สำหรับการเบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมปีงบประมาณ 2560 วงเงิน 190,000 ล้านบาท เริ่มนับการเบิกจ่ายได้ 10,492 ล้านบาท โดยเป็นการเบิกในส่วนของกองทุนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมเป้าหมายจำนวน 10,000 ล้านบาท และรายจ่ายแผนงานบูรณาการเสริมสร้างความเข้มแข็งและยั่งยืนให้กับเศรษฐกิจภายในประเทศจำนวน 492 ล้านบาท

**ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมปีงบประมาณ 2560
วงเงิน 190,000 ล้านบาท**

ประเภทรายจ่าย (หน่วย:ล้านบาท)	วงเงินงบประมาณ	เบิกจ่ายถึงปัจจุบัน	ร้อยละต่อวงเงินงบ ประมาณ
งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม	190,000	10,492	5.5
รายจ่ายประจำ	106,216	10,489	9.9
รายจ่ายลงทุน	83,784	3	0.0

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นองบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ตั้งแต่เริ่มโครงการ (ตุลาคม 2552) จนถึงสิ้นเดือนมกราคม 2560 มีการเบิกจ่ายรวมทั้งสิ้น 347,180 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.5 ของวงเงิน 348,940 ล้านบาท (2) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนมกราคม 2560 มีจำนวน 35,597 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.6 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท และ (3) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 59,313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.8 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้นอกรบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงินที่ ได้รับ ^{อนุมัติ}	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	ตั้งแต่เริ่ม ^{โครงการ} จนถึงสิ้น ^{เดือนมี.ค.} ⁶⁰	ร้อยละ ^{ของ^{วงเงิน^{ที่ได้รับ^{อนุมัติ}}}}
1. โครงการภายใต้แผนปฏิบัติ การไทยเข้มแข็ง	348,940	234,369	61,391	24,420	7,509	4,597	13,232	1,660	347,180	99.5
2. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	-	286	7,382	14,998	6,646	4,184	1,938	35,705	90.9
3. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ^{ระบบบริหารจัดการ^{ทรัพยากรน้ำ^{และระบบ^{ขนส่งทางถนน^{ระยะเร่งด่วน}}}}}	78,295	-	-	-	-	-	13,297	43,713	60,863	77.7

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 1,620,283 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 จำนวน 1,452,770 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 152,902 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายงบประมาณเพิ่มเติมปีงบประมาณ 2560 จำนวน 10,492 (4) การเบิกจ่ายเงินกู้นอกรบประมาณ จำนวน 4,119 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560) พบว่า รัฐบาลมีรายได้นำส่งคลังจำนวน 1,029,237 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,605,672 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 576,435 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินกองบประมาณที่ขาดดุล 18,846 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 595,281 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลจำนวน 295,592 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลเท่ากับ 299,689 ล้านบาท และเงินคงคลังณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 141,611 ล้านบาท

ตารางที่ 5 ฐานะการคลังในช่วงครึ่งปีแรกปีงบประมาณ 2560 (ตุลาคม 2559 – มีนาคม 2560)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบม. 2560	ปีงบม. 2559	จำนวน	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,029,237	1,060,089	-30,852	-2.9
2. รายจ่าย	1,605,672	1,570,876	34,796	2.2
3. ดุลเงินงบประมาณ	-576,435	-510,787	-65,648	-12.9
4. ดุลเงินกองงบประมาณ	-18,846	-25,200	6,354	25.2
5. ดุลเงินสดก่อนภักดี (3+4)	-595,281	-535,987	-59,294	-11.1
6. เงินภักดีเพื่อขาดใช้การขาดดุล	295,592	313,023	-17,431	-5.6
7. ดุลเงินสดหลังภักดี (5+6)	-299,689	-222,964	-76,725	-34.4
8. เงินคงคลังปลายงวด	141,611	203,218	-61,607	-30.3

ที่มา: กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 มีจำนวน 6,166,549 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 42.27 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะคงค้างเพิ่มขึ้นสูตริ 76,319 ล้านบาท โดยแบ่งเป็น (1) หนี้ของรัฐบาลจำนวน 4,728,656 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 962,885 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 455,580 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานของรัฐ 19,428 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 94.90 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 96.87 ของหนี้สาธารณะคงค้าง อย่างไรก็ได้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ เดือน มี.ค. 60	% of GDP
1. หนี้ของรัฐบาล	4,728,656	32.42
2. หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	962,885	6.60
3. หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	455,580	3.12
4. หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	19,428	0.13
หนี้สาธารณะรวม	6,166,549	42.27

ที่มา: สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย
ไตรมาส 1 ปี 2560

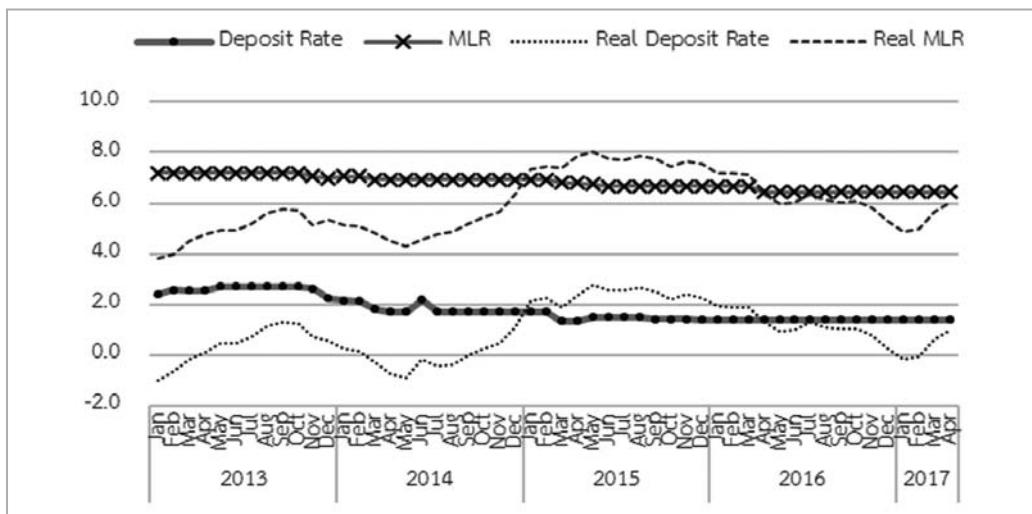
ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยไตรมาส 1 ปี 2560

○ ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ทรงตัวในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวที่ร้อยละ 1.40 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เคลื่อนไหวของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ทรงตัวอยู่ที่ร้อยละ 6.43 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเพื้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือน มีนาคม 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.64 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 5.66 ต่อปี

○ ในปี 2560 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ นอกเหนือจากนี้คาดว่าคณะกรรมการนโยบายการเงินจะคงอัตราดอกเบี้ยนโยบายไว้ในระดับต่ำต่อไปจนถึงสิ้นปี 2560 เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อเป็นแรงสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์

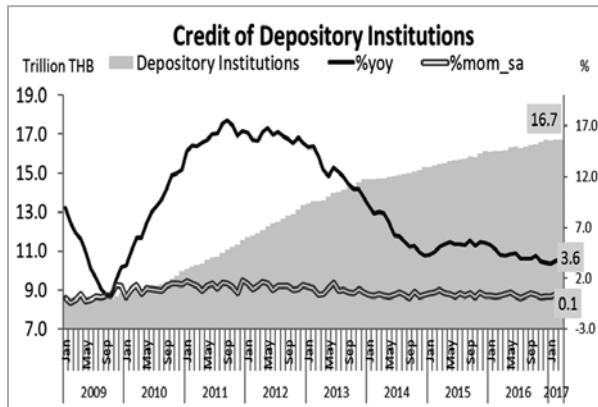
ที่มา: บพท. / ประมวลผลโดย ศศค.

○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 ขยายตัวอย่างทรงตัว (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 16.7 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 3.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขัดผลทางฤดูกาล) อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อโดยเปรียบเทียบกับไตรมาสที่ 4 ปี 59 พบร่วมสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลง แต่สินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น ด้านเงินรับฝาก ณ เดือนมีนาคม 2560 มียอดคงค้างจำนวน 18.0 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 0.1 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากชะลอลงทั้งในส่วนของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเฉพาะกิจ

1 คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเพื้อในช่วงเดียวกัน

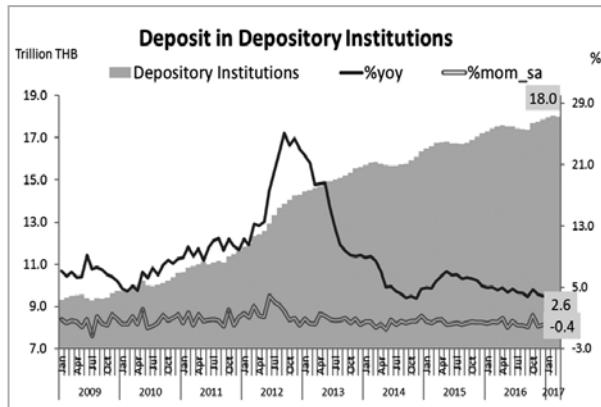
2 'ได้แก่' ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สาขาระบบทั่วไป และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ชปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

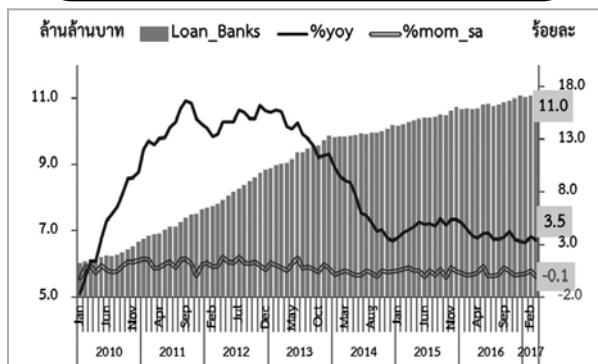
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ชปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

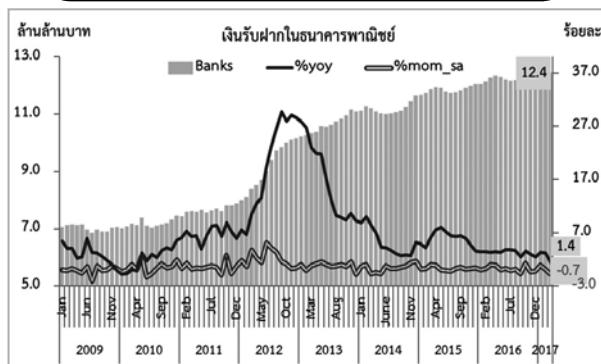
○ ยอดคงค้างสินเชื่อและเงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 ขยายตัวชะลอลง เมื่อเทียบกับของไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 11.0 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 3.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว ขยายตัวร้อยละ 0.6 จากไตรมาสก่อนหน้า ขณะเดียวกันการขยายตัวของไตรมาสก่อนหน้า และด้านเงินรับฝาก มียอดคงค้างจำนวน 12.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 1.4 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน และเมื่อขจัดผลของ ฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.3 จากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ชปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

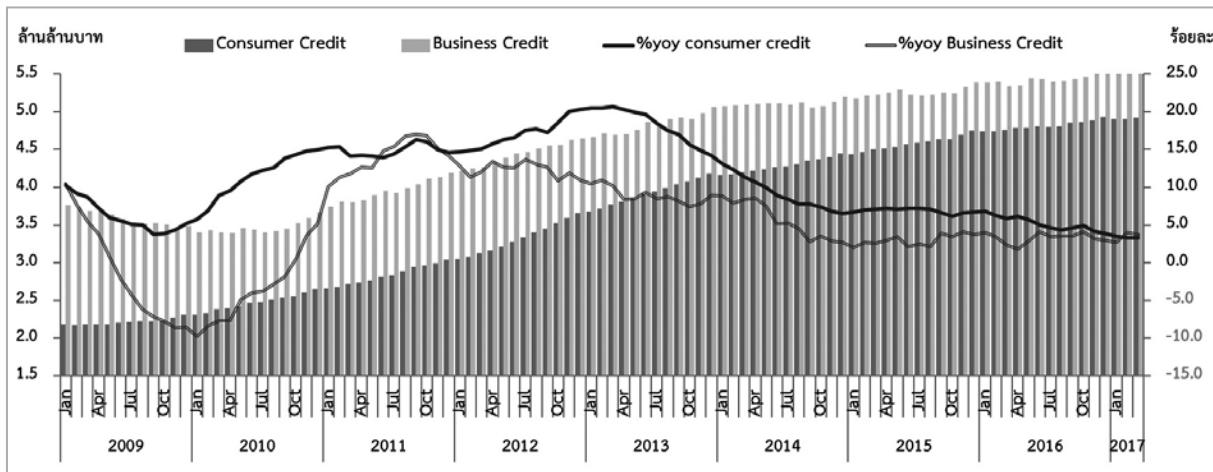
ภาพที่ 5 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ชปท. / ประมวลผลโดย ศศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมีนาคม 2560 พบว่าทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภคยังคงขยายตัว (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 53.0 ของสินเชื่อร่วม ขยายตัวร้อยละ 3.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 47.0 ของสินเชื่อร่วม ขยายตัวร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

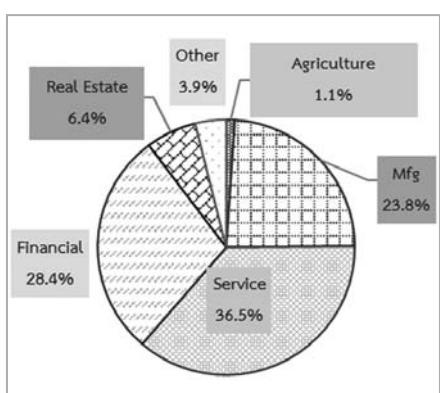
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

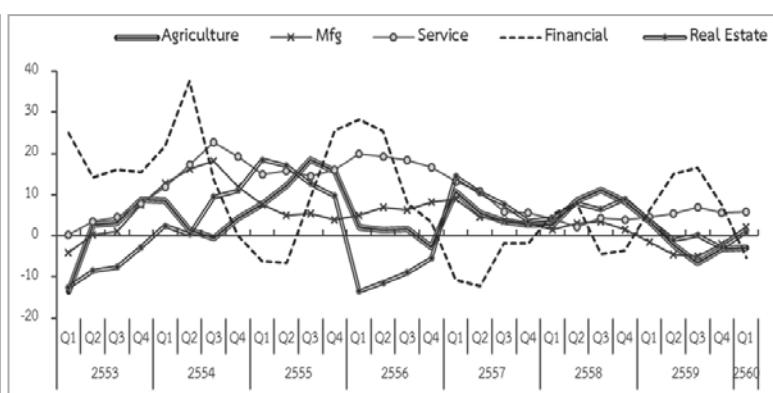
○ อย่างไรก็ตาม ในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์หดตัวชะลอลง จากไตรมาสก่อนหน้า จากการขยายตัวของสินเชื่อภาคการผลิต สินเชื่อภาคบริการ และสินเชื่อภาค อสังหาริมทรัพย์เป็นสำคัญ (ภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 23.8 ของสินเชื่อ ธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 36.5 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 5.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ที่มีสัดส่วนร้อยละ 6.4 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อ ภาคสถาบันการเงิน ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 28.4 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -5.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 1.1 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -2.8 จากช่วงเดียวกัน ของปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 3.9 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -12.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

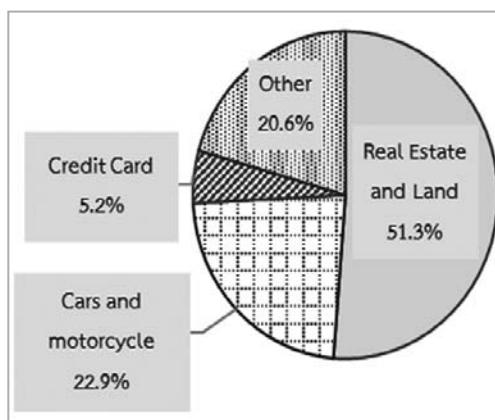
ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

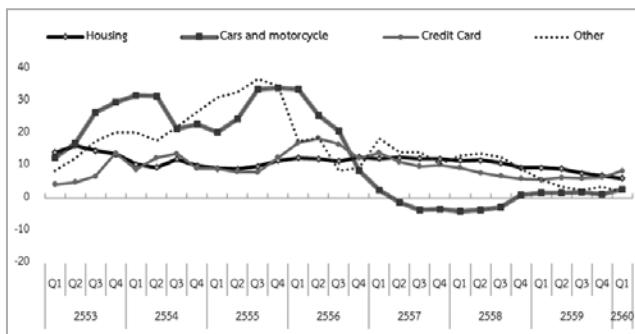
○ ในไตรมาส 1 ปี 2560 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวที่ร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน (ภาพที่ 10) โดยยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.2 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวที่ร้อยละ 8.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11) และสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อท่องเที่ยวฯลฯ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.3 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 6.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

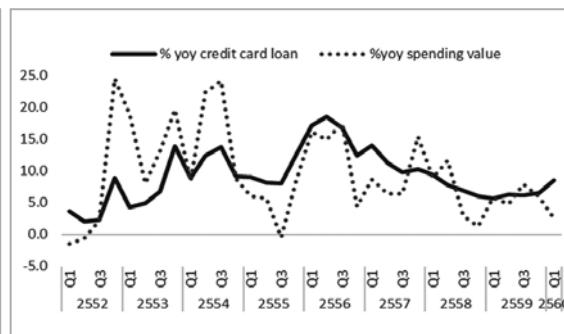
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 10 การขยายตัวสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

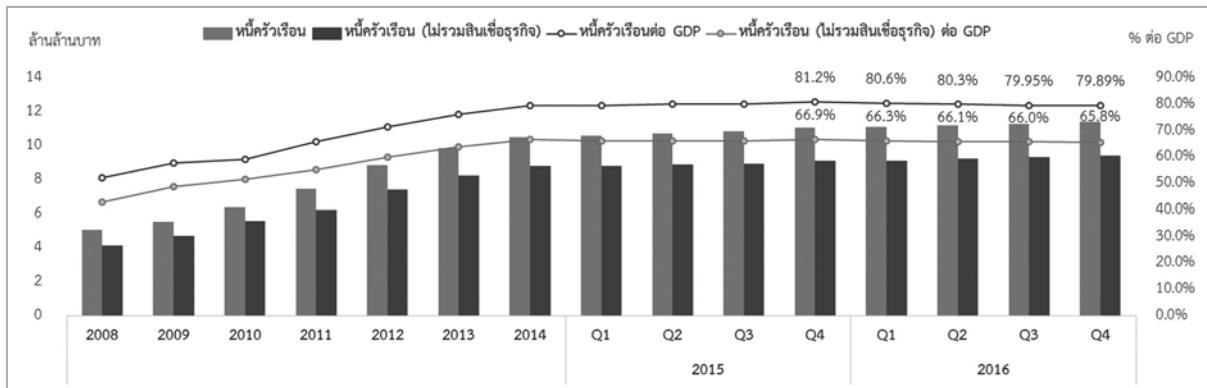
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 4 ปี 2559 มียอดคงค้างอยู่ที่ 11.47 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 79.89 ของ GDP ลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 79.95 และนับเป็นการลดลงของสัดส่วนหนี้ภาคครัวเรือนต่อ GDP ติดต่อกันเป็นไตรมาสที่ 4 ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 9.45 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.8 ของ GDP (ภาพที่ 12)

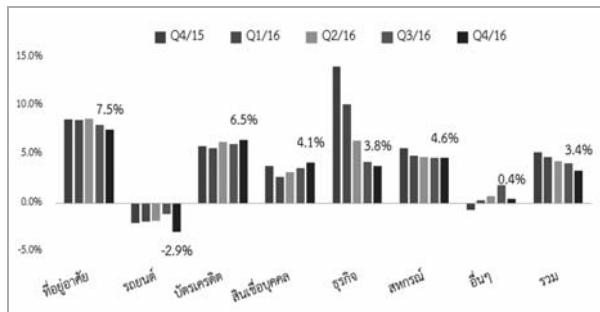
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

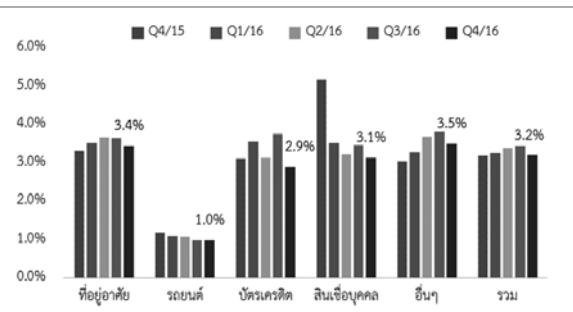
○ การขยายตัวของสินเชื่อในภาพรวมมีทิศทางชะลอลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 16 โดยสินเชื่อรายนั้น และจัดเรียงยนต์ที่หดตัวต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่ 8 ที่ร้อยละ -2.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หลังจากขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องภายหลังโครงการรถคันแรกสิ้นสุดลงในปี 2555 (ภาพที่ 13) ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่า อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.2 ปรับลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเตบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย ลศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา: ธปท. ประมวลผลโดย ลศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ ล้วนไตรมาสที่ 1 ปี 2560 สินเชื่อและเงินฝากมีแนวโน้มการขยายตัวอย่างทรงตัวโดยที่สินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค มีอัตราการขยายตัวที่ค่อนข้างทรงตัว สอดคล้องกับเครือข่ายเศรษฐกิจด้านการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนที่ฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ รวมถึงมาตรการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จะช่วยสนับสนุนให้การลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคขยายตัวดีต่อเนื่อง สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่า ยังคงมีความแข็งแกร่ง โดยสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้สุทธิ (Net NPL) ณ ไตรมาส 1 ปี 2560 ยังคงอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 2.9 และร้อยละ 1.4 ของสินเชื่อรวม ตามลำดับ อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2560 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 17.8 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2560 ที่ร้อยละ 9.75

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

บทวิเคราะห์

กิจกรรมของกระบวนการคลังยุค “ประเทศไทย 4.0” : กรณีศึกษาจากต่างประเทศ¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ปัจจุบันประเทศไทยต่างๆ ทั่วโลกต่างเห็นถึงความสำคัญของการใช้นวัตกรรมมาช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ของประเทศ เช่นเดียวกับประเทศไทยที่รัฐบาลได้มีการเริ่มนโยบาย “ประเทศไทย 4.0” ซึ่งเป็นแนวคิดปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนไปสู่ “Value Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็น “ประเทศไทยที่หนึ่ง” และ ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ ความมั่นคง มั่นคงและยั่งยืน

○ ประเทศไทยปัจจุบันมีการเสนอแผน “Society 5.0” เพื่อพัฒนาคน โดยการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และแก้ไขปัญหาสังคมที่ญี่ปุ่นกำลังเผชิญในปัจจุบัน โดยการใช้เทคโนโลยี เช่น Internet of Things (IoT), Artificial Intelligence (AI), Big Data, และ Visual Reality (VR) ในการวิเคราะห์ข้อมูลในโลกไซเบอร์ (Cyber Space) เพื่อนำผลมาพัฒนาโลกแห่งความเป็นจริง (Physical Space) โดยในปัจจุบันรัฐบาลญี่ปุ่นมีนโยบายสนับสนุน “Non-Competitive Area” เพื่อให้บริษัทเอกชนร่วมมือกันเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ Society 5.0 นอกจากนี้ยังมีนโยบายเพื่อสร้างความเข้าใจและความพร้อมให้แก่กลังคนเพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพในการรองรับ Society 5.0

○ ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศไทยต้นแบบของระบบบริการอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ซึ่งระบบ “e-Estonia” เป็นระบบที่ช่วยให้ภาคเอกชน สามารถเข้าถึงการบริการของภาครัฐ และดำเนินธุกรรมต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ที่รัฐบาลเอสโตเนียออกแบบมาให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่สมบูรณ์ โดยนำระบบ “X-Road” หรือ “Backbone” ซึ่งมีหลักการคล้ายๆ กับระบบกระจายศูนย์ของ Blockchain เข้ามาปรับใช้ นอกเหนือนี้ รัฐบาลเอสโตเนียยังมีโครงการร่วมกับบริษัท Bitnation ในการพัฒนาระบบ “พลเมืองเสมือน (e-Residency)” ซึ่งจะเป็นการอำนวยความสะดวกให้ชาวต่างชาติ สามารถใช้ระบบ e-Estonia และทำธุกรรมของบริษัทสัญชาติเอสโตเนียได้ทางออนไลน์ โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางเข้าไปในประเทศไทย

○ แผน “Smart Nation” ของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการนำพาประเทศไทยให้ก้าวสู่ การเป็นประเทศอัจฉริยะ เป็นเมืองที่น่าอยู่ระดับโลก ผู้คนมีความสุขและสมดุลด้วยการใช้เทคโนโลยีในการขับเคลื่อน โดยใช้หลักการเชื่อมโยงแบบ E3A (Everyone, Everything, Everywhere, All the Time) เพื่อทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สามารถเชื่อมต่อกันได้ง่ายมากยิ่งขึ้น ซึ่งรัฐบาลสิงคโปร์ได้ดำเนินมาตรการ ตามแผน Smart Nation ในด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนาหุ่นยนต์สำหรับผู้ป่วยและผู้สูงอายุ การสร้างบ้านอัจฉริยะ การวางแผนการคมนาคมขนส่งที่สามารถตอบสนองความต้องการได้แบบ Real time เป็นต้น

¹ ผู้เขียน นางสาวจิรา จิริยะสิน เศรษฐกรปฏิบัติการ สำนักงานวิเคราะห์เศรษฐกิจมหาดไทย สำนักนายกฯ พิพิธ จิตต์สกุล ผู้อำนวยการสำนักนายกฯ ดร.พลิทช์ พัพพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหาดไทย และ ดร.สมคิด บุญลัมเหลือ ผู้อำนวยการสำนักงานวิเคราะห์เศรษฐกิจมหาดไทย สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

○ นโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ “ประเทศไทย 4.0” ควรอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยการเน้นการพัฒนาใน 3 มิติ ได้แก่ (1) การพัฒนาเทคโนโลยี (2) การพัฒนาองค์กร (ภาครัฐ) และ (3) การพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตประชาชน ซึ่งหากทุกภาคส่วนร่วมมือกันในการพัฒนาเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมาย จะทำให้ประเทศไทยสามารถก้าวไปสู่ประเทศไทยยุค 4.0 ได้อย่างเต็มรูปแบบ

1. บทนำ

แนวคิด “ประเทศไทย 4.0” เป็นแนวคิดที่จะปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย เพื่อให้ประเทศไทยข้ามผ่าน “กับดักประเทศไทยได้ปานกลาง” “กับดักความเหลื่อมล้ำของความมั่งคั่ง” และ “กับดักความไม่สมดุลในการพัฒนา” ซึ่งที่ผ่านมาทั้ง 3 กับดักดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถพัฒนาไปยังกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูงได้ ดังนั้น การที่จะก้าวข้ามกับดักดังกล่าว จะต้องมีการปฏิรูปเศรษฐกิจและสร้างกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ กลไกการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม กลไกการขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive growth) และ กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Growth Engine) ซึ่งทั้งสามกลไกจะนำไปให้ประเทศไทยก้าวเข้าไปสู่ประเทศไทยที่มีรายได้สูง มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง และเป็นระบบเศรษฐกิจสีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการเป็น “ประเทศไทยที่หนึ่ง” ได้

แนวคิด “ประเทศไทย 4.0” จะมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนไปสู่ “Value Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยเปลี่ยนจาก “ทำมากได้น้อย (More for Less)” เป็น “ทำน้อยได้มาก (Less for More)” ซึ่งต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงใน 3 มิติที่สำคัญ ได้แก่ (1) เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม (2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยภาคอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ (3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การเน้นภาคการให้บริการมากขึ้น

บทความนี้มุ่งชี้กรอบนีคีศึกษาจากประเทศไทยต่าง ๆ ในบริบทของการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยี โดยจะกล่าวถึงกรอบนีคีศึกษาจากสามประเทศ ได้แก่ ประเทศไทยญี่ปุ่น ประเทศไทยสโตนเนย์ และประเทศไทยสิงคโปร์ เพื่อนำข้อมูลจากการนีคีศึกษามาเปรียบเทียบ และวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย พร้อมทั้งกล่าวถึงข้อเสนอแนะเบื้องต้นเพื่อรับการขับเคลื่อนประเทศไทยโดยแนวคิดประเทศไทย 4.0 ของกระทรวงการคลัง

2. กรณีศึกษา

2.1. Japan's Society 5.0: การยกระดับคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาสังคม

แผน Society 5.0 ของประเทศไทยญี่ปุ่น เป็นแผนงานที่ระบุอยู่ในแผนการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีครั้งที่ 5 (The 5th Science and Technology Basic Plan) ของพระครรชูบาลนายชินโซ อาเบะ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เทคโนโลยี เช่น Internet of Things (IoT), Robot, Artificial Intelligence (AI), Big Data, 3D Printing, และ Visual Reality (VR) ในการสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมแบบใหม่ โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาคนและคุณภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาสังคมที่ญี่ปุ่นกำลังเผชิญ ยังได้แก่

(1) การแก้ปัญหาการลดลงของประชากร โดยการใช้เทคโนโลยีสร้างธุรกิจใหม่ๆ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพของสังคม เพื่อรับรับจำนวนประชากรที่ลดลง

(2) การแก้ปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุและความไม่เท่าเทียมในตลาดแรงงาน โดยการสร้างอาชีพที่ประชากรผู้สูงอายุและแรงงานสตรีสามารถทำได้ และใช้เทคโนโลยี เช่น อุปกรณ์ทางการแพทย์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรสูงอายุ

(3) การแก้ปัญหาภัยธรรมชาติและความมั่นคง เช่น การใช้เทคโนโลยีมาพื้นฟูบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ การแก้ไขปัญหา Cyber Security เป็นต้น

(4) การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยมีการตระหนักรถึงการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีในการช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 : แผนภูมิแสดงปัญหาสังคมของญี่ปุ่น และเป้าหมายของการแก้ไขปัญหา

ที่มา: รวบรวมและสรุปโดยผู้เขียน

● หลักการของ “Society 5.0”

แผนการดำเนินงานตาม แนวคิด “Society 5.0” จะใช้หลักการเชื่อมโยงโลกแห่งความเป็นจริง (Physical Space) และ โลกไซเบอร์ (Cyber Space) ด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้ Physical Space และ Cyber Space สามารถเกือบกลันได้มากยิ่งขึ้น และยังเป็นการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสภาพแวดล้อมของสังคม โดยมีกระบวนการต่อไปนี้ (ภาพที่ 2)

■ กระบวนการเก็บข้อมูล (Data Collection) โดยใช้เซ็นเซอร์และเครื่องมือต่างๆ เก็บข้อมูลการทำงานของเครื่องจักร และข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของประชากร ที่อยู่ใน Physical Space และทำการส่งต่อข้อมูลไปยัง Cyber Space

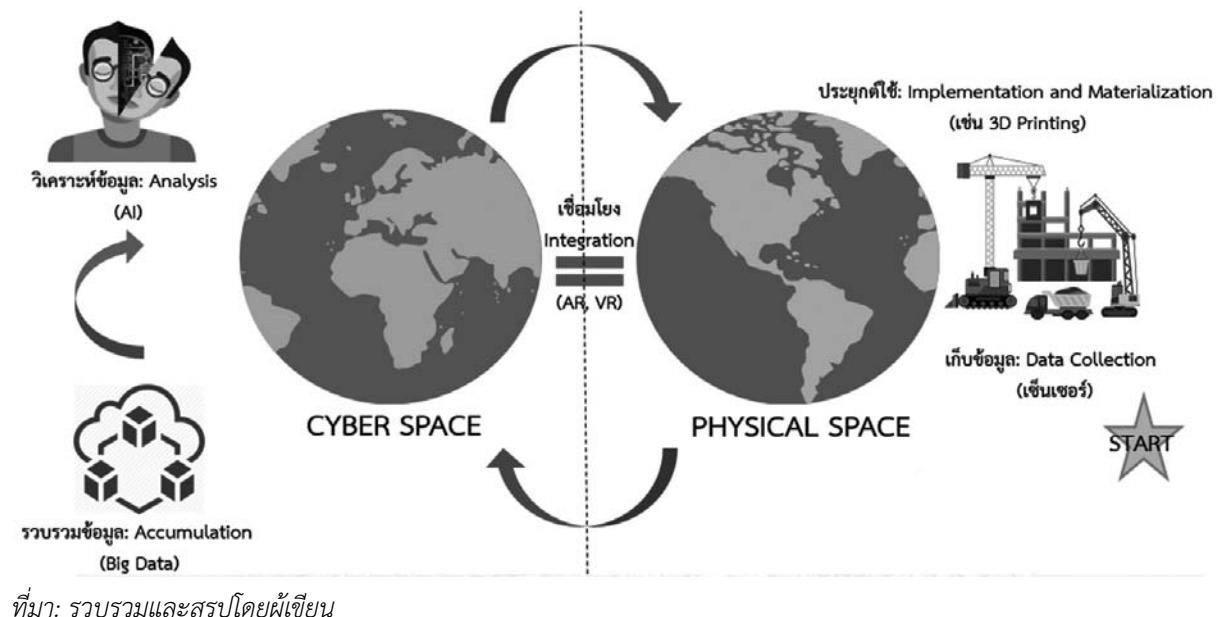
■ กระบวนการรวบรวมข้อมูล (Data Accumulation) รวบรวมข้อมูลที่เก็บได้จาก Physical Space โดยใช้ฐานข้อมูล Big Data

■ กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) วิเคราะห์และแปรผลข้อมูลที่รวบรวมมาได้ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น Artificial Intelligence (AI) และส่งข้อมูลที่วิเคราะห์ได้กลับไปยัง Physical Space

■ กระบวนการประยุกต์ใช้ (Implementation and Materialization) โดยนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาปรับปรุงเครื่องจักร หรือหุ่นยนต์ที่อยู่ใน Physical Space และอาจสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ โดยใช้เทคโนโลยี เช่น 3D Printing

■ กระบวนการเชื่อมโยง (Integration) มนุษย์ที่อยู่ใน Physical Space จะสามารถเชื่อมโยงกับ Cyber Space ได้ ผ่าน Virtual Reality (VR) หรือ Augmented Reality (AR) เช่น การใช้ VR ในการช่วยวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบวัตถุก่อนที่จะพิมพ์ด้วย 3D printing เป็นต้น

ภาพที่ 2 : หลักการเบื้องต้นของ “Society 5.0”

ที่มา: รวบรวมและสรุปโดยผู้เขียน

● ความร่วมมือขององค์กรต่างๆ ตามนโยบาย “Society 5.0” และปัญหาอุปสรรค

ในปัจจุบันประเทศไทยปูนีการสร้างสภาพแวดล้อมการดำเนินธุรกิจแบบใหม่เพื่อมุ่งสู่ความเป็น Society 5.0 โดยได้ดำเนินการ (1) การส่งเสริมความร่วมมือกันระหว่างองค์กรต่างๆ ได้แก่ บริษัทขนาดใหญ่ ธุรกิจ SME และ Startup เพื่อสร้าง “พื้นที่ไร้การแข่งขัน (Non-Competitive Area)” (2) กำหนดนโยบายสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการให้ผู้บริหารชั้นนำของประเทศจากองค์กรต่างๆ ไปให้ความรู้แก่เยาวชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในตลาดแรงงานของสตรี และ (3) การสร้างความเข้าใจแก่องค์กร ในการจัดสรรงบคลากรที่มีความสามารถหลากหลาย เพื่อรับรับ Society 5.0

อย่างไรก็ตามสมาคมอุตสาหกรรมญี่ปุ่น (Japan Keidanren) ได้ระบุถึงปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากวัฒนธรรมการดำเนินธุรกิจแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่น โดยระบุว่าประเทศไทยญี่ปุ่นยังมีgapที่เกิดจากราชการและข้อกฎหมายที่ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้ามากขึ้น จึงแนะนำให้มีการปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อให้ง่ายต่อการดำเนินการ เช่น การปรับปรุงข้อกฎหมายเพื่อการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตามแผน Society 5.0 และเพื่อรับรับการพัฒนานวัตกรรมใหม่ เป็นต้น นอกจากนี้ การสร้างความยอมรับและความเข้าใจของผู้คนในสังคม ก็เป็นข้อท้าทายที่สำคัญ ซึ่งต้องปลูกฝังให้ทุกคนในสังคมตระหนักรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและหมั่นเรียนรู้ เพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สภาพแวดล้อมใหม่

2.2. e-Estonia: การสร้างสังคมยุคสารสนเทศ

ระบบ e-Estonia เป็นระบบการสร้างสังคมยุคสารสนเทศของรัฐบาลเอสโตเนีย โดยใช้หลักการการบูรณาการบริการออนไลน์เข้ากับการบริการภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ภาคเอกชน สามารถเข้าถึงการบริการของภาครัฐ และดำเนินธุกรรมต่างๆ ผ่านระบบออนไลน์ที่รัฐบาลเอสโตเนียออกแบบมาให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่สมบูรณ์ โดยในปัจจุบันประเทศเอสโตเนียได้ชื่อว่าเป็นหนึ่งในประเทศด้านแบบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ e-Estonia ที่ได้ชื่อว่าเป็นระบบที่มีโครงสร้างรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ที่ดีที่สุดในโลก

● วิัฒนาการของการปฏิวัติระบบดิจิทัลในเอสโตเนีย

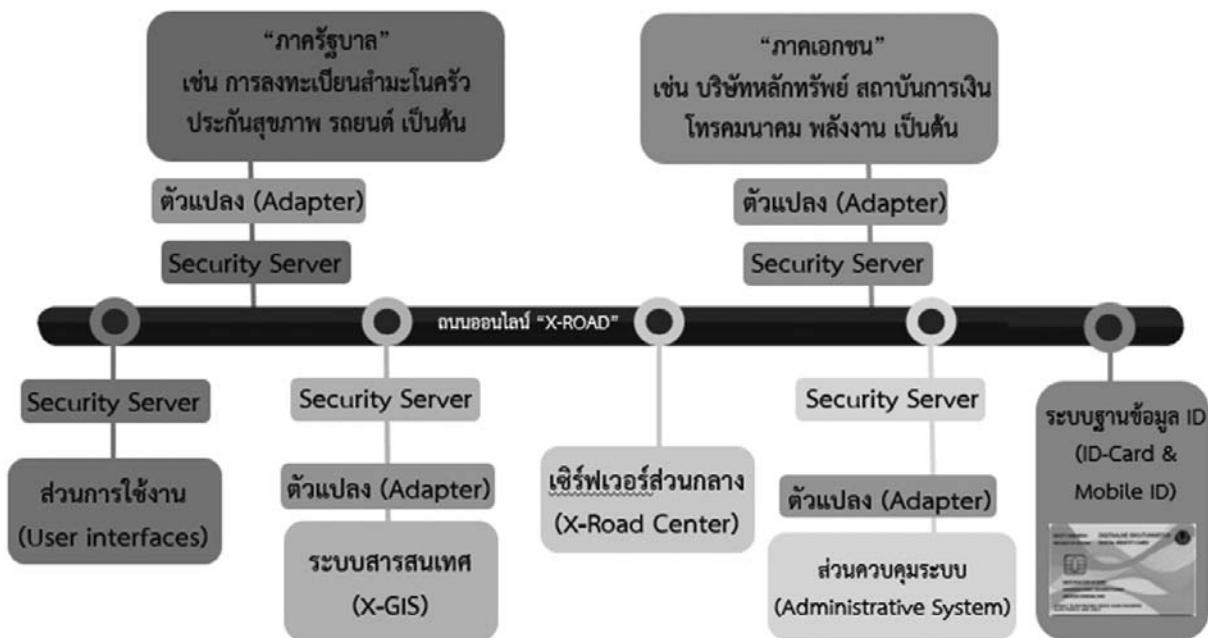
เนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2530 เอสโตเนียได้ประสบปัญหาขาดแคลนทรัพยากร แรงงานและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ รัฐบาลเอสโตเนียจึงได้ดำเนินนโยบายการปฏิวัติระบบดิจิทัล โดยในเบื้องต้นจะเน้นเพียงการปฏิวัติเพื่อใช้วัตกรรมในการลดเชยแรงงานที่มีจำนวนจำกัดและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และหลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลเอสโตเนียได้มีการต่อยอดการปฏิวัติดังกล่าว โดยมีการวางแผนเพื่อเปลี่ยนผ่านไปสู่ “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government)” อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งผลลัพธ์ของการปฏิวัติดังกล่าวส่งผลให้ ประเทศเล็ก ๆ อย่างเอสโตเนีย กลายเป็นประเทศที่มีความสำเร็จด้านการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ (Measure of Information Technology Achievement) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรป ในปัจจุบัน โดยจะเห็นได้จากการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดของประสิทธิภาพการให้บริการภาครัฐ ที่ช่วยให้ประชาชน เอสโตเนียสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว และ สร้างความโปร่งใสในการทำงานภาครัฐและลดการคอร์รัปชันภายในประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดงบประมาณได้จำนวนมหาศาล โดยรัฐบาล เอสโตเนียเปิดเผยว่า ระบบ e-Estonia ใช้งบประมาณเพียง 50-60 ล้านยูโร หรือ 1,900-2,400 ล้านบาทต่อปี

● ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (E-Government)

ในปัจจุบัน ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สร้างความสะดวกสบายให้ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน ของเอสโตเนียเป็นอย่างมาก โดยมีการนำเอาวัตกรรมอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับทุกภาคส่วนอย่างหลากหลาย อาทิ เช่น (1) ระบบการเลือกตั้งออนไลน์ (i-Voting) ที่ทำให้ประชาชนสามารถออกเสียงเลือกตั้งได้จากบ้าน (2) การจ่ายภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (e-Tax Board) ซึ่งใช้เวลาดำเนินการในการยื่นแบบภาษีเงินได้เพียง 5 นาที (3) การดำเนินธุรกิจแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Business) ซึ่งผู้ประกอบการสามารถจดทะเบียนธุรกิจได้ภายในเวลา 18 นาที (4) การทำธุกรรมทางการเงินอิเล็กทรอนิกส์ (e-Banking) (5) การออกตั๋วอิเล็กทรอนิกส์ (e-Ticket) (6) การศึกษาออนไลน์ (e-School and University via internet) (7) การซื้อขายข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government Academy) และ (8) การใช้แอปพลิเคชันอื่นๆ ผ่านสมาร์ทโฟนเพื่ออำนวยความสะดวก เป็นต้น

ระบบของ e-Estonia จะทำการเชื่อมโยงรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เข้ากับภาคเอกชนและประชาชน โดยการทำงานของระบบ e-Estonia จะเชื่อมโยงระบบต่าง ๆ ด้วย ถนนออนไลน์ (Backbone) ที่เรียกว่า “X-Road” ซึ่ง X-Road จะทำหน้าที่รับ-ส่งข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ระบบต่างๆ ผ่านตัวแปลง (Adapter) นอกจากนี้คอมพิวเตอร์ทุกระบบจะต้องมีเซิร์ฟเวอร์ที่มีความปลอดภัยสูง (Secure Server) เพื่อความปลอดภัยในการเข้าถึงข้อมูลในส่วนต่างๆ (ภาพที่ 3)

ระบบ X-Road ของ “E-Estonia”

ที่มา: รวบรวมและสรุปโดยผู้เขียน

● ระบบพลเมืองเสมือน (e-Residency)

ภายใต้แนวคิดของการก้าวข้ามไปสู่ประเทศที่ไร้พรมแดน ในปี พ.ศ. 2558 รัฐบาลเอสโตเนียได้ประกาศ ถึงความร่วมมือกับบริษัทบิตเนชั่น (Bitnation) ซึ่งเป็นบริษัท Fintech ที่เชี่ยวชาญในเรื่องเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) ระดับแนวหน้าของโลก โดยรัฐบาลเอสโตเนียมุ่งหวังที่จะใช้บล็อกเชนและระบบกระจายศูนย์มาใช้ พัฒนาระบบ e-Estonia เดิม โดยการเพิ่มเติมระบบ “e-Residency” หรือระบบ “พลเมืองเสมือน” ซึ่งเป็นระบบ พลเมืองดิจิทัลที่เอสโตเนียนำมาใช้เป็นประเทศแรกในโลก โดยภายใต้ระบบพลเมืองเสมือนจะทำให้ผู้ที่ไม่ได้ อาศัยอยู่ในเอสโตเนีย สามารถถือครองบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ (Digital ID) และส่งผลให้ผู้ที่มีสถานะ เป็นพลเมืองเสมือน สามารถเข้าถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ของรัฐบาลเอสโตเนียได้จากภายนอกประเทศ เช่นเดียวกับประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยในเอสโตเนีย ภายใต้เงื่อนไขที่รัฐบาลเอสโตเนียตั้งขึ้นเพื่อความปลอดภัย เช่น พลเมืองเสมือนสามารถลงนามในเอกสารด้วยลายเซ็นดิจิทัล (Digital Signature) ซึ่งมีผลผูกพันทางกฎหมาย หรือสามารถจัดตั้งและบริหารกิจการของเอสโตเนียผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ทั้งหมดโดยไม่จำเป็นต้องเดินทาง เข้าไปในประเทศเอสโตเนีย แต่อย่างไรก็ตามเพื่อความปลอดภัย ผู้ที่เป็นพลเมืองเสมือนจะไม่สามารถเดินทาง เข้าประเทศเอสโตเนียโดยใช้เพียงแค่บัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ แต่ยังคงต้องแสดงพาสปอร์ตของประเทศ ที่ตนเป็นพลเมืองจริง และการเปิดบัญชีธนาคารของของพลเมืองเสมือนจะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดตาม กฎหมาย “การยืนยันตัวตนของลูกค้า” หรือ “Know Your Client (KYC)” ซึ่งจะมีขั้นตอนการตรวจสอบ ที่รอบคอบกว่าพลเมืองเอสโตเนียที่แท้จริง

2.3. Singapore's Smart Nation: สังคมแห่งการเชื่อมโยง

นโยบาย Smart Nation เป็นนโยบายที่ผู้นำสิงคโปร์ประกาศใช้เป็นแผนเดินหน้าหลักของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2014 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นประเทศอัจฉริยะ เป็นเมืองที่นำอยู่ระดับโลก ผู้คนมีความสุขและสมดุลด้วยการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีภายใต้แนวคิด “มิติแห่งการเชื่อมโยง (Connectivity)” โดยจะใช้การเชื่อมโยงแบบ E3A (Everyone, Everything, Everywhere, All the Time) ซึ่งจะเป็นการ

เชื่อมโยงที่อำนวยความสะดวกให้ทุกคนในสังคม ทุกที่ ทุกเวลา และตลอดเวลา เพื่อทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน สามารถเชื่อมต่อกันได้่ายมากรยิ่งขึ้น เช่น ผู้ประกอบการของบริษัทเอกชนสามารถเข้าถึงข้อมูลจากภาครัฐผ่านช่องทางออนไลน์ (Electronic Government) เพื่อนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ และองค์กรด้านการขนส่งสามารถให้ข้อมูลบริการขนส่งมวลชนแก่ประชาชนได้แบบ Real Time เพื่อความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น เป็นต้น โดยแผน Smart Nation ได้วางแผนการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

● ด้านสุขภาพ

สิงคโปร์ตระหนักถึงแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุซึ่งมีการคาดการณ์ว่า ในปี 2030 จะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเป็น 900,000 คน ซึ่งนับเป็นสามเท่าของผู้สูงอายุปัจจุบัน แนวคิด Smart Nation จะเน้นการใช้เทคโนโลยีในการสนับสนุนสวัสดิการด้านสุขภาพและรองรับสังคมผู้สูงอายุ โดยมีการพัฒนานวัตกรรมด้านสุขภาพเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชากร เพิ่มผลิตภาพ (Productivity) ของอุตสาหกรรมทางการแพทย์ และพัฒนาวิถีการดูแลผู้ป่วย โดยมีแผนการพัฒนาในภาพรวม ดังนี้

■ การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ป่วย และการพัฒนาหุ่นยนต์สำหรับผู้สูงอายุ เช่น การใช้โดรนและพาหนะ ลำเลียงสินค้าอัตโนมัติ (Automated guided vehicles; AGV) ในการเพิ่มประสิทธิภาพการส่งยาและอุปกรณ์ทางการแพทย์ การใช้เทคโนโลยี Data Analysis และ Augmented Reality (AR) เพื่อให้แพทย์สามารถวิเคราะห์การรักษาในขั้นตอนต่างๆ ได้่ายมากรยิ่ง และการพัฒนาหุ่นยนต์ดูแลผู้ป่วย หรือ RoboCoach ซึ่งเป็นหุ่นยนต์ที่ใช้ระบบเซ็นเซอร์ตรวจจับการเคลื่อนไหวอัตโนมัติ (Motion Sensing Technology) เพื่อช่วยดูแลผู้ป่วยที่ต้องมีการพื้นฟูร่างกาย ผู้ป่วยโรคอัลไซเมอร์ และผู้ป่วยโรคพาร์กินสัน นอกจากนี้ยังมีหน้าจอเพื่อให้ผู้ป่วยสามารถใช้งานได้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นต้น (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 : RoboCoach

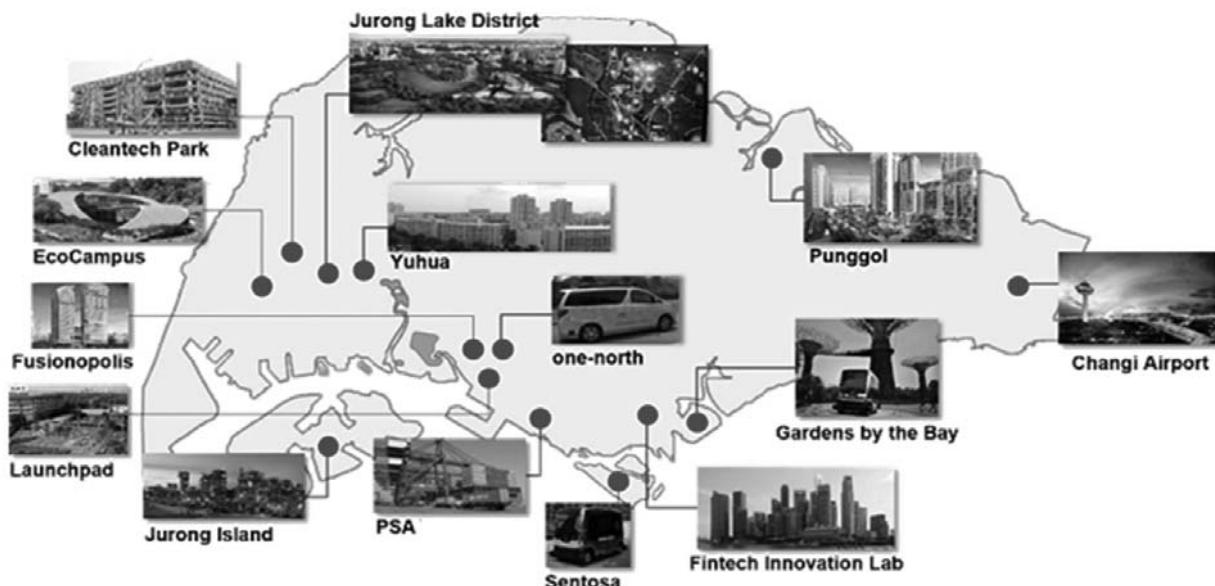
ที่มา: ภาพจาก Govtech

■ การสร้างศูนย์รวมข้อมูลด้านสุขภาพและการแพทย์ (Health Hub and TeleHealth) โดยการสร้าง Smartphone Application เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพ และยังมีฟังก์ชันการวิเคราะห์สุขภาพ เพื่อแนะนำวิธีการออกกำลังกายหรือวิธีการกินที่เหมาะสมกับของแต่ละคน โดยแอปพลิเคชันและเว็บไซต์เพื่อสุขภาพของทางรัฐบาลสิงคโปร์ได้เริ่มมีการเปิดใช้เมื่อเดือนมกราคม ปี 2016 ซึ่งในปัจจุบันมีประชากรสิงคโปร์กว่า 56,000 คนได้ใช้งานแอปพลิเคชันดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีบริการการให้คำปรึกษาทางการแพทย์ผ่านทางช่องทางออนไลน์ (TeleHealth) โดยมีการให้บริการคำปรึกษาทางออนไลน์ ผ่านวีดีโอดอก ให้แก่ผู้ป่วยในสาขาต่าง ๆ เช่น ผู้ป่วยเวชศาสตร์พื้นฟู ผู้ป่วยทางจิตเวช เป็นต้น

● ด้านชีวิตประจำวัน

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน แผน Smart Nation จึงมีนโยบายเปิดกว้างให้นักวิจัยและบริษัทต่างๆ สามารถทำการทดลองประเมินจริง (Living Laboratory) ในการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ (Smart Technologies) อันได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) Internet of Things (IoT) และเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูล (Big Data) maykrabat ด้วยการใช้ชีวิตประจำวันให้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น และสร้าง “เมืองอัจฉริยะ” หรือ “Smart Cities” ซึ่งมีการออกแบบอย่างรอบคอบ เพื่อตอบโจทย์ถึงความสะดวกสบาย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในบริเวณต่างๆ ของประเทศไทย

Singapore's Living Laboratory

ที่มา: Smart Nation Singapore

■ Smart Planning การใช้เทคโนโลยีเพื่อการออกแบบอย่างรอบคอบ โดยการเก็บข้อมูลดิบ (Raw Data) จากบริเวณต่างๆ ของเมือง เช่น ข้อมูลการใช้พลังงาน ปริมาณสิ่งปฏิกูล ทิศทางแสงอาทิตย์ ความชื้นในอากาศ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ เพื่อให้สถานะนิぎสามารถออกแบบปรับเปลี่ยนผังเมืองได้อย่างตอบโจทย์กับสภาพภูมิศาสตร์และการใช้งานของประชากรมากที่สุด โดยบริเวณตัวอย่างที่ปรับใช้ Smart Technologies เพื่อการออกแบบผังเมือง ได้แก่ Yuhua Jurong ซึ่งเป็นบริเวณเมืองเก่าของสิงคโปร์ และ Public Housing และ Punggol Northshore ซึ่งเป็นบริเวณที่ประชากรสิงคโปร์ส่วนใหญ่อาศัยอยู่

■ Smart Estate อาคารและเคหสถานอัจฉริยะที่ใช้เทคโนโลยีในการตอบโจทย์ Lifestyle ของผู้อยู่อาศัย เช่น (1) เทคโนโลยีบ้านอัจฉริยะ (Smart Home technologies) ที่มีฟังก์ชันการทำงานต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้อยู่อาศัย และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อาทิ เช่น (1) ระบบเซ็นเซอร์อัจฉริยะซึ่งจะเปิด-ปิดไฟอัตโนมัติตามการคำนวนการเคลื่อนไหวของคน และปรับเปลี่ยนระดับความสว่างตาม Lifestyle ของผู้อยู่อาศัยในแต่ละบ้าน (2) เซ็นเซอร์ตรวจสอบการทำงานของลิฟต์ โดยจะตรวจจับการสั่นสะเทือน อุณหภูมิ และทำการทดสอบประสิทธิภาพการทำงานโดยอัตโนมัติเพื่อความปลอดภัย (3) ระบบเซ็นเซอร์อัจฉริยะเพื่อผู้สูงอายุ (Smart Elderly Monitoring and Alert System: SEMAS) โดยใช้เซ็นเซอร์ตรวจสอบการเคลื่อนไหว และคำนวณรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ และเมื่อผู้สูงอายุแสดงอาการผิดปกติเซ็นเซอร์จะสามารถรายงานผลไปยังผู้ดูแลได้อย่างทันท่วงที เป็นต้น

■ Smart Mobility สามารถคาดการณ์การเดินทางล่วงหน้าได้โดยการดู Real Time Data ของบริการขนส่งมวลชนจากสมาร์ทโฟน เพื่อความสะดวกในการเดินทาง ลดปัญหาการจราจร นอกจากนี้ยังมีการวางแผนการสร้างถนนและระบบโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับยานพาหนะที่วิ่งได้ด้วยตัวเอง (Autonomous Vehicles) อีกด้วย

● ด้านการวิจัย การทำธุรกิจ และบริการอื่นๆ

ในปี 2016 รัฐบาลสิงคโปร์ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมจำนวน 19 ล้านล้านдолลาร์สิงคโปร์ ในแผน “Research Innovation Enterprise 2020 Plan” หรือ “RIE 2020” เพื่อการพัฒนานวัตกรรมที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อมุ่งสู่ความเป็น Smart Nation โดยดำเนินการ (1) พัฒนา R&D ในศาสตร์ต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรม อาทิเช่น กลศาสตร์ควอนตัม (Quantum Technology) และ จักษุวิทยา (Ophthalmology) (2) จัดสรรงบประมาณเพื่อดึงดูดนักวิจัยจากทั่วโลกจนทำให้ปัจจุบันสิงคโปร์กลายเป็นศูนย์กลาง R&D ของประเทศต่างๆ ทั่วโลก (3) อำนวยความสะดวกแก่นักวิจัยโดยการเปิด Open Data และแลกเปลี่ยนข้อมูลด้วย Internet of Things (IoT) ซึ่งทำให้นักวิจัยสามารถดึงข้อมูลจากฐานข้อมูลมาใช้ในการศึกษาได้ง่ายยิ่งขึ้น และ (4) ดำเนินการเรื่องความปลอดภัยออนไลน์ (Cybersecurity) การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Privacy) และการเพิ่มศักยภาพของระบบคอมพิวเตอร์

ในด้านของการดำเนินธุรกิจและการให้บริการแก่ประชาชน แผน Smart Nation จะมุ่งสร้างสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจ (Startup Ecosystem) ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมในภาคธุรกิจ (Innovative business) และใช้นวัตกรรมพัฒนาการบริการภาคประชาชน เพื่อให้มีการดำเนินการที่ง่าย สร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริม Ease of Doing Business การใช้เทคโนโลยี Fintech เพื่อมุ่งสู่ความเป็นสังคมไร้เงินสด (Cashless Society) และการใช้ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เพื่อช่วยให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้ง่ายมากขึ้น เป็นต้น

3. สรุป

จากการณ์ศึกษาจากต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพและนวัตกรรมที่แข็งแกร่ง แต่ยังขาดการสนับสนุนด้านการวิจัยและพัฒนาอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่แค่การนำเทคโนโลยีมาใช้ แต่ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับ เช่น การลงทุนในห่วงโซ่อุปทาน ศูนย์_logistics และศูนย์_research และการสนับสนุนให้ภาคเอกชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้มากขึ้น รวมถึงการจัดตั้งสถาบันการศึกษาที่มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนา เช่น สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ฯลฯ ที่จะช่วยสนับสนุนให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ ต้องมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาประเทศ ที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและงบประมาณ ที่ครอบคลุมทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ที่จะช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ คือ ประเทศไทย 4.0 ที่มีความยั่งยืน เศรษฐกิจที่แข็งแกร่ง และสังคมที่ดี ที่สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจโลกได้ดี

ข้อมูลอ้างอิง

- บทบรรยาย ของ ดร.สุวิทย์ เมธินทรีย์ “Thailand 4.0 ไม่เดลขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ความมั่นคงมั่งคั่งและยั่งยืน” สืบค้นเมื่อ 20 มี.ค. 60 จาก www.thaifta.com/thaifta/Portals/0/file/vol4Ch_10_electronic.doc
- Keidanren, “Toward realization of the new economy and society”. Retrieved at 31 Mar 2017 from http://www.keidanren.or.jp/en/policy/2016/029_outline.pdf
- e-Estonia, “e-Estonia.com: The Digital Society”. Retrieved at 10 Apr 2017 from <https://e-estonia.com/>
- The World Bank, “e-Estonia: The Making of An Information Age Society”. Retrieved at 17 Apr 2017 from <http://www.worldbank.org/en/events/2014/05/20/e-estonia-the-making-of-an-information-age-society>
- Asia-Pacific Economic Cooperation, “Singapore’s Smart Nation Initiative”. Retrieved at 31 Mar 2017 from http://mddb.apec.org/Documents/2016/MM/SMEMM/16_smemmm_011.pdf
- Business Sweden, “SINGAPORE’S SMART NATION INITIATIVE”. Retrieved at 5 Apr 2017 from <http://www.business-sweden.se/contentassets/e458e7e4d98b44ccb5f593f187fcb41b/smart-nation-singapore.pdf>
- Smart Nation Singapore, “Smart Nation SINGAPORE”. Retrieved at 7 Apr 2017 from <https://www.smartnation.sg/>
- TEDxSingapore, “How we design and build a smart city and nation by Cheong Koon Hean”. Retrieved at 18 Apr 2017 from https://www.youtube.com/watch?list=PLsRNoUx8w3rOK5s6BiSzeK0l0Q_4oU-Ap&v=m45SshJqOP4
- Research Innovation and Enterprise 2020, “Research Innovation and Enterprise 2020 Plan: Winning the Future through Science and Technology”. Retrieved at 18 Apr 2017 from http://www.diplomatie.gouv.fr/IMG/pdf/20160216_rie2020-overview_cle069773.pdf

บทวิเคราะห์

Universal Basic Income กับการแก้ไขปัญหาความยากจน : กรณีศึกษาจากต่างประเทศ¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ Universal Basic Income (UBI) คือแนวคิดที่กำหนดให้รัฐบาลมีการจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่ประชาชนเพื่อให้เพียงพอต่อค่าครองชีพขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนเท่าๆ กันทุกคน ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งหมดในประเทศ โดยกระแสนโยบายสวัสดิการ Universal Basic Income กำลังกล่าวเป็นที่สนใจทั่วโลกในฐานะเครื่องมือที่จะช่วยให้รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและลดปัญหาความเหลื่อมล้ำได้

○ ในปัจจุบันมีหลายประเทศที่มีการพัฒนาแนวโน้มโดย Universal Basic Income ผ่านการทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างของบริเวณที่จะปรับใช้ในนโยบาย เพื่อนำเอาองค์ความรู้มาพัฒนาแนวโน้มโดยที่เหมาะสมได้อย่างเต็มที่ ยกตัวอย่างเช่น การทดลองใน รัฐมนต์ITOBA (Manitoba) ประเทศแคนาดา และเมือง Madhya ประเทศอินเดีย ซึ่งพบว่า Universal Basic Income สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในปี ค.ศ. 2017 ประเทศฟินแลนด์ได้มีโครงการทดลอง Universal Basic Income ในระดับประเทศเป็นระยะเวลา 2 ปี ซึ่งผลของการดังกล่าวต่อการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำยังคงเป็นที่จับตามองของนักวิชาการและนักออกแบบนโยบายทั่วโลก

○ ในนโยบาย Universal Basic Income นับว่าเป็นหนึ่งในทางเลือกที่น่าสนใจของแนวโน้มโดยที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การต่อยอดไปยังนโยบายดังกล่าวควรมีการศึกษาและทดลองอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้ออกแบบนโยบายให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมประเทศไทย อีกทั้ง สามารถดำเนินการได้อย่างตรงตามกลุ่มเป้าหมาย และมีประสิทธิผลสูงสุด

○ โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ซึ่งกระทรวงการคลังได้ดำเนินการแล้ว 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2559 และปี พ.ศ. 2560 นับว่าเป็นมาตรการรูปแบบหนึ่งที่สามารถต่อยอดไปสู่การใช้นโยบายในลักษณะของ Universal Basic Income ได้ ทั้งนี้ ประเทศไทยอาจนำแนวคิด Universal Basic Income ไปปรับใช้ร่วมกับนโยบายอื่น เพื่อให้ตรงตามบริบทของประเทศไทยยิ่งขึ้น อาทิ การให้สวัสดิการ Universal Basic Income ผสมกับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ได้รับสวัสดิการสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาต่อยอดเพื่อให้สามารถลดพ้นจากความยากจนได้อย่างถาวร เป็นต้น

1. บทนำ

Universal Basic Income (UBI) คือแนวคิดที่กำหนดให้รัฐบาลมีการจ่ายเงินสนับสนุนให้แก่ประชาชนเพื่อให้เพียงพอต่อค่าครองชีพขั้นพื้นฐานเป็นจำนวนเท่าๆ กันทุกคน ซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งหมดในประเทศ โดยในปัจจุบันกระแสนโยบายสวัสดิการ Universal Basic Income กำลังเป็นที่สนใจทั่วโลกเนื่องมาจากนโยบายดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้รัฐบาลสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนและลดปัญหา

¹ ผู้เขียน นางสาวจิรา จิริยะสิน เศรษฐกรปฏิบัติการ และนางสาวสุภาพร ไดศุวรรณ เศรษฐกร ส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภาค สำนักนโยบายเศรษฐกิจภาค ขอขอบคุณ นายครพล ตุลย์เสถียร ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจภาค ดร.พิลิท พรพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจภาค และ ดร.สมคิด บุญลัมเหลือ ผู้อำนวยการสำนักการวิเคราะห์เศรษฐกิจภาค สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ความเหลื่อมล้ำอันเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจในหลายประเทศได้ นอกจากนี้ Universal Basic Income จะเป็นหลักประกันรายได้ระดับพื้นฐานสากลให้แก่ประชาชน และจะทำให้มนุษย์ทุกคนในสังคมมีอิสรภาพในการดำรงชีวิตมากยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของ Mark Zuckerberg ผู้ก่อตั้ง Facebook ที่กล่าวในงานรับปริญญาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2560 เกี่ยวกับ แนวคิดของการวัดค่าความสำเร็จของมนุษย์ ที่ไม่ควรจะวัดจากมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่าง GDP แต่ควรวัดที่บทบาทและคุณค่าที่มนุษย์แต่ละคนมีต่อสังคมนั้น ๆ ซึ่ง Universal Basic Income จะตอบโจทย์ให้มนุษย์ทุกคนมีหลักประกันของชีวิต อันส่งผลให้มีอิสรภาพในการทำงานเป้าหมายในชีวิตของตนเอง หรือ กล้าเสี่ยงที่จะทำงานความฝันของตน (Freedom to Fail)²

หลายประเทศทั่วโลกได้มีการทดลองใช้นโยบายการให้สวัสดิการแก่ผู้มีรายได้น้อยในรูปแบบของเงินให้เปล่าหรือ Cash Transfer แบบ Universal Basic Income ในบางพื้นที่ของประเทศ เพื่อทดสอบผลของการใช้ Universal Basic Income ในการลดปัญหาความยากจนในพื้นที่นั้นๆ เพื่อที่จะต่อยอดไปยังการดำเนินนโยบายในระดับประเทศต่อไป บทความนี้มุ่งนำเสนอกรณีศึกษาจากต่างประเทศในการใช้ Universal Basic Income ในประเทศแคนาดาและประเทศฟินแลนด์ เพื่อนำข้อมูลจากการณีศึกษามาเปรียบเทียบและวิเคราะห์เพื่อปรับใช้ในบริบทของประเทศไทย ในการออกแบบนโยบายและมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. กรณีศึกษา : การทดลองใช้นโยบาย Cash Transfer แบบ Universal Basic Income ในต่างประเทศ

ในอดีตจนถึงปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกได้มีการออกแบบนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหานานและลดความเหลื่อมล้ำในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือผ่านนโยบายการสร้างงาน การปรับขั้นค่าแรงขั้นต่ำ นโยบายภาษี หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการศึกษาและสุขภาพ ซึ่งรูปแบบของการออกแบบนโยบายโดยส่วนใหญ่จะเป็นไปในลักษณะของ การออกแบบนโยบายแบบ Speculative กล่าวคือ เป็นการออกแบบโดยพิจารณาจากองค์ประกอบด้านอย่างรوبرอคอบ แต่ไม่ได้ทำการทดลองเชิงประสิทธิผลของนโยบายในบริบทของประเทศหรือเขตการปกครองของตน ซึ่งจากทฤษฎีทางนโยบายสาธารณะ (Public Policy) การพัฒนาแนวโน้มนโยบายผ่านการทดลอง (Evidence Based and Experimental Policy Development) ในลักษณะการทำ Randomized Controlled Trail (RCTs) กับกลุ่มตัวอย่างของบริเวณที่จะปรับใช้นโยบาย จะทำให้เราสามารถนำองค์ความรู้มาพัฒนาแนวโน้มนโยบายที่เหมาะสมได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในปัจจุบันมีหลายประเทศที่มีการทำ Randomized Controlled Trail เพื่อทดสอบนโยบาย Universal Basic Income และนำผลการทดลองมาพิจารณาการออกแบบนโยบาย ได้แก่ สหราชอาณาจักร เม็กซิโก บรasil อินเดีย และฟิลิปปินส์ (นามาเบีย) สหรัฐอเมริกา แคนาดา และฟินแลนด์ เป็นต้น โดยการทดลองแนวคิด Universal Basic Income มีการเริ่มตั้งแต่ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1970 โดยเริ่มขึ้นในเมืองอลาสกาในรูปแบบของ Genuine Basic Income กล่าวคือ ประชาชนอลาสกาที่มีสถานะเป็นประชากรของอลาสกาอย่างถูกกฎหมายแล้วอย่างน้อย 6 เดือน ทุกคนจะได้รับเงินสวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน หลังจากนั้นประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการนำระบบสวัสดิการดังกล่าวมาทดลองใช้อย่างเต็มรูปแบบมากยิ่งขึ้นเพื่อทดลองการแก้ไขปัญหานายากจนและความเหลื่อมล้ำ ได้แก่

² Mark Zuckerberg ผู้ก่อตั้ง Facebook กล่าวในงานรับปริญญาของมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2560 ว่า “We should have a society that measures progress not just by economic metrics like GDP, but by how many of us have a role we find meaningful. We should explore ideas like universal basic income to give everyone a cushion to try new things.”

2.1. ประเทศแคนาดา

● รัฐมانيโตปา (Manitoba)

ในปี ค.ศ. 1974 นโยบายการให้สวัสดิการแบบ Universal Basic Income ได้มีการเริ่มนำมาใช้ในเมืองดอฟฟ์ (Dauphin) ซึ่งเป็นเมืองเกษตรกรรมเล็กๆ ในรัฐมานิโตปา ประเทศแคนาดา โดยประชาชนทุกคนจะได้รับเงินสวัสดิการ หรือที่เรียกว่า “Mincome” เป็นจำนวนร้อยละ 60 ของจำนวนเงินที่เป็นตัวกำหนดเส้นแบ่งความยากจน การให้ “Mincome” ในเมืองดอฟฟ์ในขณะนั้น ถือเป็นตัวอย่างของเมืองที่มีระบบสวัสดิการแบบ Universal Basic Income ที่มีประสิทธิภาพ โดยผลงานโดยบายดังกล่าว นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหาคนจนและส่งผลให้คนในชุมชนมีความสามารถในการใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้นแล้ว Universal income ยังกลายเป็นหลักประกันความมั่นคงให้กับชีวิต และเป็นเงินสำรองเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น กรณีการเกิดอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยเฉียบพลัน เป็นต้น จากงานวิจัยของศาสตราจารย์ เอเวลีน ฟอร์เก็ต (Pr. Evelyn Forget) จากมหาวิทยาลัยมานิโตปา (University of Manitoba) พบว่า สติติค่ารักษายาบาล การเกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้บาดเจ็บ และจำนวนผู้ที่มีอาการป่วยทางจิต ในช่วงที่รัฐบาลห้องถีนามานิโตปาดำเนินนโยบาย “Mincome” ลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับชุมชนที่โดยปกติมีสติติการจ่ายค่ารักษายาบาลต่ำคนที่สูงนอกจากนี้ ในกรณีของมานิโตปา เงินสวัสดิการให้เปล่าไม่ได้ทำให้คนในชุมชนทำงานลดลงอย่างมีนัยสำคัญตามที่นักวิชาการหลายคนตั้งข้อสงสัย โดยกลุ่มคนที่พบว่ามีช่วงทำงานลดลงนั้น ได้แก่ (1) กลุ่มคุณแม่ที่มีลูกเล็กที่เมื่อได้เงินสวัสดิการจากรัฐ จะทำงานลดลงและใช้เวลา กับลูกมากขึ้น และ (2) กลุ่มวัยรุ่นยากจนที่ไม่มีโอกาสได้ไปโรงเรียนเนื่องจากต้องทำงานเลี้ยงดูครอบครัว แต่เมื่อได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต จึงมีโอกาสได้ไปโรงเรียน อย่างไรก็ตาม เมื่อโครงการนี้ดำเนินการไปได้สักปี เนื่องจากรัฐบาลห้องถีนามานิโตปา ได้มีการใช้งบประมาณร้อยละ 50 จากแหล่งรายได้อื่นของรัฐ รวมเป็นเงินทั้งสิ้นถึง 85 ล้านдолลาร์แคนาดา ประกอบกับการเปลี่ยนขั้วทางการเมืองในรัฐมานิโตปา ทำให้โครงการนี้ยุติลงในปี ค.ศ. 1977

● รัฐออนตาริโอ (Ontario)

รัฐออนตาริโอ นับว่าเป็นหนึ่งในรัฐตัวอย่างที่มีคุณภาพน่าศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก โดยจากการจัดอันดับขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) เยาวชนออนตาริโอในปัจจุบันมีจำนวนถึงร้อยละ 20 มีคุณภาพชีวิตที่อยู่ได้สัมภាយากจน ซึ่งนับว่าอยู่ในระดับสูงมาก และมากกว่าประเทศแคนาเดินเวียลีงสามเท่า ดังนั้น ในปี ค.ศ. 2017 นี้ รัฐบาลแคนาดาจะทำการทดลองใช้ระบบ Universal Basic Income ในรัฐออนตาริโอ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตั้งกล่าว ซึ่งในเฟสแรกจะทำการทดลองเป็นระยะเวลา 3 ปี โดยมีวงเงินงบประมาณสูงถึง 25 ล้านдолลาร์แคนาดา

การทดลองทำโครงการนำร่อง (Pilot Project) ในปี ค.ศ. 2017 จะทำการทดลองใน 3 พื้นที่ (Area) ภายในรัฐออนตาริโอ ได้แก่ (1) Hamilton, Brantford, Brant County เริ่มดำเนินการช่วงเดือนพฤษภาคม 2017 (2) Thunder Bay และบริเวณโดยรอบ เริ่มดำเนินการช่วงเดือนพฤษภาคม 2017 และ (3) Lindsay เริ่มดำเนินการภายใต้เดือนพฤษจิกายน 2017 โดยการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบผลกระทบของการใช้สวัสดิการ Universal Basic Income ต่อคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยทั้งในด้านการทำงาน สุขภาพ และการศึกษา เพื่อช่วยเหลือให้มีรายได้เหนือเส้นความยากจนของประเทศ โดยในลำดับแรกกลุ่มผู้วิจัยจะทำการสุ่มประชากรตัวอย่าง (Sample) จากประชาชนรวม 4,000 ครัวเรือน เพื่อเข้าร่วม Pilot Project โดยประชากรตัวอย่างจะต้องมีคุณสมบัติเบื้องต้น ดังนี้

- 1) ต้องคัดเลือกจากการสุ่ม (Random Sample)
- 2) อายุระหว่าง 18-64 ปี
- 3) อาศัยอยู่ในบริเวณเขตที่ทำการทดสอบมาแล้วมากกว่า 12 เดือนขึ้นไป
- 4) จัดอยู่ในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

ในเบื้องต้น ทีมผู้วิจัยจะทำการส่งจดหมายเชิญ พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นแก่ผู้เข้าร่วมการทดลอง หลังจากนั้นผู้วิจัยจะสุ่มแยกกลุ่มตัวอย่าง (Sample) ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Control Group ซึ่งจะไม่ได้รับสวัสดิการ Universal Basic Income และ กลุ่มทดลอง ซึ่งจะได้รับสวัสดิการ Universal Basic Income ขั้นต่ำคนละ 1,320 долลาร์แคนาดาต่อเดือน (ประมาณ 47,000 บาท) และหากเป็นผู้พิการจะได้รับเพิ่มเป็น 1,820 долลาร์แคนาดาต่อเดือน (ประมาณ 64,000 บาท) โดยในขั้นตอนของการติดตามผล คณะกรรมการจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยวิจัยต่าง ๆ จะทำการประเมินผลการทำ Pilot Project โดยจะวัดผลผ่านตัวชี้วัด ได้แก่ Food Security, Housing Stability, Stress and Anxiety, Education and Training, Mental Health, Employment and Labour Market Participation, และ Health and Health Care Usage

ภาพที่ 2: Universal Basic Income ที่ผู้เข้าร่วม Pilot Project จะได้รับ

ปริมาณสวัสดิการที่กลุ่มตัวอย่าง (Sample) จะได้รับ

Single People	Couple	Disabilities
		
ได้รับเงินสวัสดิการสูงสุดไม่เกิน \$16,989 ต่อปี แต่ไม่เกิน ร้อยละ 50 ของรายได้	ได้รับเงินสวัสดิการสูงสุดไม่เกิน \$24,027 ต่อปี แต่ไม่เกิน ร้อยละ 50 ของรายได้	ได้รับเงินสวัสดิการเพิ่มจากเดิม สูงสุด \$6,000 ต่อปี

หมายเหตุ

- ผู้เข้าร่วม Pilot Project สามารถศึกษาหรือทำงานได้ แต่จะได้รับ Universal Basic Income ลดลง จำนวนร้อยละ 50 ของรายได้ที่ได้รับ
- การรับสวัสดิการอื่นๆ เช่น Canada Pension Plan หรือ Employment Insurance มีผลต่อ จำนวนเงินสวัสดิการ Universal Basic Income ที่ได้รับ

ที่มา: ข้อมูลจาก Ontario's Basic Income Pilot รวบรวมโดยผู้เขียน

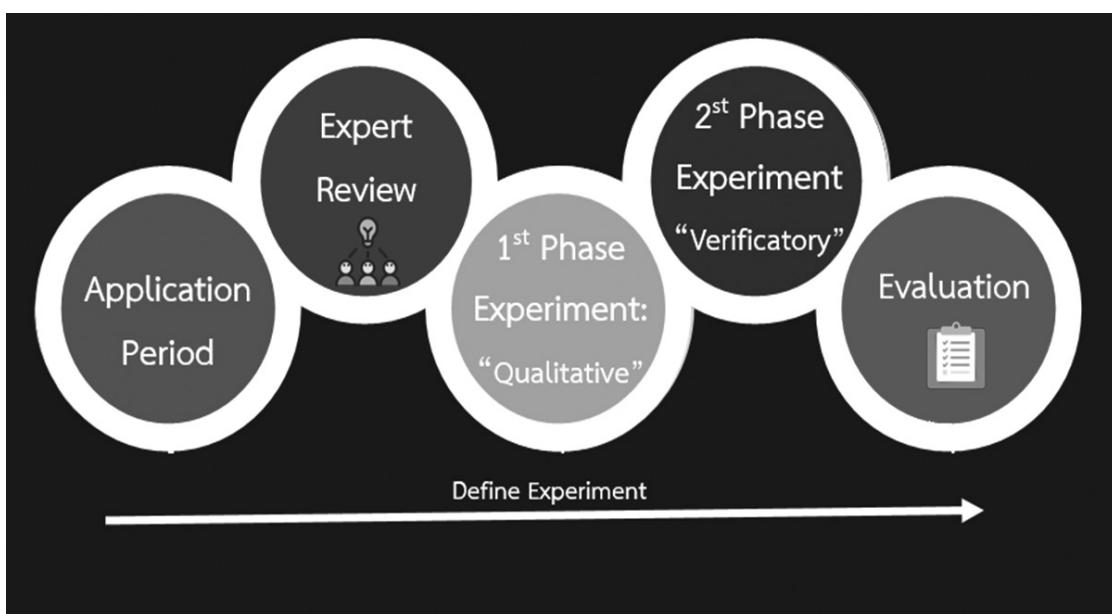
การทำ Pilot Project ดังกล่าวเป็นหนึ่งในมาตรการการแก้ไขปัญหาคนจนของรัฐบาลแคนาดา โดยจากการสำรวจข้อคิดเห็นต่อนโยบาย Universal Basic Income ของประชากรชาวแคนาดาจำนวน 1,500 คน พบว่า ร้อยละ 65 สนับสนุนการใช้นโยบาย Universal Basic Income มากกว่าการช่วยเหลือของรัฐในรูปแบบสวัสดิการอื่น ดังนั้นรัฐบาลแคนาดาจึงสนับสนุนการทดลองใช้นโยบายดังกล่าว เพื่อนำมาปรับใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศแคนาดาในอนาคต

2.2. ประเทศไทยและ

ประเทศไทยและได้ชี้อ่ว爰เป็นประเทศแรกของโลกที่สามารถทำการทดลองเพื่อทดสอบนโยบายการใช้ Universal Basic Income ในรูปแบบที่เป็นโครงการทดลองขนาดใหญ่ในระดับประเทศ (National Level Pilot Experiment) โดยการริเริ่มโครงการ Pilot Project ดังกล่าวเกิดขึ้นจากความร่วมมือกันของ 2 หน่วยงาน เพื่อทำการวิจัยให้แก่รัฐบาลพินแลนด์ ได้แก่ (1) Demos Helsinki ซึ่งเป็นองค์กรทางด้านการพัฒนาและการค้นคว้าวิจัยที่ไม่แสวงหาผลกำไร (Nonprofit R&D) ของประเทศไทยและ (2) มหาวิทยาลัยอัลโต (Aalto University) การทดลองดังกล่าวถือเป็นการเปลี่ยนแปลงและบุกเบิกแนวทางการออกนโยบายในลักษณะของ Evidence-Based and Experimental กล่าวคือ เป็นการออกนโยบายที่ต้องมีการทดลอง วัดและประเมินผล และวางแผนตามสถานการณ์จริง โดยดำเนินการในลักษณะเดียวกับการศึกษาเศรษฐศาสตร์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Economics) ก่อนที่จะนำมาบูรณาการเพื่อประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบายต่อไป

พินแลนด์เป็นประเทศที่บุกเบิกในการนำอาสาสมัครแห่งการทดลองมาใช้ในการออกนโยบายในระดับประเทศ โดยในปัจจุบันมีการทำโครงการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยมากถึง 40 โครงการ ทั้งการช่วยเหลือผู้ป่วยผู้ว่างงาน รวมถึงนักเรียน นักศึกษา ซึ่งการทดลองดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยมีการให้การสนับสนุนทั้ง (1) ด้านกฎหมาย (2) ด้านงบประมาณ ซึ่งในขณะนี้รัฐบาลพินแลนด์ได้มีการศึกษาถึงแนวทางการจัดสรรงบประมาณให้โครงการทดลองต่างๆ และ (3) ด้านเทคโนโลยีโดยมีการอำนวยความสะดวกในการเปิดช่องทางการสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการทำ Pilot Project โดยเฉพาะ

ภาพที่ 3: ขั้นตอนการทดลอง (Define Experiment)

ที่มา: Demos Helsinki รวบรวมโดยผู้เขียน

การทำ Pilot Project มีขั้นตอนดังนี้

- ขั้นตอนรับสมัคร (Application Period): มีการรับสมัครผู้เชี่ยวชาญจากสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาทำความรู้จากสาขางานตามมาρang แผนการทดลอง เพื่อให้เกิดการทดลองที่สมบูรณ์และตรงตามจุดมุ่งหมายมากที่สุด
- ขั้นตอนการอภิความเห็นและวางแผน (Expert Review): ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันแสดงความคิดเห็นรวมทั้งร่วมกันศึกษาข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนการทดลองเชิงคุณภาพ (Qualitative Experiment): ทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นโดยการสัมภาษณ์ ศึกษาจากฐานข้อมูล และจากวิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพอื่นๆ โดยเน้นการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมศาสตร์
- ขั้นตอนการพิสูจน์โดยทำการทดลองจริง (Verifier Experiment)
- ขั้นตอนการประเมินผลการทดลอง (Evaluation)

โดยปี ค.ศ. 2017 Kela ซึ่งเป็นหน่วยงานประจำสังคมของฟินแลนด์ จะเป็นผู้นำในการทำโครงการ Pilot Project เรื่องการมอบเงินสวัสดิการ Universal Basic Income ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการทดลองทฤษฎีแก้ไขปัญหาความยากจนของรัฐบาลฟินแลนด์ โครงการดังกล่าวในระยะเริ่มต้นจะดำเนินการเป็นระยะเวลา 2 ปี เริ่มต้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2017 จนถึงปลายปี ค.ศ. 2018 โดยผู้ทำการทดลองจะให้เงินช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงานจำนวน 2,000 คน ที่อายุระหว่าง 25-58 ปี เป็นเงินให้เปล่าจำนวน 560 ยูโรต่อเดือน (ประมาณ 21,000 บาท) โดยผู้ที่จะขอรับสวัสดิการจะต้องกรอกรายละเอียดและฐานรายได้ของตนเองก่อน หลังจากนั้นผู้ทำการทดลองจะให้เงินสวัสดิการ พร้อมทั้งติดตามผลเพื่อตรวจสอบดูการใช้จ่ายของเงินสวัสดิการที่ได้รับซึ่งแม้ว่าระหว่างที่มีการรับเงินช่วยเหลือ ผู้ว่างงานจะหางานได้แล้วแต่ความช่วยเหลือจะยังคงดำเนินต่อไปจนกว่าจะครบตามกำหนดเวลา

ผลจากการทดลองในเบื้องต้นพบว่าการให้ Universal Basic Income ส่งผลดีด้านสุขภาพจิตและช่วยลดความเครียดของกลุ่มตัวอย่างได้³ อย่างไรก็ตาม ผลของโครงการดังกล่าวต่อการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำยังคงเป็นที่จับตามองของนักวิชาการและนักออกแบบนโยบายทั่วโลก นอกจากนี้รัฐบาลฟินแลนด์ยังมีโครงการเพื่อทำการศึกษาแนวโน้มการแก้ไขปัญหาความยากจนอื่นๆ รวมทั้งทฤษฎีการใช้เครื่องมือทางภาษีเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การใช้ภาษีเงินได้แบบติดลบ (Negative income tax: NIT) เป็นต้น

2.3. ประเทศไทย

นอกจากประเทศแคนาดาและฟินแลนด์แล้ว ประเทศไทยต่างก็เห็นถึงประโยชน์ของ การใช้นโยบายการให้สวัสดิการผ่านนโยบาย Cash transfer รูปแบบต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาคนจน ซึ่งปัจจุบันมีประเทศไทยที่ได้ทำ Pilot Project เพื่อทดลองผลของการใช้นโยบาย Cash Transfer ต่อประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาคนจนในประเทศไทย ได้แก่

³ รายงานเบื้องต้น ณ เดือน พฤษภาคม ค.ศ. 2017

**ตารางที่ 1 ตัวอย่าง Pilot Project ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง
(High Income Jurisdictions)**

สถานที่	ชื่อโครงการ	แนวทางการทดลอง (โดยสรุป)	ผลการทดลอง (โดยสรุป)
อลาสกา	Permanent Fund Dividend	- โครงการจ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณที่มีสัมปทานน้ำมัน	- ความเหลื่อมล้ำและจำนวนคนจนลดลง - ภาพรวมเศรษฐกิจของ Alaska ดีขึ้น
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.yesmagazine.org/issues/cities-are-now/in-alaska-everyone-gets-paid-thousands-in-oil-dividends-per-year • http://www.iser.uaa.alaska.edu/Publications/bien_xiii_ak_pfd_lessons.pdf 		
นิวยอร์ก	Opportunity NYC	- ดำเนินการโดย NGO ในปี ค.ศ. 2007-2010 โดยการให้สวัสดิการแก่ประชาชน 2,400 ครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การศึกษา และอาชีพ	- ความยากจนลดลงและสามารถเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ผู้มีรายได้น้อย ทั้งด้านสุขภาพ โภชนาการ และที่อยู่อาศัย - ผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมโครงการมีการออมมากขึ้น - จำนวนผู้สำเร็จการศึกษาระดับม.ปลาย ขึ้นไปเพิ่มสูงขึ้น
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.mdrc.org/sites/default/files/full_588.pdf • http://www.mdrc.org/sites/default/files/full_425.pdf 		
นิวยอร์กและนิวยอร์กซิตี้	New York's Earned Income Tax Credit (EITC)	- โปรแกรมของรัฐบาลกลางสหรัฐฯ โดยการให้สิทธิในการคืนภาษีแก่ครัวเรือนที่มีรายได้น้อย	- เด็กที่อยู่ในครอบครัวผู้มีรายได้น้อย มีสุขอนามัยที่ดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาในด้านสุขภาพได้มีการนำมาต่อยอดในเชิงนโยบายต่อไป
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.peri.umass.edu/fileadmin/pdf/working_papers/working_papers_351-400/WP377.pdf 		
อังกฤษ	Personalized Budgets for Rough Sleepers	- โครงการในปี ค.ศ. 2009 ที่ได้รับเงินสนับสนุนจากเทศบาลท้องถิ่น โดยให้เงินสวัสดิการแก่คนเร่ร่อนในกรุงลอนดอนคนละ 3,000 ปอนด์ (150,000 บาท)	- คนเร่ร่อนเหล่านี้ใช้เงินอย่างประหยัด - คนเร่ร่อนส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยได้ไม่มีคนเร่ร่อนนำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายสุรุ่ยสุรุ่ย เช่น การซื้อallocohol หรือเสพยาเสพติด - ได้รางวัล Award Winning Pilot Program
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.economist.com/node/17420321 • http://www.theguardian.com/housing-network/2012/may/21/rough-sleepers-personal-support-prejudiced-by-staff 		

**ตารางที่ 2 ตัวอย่าง Pilot Project ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้ปานกลางและน้อย
(Low and Middle Income Jurisdictions)**

สถานที่	ชื่อโครงการ	แนวทางการทดลอง (โดยสรุป)	ผลการทดลอง (โดยสรุป)
บังคลาเทศ	Shomphob Conditional Cash Transfer Project	- เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. 2008 ในรูปแบบของ Conditional Cash Transfer เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในกลุ่มเด็กผู้หญิง	- ตัวเลขการเข้าห้องเรียนเพิ่มมากขึ้น - คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ และโภชนาการเพิ่มสูงขึ้น - การออมเพิ่มมากขึ้น
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://documents.worldbank.org/curated/en/2014/08/20160195/bangladesh-shomphob-conditional-cash-transfer-project-indigenouspeoples-plan • http://www.cmamforum.org/Pool/Resources/Cash-transfers-nutrition-Bangladesh-2014.pdf 		
บราซิล	Bolsa Familia (Family Grant)	- นโยบาย Conditional Cash Transfer เริ่มในปี ค.ศ. 2003 โดยในปี ค.ศ. 2013 ได้มีการมอบเงินสวัสดิการถึง 14 ล้านครัวเรื่อง (50 ล้านคน) ใช้งบประมาณร้อยละ 0.5 ของ GDP	- ความยากจนลดลงอย่างชัดเจน - ความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ เพศ และการศึกษาลดลง - อัตราการตายของทารกลดลงร้อยละ 40
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.theglobeandmail.com/news/world/what-would-robin-hood-do-how-cash-handouts-are-remaking-lives-in-brazil/article16113695/#dashboard/follows/ • http://thebrazilbusiness.com/article/facts-about-bolsa-familia 		
อินเดีย	Madhya Pradesh Unconditional Cash Transfers Project	- ดำเนินโครงการเป็นระยะเวลา 12-17 เดือน ในปี ค.ศ. 2011-2012 โดยการให้ Universal Basic Income ใน Madhya Pradesh เพื่อทดสอบผลของการโอนเงินรูปแบบต่างๆ ต่อการลดความเหลื่อมล้ำ	- ระบบสุขาภิบาลมีการพัฒนา และสิทธิด้านสุขภาพและโภชนาการดีขึ้น - จำนวนประชากรผู้มีบ้านเพิ่มสูงขึ้น - มี Start-up เพิ่มมากขึ้น - หนี้ภาคครัวเรือนลดลง - บทบาทของสตรีเพิ่มสูงขึ้นในแง่ของการถือครองทรัพย์สิน
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://unicef.in/Uploads/Publications/Resources/pub_doc83.pdf 		
เม็กซิโก	Oportunidades/Prospera	- เริ่มดำเนินการในปี ค.ศ. 2002 โดยให้เงินสวัสดิการเพื่อให้ครอบครัวที่ได้รับเงิน ให้บุตรของตนเข้ารับการศึกษain โรงเรียนและรับการตรวจสุขภาพประจำปี	- ความยากจนลดลงอย่างชัดเจน - จำนวนเด็กที่ขาดสารอาหารลดลง ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการอย่างเต็มที่ และสุขภาพดีขึ้น - จำนวนเด็กที่ไปโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น - การใช้แรงงานเด็กลดน้อยลง
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://info.worldbank.org/etools/docs/reducingpoverty/case/119/summary/Mexico-Oportunidades%20Summary.pdf • http://www.scielosp.org/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0042-96862006000800004&lng=pt&nrm=iso&tlang=en 		

สถานที่	ชื่อโครงการ	แนวทางการทดลอง (โดยสรุป)	ผลการทดลอง (โดยสรุป)
ฟิลิปปินส์	Pantawid Pamilyang Pilipino Program	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการในปี ค.ศ. 2008 ทั่วประเทศ โดยการโอนเงิน แบบ Conditional Cash Transfer เพื่อช่วยเหลือครัวเรือนที่มีรายได้น้อย เพื่อพัฒนา - ด้านสุขภาพ การศึกษา และคุณภาพชีวิตของเด็ก 	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนเด็กอายุต่ำกว่า 12 ปี ที่เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 - ด้านสุขภาพมีการพัฒนาขึ้นอย่างชัดเจน - ครัวเรือนที่ได้รับเงินมีการออมเพิ่มมากขึ้น
References:	<ul style="list-style-type: none"> • http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/unegc/unpan040549.pdf • http://pantawid.dswd.gov.ph/images/philippines_conditional_cash_transfer_program_im-pact_evaluation_2012.pdf 		

3. ข้อดีและข้อเสียของระบบสวัสดิการแบบ Universal Basic Income

ในปัจจุบัน Universal Basic Income ยังคงเป็นแนวโน้มของการให้สวัสดิการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และความเหลื่อมล้ำที่ยังมีข้ออกเดียงถึงความคุ้มค่า และผลกระทบจากการใช้สวัสดิการดังกล่าวต่อสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยล้วมตัวอย่างในด้านต่างๆ ได้แก่

● ข้อดี

- **ด้านการลดความเหลื่อมล้ำและความยากจน:** เงินสวัสดิการที่ได้รับจะช่วยให้ประชากรจำนวนมากหลุดพ้นออกจากกับดักความยากจน และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอันจะเห็นได้จากการพัฒนาด้านสุขภาพ โภชนาการ การศึกษา เป็นต้น
- **ด้านอาชีพและการใช้ชีวิต:** Universal Basic Income จะช่วยยกระดับงานที่ปัจจุบันไม่ถูกให้คุณค่าในทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ Universal Basic Income จะทำให้อาชีพที่มีรายได้น้อย เช่น ศิลปิน ครู หรือ คนงานก่อสร้าง มีคุณค่าเสมอ กับอาชีพอื่นมากขึ้น ดังนั้นผู้ที่ได้รับ Universal Basic Income จะสามารถเลือกทำงานที่ถนัดและชอบได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงรายได้เป็นปัจจัยหลัก นอกจากนี้ หลักประกันรายได้ที่มั่นคงจะทำให้มนุษย์มีอิสระในการทำงานเป้าหมายในชีวิตของตนเอง หรือ กล้าเสี่ยงที่จะทำงานความฝันของตน (Freedom to Fail)
- **ด้านการรองรับสังคม Automation:** นักวิเคราะห์หลายคนให้ความเห็นตรงกันว่า ระบบ Universal Basic Income จะช่วยในการรองรับสังคม Automation หรือสังคมทุ่นยนต์ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้โดยข้อมูลจากงานวิจัยของประเทศไทย 由 Daron Acemoglu กับ Pascual Restrepo กล่าวว่า โดยเฉลี่ยแล้วการเพิ่มขึ้นของหุ่นยนต์อุตสาหกรรมหนึ่งตัวจะนำมาสู่การลดลงของแรงงานมนุษย์ในตลาดแรงงานท้องถิ่นประมาณ 5-6 คน ดังนั้น ในอนาคต 20 ปีข้างหน้า ระบบ Automation จะเข้ามาทดแทนแรงงานมนุษย์ และเครื่องจักรจะทำงานพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งหมด เช่น การจัดการปัจจัยสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านสาธารณูปโภค ดังนั้น มนุษย์จึงไม่มีความจำเป็นต้องทำงานและสามารถดำรงชีวิตได้โดยการรับผลผลิตจากหุ่นยนต์ และการรับเงินสวัสดิการ Universal Basic Income

● ข้อเสีย

- **ด้านงบประมาณ:** ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้มองว่า นโยบายดังกล่าวอาจส่งผลให้รัฐสินเปลือยงงบประมาณเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของต้นทุนการบริหารงาน และงบประมาณที่จัดสรรให้เป็นเงินสวัสดิการ ดังนั้น การดำเนินนโยบาย ความมีการทดลองและศึกษาให้ดีก่อนว่าควรเป็นไปในแนวทางใดที่ใช้งบประมาณได้อย่างคุ้มค่า และสามารถใช้แก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างแท้จริง
- **ด้านผลกระทบต่อตลาดแรงงาน:** การดำเนินนโยบาย Universal Basic Income อาจมีความเสี่ยงทำให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากประชาชนที่รับเงินสวัสดิการอาจหยุดทำงาน เนื่องจากมีรายได้ขั้นพื้นฐานที่เพียงพอในการดำรงชีวิตแล้ว และไม่มีความจำเป็นที่จะต้องทำงานเพื่อหารายได้เพิ่มเติม และอาจส่งผลย้อนกลับให้ประชาชนไม่สามารถหลุดออกจากกับดักความยากจน (Poverty Trap) ได้
- **ด้านอื่นๆ:** การให้เงินให้เปล่าอาจส่งผลให้เกิดการบริโภคเกินขนาด โดยการบริโภคที่เกินขนาดอาจส่งผลกระทบทางอ้อมให้เกิดการพัฒนาอย่างกว้างกระโดดที่ขาดการคำนึงถึงผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้มีเกิดความยั่งยืนและความไม่สมดุลในการพัฒนาได้ นอกจากนี้ ในขั้นตอนการทำ Pilot Project การกำหนดกลุ่มเป้าหมายมักจะมีความผิดพลาดได้ง่าย ซึ่งทำให้เราไม่สามารถออกแบบนโยบายที่เหมาะสมได้อย่างแท้จริงได้

ดังนั้นประเทศไทยฯ จึงควรศึกษาถึงข้อดีและข้อเสียของการใช้นโยบายดังกล่าวในการแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างละเอียด พร้อมทั้งออกแบบวิธีการดำเนินนโยบายที่ตรงกับบริบทของประเทศไทยฯให้มากที่สุด ก่อนที่จะนำแนวโน้มนโยบายไปปรับใช้ เพื่อให้สามารถดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

4. การให้สวัสดิการแก่ผู้มีรายได้น้อยในประเทศไทย

ปัญหาความยากจน และปัญหาความเหลื่อมล้ำ เป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ซึ่งหน่วยงานภาครัฐต่างให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหามาโดยตลอดนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 – 2529) เป็นต้นมา โดยในปี พ.ศ. 2558 สัดส่วนคนจนต่อประชากรทั้งประเทศมีจำนวนร้อยละ 7.21 หรือคิดเป็นจำนวนคนจนประมาณ 4.8 ล้านคน และค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini Coefficient) ของประเทศไทย อยู่ในระดับปานกลางที่ระดับ 0.445 ซึ่งถึงแม้ว่าจำนวนคนจนและค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคทางด้านรายได้จะมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ระหว่างกลุ่มที่รวยที่สุดกับกลุ่มที่จนที่สุด ยังคงมีความแตกต่างกันถึงประมาณ 22.1 เท่า⁴

ด้วยเหตุนี้ กระทรวงการคลัง จึงได้มีการออกนโยบายและมาตรการอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำ โดยการพัฒนาศักยภาพของผู้มีรายได้น้อยให้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การเพิ่มทักษะแรงงาน การเข้าถึงสวัสดิการของรัฐ และการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เช่น การจัดตั้งกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ (กบช.) เพื่อส่งเสริมให้แรงงานในระบบมีการออมเพิ่มและมีเงินใช้หลังเกษียณที่เพียงพอ และการแก้ไขปัญหานี้อีกหนึ่งระบบแบบครบวงจรผ่านการจัดตั้งพิโกไฟแนนซ์ (Pico Finance) เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงสินเชื่อในระบบให้แก่ประชาชน และเพื่อเปลี่ยนกลุ่มเจ้าหนี้อีกหนึ่งระบบให้เป็นผู้ประกอบการพิโกไฟแนนซ์ (Pico Finance) เป็นต้น

⁴ ข้อมูลจากรายงานวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทยปี พ.ศ. 2558 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับนโยบายการให้สวัสดิการแก่ผู้มีรายได้น้อย กระทรวงการคลังได้มีการออกนโยบายการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อให้ระบบสวัสดิการของรัฐเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อยและยกระดับคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้มีรายได้น้อยอย่างยั่งยืน โดยโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี พ.ศ. 2559 มีการกำหนดให้ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาทต่อปี มาลงทะเบียน ณ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน และธนาคารกรุงไทย โดยผู้ที่มีรายได้ต่อปีไม่ถึง 30,000 บาท จะได้รับเงินช่วยเหลือรายละ 3,000 บาท แต่หากรายได้ต่อปีตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป แต่ไม่เกิน 100,000 บาท จะได้รับเงินช่วยเหลือรายละ 1,500 บาท โดยได้มีการโอนเงินให้ผู้มีรายได้น้อยที่มีสิทธิไปแล้ว 7,525,363 ล้านคน ผ่าน 3 ธนาคาร (ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)) โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) กลุ่มเกษตรกร (มีการโอนเงินให้ผู้มีสิทธิแล้ว 2.5 ล้านคน) และ (2) กลุ่มที่ไม่ใช่เกษตรกร (มีการโอนเงินให้ผู้มีสิทธิแล้ว 5.2 ล้านคน) โดยคิดเป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 17,469 ล้านบาท

นอกจากนี้ โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี พ.ศ. 2560 กระทรวงการคลังได้มีการเปิดใหม่ การลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยรอบใหม่ในช่วงวันที่ 3 เมษายน – 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถลงทะเบียนได้ที่ธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทั่วประเทศ รวมถึงสำนักงานเขตกรุงเทพฯ ทั้ง 50 เขต และคลังจังหวัดทุกจังหวัด ที่เพิ่มเข้ามาเป็นหน่วยรับลงทะเบียนครั้งนี้ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยกระทรวงการคลังจะพิจารณาช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยในการลงทะเบียนรอบใหม่นี้ เช่น พิจารณาค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา จากผู้มีรายได้น้อยที่มีการใช้ไม้ถิ่งหน่วยขั้นต่ำ ที่กำหนดจะได้รับการยกเว้นการชำระค่าสาธารณูปโภคดังกล่าว และค่าโดยสารสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีค่าครองชีพที่ถูกลง และมีรายได้เหลือจ่ายมากขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีรายได้น้อยที่ได้จากการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ยังสามารถนำไปใช้ในการศึกษาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการออกนโยบายต่อไปในอนาคตได้ ซึ่งปัจจุบันได้ปรับการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐปี พ.ศ. 2560 แล้ว และจากข้อมูลเบื้องต้นมีผู้ลงทะเบียนจำนวนประมาณ 14.1 ล้านคน

นอกจากนี้กระทรวงการคลังได้กรมบัญชีกลาง ยังมีโครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม ซึ่งเป็นหนึ่งในโครงการ National e-Payment เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางที่ทำให้รัฐสามารถจ่ายเงินสวัสดิการและเงินช่วยเหลือให้แก่ประชาชนผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ที่รัฐต้องการให้ความช่วยเหลือได้โดยตรง ถูกกลุ่มเป้าหมาย ไม่เข้าช้อน และเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งยังสามารถบริหารจัดการและประเมินผลประสิทธิภาพของเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยในอนาคต จะมีการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรประชาชนเป็นสื่อในการรับเงินช่วยเหลือ ซึ่งในเบื้องต้น มีสวัสดิการสังคมที่อยู่ในโครงการดังกล่าว รวมทั้งสิ้น 16 สวัสดิการ ยกตัวอย่างเช่น เงินอุดหนุนเพื่อเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด (โครงการนำร่อง โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินการในช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2560) เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้รึที่พึ่งเบี้ยความพิการ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยสงเคราะห์ผู้ป่วยเอดส์ การจัดสรรงบอุดหนุนให้แก่นักเรียน และการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ชายแดน เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของนโยบายการให้สวัสดิการดังกล่าว มีความจำเป็นต้องทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลที่แท้จริงของการใช้นโยบายการอบรมสวัสดิการแบบให้เปล่าในการแก้ไขปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

5. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ปัญหาความยากจนและปัญหาความเหลื่อมล้ำส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของเศรษฐกิจไทยมาเป็นระยะเวลานาน ดังนั้นประเทศไทยจึงควรมีนโยบายช่วยเหลือคนจนอย่างตรงตามกลุ่มเป้าหมาย การปรับใช้นโยบาย Universal Basic Income เป็นหนึ่งในวิธีที่น่าสนใจ ที่จะช่วยแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลจากการใช้นโยบาย Universal Basic Income จะมีแนวโน้มใน

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัจจัยอีกหลายอย่างที่ทำให้เราไม่สามารถสรุปถึงผลจากการใช้นโยบายดังกล่าวในบริบทของประเทศไทยได้ ดังนั้น การออกแบบนโยบายที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยจึงต้องเป็นการออกแบบอย่างจริงจังในบริบทสังคมของประเทศไทยของเรา อย่างไรก็ตาม ความมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จะรองรับฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อให้สามารถนำข้อมูลจากทุกหน่วยงานมาทำการบูรณาการ เพื่อวิเคราะห์ประกอบการออกแบบนโยบายได้อย่างเหมาะสม ตรงตามกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถใช้ประเมินผลและทบทวนเพื่อใช้ออกนโยบายต่อไปในอนาคตอย่างต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ความมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการวัดผลสัมฤทธิ์ของการให้สวัสดิการว่า สวัสดิการดังกล่าวมีผลต่อการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้อย่างแท้จริง และคุ้มค่าหรือไม่ที่จะใช้นโยบายนี้เมื่อเทียบกับทางเลือกนโยบายอื่นๆ

โครงการการให้เงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยผ่านโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐนับเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะริเริ่มการให้สวัสดิการ Cash Transfer เพื่อต่อยอดไปยังการใช้ Universal Basic Income ได้ทั้งนี้ ประเทศไทยอาจจำนำแนวคิด Universal Basic Income ไปปรับใช้ร่วมกันกับนโยบายอื่น เพื่อให้ตรงตามบริบทของประเทศไทยยิ่งขึ้น อาทิ การให้สวัสดิการแบบ Universal Basic Income ผสมกับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ได้รับสวัสดิการสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนา ต่อยอด เพื่อให้สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้อย่างถาวร เป็นต้น

ข้อมูลอ้างอิง

IMF POLICY PAPER, “FISCAL POLICY AND INCOME INEQUALITY”. Retrieved at 19 May 2017 from <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2014/012314.pdf>

World Economic Forum, “Finland isn’t alone in trialing a universal basic income, Canada is trying it as well”. Retrieved at 15 May 2017 from https://www.weforum.org/agenda/2016/11/can-a-universal-basic-income-work-another-country-is-giving-it-a-go/?utm_content=buffer-7bca4&utm_medium=social&utm_source=twitter.com&utm_campaign=buffer

Kela, “Objectives and implementation of the Basic Income Experiment”. Retrieved at 15 May 2017 from <http://www.kela.fi/web/en/basic-income-objectives-and-implementation>

The Guardian, “Is Finland’s basic universal income a solution to automation, fewer jobs and lower wages?”. Retrieved at 15 May 2017 from <https://www.theguardian.com/society/2017/feb/19/basic-income-finland-low-wages-fewer-jobs>

Basic income Canada Network, “About Basic Income”. Retrieved at 17 May 2017 from http://www.basicincomecanada.org/about_basic_income

Special Senate Committee on Poverty, “POVERTY IN CANADA”. Retrieved at 17 May 2017 from <http://www.albertasenator.ca/flashblocks/data/BT%20Poverty/Croll%20Report%201971.pdf>

Ontario’s Basic Income Pilot, “Studying the impact of a basic income”. Retrieved at 17 May 2017 from https://files.ontario.ca/170508_bi_brochure_eng_pg_by_pg_proof.pdf

CANADA BUSINESS, “A Canadian City Once Eliminated Poverty And Nearly Everyone Forgot About It”. Retrieved at 17 May 2017 from http://www.huffingtonpost.ca/2014/12/23/mincome-in-dauphin-manitoba_n_6335682.html

บทวิเคราะห์

ความหวังใหม่ของเอเชียกับโอกาสทางการค้าของไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ จากรายงาน Asian Development Outlook 2017 พบว่า ในปี 2017 และ 2018 กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก (Developing Asia) มีแนวโน้มการเติบโตของเศรษฐกิจในระดับสูงที่สุดที่ร้อยละ 5.7 ต่อปี เมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในทวีปอื่นๆ ถึงแม้ว่าจะลดลงเล็กน้อยจากปีก่อนเนื่องมาจากแนวโน้มการเติบโตในอัตรา落ちลงต่อเนื่องของเศรษฐกิจจีน จึงเป็นโอกาสทางการค้าที่ดีของไทย โดยเฉพาะภาคการส่งออกสินค้า

○ เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจรายประเทศ จำนวนทั้งหมด 45 ประเทศ พบว่า มีถึง 17 ประเทศกำลังพัฒนาที่มีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจและการนำเข้าสินค้าโดยเด่น ประกอบกับทั้ง 17 ประเทศดังกล่าว มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทย โดยเฉพาะการส่งออกจากไทย พบว่า มีสัดส่วนร้อยละ 39.9 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ยังมีอีกหลายประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกจากไทย ในสัดส่วนที่น้อย เช่น เนปาล ภูฏาน มองโกเลีย เติร์กเมนิสถาน เป็นต้น

○ แนวโน้มที่ดีขึ้นทางเศรษฐกิจของทั้ง 17 ประเทศคู่ค้าของไทยดังกล่าว เป็นโอกาสที่ดีต่อการส่งออกของไทยในอนาคต และนำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) การกระจายการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และความต้องการที่จะนำเข้าสินค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน 2) การขยายตลาดการส่งออกของไทยออกไปสู่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกให้มากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่มีมูลค่าการค้ากับไทยน้อย และที่ยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทย

1. บทนำ

ประเทศไทยกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก เป็นกลุ่มประเทศที่ผู้เชี่ยวชาญทางเศรษฐกิจทั่วโลกกำลังจับตามอง สีบเนื้องจากกลุ่มประเทศเหล่านี้มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบกับแรงงานต้นทุนต่ำ จึงเป็นที่สนใจของนักลงทุนต่างชาติเข้ามาประจำกับธุรกิจ นำเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่มาสู่กลุ่มประเทศเหล่านี้ ยกตัวอย่างเช่น การเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ทั้งในและต่างประเทศ ส่งผลให้อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกสูงขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา เฉลี่ยร้อยละ 6.0-8.0 ต่อปี แข่งหน้าการเติบโตของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในทวีปอื่นๆ จึงเป็นที่สนใจว่ากลุ่มประเทศเหล่านี้มีสภาพเศรษฐกิจเป็นอย่างไร และในอนาคต จะมีแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจไปในทิศทางใด เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต โดยเฉพาะโอกาสทางการค้าเป็นสำคัญ

ฉะนั้น บทความนี้จึงรวบรวมข้อมูลจากรายงาน Asian Development Outlook 2017 จัดทำโดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและแนวโน้ม

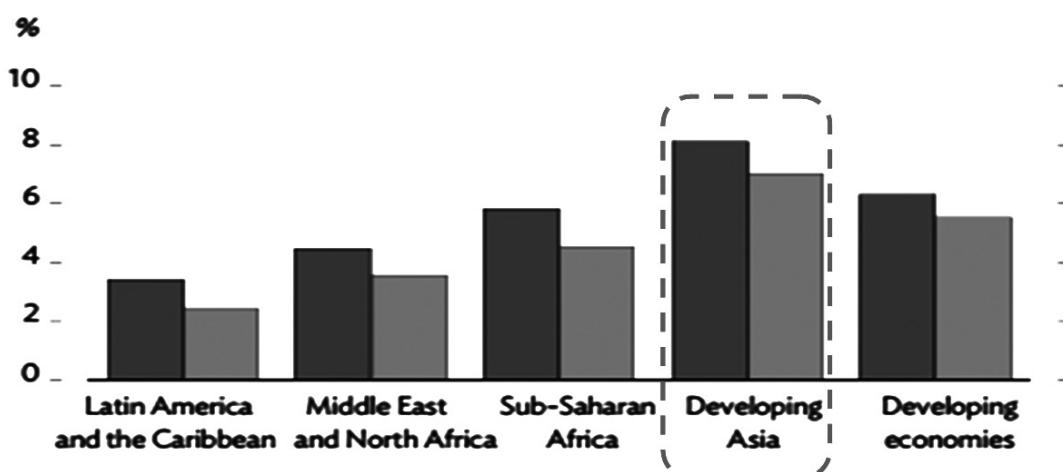
¹ ผู้เขียน นายธนาพัชร์ อัครวัลลภ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ และนายสันหนึ้ง เศรษฐศักดาศิริ เศรษฐกรปฏิบัติการ ขอขอบคุณนายวุฒิพิวงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภาค และนายพิลิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหาภาค สำหรับคำแนะนำ อนึ่งบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก (Developing Asia) ในปี 2017 และ 2018 เป็นรายภูมิภาค ได้แก่ เอเชียตะวันออก เอเชียกลาง เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแปซิฟิก ตลอดจนประเทศกำลังพัฒนาที่มีแนวโน้มการเติบโตโดดเด่นในแต่ละภูมิภาค และโอกาสของเศรษฐกิจไทย ในสถานการณ์ดังกล่าว

**แผนภาพที่ 1 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา
จำแนกตามทวีป ปี 2006-2016**

2006-2009

2010-2016

ที่มา: Asian Development Bank

2. ประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก

ประเทศกำลังพัฒนา เป็นคำที่ใช้เรียกประเทศที่มีมาตรฐานการดำรงชีวิตปานกลาง-ต่ำ พื้นฐานอุตสาหกรรมยังไม่พัฒนา และมีค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์ (Human Development Index) อยู่ในระดับปานกลาง-ต่ำ ซึ่งสะท้อนการพัฒนาของคนในชาตินั้น ๆ ครอบคลุมในประเด็นด้านระดับรายได้ การศึกษา และสุขภาพ ตามการคำนวณขององค์การสหประชาชาติ อีกทั้ง ในปัจจุบัน ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) มีประเทศสมาชิกในเอเชียทั้งหมด 48 ประเทศ ซึ่งมีการจัดกลุ่มประเทศสมาชิก โดยใช้รายได้มวลรวมประชาชาติ ต่อประชากร (Gross National Income per Capita : GNI per Capita) ควบคู่กับสภาพเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ โดยรวม พบร่วม พบว่า มีเพียงประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ที่เป็นประเทศพัฒนาแล้ว (Developed countries) และอีก 45 ประเทศ อยู่ในฐานะประเทศกำลังพัฒนา (Developing countries) กระจายอยู่ในทั้ง 5 ภูมิภาคของเอเชียแปซิฟิก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 : กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิก รายภูมิภาค

ภูมิภาค	จำนวน	ประเทศกำลังพัฒนา
เอเชียกลาง	8	-armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan, Turkmenistan, Uzbekistan
เอเชียตะวันออก	5	China, Indonesia, Mongolia, Philippines, Thailand

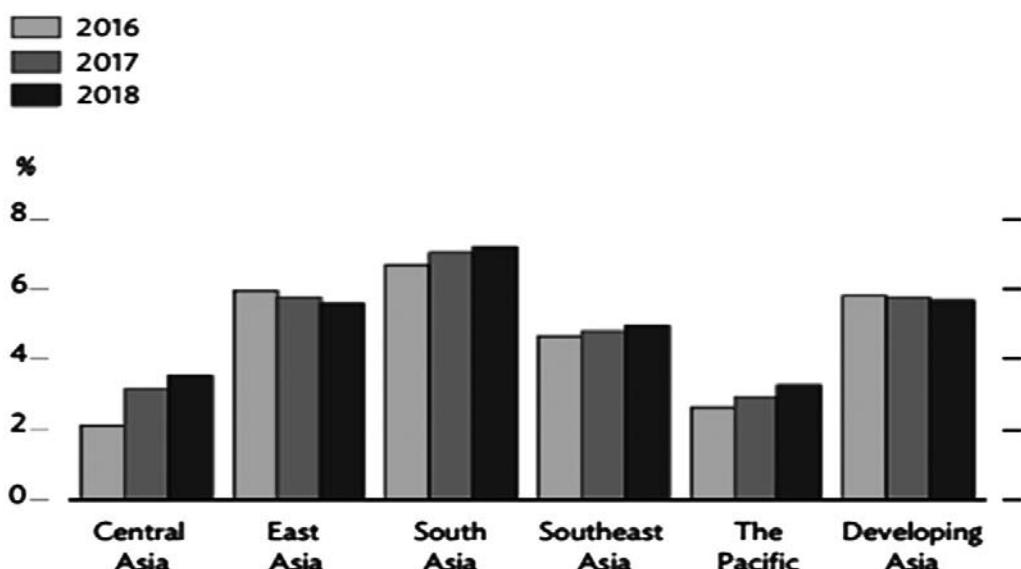
ภูมิภาค	จำนวน	ประเทศกำลังพัฒนา
เอเชียใต้	8	อัฟغانิสถาน บังคลาเทศ ภูฏาน อินเดีย มัลดีฟ เนปาล ปากีสถาน ศรีลังกา
เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	10	บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย สปป.ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียนาม
แปซิฟิก	14	หมู่เกาะคุก พิจิ คิริบาส หมู่เกาะมาเรียแคลล์ ไมโครนีเซีย นาuru ปала ปาปัวนิวกินี ชา挽 หมู่เกาะโซโลมอน ติมอร์-เลสเต ตองกา ตูวาลู 瓦努อาตู

ที่มา: Asian Development Bank

3. แนวโน้มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี 2017 และ 2018

ในปี 2017 และ 2018 ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) คาดว่า เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ในเอเชียแปซิฟิก จะขยายตัวที่ร้อยละ 5.7 ต่อปี ซึ่งชลอลงเล็กน้อยจากปีก่อน เนื่องมาจากแนวโน้มการเติบโต ในอัตราชลอลงต่อเนื่องของเศรษฐกิจจีน ซึ่งอยู่ในช่วงปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่เน้นการบริโภคภายในประเทศมากขึ้น อย่างไรก็ได้ เศรษฐกิจภาพรวมยังคงได้รับแรงสนับสนุนจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ ของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ในเอเชีย จำนวน 30 ประเทศ จากทั้งหมด 45 ประเทศ ตามการเพิ่มขึ้นของ อุปสงค์จากต่างประเทศ และการดีดตัวขึ้นของราคสินค้าโภคภัณฑ์ทั่วโลก เมื่อพิจารณาแนวโน้มการเติบโตทางเศรษฐกิจรายภูมิภาค พบว่า เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาเกือบทุกภูมิภาคมีแนวโน้มเติบโตได้ดี มีเพียง เอเชียตะวันออกที่ชะลอลงเท่านั้น

แผนภาพที่ 2 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา¹⁾
ในแต่ละภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ปี 2016-2018

ที่มา: Asian Development Bank

● ภูมิภาคเอเชียตะวันออก

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียตะวันออก มีแนวโน้มเตบโตลดลง ตามการชะลอลงของเศรษฐกิจจีน มีการคาดการณ์ว่า ในปี 2017 และ 2018 เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาของภูมิภาค จะขยายตัวชะลอลงต่อเนื่องที่ร้อยละ 5.8 และ 5.6 ต่อปี ตามลำดับ หลังจากขยายตัวที่ร้อยละ 6.0 ต่อปีในปีที่ผ่านมา เนื่องจาก การขยายตัวชะลอลงของเศรษฐกิจจีนในปี 2016 ที่ร้อยละ 6.7 ต่อปี และในปี 2017 และ 2018 จะชะลอลงต่อเนื่องร้อยละ 6.5 และ 6.2 ต่อปี ตามลำดับ ซึ่งยังคงอยู่ในช่วงของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ประกอบกับ การชะลอลงของเศรษฐกิจมองโกเลียและย่องกง จากการหยุดชะงักของภาคก่อสร้างและการลดลงของนักท่องเที่ยวจีน อย่างไรก็ได้ ยังคงมีปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจภูมิภาคในหลายประเทศในปี 2017 และ 2018 อีก ただし แนวโน้ม การขยายตัวของการใช้จ่ายภาครัฐของประเทศไต้หวัน จีน และย่องกง การฟื้นตัวของการลงทุนเมืองแร่ใน มองโกเลีย การมีเสถียรภาพทางการเมืองของเกาหลีใต้ เป็นต้น สำหรับด้านเสถียรภาพภายในภูมิภาคในปีที่ผ่านมา อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ในระดับที่ร้อยละ 1.9 ต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไปสูงระดับที่ร้อยละ 2.3 และ 2.6 ต่อปี ในปี 2017 และ 2018 ตามลำดับ

**ตารางที่ 1 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียตะวันออก
(GDP Growth,%yoy)**

ประเทศกำลัง พัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ					การคาดการณ์ (ADB)	
	2555	2556	2557	2558	2016	2017	2018
จีน	7.9	7.8	7.3	6.9	6.7	6.5	6.2
ย่องกง	1.7	3.1	2.8	2.4	1.9	2.0	2.1
เกาหลีใต้	2.3	2.9	3.3	2.6	2.7	2.5	2.7
มองโกเลีย	12.3	11.6	7.9	2.4	1.0	2.5	2.0
ไต้หวัน	2.1	2.2	4.0	0.7	1.5	1.8	2.2
รวมภูมิภาค	6.7	6.8	6.6	6.1	6.0	5.8	5.6

ที่มา: Asian Development Bank

● ภูมิภาคเอเชียใต้

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียใต้ มีแนวโน้มเตบโตอย่างรวดเร็ว หลังจากการ ชะลอลง ในปี 2016 เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาของภูมิภาค ขยายตัวในอัตราชะลอลงที่ร้อยละ 6.7 ต่อปี ตามการขยายตัวชะลอลงของเศรษฐกิจจีนเดียว จากการลดลงของการลงทุน อย่างไรก็ได้ ในปี 2017 และ 2018 คาดว่า เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียใต้ จะกลับมาขยายตัวในอัตราเร่งที่ร้อยละ 7.0 และ 7.2 ต่อปี ตามลำดับ ตามการคาดการณ์แนวโน้มที่ดีขึ้นของเศรษฐกิจจีนเดียว ประกอบกับเศรษฐกิจของประเทศ กำลังพัฒนาอื่น ๆ ในภูมิภาคอยู่ในทิศทางที่ดี อีก 1 一回事 การเพิ่มขึ้นของการใช้จ่ายเพื่อซ่อมแซมบ้านเมืองจากเหตุการณ์ แผ่นดินไหวของเนปาล การลงทุนพัฒนาน้ำของภูมิภาค การลงทุนโครงสร้างทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับ ปากีสถาน เป็นต้น สำหรับด้านเสถียรภาพภายในภูมิภาค อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงระดับที่ร้อยละ 5.2 และ 5.4 ต่อปี ในปี 2017 และ 2018 ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน และสินค้าโภคภัณฑ์ชนิดอื่น ๆ

**ตารางที่ 2 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียใต้
(GDP Growth,%yoy)**

ประเทศกำลัง พัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ						การคาดการณ์ (ADB) 2017	2018
	2555	2556	2557	2558	2016			
อัฟغانistan	11.4	3.9	1.3	0.8	2.0		2.5	3.0
บังคลาเทศ	6.5	6.0	6.1	6.6	7.1		6.9	6.9
ภูฎาน	6.4	3.6	4.0	6.1	6.4		8.2	9.9
อินเดีย	5.5	6.5	7.2	7.9	7.1		7.4	7.6
มัลดีฟ	2.5	4.7	6.0	2.8	3.4		3.8	4.1
เนปาล	4.6	3.8	5.7	2.3	0.8		5.6	5.4
ปากีสถาน	3.8	3.7	4.1	4.0	4.7		5.2	5.5
ศรีลังกา	9.1	3.4	5.0	4.8	4.4		5.0	5.0
รวมภูมิภาค	5.5	6.1	6.7	7.2	6.7		7.0	7.2

ที่มา: Asian Development Bank

● ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง โดยในปี 2017 และ 2018 เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาของภูมิภาค จะขยายตัวในอัตราเร่งที่ร้อยละ 4.8 และ 5.0 ต่อปี ตามลำดับ หลังจากขยายตัวที่ร้อยละ 4.7 ต่อปี ในปี 2016 ตามแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ในเกือบทุกประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาค (ยกเว้นเศรษฐกิจพิลิปปินส์) เนื่องมาจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาสินค้าโภคภัณฑ์ อาทิ อาหาร พลังงาน เป็นต้น ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง ส่งผลดีต่อภาคการผลิตภายในประเทศ โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม อีกทั้ง มีปัจจัยสนับสนุนเศรษฐกิจอื่นๆ ในหลายประเทศ อาทิ การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มขึ้นในประเทศไทย อินโดนีเซีย ลาว พิลิปปินส์ และไทย แนวโน้มการลงทุนทางตรงต่างประเทศ (FDI) เพิ่มขึ้นในเวียดนาม เป็นต้น สำหรับด้านเสถียรภาพภายในภูมิภาค อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงต่ำที่ร้อยละ 3.3 และ 3.5 ต่อปี ในปี 2017 และ 2018 ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมัน

**ตารางที่ 3 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
(GDP Growth,%yoy)**

ประเทศกำลัง พัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ						การคาดการณ์ (ADB) 2017	2018
	2555	2556	2557	2558	2016			
บรูไน	0.9	-2.1	-2.5	-0.4	-2.5		1.0	2.5
กัมพูชา	7.3	7.4	7.1	7.0	7.0		7.1	7.1
อินโดนีเซีย	6.0	5.6	5.0	4.9	5.0		5.1	5.3
สปป.ลาว	7.9	7.8	7.5	6.7	6.8		6.9	7.0

ประเทศกำลังพัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ					การคาดการณ์ (ADB)	
	2555	2556	2557	2558	2016	2017	2018
มาเลเซีย	5.5	4.7	6.0	5.0	4.2	4.4	4.6
เมียนมาร์	7.3	8.4	8.0	7.3	6.4	7.7	8.0
ฟิลิปปินส์	6.7	7.1	6.2	5.9	6.8	6.4	6.6
สิงคโปร์	3.9	5.0	3.6	1.9	2.0	2.2	2.3
ไทย	7.2	2.7	0.9	2.9	3.2	3.5	3.6
เวียดนาม	5.2	5.4	6.0	6.7	6.2	6.5	6.7
รวมภูมิภาค	5.9	5.2	4.6	4.6	4.7	4.8	5.0

ที่มา: Asian Development Bank

● ภูมิภาคเอเชียกลาง

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียกลาง จะกลับมาขยายตัวได้อีกรึปั้ง หลังจากในปี 2016 เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 2.1 ต่อปี ตามการลดลงของรายได้จากการน้ำมัน ของรัฐบาลค้าข้าวสถานและอาเซอร์ไบจาน นำไปสู่การชะลอตัวของสภาพเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ต้องมีการคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันจะเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ในปี 2017 และ 2018 คาดว่า เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ในเอเชียกลาง จะขยายตัวได้ที่ร้อยละ 3.1 และ 3.5 ต่อปี ตามลำดับ ตามแนวโน้มการขยายตัวในอัตราเร่งเกือบทุกประเทศ ยกเว้นค้าข้าวสถาน สำหรับด้านเสถียรภาพภายในภูมิภาค พบว่า ในปี 2017 และ 2018 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มลดลงสู่ระดับที่ร้อยละ 7.8 และ 7.3 ต่อปี ตามลำดับ เนื่องจากผลกระทบจากการอ่อนค่าของเงินในหลายประเทศ ได้แก่ จอร์เจีย คีร์กีซสถาน เติร์กเมน尼สถาน อุ茲เบกิสถาน และ-armenia

ตารางที่ 4 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียกลาง (GDP Growth,%yoy)

ประเทศกำลังพัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ					การคาดการณ์ (ADB)	
	2555	2556	2557	2558	2016	2017	2018
-armenia	7.2	3.3	3.6	3.0	0.2	2.2	2.5
อาเซอร์ไบจาน	2.2	5.8	2.8	1.1	-3.8	-1.1	1.2
จอร์เจีย	6.4	3.4	4.6	2.9	2.7	3.8	4.5
ค้าข้าวสถาน	4.8	6.0	4.2	1.2	1.0	2.4	2.2
คีร์กีซสถาน	-0.1	10.9	4.0	3.9	3.8	3.0	3.5
ทาจิกิสถาน	7.5	7.4	6.7	6.0	6.9	4.8	5.5
เติร์กเมน尼สถาน	11.1	10.2	10.3	6.5	6.2	6.5	7.0
อุ茲เบกิสถาน	8.2	8.0	8.1	8.0	7.8	7.0	7.3
รวมภูมิภาค	5.5	6.6	5.2	3.1	2.1	3.1	3.5

ที่มา: Asian Development Bank

● ภูมิภาคแปซิฟิก

เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในแปซิฟิก มีแนวโน้มขยายตัว จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ปาปัวนิวกินี ในปี 2016 เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาของภูมิภาค ขยายตัวชะลอลงอย่างมากที่ร้อยละ 2.6 ต่อปี ตามการชะลอลงของเศรษฐกิจปาปัวนิวกินี จากปัญหาธุรกิจน้ำมัน และภาระธรรมชาติ ในขณะที่เศรษฐกิจของวานูอาตู นาอูรู และชาัว ยังขยายตัวได้ดี ซึ่งในปี 2017 และ 2018 คาดว่า เศรษฐกิจ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในแปซิฟิก มีแนวโน้มกลับมาเติบโตได้ดีที่ร้อยละ 2.9 และ 3.3 ต่อปี ตามลำดับ จากแนวโน้มการฟื้นตัวของผลผลิตทางการเกษตรและเหมืองแร่ในปาปัวนิวกินี อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจในประเทศ กำลังพัฒนาอื่นๆ ได้แก่ นาอูรู ชาัว และติมอร์-เลสเต มีแนวโน้มเติบโตชะลอลง ตามการคาดการณ์ที่ลดลงของการใช้จ่ายภาครัฐในแต่ละประเทศ สำหรับด้านเสถียรภาพภายในภูมิภาค พบว่า ในปี 2017 และ 2018 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 5.2 และ 5.4 ต่อปี ตามลำดับ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวสูงขึ้นของราคาน้ำมันและราคาอาหารในเกือบทุกประเทศ โดยเฉพาะปาปัวนิวกินี

**ตารางที่ 5 : อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรายประเทศกำลังพัฒนาในแปซิฟิก
(GDP Growth,%yoy)**

ประเทศกำลังพัฒนา	อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ						การคาดการณ์ (ADB)
	2555	2556	2557	2558	2016	2017	
หมู่เกาะคุก	4.0	0.5	4.5	4.8	5.5	5.0	5.0
พีจี	1.4	4.7	5.6	3.6	2.0	3.5	4.0
คิริบาส	5.2	5.8	2.4	3.5	1.8	2.0	1.5
หมู่เกาะมาर์เชลล์	3.7	2.4	-0.9	0.6	1.5	4.0	2.5
ไมโครนีเซีย	-1.7	-3.0	-2.4	3.7	3.0	2.5	2.5
นาอูรู	10.1	34.2	36.5	2.8	7.2	4.3	-4.5
ปะเลา	3.9	-2.1	4.8	11.6	2.2	3.0	5.5
ปาปัวนิวกินี	8.1	5.0	13.3	12.0	2.0	2.5	2.8
ชาัว	0.4	-1.9	1.2	1.6	6.6	2.0	1.5
หมู่เกาะโซโลมอน	2.3	2.8	2.0	2.9	3.2	3.0	2.8
ติมอร์-เลสเต	5.8	2.9	5.9	3.5	5.4	4.0	6.0
ตองกา	0.8	-3.1	2.0	3.7	3.1	2.6	2.6
ตูวาลู	0.2	1.3	2.2	2.6	3.0	3.0	3.0
วานูอาตู	1.8	2.0	2.3	-1.0	3.8	4.3	3.8
รวมภูมิภาค	5.7	4.1	9.6	8.3	2.6	2.9	3.3

ที่มา: Asian Development Bank

4. ประเทศไทยกำลังพัฒนาที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่โดดเด่นกับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของไทย

จากแนวโน้มการเติบโตอย่างแข็งแกร่งในเกือบทุกภูมิภาคของเอเชียแปซิฟิก เป็นสัญญาณที่ดีของเศรษฐกิจเอเชียโดยรวม และเมื่อพิจารณาแนวโน้มการเติบโตเป็นรายประเทศ พบว่า เศรษฐกิจกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคฯ ร่วงลงในสามมื้อต่อการเติบโตที่รวดเร็กว่าในอดีต โดยเฉพาะเศรษฐกิจเติร์กเมนิสถาน อ่องกง ได้หัวน มองโกเลีย กลุ่มประเทศ CLMV บรูไน อินโดนีเซีย มาเลเซีย ภูฎาน อินเดีย เนปาล ปากีสถาน ศรีลังกา และจีน ซึ่งมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจโดดเด่นกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในภูมิภาค นอกจากนี้ เมื่อนำมาพิจารณาควบคู่กับการนำเข้าสินค้า พบว่า ทั้ง 17 ประเทศกำลังพัฒนาโดดเด่นดังกล่าว มีแนวโน้มการนำเข้าสินค้าเพิ่มสูงขึ้นในปี 2017-2018 เมื่อเทียบกับตัวเลขปี 2016

ตารางที่ 6 : การนำเข้า และการส่งออกจากไทยของประเทศไทยกำลังพัฒนาโดดเด่นที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในเอเชียแปซิฟิก ปี 2016-2018

ประเทศไทยกำลังพัฒนาโดดเด่น	อัตราการขยายตัว (%yoy)			การส่งออกจากไทยปี 2016		
	การนำเข้า	การคาดการณ์ (ADB)		มูลค่าการส่งออก (ล้าน ดอลลาร์)	สัดส่วนต่อทั้งหมด (%)	อัตราการขยายตัว (%yoy)
		2016	2017			
จีน	-4.6	5.1	5.1	23,809.50	11.1	0.3
ฮ่องกง	-0.9	2.5	2.0	11,467.9	5.3	-3.1
มาเลเซีย	-4.4	1.6	4.1	9,633.6	4.5	-5.5
เวียดนาม	4.6	5.0	6.0	9,428.0	4.4	5.9
อินโดนีเซีย	-4.5	6.4	8.9	8,078.5	3.8	3.1
อินเดีย	-5.8	7.5	9.0	5,154.3	2.4	-2.7
กัมพูชา	6.1	9.0	8.5	4,659.1	2.2	-6
เมียนมาร์	12	18.0	18.0	4,176.0	1.9	0.03
สปป.ลาว	5.8	13.0	10.0	3,994.2	1.9	-5.7
ได้หัวน	-8.0	2.9	2.9	3,363.1	1.6	-4.8
ปากีสถาน	-2.3	9.0	11.0	1,015.5	0.5	11.2
ศรีลังกา	-0.6	5.0	6.0	436.9	0.2	0.7
บรูไน	-17	46.0	10.0	79.8	0.04	-24.5
เนปาล	-7.1	39.5	13.5	66.7	0.03	22.2
ภูฎาน	2.4	6.0	2.9	24.2	0.01	110.4
มองโกเลีย	-10.7	11.0	10.0	12.6	0.01	0.3
เติร์กเมนิสถาน	-16.7	10.3	10.3	8.9	0.004	32.7

ที่มา: Asian Development Bank กระทรวงพาณิชย์ และประมาณผลโดยผู้เขียน

แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ประกอบกับการนำเข้าสินค้า ที่ดีขึ้นดังกล่าว อีกเป็นโอกาสที่ดีในการเพิ่มมูลค่าการส่งออกสินค้า ของประเทศไทย คือประเทศไทย โดยในปี 2016 พ布ว่า มูลค่าการส่งออกจากไทยไปยังกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยเด่นเหล่านี้ สูงถึง 85,408.8 ล้านдолลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 39.9 ของการส่งออกทั้งหมด โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาโดยเด่นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นหลัก อย่างไรก็ตาม พ布ว่า ไทยส่งออกไปยังประเทศกำลังพัฒนาโดยเด่นในภูมิภาคเอเชียใต้ และเอเชียกลาง ยังมีมูลค่าจำนวนมาก

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเป็นรายประเทศ พ布ว่า ประเทศจีนเป็นตลาดการส่งออกใหญ่ที่สุดของไทย มีมูลค่าถึง 23,809.5 ล้านдолลาร์สหรัฐ (คิดเป็นร้อยละ 11.1 ของการส่งออกทั้งหมด) รองลงมา คือ ยองกง มาเลเซีย เวียดนาม มีสัดส่วนของมูลค่าการส่งออกใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 5.3 4.5 และ 4.4 ของการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับอินโดนีเซีย อินเดีย กัมพูชา เมียนมาร์ สปป.ลาว และไต้หวัน มีมูลค่าการส่งออกประมาณ 3,000 – 8,000 ล้านдолลาร์สหรัฐ หรือมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกจากไทย คิดเป็นร้อยละ 3.8 2.4 2.2 1.9 1.9 และ 1.6 ของการส่งออกทั้งหมด ตามลำดับ โดยทั้ง 10 ประเทศที่กล่าวมานี้ ถูกจัดอันดับอยู่ใน 20 ประเทศแรก ที่ไทยส่งออกสินค้าไปมากที่สุด ในขณะที่ การส่งออกของไทยไปยังประเทศกำลังพัฒนาโดยเด่นที่เหลืออีก 7 ประเทศ ประกอบด้วย ปากีสถาน ศรีลังกา บруไน เนปาล มองโกเลีย ภูฏาน และเติร์กเมนิสถาน มีมูลค่า 1,644.6 ล้านдолลาร์สหรัฐ คิดเป็นเพียงแค่ร้อยละ 0.8 ของการส่งออกทั้งหมด โดยเฉพาะเติร์กเมนิสถาน และมองโกเลีย ที่มีมูลค่าเพียง 8.9 และ 12.6 ล้านдолลาร์สหรัฐเท่านั้น

5. สรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวโน้มอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกโดยรวมที่ดีขึ้น เป็นผลจากการขยายตัวในเกือบทุกภูมิภาคดังกล่าว เป็นสัญญาณที่ดีและจะส่งผลให้ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเป็นภูมิภาคที่มีบทบาทต่อการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจโลกในอนาคต ถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจีนจะยังคงมีแนวโน้มชะลอลงอย่างต่อเนื่องก็ตาม ประกอบกับการนำเข้าสินค้ามีแนวโน้มขยายตัวได้ดีในหลายประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยเด่น 17 ประเทศ ซึ่งในปัจจุบัน มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศดังกล่าว มีสัดส่วนค่อนข้างสูง ราคาริ่งหนึ่งของการส่งออกทั้งหมด ฉะนั้น จึงเป็นโอกาสทางการค้าที่ดีสำหรับประเทศไทย และนำมาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

5.1) การกระจายการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศอื่นๆ สืบเนื่องจากการส่งออกไทยส่วนใหญ่ กระจายตัวอยู่ที่ประเทศไทยเป็นหลัก ซึ่งเศรษฐกิจจีนในช่วง 1-2 ปีข้างหน้า มีการคาดการณ์ว่าจะมีแนวโน้มชะลอลงอย่างต่อเนื่อง อาจส่งผลให้การส่งออกของไทยไปจีนและประเทศคู่ค้าอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับจีนชะลอลง ฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งเปิดการเจรจาเพื่อเพิ่มปริมาณการส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจและความต้องการที่จะนำเข้าสินค้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจจีน

5.2) การขยายตลาดการส่งออกของไทย ในปัจจุบัน มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปยังกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียแปซิฟิกมีสัดส่วนค่อนข้างสูงกว่า 70% แต่ถือว่ามีศักยภาพที่จะขยายตัวได้มากกว่าเดิม เนื่องจากมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจกำลังพัฒนาดังกล่าว ที่มีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการนำเข้าสินค้าที่ดี ยังมีมูลค่าการค้ากับไทยน้อย เช่น เนปาล มองโกเลีย ภูฏาน เติร์กเมนิสถาน เป็นต้น ประกอบกับมีหลายประเทศที่ยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการค้ากับไทย โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคแปซิฟิก หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถผลักดันการส่งออกไทยให้เพิ่มสูงขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาที่มีศักยภาพเหล่านั้น และเปิดการค้าในตลาดใหม่กับกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคแปซิฟิกสำเร็จ จะส่งผลให้มูลค่าการส่งออกของไทยขยายตัวได้ในระดับสูง และมีการกระจายความเสี่ยงที่ดีขึ้น

บทวิเคราะห์

การเลือกตั้งในปี 2560 ของหลายประเทศสมาชิกยูโรโซน¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในปี 2560 นี้เป็นปีที่มีการเลือกตั้งใหญ่สำหรับหลายประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ในยุโรป เช่น อาร์มีเนีย เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี และความเป็นไปได้ที่จะเลือกตั้งก่อนกำหนดของอิตาลี ซึ่งหากจัดลำดับตามขนาดเศรษฐกิจตามสถิติ GDP ในปี 2559 จะพบว่า เยอรมนมีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุด ในยุโรป รองลงมาเป็นฝรั่งเศส (อันดับ 2) อิตาลี (อันดับ 3) และเนเธอร์แลนด์ (อันดับ 5) โดยคิดเป็นร้อยละ 28.2 ร้อยละ 21.1 ร้อยละ 15.6 และร้อยละ 6.7 ของ GDP ยุโรป ตามลำดับ

○ ประเด็นที่สำคัญของการเลือกตั้งในปีนี้คือ ทุกประเทศที่กล่าวมาได้เกิดกระแสของพรรคการเมืองที่มีจุดยืนในด้านการต่อต้านสหภาพยุโรปที่ดูเหมือนจะได้รับความนิยมมากขึ้นด้วย อีกทั้งในบางประเทศได้เกิดการแข่งขันที่ค่อนข้างสูสีกันระหว่างพรรคร่วมที่มีจุดยืนสนับสนุนสหภาพยุโรปและพรรคร่วมที่ต่อต้านสหภาพยุโรป โดยที่ประเด็นเสถียรภาพของสหภาพยุโรปถูกถกเถียงมาเป็นหนึ่งในนโยบายหลักที่สำคัญของหลายพรรคการเมือง

○ เนเธอร์แลนด์ ประเทศแรกในยุโรปที่ได้เจอกับบททดสอบด้านเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศและของสหภาพยุโรป โดยที่พรรคร่วมที่มีจุดยืนในการต่อต้านสหภาพยุโรปได้รับคะแนนนำพรรคร่วมอื่นๆ ในช่วงแรกของการหาเสียง แต่คะแนนความนิยมของพรรคร่วมดังกล่าวลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากประชาชนไม่เห็นแนวโน้มว่าพรรคร่วมดังกล่าวจะสามารถจัดตั้งรัฐบาลผสมได้โดยสำเร็จ ทำให้พรรคร่วมเมืองหลักที่สนับสนุนสหภาพยุโรปได้รับที่นั่งในสภาฯ มากที่สุดและจัดตั้งรัฐบาลกับพรรคร่วมเมืองอื่นๆ ที่มีจุดยืนใกล้เคียงกันได้สำเร็จ

○ ฝรั่งเศส การเลือกตั้งในฝรั่งเศสแบ่งออกเป็นสองรอบ โดยผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุดสองอันดับในรอบแรกจะได้ไปแข่งขันต่อในรอบที่สอง ซึ่งจากการเลือกตั้งรอบแรกในวันที่ 23 เมษายน 2560 ปรากฏว่าพรรคร่วมที่สนับสนุนสหภาพยุโรปยังคงมีคะแนนนำพรรคร่วมที่ต่อต้านสหภาพยุโรปแต่ไม่มากนัก ที่ร้อยละ 23.87 ต่อร้อยละ 21.43 อย่างไรก็ตาม ผลการลงคะแนนเสียงในรอบที่ 2 เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2560 ปรากฏว่าพรรคร่วมที่สนับสนุนสหภาพยุโรปชนะอย่างทั่งทั่งคู่ต่อสู้ด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 66 ของผู้มาใช้สิทธิ์ลงคะแนนเสียงทั้งหมด ส่งสัญญาณบวกต่อเสถียรภาพของฝรั่งเศสและสหภาพยุโรป

○ เยอรมนี ประเทศที่เปรียบเสมือนผู้นำของยุโรป (รวมถึงสหภาพยุโรป) ยังมีกระแสต่อต้านสหภาพยุโรปเกิดขึ้นด้วย เนื่องจากประชาชนส่วนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับนโยบายการเปิดพรมแดนให้ผู้อพยพอย่างไม่จำกัด ของนายกรัฐมนตรีเยอรมนีคนปัจจุบัน ทำให้เกิดพรรคร่วมเมืองที่ต่อต้านผู้อพยพได้รับคะแนนเสียงสูงขึ้น ในขณะที่พรรคร่วมเมืองหลักของนาง Angela Merkel นายกรัฐมนตรีเยอรมนีคนปัจจุบันมีคะแนนนิยมที่ลดลง ซึ่งนอกจากนาง Angela Merkel จะต้องต่อสู้กับกระแสต่อต้านสหภาพยุโรปแล้ว ยังต้องสู้กับพรรคร่วมเมืองหลัก

¹ ผู้เขียน ดร. พิมพ์นรา ทิรัญกุล และ น.ส. อภิญญา เจนรัญญาภัย ล่วงการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจภาคขอบเขต ศูนย์วิจัยประเทศไทย เพื่อศูนย์วิจัยประเทศไทย ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ และนายวุฒิพงศ์ จิตต์สุก ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจภาค สำหรับข้อแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

อีกครกหนึ่งที่นำโดยนาย Martin Schulz ที่ได้รับคะแนนนิยมในระดับที่สูงเช่นกัน ทำให้เป็นที่น่าจับตามองว่า นาง Angela Merkel จะสามารถชนะการเลือกตั้งในวันที่ 24 กันยายน 2560 นี้ เพื่อดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเยอรมนีเป็นสมัยที่ 4 ได้หรือไม่

○ อิตาลี สืบเนื่องจากผลการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญของอิตาลีในปลายปีที่แล้วที่ประชาชนเสียงข้างมากลงคะแนนไม่รับร่างดังกล่าว ซึ่งอาจสะท้อนว่าประชาชนไม่ได้สนับสนุนพรรครัฐบาลปัจจุบัน มากเท่าที่เคยเป็นมา ทำให้พรรคร่วมค้านที่มีจุดยืนในการถอนตัวออกจากสภาพยูโรปอาจได้รับเสียงสนับสนุนมากขึ้นสำหรับการเลือกตั้งในครั้งหน้าก็เป็นได้

1. บทนำ

ในปี 2559 ที่ผ่านมา หลังจากที่ได้เกิดเหตุการณ์พลิกโฉมการลงประชามติของสาธารณรัฐอันดับต้นของการถอนตัวออกจากสภาพยูโรปและเหตุการณ์พลิกกลับลำหัวรับผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ทำให้กระแสการกีดกันประเทศอื่นหรือแนวคิดฝ่ายขวาจัดเริ่มเป็นกระแสที่เกิดขึ้นในสภาพยูโรป ซึ่งส่งผลให้ในปี 2560 สำหรับยูโรโซนแล้ว นอกจากประเด็นด้านเศรษฐกิจที่จะต้องจับตามอง ประเด็นด้านการเมืองของประเทศสมาชิกยูโรโซนยังเป็นสิ่งที่น่าติดตามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นปีที่ประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับต้นๆ ของสภาพยูโรปจะมีการเลือกตั้งผู้นำประเทศเกิดขึ้น ซึ่งในแต่ละประเทศได้เกิดกระแส Nationalist ขึ้น และหากประเทศเหล่านี้ได้จัดทำประชามติถอนตัวออกจากสภาพยูโรปจริง สิ่งนี้จะไม่เป็นเพียงการถอนตัวออกจากภาระเป็นสมาชิกสภาพยูโรปแต่ยังเป็นการทำประชามติที่อาจส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจใช้ค่าเงินยูโรต่อไป อีกด้วย ดังนั้น ประเด็นการเลือกตั้งในหลายประเทศสมาชิกยูโรโซนในปีนี้จึงเป็นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากกว่า จะมีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่แต่ละประเทศสมาชิกจะยังคงอยู่กับสภาพยูโรปต่อไป

2. เนเธอร์แลนด์

เนเธอร์แลนด์เป็นประเทศแรกในยูโรโซนที่ได้จัดการเลือกตั้งในปี 2560 และถือเป็นการเริ่มต้นของการทดสอบเสถียรภาพทางการเมืองของสภาพยูโรปท่ามกลางกระแสของการกีดกันในรูปแบบต่างๆ ของประเทศ มหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งสำหรับเนเธอร์แลนด์ได้มีกระแสข่าวจัดตั้งกล่าวหาว่าเกิดขึ้น เช่นกัน โดยมีพรรคการเมืองหลักสำหรับการเลือกตั้งครั้งนี้อย่างพรรค Partij Voor De Vrijheid (PVV) หรือ Party for Freedom นำโดยนาย Geert Wilders ที่ใช้นโยบายหลักด้านการกีดกันผู้อพยพ โดยเฉพาะกับชาวมุสลิม และการจัดทำประชามติถอนตัวออกจากสภาพยูโรป (Nexit) ในการหาเสียงเพื่อเข้าซึ่งตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเนเธอร์แลนด์ ขณะที่พรรคราษฎร์ไทยเป็นอิสระก็เป็นอีกพรรคนึงคือพรรค Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD) หรือ People's Party for Freedom and Democracy นำโดยนาย Mark Rutte ซึ่งสมัครเข้าซึ่งตำแหน่งเป็นสมัยที่ 3 มีนโยบายหลัก เช่น การลดภาษีสำหรับผู้มีรายได้ปานกลาง การลงทุนด้านสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น² เป็นต้น และไม่เห็นด้วยอย่างมากต่อการถอนตัวออกจากสภาพยูโรป

อย่างไรก็ได้ นอกจากการคาดการณ์ว่าพรรคราษฎร์ไทยเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องจับตามองเช่นกัน เนื่องจากลักษณะโดยทั่วไปของการจัดตั้งรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ มักเป็นไปในรูปแบบรัฐบาลผสม ซึ่งรวมถึงแนวโน้มของการเลือกตั้งครั้งนี้ด้วย โดยผลสำรวจจากหลายสำนักคาดการณ์ว่าจากจำนวนพรรคราษฎร์ไทยทั้งหมด 28 พรรค จะมีประมาณ 14-15 พรรคที่ได้ที่นั่งในสภาฯ ล่าง

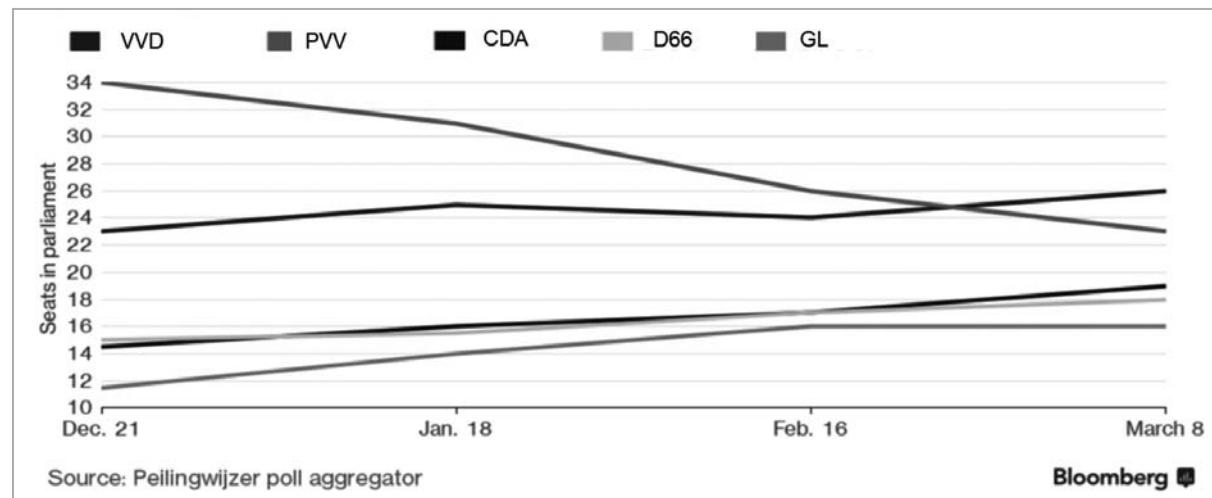
² DutchNews (2017). "Rutte seeks 'stable' coalition of four parties for next cabinet". 20 March 2017.

(Online) <http://www.dutchnews.nl/news/archives/2017/03/rutte-seeks-stable-coalition-of-four-parties-for-next-cabinet/>

ซึ่งแม้ว่าส่องพระราชการเมืองหลักที่ได้กล่าวไว้จะได้คะแนนนำพรรคริบินด์ แต่อาจยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดตั้งรัฐบาลที่จะต้องได้ที่นั่งในสภาฯ ทั้งหมดมากกว่า 75 ที่นั่งจากจำนวนทั้งหมด 150 ที่นั่ง³

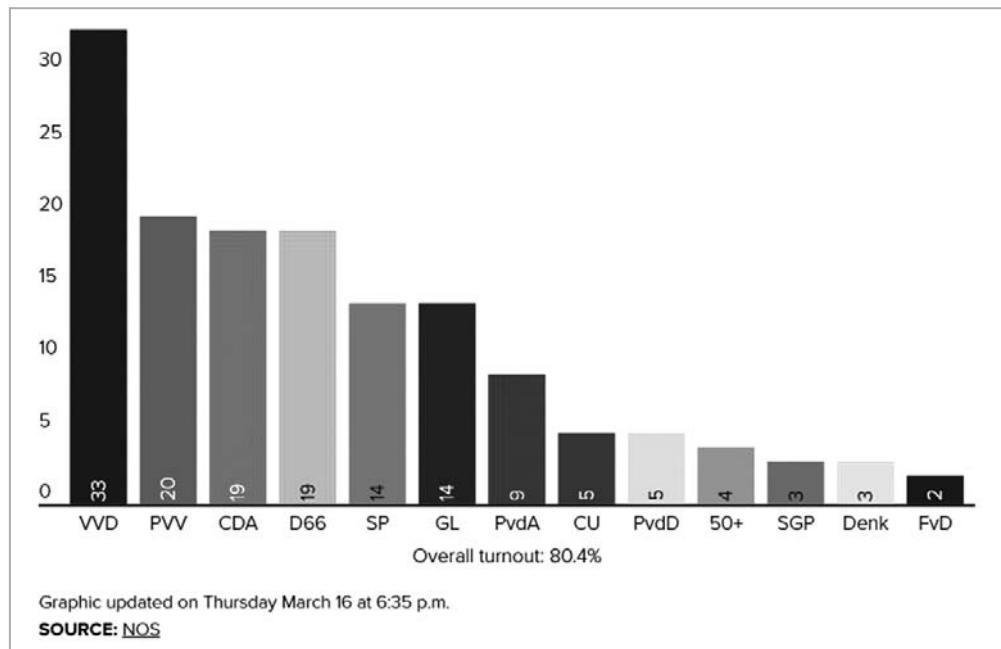
ด้านผลสำรวจของช่วงก่อนการเลือกตั้งเนเธอร์แลนด์ปรากฏว่าในช่วงแรกพรรครีบินด์มีคะแนนนำพรรคริบินด์อยู่มาก (ภาพที่ 1) แต่คะแนนของพรรคดังกล่าวได้ลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากประชาชนอาจเห็นว่าพรรคดังกล่าวไม่มีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ชนะในการจัดตั้งรัฐบาลได้ ในขณะที่พรรคริบินด์ ต่างมีจุดยืนว่าจะไม่เป็นพรรคร่วมกับพรรครีบินด์ แน่นอน หรือมีเงื่อนไขในการเข้าร่วมว่าพรรครีบินด์ จะต้องลงทะเบียนโดยตัวผู้อพยพและชาวมุสลิมเสียก่อน ดังนั้น สถานการณ์โดยรวมก่อนวันลงคะแนนเลือกตั้งจริงจังมีแนวโน้มว่า ถึงพรรครีบินด์ จะได้จำนวนที่นั่งในสภาฯ มากเป็นอันดับต้นๆ แต่คงจะมีอุปสรรคในการจัดตั้งรัฐบาลอยู่มากเช่นกัน

ภาพที่ 1 ผลสำรวจของการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีเนเธอร์แลนด์

ที่มา: Bloomberg และรวบรวมโดย ศคค.

ภาพที่ 2 จำนวนที่นั่งในสภาฯ ที่ได้รับของแต่ละพรรคราษฎรเมืองในเนเธอร์แลนด์

ที่มา: Politico

³ คมชัดลึก (2560). “ข้อมูลสำหรับติดตามการเลือกตั้งเนเธอร์แลนด์”. (ออนไลน์). <http://www.komchadluek.net/news/foreign/265035>

ผลการเลือกตั้งในวันที่ 15 มีนาคม 2560 ปรากฏว่าพรรคร VVD ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยการได้ที่นั่งในสภาฯ จำนวน 33 ที่นั่ง ส่วนด้านพรรคร PVV ได้ที่นั่งจำนวน 20 ที่นั่ง จึงทำให้พรรคร VVD ได้ตั้งรัฐบาลเนเธอร์แลนด์ โดยการร่วมมือกับพรรคร Christen-Democratisch Appèl (CDA) และพรรคร Democraten 66 (D66) ที่นั่งในสภาฯ จำนวนเท่ากันที่พรรคละ 19 ที่นั่ง รวมถึงการร่วมมือกับพรรคร GroenLinks (GL) ที่ได้ที่นั่งในสภาฯ จำนวน 14 ที่นั่งด้วย (ภาพที่ 2) ซึ่งส่งผลให้ฝ่ายรัฐบาลมีที่นั่งในสภาฯ รวมเป็นจำนวน 85 ที่นั่ง⁴ ทำให้คาดว่าเนอเรอร์แลนด์สามารถที่จะหยุดยั้งพรรคการเมืองฝ่ายขวาจัดที่ต้องการจะจัดทำประชามติ Nexit ได้ ส่งผลให้ความเชื่อมั่นในภาคธุรกิจปรับตัวดีขึ้น โดยหลังจากการเลือกตั้งหนึ่งวัน ตลาดหุ้นเนเธอร์แลนด์ มีแนวโน้มเป็นไปในทิศทางบวก สะท้อนจากดัชนี AEX ที่ปรับตัวสูงขึ้นมาปิดที่ 514.53 จุด สูงสุดในรอบกว่า 6 ปีครึ่ง

3. ฝรั่งเศส

หลังจากการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีเนอเรอร์แลนด์ได้จบลงด้วยการที่เนอเรอร์แลนด์สามารถที่จะรักษาเสียงริพับลิกันไว้ได้ไม่นักก็น้อยนั้น สำหรับในส่วนที่สองที่ดูเหมือนจะต้องลุ้นไม่แพ้กันก็คือ การเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศสในปี 2560 นี้ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าติดตามเป็นอย่างมาก เนื่องจากฝรั่งเศสมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่เป็นอันดับ 2 ของยุโรป และแต่ละพรรคร่วมมือกันในการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่ขึ้นก็เป็นได้ เนื่องจากนาง Marine Le Pen หัวหน้าพรรคร National Front ได้ประกาศว่าหากตนชนะการเลือกตั้ง จะดำเนินการจัดทำประชามติถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป (Frexit) โดยได้เปิดเผยจุดยืนดังกล่าวหลังจากที่มีผลการจัดทำประชามติถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักร (Brexit) ได้เม้นาน ส่วนด้านนาย Emmanuel Macron จากพรรคร Republic on the Move⁵ (หรือชื่อเดิม On the Move) มีจุดยืนที่จะยึดมั่นให้ฝรั่งเศสยังคงอยู่เป็นสมาชิกสหภาพยุโรปต่อไป ส่งเสริมให้สหภาพยุโรปแข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น และไม่เห็นด้วยกับการกีดกันผู้อพยพ

ในขณะที่การเลือกตั้งผู้นำในหลายประเทศจะมีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว แต่สำหรับการเลือกตั้งประธานาธิบดีของฝรั่งเศสจะต้องมีการลงคะแนนเสียง 2 รอบ หากการโหวตในรอบแรกไม่มีผู้สมัครคนใดได้คะแนนเสียงเกินร้อยละ 50 ในรอบแรก ในขณะที่รอบที่สอง จะเป็นการแข่งขันกันระหว่างผู้ที่ได้รับคะแนนโหวตสูงสุดสองอันดับแรกจากการโหวตในรอบแรก และผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงมากกว่าในรอบที่สองนี้จะได้เป็นประธานาธิบดีฝรั่งเศสคนต่อไป

สำหรับผลการเลือกตั้งในรอบแรกเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2560 ค่อนข้างเป็นไปตามผลสำรวจที่อุกมาก่อนหน้า และผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดสองราย (ไม่มีใครได้คะแนนเกินร้อยละ 50) ได้แก่ นาย Emmanuel Macron และ นาง Marine Le Pen จะต้องไปชิงตำแหน่งกันในรอบที่สองที่จะมีขึ้นในวันที่ 7 พฤษภาคม 2560 ทั้งนี้ ผลสำรวจส่วนมากระบุว่านาย Emmanuel Macron ยังคงมีคะแนนนำ นาง Marine Le Pen อยู่ที่ประมาณร้อยละ 60 ต่อร้อยละ 40 (ภาพที่ 3)

⁴ SBS (2017). "New Dutch parliament meets as four-way coalition emerging". (Online). <http://www.sbs.com.au/news/article/2017/03/24/new-dutch-parliament-meets-four-way-coalition-emerging>

⁵ Bloomberg (2017). "Macron's Party Changes Its Name to 'Republic on the Move'". (Online). <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-05-08/macron-party-changes-name-with-view-to-french-parliamentary-elections>

ภาพที่ 3 สถานการณ์การเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศสหลังการเลือกตั้งในรอบแรก

ที่มา: Bloomberg และรวบรวมโดย สคศ.

ผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีฝรั่งเศสในรอบที่สอง เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2560 ปรากฏว่านาย Emmanuel Macron ชนะการเลือกตั้งด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 66 ขณะที่นาง Marine Le Pen ได้คะแนนเสียงเพียงร้อยละ 34 ของผู้มาลงคะแนนเสียงทั้งหมด ทั้งนี้คาดว่าขัยชนะของนาย Emmanuel Macron จะเป็นสัญญาณบวกต่อด้านเสถียรภาพของฝรั่งเศสและต่อสหภาพยุโรปโดยรวม เนื่องจากเป็นการลดความกังวลและเพิ่มความเชื่อมั่นต่อภาคธุรกิจและการลงทุนที่ฝรั่งเศสจะไม่มีการจัดทำประชามติออกจากสหภาพยุโรป

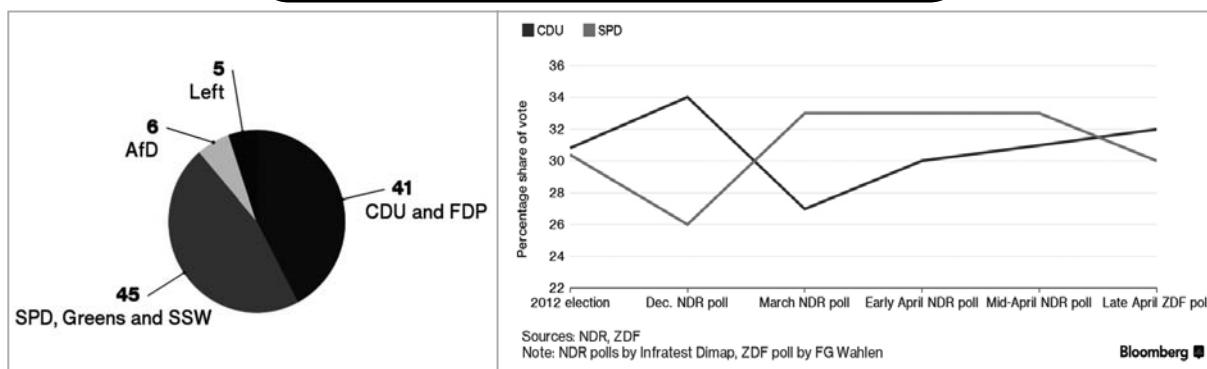
4. เยอรมนี

สำหรับเยอรมนี การแข่งขันเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเยอรมนีที่จะเกิดขึ้นในวันที่ 24 กันยายน 2560 ที่จะถึงนี้ ได้มีพรรคร่วม Alterative for Germany (AfD) ที่มีจุดยืนต่อต้านการอยู่ต่อไปของสหภาพยุโรป จึงทำให้เป็นที่น่าสงสัยว่าทำไมจึงมีกระแสต่อต้านสหภาพยุโรปขึ้นในเยอรมนี เนื่องจากเป็นประเทศที่เปรียบเสมือนผู้นำของสหภาพยุโรปและยูโรโซน และยังเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในยูโรโซน อย่างไรก็ตาม พรรครัฐบาลปัจจุบัน ได้แก่ พรรคร่วม Christlich Demokratische Union Deutschlands (Christian Democratic Union of Germany: CDU) ที่นำโดยนาง Angela Merkel และพรรคร่วมรัฐบาล Christlich-Soziale Union in Bayern (Christian Social Union in Bavaria: CSU) นำโดยนาย Horst Seehofer ยังคงมีจุดยืนที่จะรักษาความเป็นสหภาพยุโรปต่อไปและไม่มีท่าว่าจะเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการเปิดให้ผู้อพยพสามารถเข้าเยอรมันได้ ส่วนพรรคร่วมเมืองหลักอีกพรรคนึงคือพรรคร่วม Sozialdemokratische Partei Deutschlands (Social Democratic Party of Germany: SPD) นำโดยนาย Martin Schulz ได้ชูนโยบายสำคัญด้านการขึ้นค่าแรงขึ้นต่อและแสดงจุดยืนที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย "American First" ของประธานาธิบดีทรัมป์⁶

⁶ Reuters (2017). "Germany's Schulz calls Trump 'un-American' warns against lifting Russia sanctions". (Online). 31 January 2017. <http://www.reuters.com/article/us-germany-usa-schulz-trump-idUSKBN15G36B>

การเข้าชิงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเยอรมันในครั้งนี้เป็นครั้งที่ 4 ของนาง Angela Merkel นายกรัฐมนตรีเยอรมันคนปัจจุบัน หากแต่การต่อสู้ในครั้งนี้สร้างความท้าทายต่อเธอเป็นอย่างมาก เนื่องจากประชาชนชาวเยอรมันค่อนข้างไม่พอใจกับนโยบายการเปิดเพรมแคนรับผู้อพยพแบบไม่จำกัด ที่ส่งผลให้เยอรมันต้องรับผู้อพยพกว่า 1 ล้านคนต่อปี เริ่มตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา⁷ จึงทำให้คะแนนนิยมของนาง Angela Merkel ลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับการเลือกตั้งเมื่อปี 2556 และทำให้พรรครัฐ AfD ได้รับความนิยมมากขึ้นจากการชูนโยบายต่อต้านผู้อพยพ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากผลสำรวจในปัจจุบันจะพบว่าคะแนนนิยมของ AfD ยังอยู่ในระดับที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับพรรคนอกฯ แต่คู่แข่งที่สำคัญของพรรค CDU ในขณะนี้น่าจะเป็นพรรค SPD มากกว่า เนื่องจากมีคะแนนนิยมที่ใกล้เคียงกัน และยังมีคะแนนนำพรรค CDU ในบางช่วงเวลาที่ผ่านมาอีกด้วย (ภาพที่ 4)

ภาพที่ 4 ผลสำรวจคะแนนเสียงเลือกตั้งของเยอรมัน

ที่มา: Bloomberg

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งสำหรับการเลือกตั้งของเยอรมันนี้ คือ ระบบการเลือกตั้งที่เป็นแบบสัดส่วนผสม โดยจำนวนที่นั่งในสภาฯ จะมาจากการลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) และการลงคะแนนเลือกพรรคการเมือง (Party list) ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนเลือก สส. แบบแบ่งเขต จะได้ที่นั่งในสภาฯ ไปโดยอัตโนมัติ แต่สำหรับคะแนนของพรรคการเมืองที่ได้รับคะแนนรวมต่ำกว่า 5 ขึ้นไป จะถูกนำไปคำนวณอัตราส่วนของมาเป็นจำนวนที่นั่งในสภาฯ อีกรอบหนึ่ง และพรรคที่ได้ที่นั่งมากที่สุดและมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนที่นั่งในสภาฯ ทั้งหมดจะได้รับสิทธิในการจัดตั้งรัฐบาล⁸ ดังนั้น จากแผนภูมิวงกลมของภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ต้องจับตามองต่อไปว่าพรรคใดจะจัดตั้งรัฐบาลร่วมกันได้บ้างเพื่อให้ได้ที่นั่งมากกว่าร้อยละ 50 ในสภาฯ เพราะในปัจจุบันยังไม่มีที่ท่าว่าจะมีพรรคกลุ่มใดมีคะแนนเกินกว่าร้อยละ 50 แม้จะจับมือร่วมกับพรรคที่ตนต้องการจะร่วมรัฐบาลด้วยแล้ว แต่สิ่งที่น่าจะใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุดคืออย่างน้อยพรรคที่มีจุดยืนต่อต้านสหภาพยูโรไม่น่าจะชนะการเลือกตั้งได้ ลดความกังวลในประเด็นการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรปของเยอรมันไปได้

⁷ เดลินิวส์ (2560). “เยอรมันเลือกตั้งที่ว่าไป 24 ก.ย. นี้”. (ออนไลน์). วันที่ 18 มกราคม 2560. <https://www.dailynews.co.th/foreign/549840>

⁸ ไทยรัฐ (2560). “ระบบการเลือกตั้งของเยอรมัน”. (ออนไลน์). วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2560. <http://www.thairath.co.th/clip/13422>

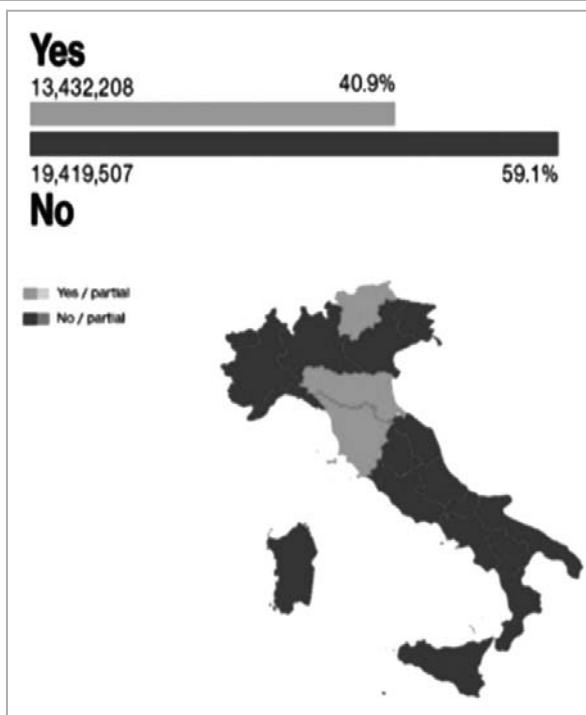
5. อิตาลี

อิตาลีอาจจัดการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีก่อนกำหนดเดิมที่จะมีขึ้นในปี 2561 ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2559 โดยร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีประเด็นหลักเกี่ยวกับการปฏิรูปอิตาลี ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะจะมีผลต่อด้านความมั่นคงของอิตาลี รวมถึงด้านทัศนคติที่สหภาพยุโรป (EU) จะมีต่ออิตาลีว่าต้องการที่จะปฏิรูปจริงหรือไม่ เนื่องจากก่อนหน้านี้อิตาลีประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ และมีหนี้สาธารณะในระดับที่สูงถึงร้อยละ 132.7 ต่อ GDP ทั้งนี้ ร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีประเด็นที่กี่ยวข้องกับการลดอำนาจของวุฒิสภาซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้การผ่านกฎหมายและการปฏิรูปเป็นไปได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม ก่อนหน้าการลงประชามติ นาย Matteo Renzi นายกรัฐมนตรีอิตาลีในเวลานั้น ได้ประกาศว่า จะลาออกจากตำแหน่งหากประชาชนเสียงข้างมากไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งหาก Matteo Renzi จะต้องลาออกจากตำแหน่ง คาดว่าพรรคร่วมค้าน (Five Star Movement: M5S) ซึ่งมีท่าทีเห็นด้วยกับการถอนตัวออกจากสหภาพยุโรป อาจได้คะแนนเสียงมากขึ้นและชนะในการเลือกตั้งครั้งต่อไปได้ (ปี 2561)

ทั้งนี้ ผลการลงประชามติปรากฏว่าเสียงส่วนใหญ|r้อยละ 59.11 (19.4 ล้านคะแนน) ไม่ต้องการที่จะรับร่างรัฐธรรมนูญอิตาลี ขณะที่คะแนนเสียงที่ต้องการรับร่างรัฐธรรมนูญมีเพียงร้อยละ 40.89 (13.4 ล้านคะแนน) ซึ่งเป็นคะแนนที่มีส่วนต่างกันอยู่ร้อยละ 20 ในกรณี มีผู้ออกมายิ่งสิทธิ์ร้อยละ 65.47 จากจำนวนผู้มีสิทธิ์ออกเสียงราว 50.8 ล้านคน (ภาพที่ 5)

ภาพที่ 5 ผลการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญอิตาลี

ที่มา: Bloomberg และรวบรวมโดย ศคค.

จากผลดังกล่าว นาย Matteo Renzi จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอิตาลีตามที่ได้ประกาศไว้ ซึ่งในสถานการณ์นี้ นาย Sergio Mattarella ประธานาธิบดีอิตาลีได้เลือกนาย Paolo Gentiloni อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ มาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอิตาลีตั้งแต่วันที่ 12 ธันวาคม 2560 ซึ่งหน้าที่หลักของนายกรัฐมนตรีคนใหม่นี้ได้แก่การดำเนินการออกกฎหมายเลือกตั้งใหม่และการแก้ปัญหาด้านการเงินการธนาคารของอิตาลี

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2560 ศาลรัฐธรรมนูญอิตาลีได้ประกาศเปลี่ยนแปลงกฎหมายเลือกตั้งในส่วนของคะแนนเสียงเพิ่ม (Majority bonus) โดยตัดสินให้พรรคที่ได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 40 ขึ้นไปในการเลือกตั้งเป็นผู้ชนะการเลือกตั้งและได้รับคะแนนเสียงเพิ่มจากส่วน Majority bonus ด้วย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมระบบการเมืองในอิตาลีให้มีเสถียรภาพมากขึ้น โดยคำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญเป็นผลให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ทันที ทำให้พรรครеспราบุลาร์โน Democraic Party นำโดย Matteo Renzi (แม้จะลาออกจากparty เป็นนายกรัฐมนตรีอิตาลีแล้ว แต่ยังดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรครеспราบุลาร์โนอยู่) เห็นว่าหากได้ข้อสรุปของกฎหมายใหม่แล้วก็ควรจัดทำการเลือกตั้งทันที และเห็นว่าความมีการเลือกตั้งภายในต้นเดือนมิถุนายน 2560 ซึ่งเร็วขึ้นกว่ากำหนดการเลือกตั้งเดิมที่จะมีขึ้นในปี 2561 และด้านพรรครีฟฟ์สตาร์เมว์เมนต์ (M5S) ก็ต้องการที่จะให้มีการเลือกตั้งเกิดขึ้นในทันทีหลังจากที่มีกฎหมายเลือกตั้งฉบับใหม่เรียบร้อยแล้ว สะท้อนความมั่นใจของทั้งสองข้างการเมืองอิตาลีว่าตนจะสามารถชนะการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรีอิตาลีได้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายดังกล่าวอาจส่งผลให้ M5S มีสิทธิ์ที่จะชนะการเลือกตั้งได้เช่นกันหากได้รับคะแนน bonus for topping the election ซึ่งพรรครีฟฟ์สตาร์เมว์เมนต์อาจจัดทำประชามติออกจากสหภาพยูโรปต่อไป

อย่างไรก็ตาม ทั้งด้านการเลือกตั้งและด้านการถอนตัวออกจากสหภาพยูโรปต่างต้องใช้เวลาและยังคงเป็นความไม่แน่นอนอยู่ โดยเฉพาะเรื่องการถอนตัวออกจากสหภาพยูโรปนั้นเป็นไปได้ค่อนข้างยากสำหรับอิตาลีเนื่องจากรัฐธรรมนูญอิตาลีไม่อนุญาตให้ทำการยกเลิกสนธิสัญญาระหว่างประเทศโดยวิธีการลงคะแนน ดังนั้น หากจะต้องทำประชามติเหมือนกับที่สหราชอาณาจักรทำสำหรับประเด็น Brexit อิตาลีคงต้องแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้แล้วเสร็จเสียก่อน

6. สรุป

แม้ว่าการเลือกตั้งในหลายประเทศในยุโรปปีนี้จะมีผลข้างมากค่อนไปทางพรรครีฟฟ์สันบันสูนสหภาพยูโรปอยู่ แต่สถานการณ์การเลือกตั้งในเนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี และอิตาลีในปีนี้ทำให้เห็นแนวโน้มของกระแสขวาจัดในแต่ละประเทศสมาชิกยูโรปนั้นที่เข้ามาช่วงชิงพื้นที่ในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะในฝรั่งเศสที่คะแนนเลือกตั้งในรอบแรกที่พรรครของนาง Marine Le Pen มีคะแนนใกล้เคียงกันมากกับพรรครของนาย Emmanuel Macron ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว ถึงแม้ปัจจุบันพรรครการเมืองที่เห็นด้วยกับการเป็นสมาชิกสหภาพยูโรปต่อไปจะยังเป็นผู้กุมเสียงข้างมากໄວ่ได้ แต่ในระยะต่อไป หากปัญหาเรื่องรั่วไหลด้านเศรษฐกิจของสหภาพยูโรปยังคงเป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจ อาจมีความเป็นไปได้สูงขึ้นสำหรับพรรครีฟฟ์สันบันสหภาพยูโรปที่จะพลิกกลับมาชนะได้ในการเลือกตั้งในครั้งต่อๆ ไปก็เป็นได้

บทวิเคราะห์

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ อุตสาหกรรมต่างๆ จะมีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกและผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศที่แตกต่างกัน และจะมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนไปตามช่วงเวลา ซึ่งการหาสัดส่วนดังกล่าวจะสามารถคำนวณได้จาก บัญชี เมตริกซ์สังคม (Social Accounting Matrix : SAM)

○ จากการศึกษาสัดส่วนการผลิตของอุตสาหกรรมไทยในปี 2548 เทียบกับปี 2555 พบว่าอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการผลิตมากมีจำนวน 5 อุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม และอุตสาหกรรมเครื่องหนัง ที่มีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกสูงขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมยางพลาสติก และอุตสาหกรรมวิทยุ โทรศัพท์ แ朋งวงจรรวม มีสัดส่วนการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศมากขึ้น

○ สำหรับการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการปัจจัย โดยสัดส่วนการส่งออกที่มากขึ้นอาจจะเป็นผลจากการที่อุตสาหกรรมนั้นมีความสามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ หรือมีความสามารถแข่งขันกับต่างชาติมากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมที่กลับมาเน้นอุปสงค์ในประเทศ อาจเป็นผลจากความต้องการในประเทศที่สูงขึ้น นอกจานี้อาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่มากระทำได้ เช่น ปัญหาน้ำท่วมที่ส่งผลกระทบโดยอุตสาหกรรม

บทนำ

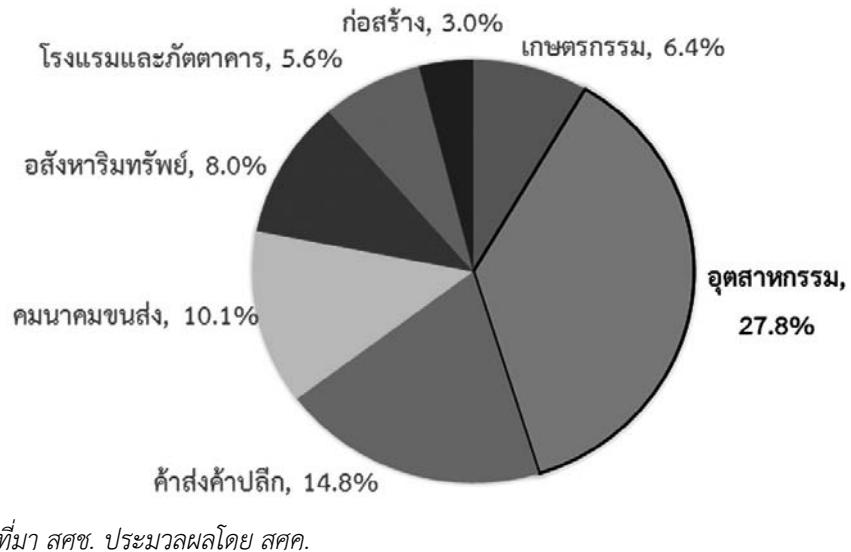
หนึ่งในภาคเศรษฐกิจที่มีความสำคัญของประเทศไทย ก็คือภาคอุตสาหกรรม โดยหากพิจารณาข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศไทย (GDP) ด้านการผลิต ปี 2559 จะพบว่าเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 27.8 เมื่อเทียบกับสาขาวิชาการผลิตด้านอื่นๆ โดยอุตสาหกรรมต่างๆ จะมีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกและผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศที่แตกต่างกันและจะมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนไปตามช่วงเวลา ทำให้การใช้สัดส่วนการผลิตเดิมอาจไม่สามารถ适应ทันใจ โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมนั้นๆ ในปัจจุบันได้อย่างถูกต้อง การศึกษาโครงสร้างการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปของอุตสาหกรรมแต่ละประเภท จะทำให้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์และเสนอแนะมาตรการทางเศรษฐกิจในการแก้ปัญหาหรือสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจอุตสาหกรรมจะใช้ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (Manufacturing Production Index หรือ MPI) ในการเลือกอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่มาทำการวิเคราะห์สัดส่วนการผลิตโดยแบ่งประเภทอุตสาหกรรมที่เลือกไว้ออกเป็น 3 กลุ่มตามสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออก ได้แก่ 1) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกน้อยกว่าร้อยละ 30 2) กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการผลิตเพื่อ

¹ ผู้เขียนนายพันธุ์ อรุณีรман เศรษฐกรชำนาญการ และนายวิรุต หัวเจริญพร เศรษฐกรตรี ขอขอบคุณ นางวิภารัตน์ บันเบี่ยมรัชฎ์ ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง ดร.พลิทวี พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหาภัค และนายวุฒิพงศ์ จิตต์สกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาภัค สำหรับข้อมูล โดยบทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ส่องผลกระทบต่อ GDP ที่มีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมตามสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตอุตสาหกรรม กับภาวะเศรษฐกิจในประเทศ และภาวะเศรษฐกิจต่างประเทศ

ภาพที่ 1 สัดส่วน GDP ด้านการผลิตปี 2559

ที่มา ศศช. ประมาณผลโดย ศศค.

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาหาสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกและการบริโภคภายในประเทศของแต่ละอุตสาหกรรม ผู้เขียนได้ใช้ข้อมูลจาก บัญชีเมตريกซ์สังคม (Social Accounting Matrix : SAM) ของปี 2548 จัดทำโดย ทศพล อกัยathan (2554)² และบัญชีเมตريกซ์สังคมปี 2555 จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (TDRI) เพื่อเสนอต่อ ศศช.³ เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกและการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศ ระหว่างปี 2548 และ 2555 ซึ่งวิธีการวิเคราะห์โดยใช้ตารางบัญชีเมตريกซ์สังคม (SAM) สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 วิธีการวิเคราะห์โดยใช้ตาราง SAM

	Private Consump	Change in stock	Gov Consump	Gov Invest	Private Invest	Export sector
Industry1						
Industry2			x			
Industry3						
Industry4						
Industry5						
	การผลิตเพื่ออุปสงค์ภายในประเทศ				ผลิตเพื่อส่งออก	
Industry6						
Industry7						
Industry8						
Industry9						

จ่าย

ที่มา สรุปโดยผู้เขียน

² Tosapol Apaitan (2554). Updating GTAP IO Table: Thailand

³ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2559). โครงการจัดทำบัญชีเมตريกซ์สังคม (Social Accounting Matrices)

หลักการเบื้องต้นในการทำความเข้าใจตาราง SAM สามารถแบ่งเป็น “แนวอน (Row) เป็นการรับ และแนวตั้ง (Column) เป็นการจ่าย” กล่าวคือ การบริโภคภายในประเทศ (Private Consumption) สต็อกสินค้า (Change in Stock) การบริโภคภาครัฐ (Gov Consumption) การลงทุนภาครัฐ (Gov Investment) การลงทุนภาคเอกชน (Private Investment) และ ภาคการส่งออก (Export sector) จะเป็นผู้จ่ายเงินซึ่งสินค้าและบริการกับ อุตสาหกรรม (Industry) ต่างๆ เช่น จากภาพที่ 2 ซึ่งที่มีตัวอักษร X หมายถึงมูลค่าเป็นจำนวนเงินที่ การบริโภคภาครัฐ จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการจากภาคการผลิต Industry2

ในส่วนของการวิเคราะห์ด้านสัดส่วนการผลิตเพื่ออุปสงค์ภายในประเทศและเพื่อการส่งออกของแต่ละ อุตสาหกรรมนั้น ผู้เขียนได้ทำการคำนวณมูลค่าไว้ตามภาพที่ 2 กล่าวคือ มูลค่าการผลิตเพื่ออุปสงค์ภายในประเทศ จะเป็นผลรวมจาก 1) การบริโภค ทั้งที่เป็น อุปสงค์ส่วนสุดท้าย (final demand) และ อุปสงค์ขั้นกลาง (intermediate demand) 2) สต็อกสินค้า 3) การบริโภคภาครัฐ 4) การลงทุนภาครัฐ และ 5) การลงทุนภาคเอกชน ขณะที่ในส่วนของมูลค่าการผลิตเพื่อการส่งออกนั้น จะเท่ากับมูลค่าที่ภาคการส่งออกจ่ายให้อุตสาหกรรมนั้นๆ และเมื่อได้มูลค่าทั้งสองประเภท ก็จะนำมาหาสัดส่วนต่อมูลค่าการผลิตรวม เพื่อทำการเปรียบเทียบวิเคราะห์ในส่วนต่อไป

สำหรับอุตสาหกรรมที่จะนำมาศึกษาในบทความนี้ เป็นอุตสาหกรรมที่คัดเลือกจากภาคอุตสาหกรรม ที่มีสัดส่วนในดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI share) ในระดับสูงแสดงได้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ประเภทอุตสาหกรรมที่ใช้ในการศึกษา

ประเภทอุตสาหกรรม	สัดส่วนตามดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (ร้อยละ)
1) อุตสาหกรรมอาหารฯ	18.06
2) อุตสาหกรรมยานยนต์	17.77
3) อุตสาหกรรมยาง พลาสติก	11.20
4) อุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ และแพร่งวิจารณ์	7.63
5) อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	6.07
6) อุตสาหกรรมแร่โลหะ	5.07
7) อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น และพัดลม	4.66
8) อุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียม	3.47
9) อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	3.22
10) อุตสาหกรรมการปั้น การหอ	2.96
11) อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ	2.75
12) อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	1.63
13) อุตสาหกรรมยาาร์ดดิสก์ไดร์ฟ	1.14
รวม	85.6

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สรุปโดยผู้เขียน

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตาราง SAM ในปี 2555 พบว่า อุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างจากอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 เป็นการผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 30-60 ได้แก่ อุตสาหกรรมยางและพลาสติก และอุตสาหกรรมวิทยุ TV แ朋งจารรวม ขณะที่อุตสาหกรรมที่เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 30-60 เป็นผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าร้อยละ 60 ได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม และอุตสาหกรรมเครื่องหนัง ในขณะที่โครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมอื่นไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ซึ่งโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 2 การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	ปี 2548	ปี 2555
ผลิตเพื่อส่งออกน้อยกว่าร้อยละ 30	อุตสาหกรรมแร่อโลหะ	อุตสาหกรรมแร่อโลหะ
	อุตสาหกรรมน้ำมันบิโตรเลียม	อุตสาหกรรมน้ำมันบิโตรเลียม
	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย
ผลิตเพื่อส่งออกร้อยละ 30 - 60	อุตสาหกรรมอาหาร	อุตสาหกรรมอาหาร
	อุตสาหกรรมยานยนต์	อุตสาหกรรมยานยนต์
	อุตสาหกรรมการปั่น การทอ	อุตสาหกรรมการปั่น การทอ
	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ	อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ
	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์	อุตสาหกรรมยางและพลาสติก
	อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม	อุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ และแ朋งจารรวม
	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	
ผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าร้อยละ 60	อุตสาหกรรมยาาร์ดดิสก์ไดร์ฟ	อุตสาหกรรมยาาร์ดดิสก์ไดร์ฟ
	อุตสาหกรรมยางและพลาสติก	อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์
	อุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ และแ朋งจารรวม	อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม
		อุตสาหกรรมเครื่องหนัง

ที่มา ข้อมูลจาก SAM ปี 2548, 2555 ประมาณผลโดยผู้เขียน

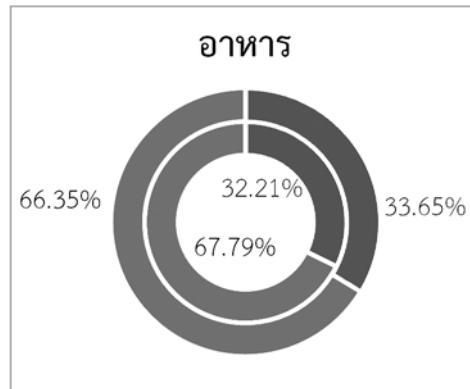
ในส่วนของการแสดงผลการศึกษาของแต่ละอุตสาหกรรมจะแสดงโดยแผนภูมิรูปวงแหวน โดยวงแหวนด้านในจะเป็นสัดส่วนของปี 2548 ส่วนวงแหวนด้านนอกจะเป็นสัดส่วนของปี 2555 และตัววงแหวนที่เป็นสีทึบจะแสดงสัดส่วนมูลค่าการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศต่อการผลิตรวม ขณะที่ตัววงแหวนที่เป็นจุดจะแสดงถึงสัดส่วนมูลค่าการผลิตเพื่อการส่งออกต่อการผลิตรวม ดังตัวอย่าง ดังนี้

หลังจากนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกและอุปสงค์ในประเทศ สามารถแสดงผลโดยเรียงจากอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนในดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI share) สูงสุดและทำอิบายสัดส่วนการผลิต⁴ ได้ดังนี้

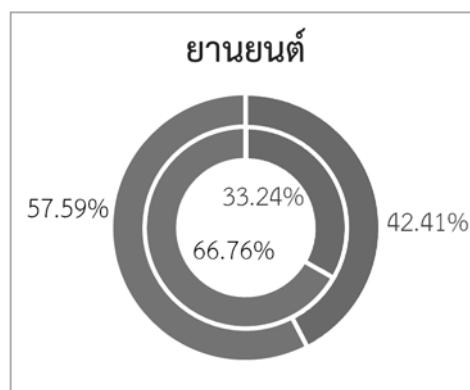
1. อุตสาหกรรมอาหาร (สัดส่วนร้อยละ 18.06)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 67.8 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 32.2 ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 66.4 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 33.7 แสดงว่าอุตสาหกรรมอาหาร ยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตเพื่อการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศเป็นหลัก แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างการผลิตของอุตสาหกรรมอาหารในปี 2548 และ 2555 ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

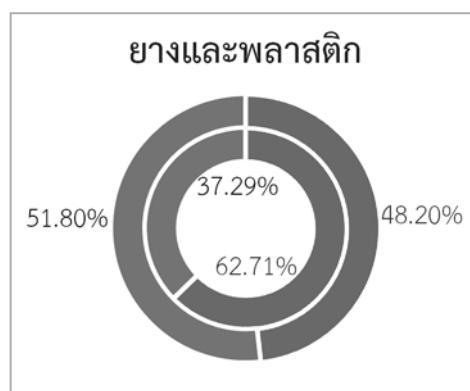
2. อุตสาหกรรมยานยนต์ (สัดส่วนร้อยละ 17.77)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 66.8 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 33.2 ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 57.6 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 42.4 แสดงว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ มีการเปลี่ยนแปลงด้านการเพิ่มสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมยานยนต์มีการผลิตเพื่อตอบสนองตลาดต่างประเทศและตลาดในประเทศในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ตัวเลขสัดส่วนของปี 2555 อาจได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมใหญ่มีปี 54 ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงกับอุตสาหกรรมยานยนต์ จึงอาจทำให้สัดส่วนที่คำนวณอาจมีการบิดเบือนได้

3. อุตสาหกรรมยางและพลาสติก (สัดส่วนร้อยละ 11.20)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 37.3 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 62.7 ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 51.8 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 48.2 แสดงว่าอุตสาหกรรมยางและพลาสติก มีการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ภายในประเทศมากขึ้น จากเดิมที่เคยเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกมากกว่าครึ่ง กลยุทธ์มาเป็นผลิตเพื่อการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศและการส่งออกในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาอุทกภัยปี 2554 ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเพื่อการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยและการสำนักงานเพิ่มสูงขึ้น อาทิ พลาสติกปูพื้น พิล์มพลาสติก และเครื่องประภากองอาคาร

⁴ อ้างอิงข้อมูลจาก สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (2555). สรุปภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2555 และแนวโน้มปี 2556 และ ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555). ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2555

4. อุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ แ朋งจารรวม (สัดส่วนร้อยละ 7.63)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 3.7 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 96.3

ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 48.3 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 51.7 แสดงว่าอุตสาหกรรมวิทยุ โทรทัศน์ และแ朋งจารรวม มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนอย่างชัดเจน โดยเปลี่ยนแปลงจากอุตสาหกรรมผลิตเพื่อเน้นการส่งออกมาเป็นการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศด้วย อย่างไรก็ได้ สัดส่วนปี 2555 อาจได้รับผลกระทบจากการน้ำหนักเมื่อปลายปี 2554 ทำให้กำลังการผลิตลดต่ำลงและบางบริษัทต้องปิดกิจการหรือย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความต้องการในประเทศปรับตัวดีขึ้นจากการทำการตลาดร่วมกับโครงการบ้านจัดสรรและคอนโดมิเนียม ทำให้สัดส่วนการส่งออกลดต่ำลงอย่างมาก

5. อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ (สัดส่วนร้อยละ 6.07)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 54.4 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 45.6

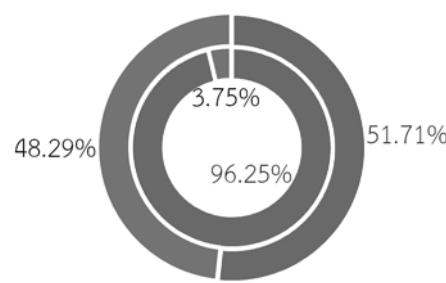
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 33.3 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 66.7 แสดงว่าอุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ มีการเน้นการส่งออกมากขึ้นในปี 2555 จากที่เคยมีสัดส่วนในระดับที่ใกล้เคียงกันระหว่างการผลิตเพื่อการส่งออกและเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศ ส่วนหนึ่งจากการเร่งกำลังการผลิตของผู้ประกอบการหลังประสบปัญหาอุทกภัย ทำให้มีผลผลิตส่วนเกินส่งออกมากขึ้นโดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ประเภท เคมีภัณฑ์อินทรีย์ ปุ๋ยเคมี สี และเครื่องสำอาง

6. อุตสาหกรรมแร่/oil ฯ (สัดส่วนร้อยละ 5.07)

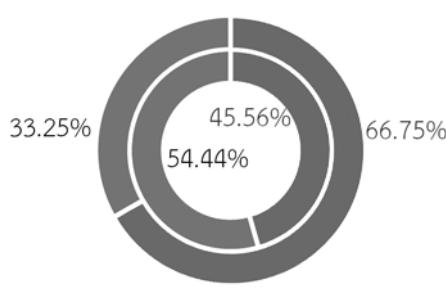
ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 79.9 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 20.1

ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 84.5 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 15.5 แสดงว่าอุตสาหกรรมแร่/oil ฯ มีการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศมากกว่า การส่งออก และยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตอย่างชัดเจนในช่วงปีที่ทำการศึกษา

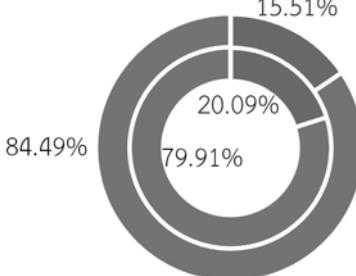
วิทยุ โทรทัศน์ แ朋งจารรวม

เคมีภัณฑ์

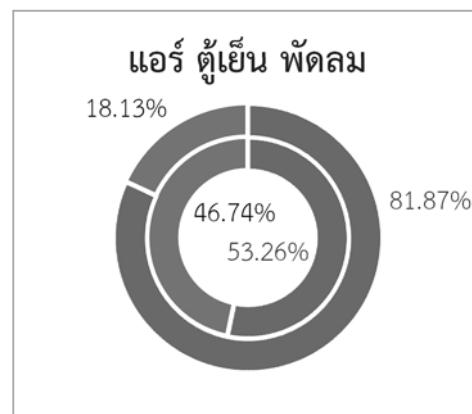
แร่/oil ฯ

7. อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม (สัดส่วนร้อยละ 4.66)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 46.7 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 53.3

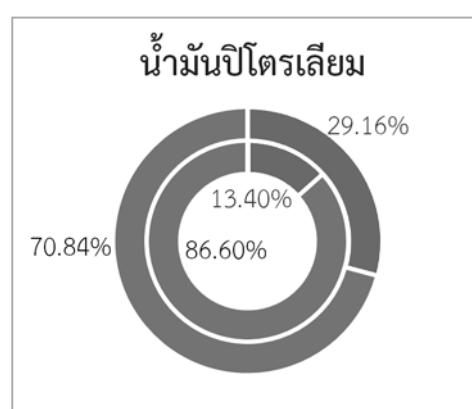
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 18.1 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 81.9 แสดงว่าอุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม ได้เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศไปเป็นการส่งออกมากขึ้นอย่างชัดเจนในปี 2555 ส่วนหนึ่งมาจากการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้า อาทิ เครื่องปรับอากาศ กล้องถ่ายภาพ และกล้องวิดีโอ ไปยังสาธารณรัฐจีน และ ญี่ปุ่น

8. อุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียม (สัดส่วนร้อยละ 3.47)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 86.6 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 13.4

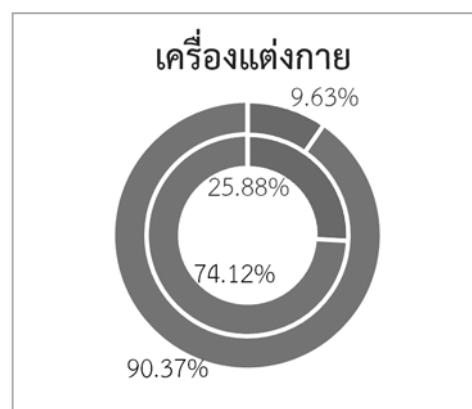
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 70.8 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 29.2 แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมน้ำมันปิโตรเลียม มีการผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น อย่างชัดเจน โดยสะท้อนจาก การค้าขายน้ำมันสำเร็จรูปกับประเทศเพื่อนบ้านที่มากขึ้น

9. อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย (สัดส่วนร้อยละ 3.22)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 74.1 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 25.9

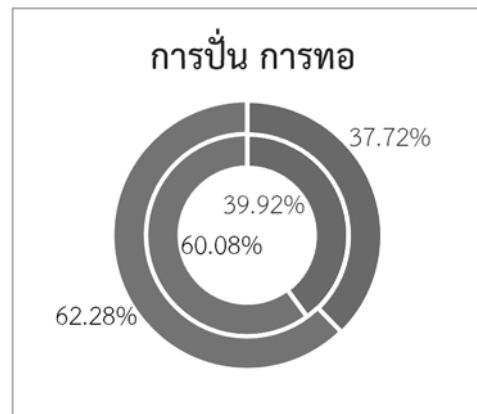
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 90.4 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 9.6 แสดงว่าอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย มีการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศมากกว่าการส่งออก ซึ่งสัดส่วนการผลิตเพื่อการส่งออกลดลงอย่างชัดเจน โดยมีสาเหตุมาจากการได้รับคำสั่งซื้อลดลงจากตลาดส่งออกหลักทั้ง สาธารณรัฐจีน และสหภาพยุโรป ประกอบกับความผันผวนของราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้สูญเสียความสามารถในการแข่งขัน ส่งผลให้ผู้ประกอบการย้ายฐานการผลิตไปประเทศเพื่อนบ้าน

10. อุตสาหกรรมการปั่น การทอ (สัดส่วนร้อยละ 2.96)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 60.1 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 39.9

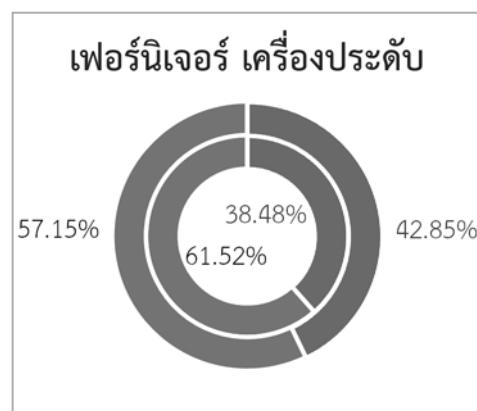
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 62.3 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 37.7 แสดงว่าอุตสาหกรรมนี้เน้นการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศมากกว่าการส่งออกเล็กน้อย และในช่วงปี 2548-2555 ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างการผลิตมากนัก

11. อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ (สัดส่วนร้อยละ 2.75)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 61.5 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 38.5

ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 57.2 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 42.8 แสดงว่าอุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ เครื่องประดับ เป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการผลิตเพื่อการตอบสนองอุปสงค์ภายในประเทศเป็นหลักอย่างไรก็ได้ สัดส่วนการส่งออกเริ่มเพิ่มมากขึ้นในปี 2555 เมื่อเทียบกับปี 2548

12. อุตสาหกรรมเครื่องหนัง (สัดส่วนร้อยละ 1.63)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 67.3 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 32.7

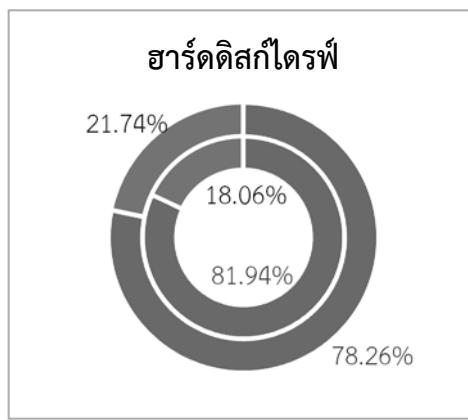
ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 33.0 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 67.0 สะท้อนว่าอุตสาหกรรมเครื่องหนัง มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างชัดเจน โดยจากเดิมที่เป็นอุตสาหกรรมที่มีเน้นการผลิตเพื่อการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศ เป็นไปเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก

13. อุตสาหกรรมยาาร์ดิสก์ไดรฟ์ (สัดส่วนร้อยละ 1.14)

ปี 2548 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 18.1 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 81.9

ปี 2555 สัดส่วนในการผลิตเพื่ออุปสงค์ในประเทศอยู่ที่ร้อยละ 21.7 ของมูลค่าการผลิตโดยรวม ขณะที่สัดส่วนของการผลิตเพื่อการส่งออกอยู่ที่ร้อยละ 78.3 แสดงว่าอุตสาหกรรมยาาร์ดิสก์ไดรฟ์ มีการผลิตเพื่อส่งออกมากกว่าการตอบสนองอุปสงค์ในประเทศ และยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างการผลิตอย่างชัดเจนในช่วงปี 2548-2555

สรุป

จากการศึกษาพบว่า อุตสาหกรรมส่วนใหญ่ของไทยในช่วงปี 2548 ถึง 2555 ยังคงมีสัดส่วนการผลิตเพื่อส่งออกและการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศที่ใกล้เคียงกันทั้งสองช่วงเวลา อย่างไรก็ดี มีอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนแปลงสัดส่วนมากจำนวน 5 อุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมแอร์ ตู้เย็น พัดลม และอุตสาหกรรมเครื่องหนัง ที่มีสัดส่วนผลิตเพื่อส่งออกสูงขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมยาง พลาสติก และอุตสาหกรรมวิทยุ โทรศัพท์ แฝงวงจรรวม มีสัดส่วนการผลิตเพื่อตอบสนองอุปสงค์ในประเทศมากขึ้น

สำหรับการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการขยายปัจจัยแตกต่างตามประเภทอุตสาหกรรม ตามที่ได้อธิบายในผลการศึกษา โดยสัดส่วนการส่งออกที่มากขึ้นอาจจะเป็นผลจากอุตสาหกรรมนั้นมีความสามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ หรือมีค่าใช้สอยซึ่งสินค้าจากต่างชาติมากขึ้น ส่วนอุตสาหกรรมที่กลับมาเน้นอุปสงค์ในประเทศอาจเป็นผลจากความต้องการในประเทศที่สูงขึ้น นอกจากนี้อาจมีปัจจัยภายนอกอื่นๆ มากระทบได้อีก เช่นภาวะน้ำท่วมใหญ่เมื่อปลายปี 2554 ที่ส่งผลกระทบความเสียหายต่อแหล่งการผลิตของอุตสาหกรรมหลายแห่ง หรืออาจเป็นผลจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทำให้หลายอุตสาหกรรมต้องปรับตัวไปตามความต้องการของผู้บริโภค ดังนั้น การติดตามและวิเคราะห์เศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกอื่นๆ ด้วย เพราะอาจจะทำให้เกิดความเบี่ยงเบนของข้อมูลได้ในระดับหนึ่ง

ทั้งนี้ สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนการผลิตอย่างมีนัยสำคัญจะต้องมีการวิเคราะห์หาสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถเสนอแนวทางและมาตรการในการสนับสนุนได้อย่างเหมาะสมต่อไป

บทวิเคราะห์

จับตาอาเซียน : เงินเพื่อติดปีก¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ ในช่วงปลายปี 2559 ถึงต้นปี 2560 อัตราเงินเพื่อในหลายประเทศปรับตัวเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐฯ ยูโรโซน อินเดียและจีน ยกเว้นอัตราเงินเพื่อของญี่ปุ่นที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากราคาน้ำมันดิบ และราคาของสินค้าโภคภัณฑ์ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งการปรับตัวเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเพื่ออาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินนโยบายการตุนเศรษฐกิจในระยะต่อไป

○ อัตราเงินเพื่อในอาเซียนก็ปรับตัวเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็น ประเทศที่พึ่งพาการบริโภคใน ประเทศเป็นหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจอย่างฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย หรือประเทศที่พึ่งพา ภาคบริการเป็นหลักอย่างเวียดนาม ตลอดจนประเทศไทยที่พึ่งพาการส่งออกสุทธิและมีอัตราการเปิดประเทศ ที่สูงมากอย่างสิงคโปร์

○ สาเหตุของแนวโน้มของอัตราเงินเพื่อของแต่ละประเทศในอาเซียนก็จะแตกต่างกันไปตาม แหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อ (Contribution) เช่น ประเทศที่พึ่งพาการบริโภคในประเทศมากอย่าง อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และมาเลเซีย แหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อส่วนใหญ่มาจากอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งสอดคล้องกับดัชนีราคาอาหารโลกที่ปรับเพิ่มขึ้น

○ การปรับตัวเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเพื่อในหลายประเทศนี้ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค ในแง่ของผลตอบแทนของเงินฝากและกำลังซื้อที่ลดลงแล้ว ยังมีผลต่อการดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ อีกด้วย เช่น ประเทศมหาอำนาจ และประเทศสมาชิกอาเซียนบางประเทศอาจมีการปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย นโยบายเพื่อรับมือกับแนวโน้มขาขึ้นของอัตราเงินเพื่อ

1. บทนำ

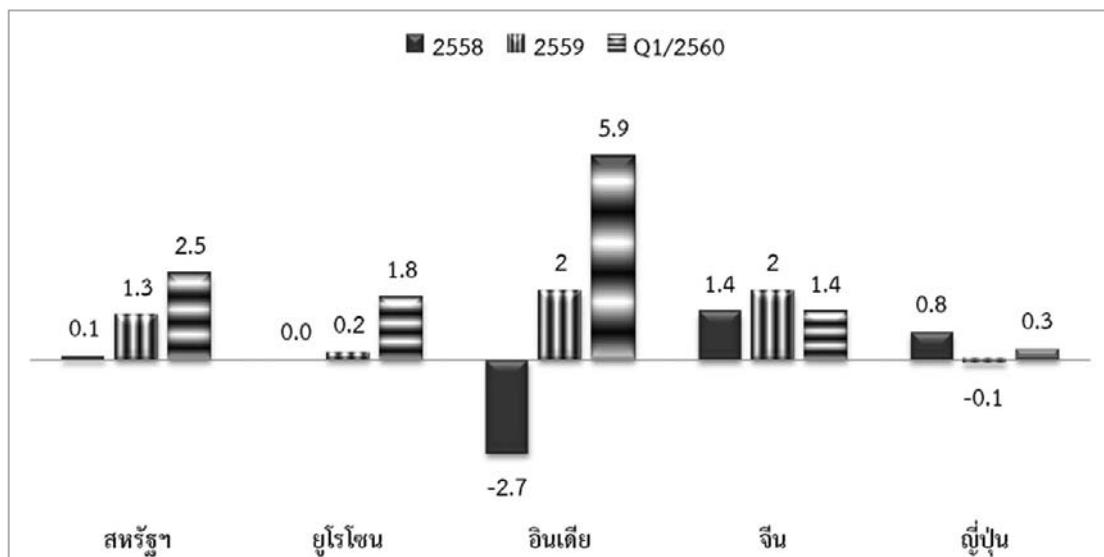
ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หลังเหตุการณ์วิกฤติการเงินและเศรษฐกิจโลกปี 2551-2552 ธนาคารกลาง หลายแห่งทั่วโลกพยายามใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเพื่อกระตุนเศรษฐกิจและรับมือกับภาวะเงินฝืด แต่สัญญาณของเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาอาจจะกลับเป็นจุดเปลี่ยนของนโยบายการเงินโลก เมื่ออัตราเงินเพื่อในหลายประเทศเริ่มมีสัญญาณกลับมาปรับตัวเพิ่มขึ้น หลังได้รับแรงหนุนจากราคาน้ำมันและ สินค้าโภคภัณฑ์ที่กลับสู่ช่วงขาขึ้น โดยมีสัญญาณการเร่งตัวของอัตราเงินเพื่อที่ชัดเจนในหลายประเทศมหาอำนาจ ทางเศรษฐกิจของโลก เช่น สหรัฐฯ ยูโรโซน อินเดีย เป็นต้น นอกจากนี้ หลายประเทศในอาเซียนต่างก็มีสัญญาณ ในลักษณะดังกล่าวเช่นเดียวกัน ซึ่งจะได้มีการอธิบายในรายละเอียดในหัวข้อถัดไป

ประเทศไทยเศรษฐกิจหลักส่วนใหญ่มีแนวโน้มอัตราเงินเพื่อที่ปรับตัวสูงขึ้นจากอุปสงค์ในประเทศที่ฟื้นตัว เต็มที่ อาทิ สหรัฐอเมริกา อัตราเงินเพื่อในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 2.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

¹ ผู้เขียน น.ส. เบญจพร เรืองวงศ์ สำนักงานวิเคราะห์เศรษฐกิจ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย ขอขอบคุณ นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย นายธนาธร พิชัยรัตน์ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจ และ ดร.พิมพ์พนารา ทิรัญกสิ สำหรับข้อมูล ทั้งนี้ ข้อมูลเหล่านี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงาน เศรษฐกิจการคลัง

เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 1.8 และเร่งขึ้นจากอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยในปี 2559 และปี 2558 ที่ร้อยละ 1.3 และร้อยละ 0.7 ตามลำดับ ด้านยูโรโซน อัตราเงินเพื่อในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนที่ร้อยละ 0.7 และเร่งขึ้นจากอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยในปี 2559 และปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 0.2 และร้อยละ 0.1 ตามลำดับ ส่วนอินเดีย อัตราเงินเพื่อในไตรมาสที่ 1 ปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นอย่างมากจากไตรมาสก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 3.5 และเร่งขึ้นจากอัตราเงินเพื่อเฉลี่ยในปี 2559 และปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 2.0 และร้อยละ 0.4 ตามลำดับ สำหรับจีน ตลอดช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา อัตราเงินเพื่อของจีนทรงตัวในระดับต่ำประมาณร้อยละ 1.0 - 2.0 แต่ในเดือนมกราคม 2560 อัตราเงินเพื่อของจีนเพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 2.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.1 ในเดือนก่อนหน้า และเป็นอัตราสูงที่สุดในรอบ 32 เดือน ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการลดลงของราคาน้ำมันที่เหลือมีเดือนในปี 2559 และปี 2560 อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเพื่อในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนมีนาคม 2560 กลับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 0.8 และ 0.9 ตามลำดับ ในขณะที่อัตราเงินเพื่อของญี่ปุ่นยังคงอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากลักษณะนิสัยประพฤติของชาวญี่ปุ่นและการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุส่งผลให้การใช้จ่ายโดยรวมของชาวญี่ปุ่นไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก ยังคงเป็นผลมาจากการวายทำางซึ่งเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการใช้จ่ายโดยรวมมีจำนวนลดลง

ภาพที่ 1 อัตราเงินเพื่อของประเทศมหาอำนาจ

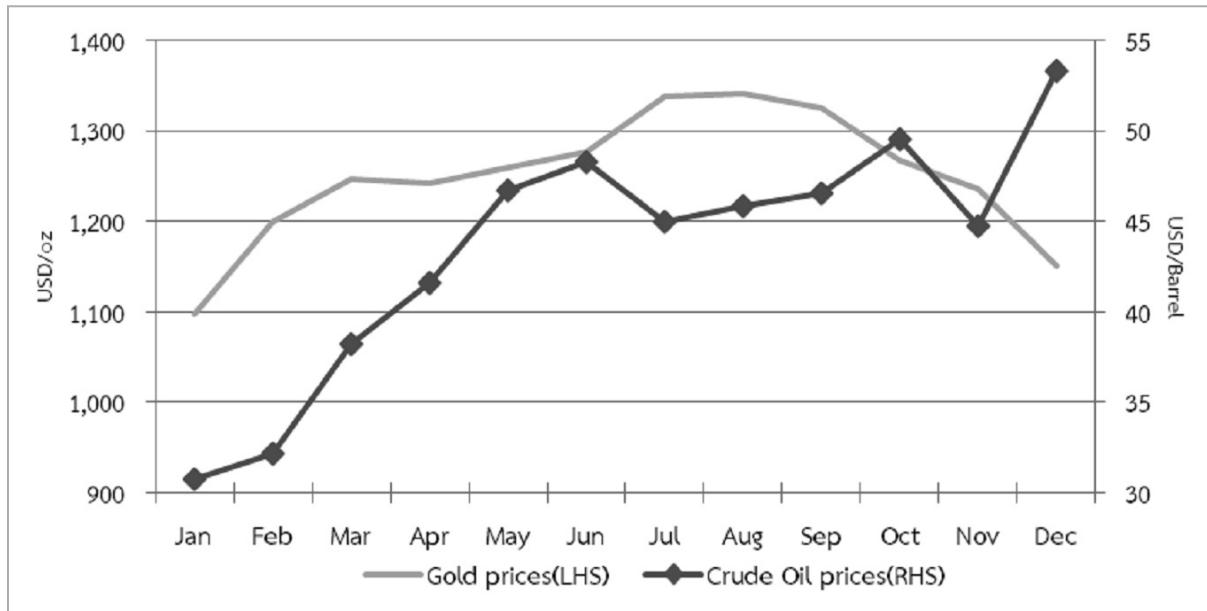

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

นอกจากนี้ การเร่งตัวของเงินเพื่อหัวโลเกียร์เป็นผลมาจากการค่าน้ำมันที่ปรับขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงครึ่งหลังของปี 2559 ส่วนหนึ่งมาจากข้อตกลงลดกำลังการผลิตของประเทศกลุ่มโอเปก (Organization of the Petroleum Exporting Countries: OPEC) เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2559 ซึ่งกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมันเห็นชอบร่วมกันว่าจะลดกำลังการผลิตน้ำมันลง 1.2 ล้านบาร์렐ต่อวัน โดยเป็นการตกลงเพื่อจำกัดการผลิตเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 2551 และทำให้ช่วงปลายปี 2559 ถึงปี 2560 ราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยมีพิษทางปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีก่อนๆ ประกอบกับการเร่งตัวของราคสินค้าหมวดอาหาร โดยข้อมูลจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) บ่งชี้ว่า ดัชนีราคาอาหารของปี 2559 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดปี ซึ่งส่วนใหญ่กับราคาอาหารที่ปรับลดลงตลอดช่วง 2 ปีก่อนหน้า และล่าสุดในเดือนกุมภาพันธ์ 2560 ดัชนีราคาอาหารขยายตัวในอัตราสูงสุดในรอบกว่า 2 ปี โดยดัชนีราคาอาหารที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นนั้น มีแรงกดดันจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำตาลที่เพิ่มขึ้นมากเป็นสำคัญ ในขณะที่ราคสินค้าหมวดย่อยอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นนมและผลิตภัณฑ์จากนม เนื้อสัตว์ และเมล็ดพืช ก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน

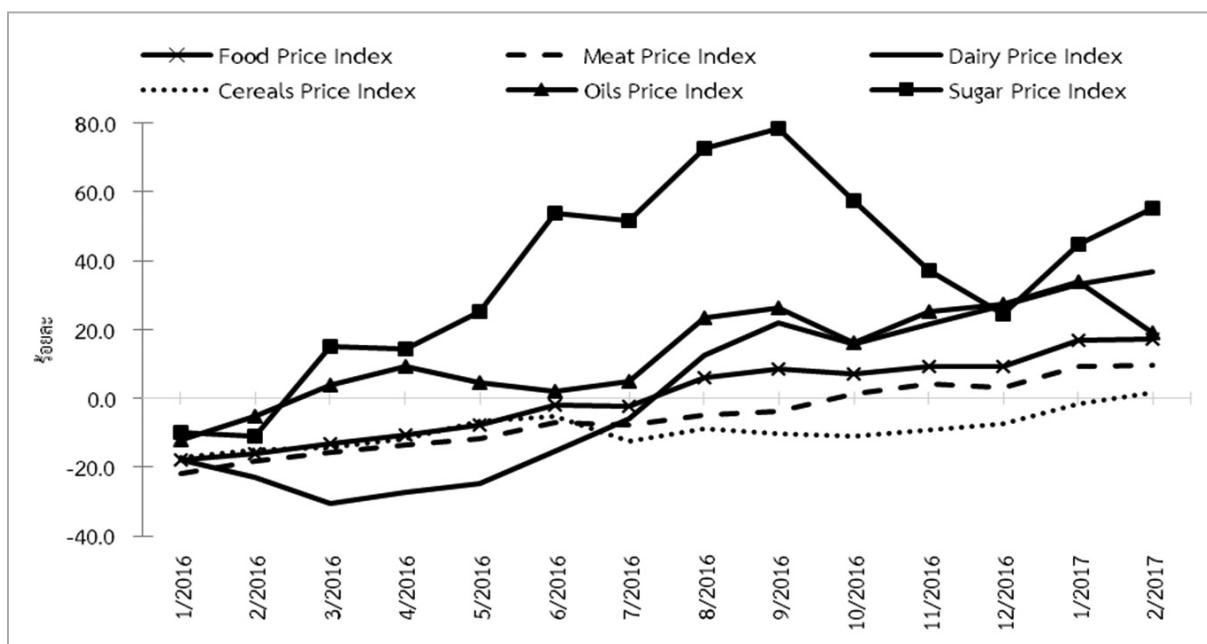
โดยบทความนี้จะนำเสนอสถานการณ์เงินเพื่อของประเทศต่างๆ ในอาเซียน ตลอดจนวิเคราะห์เหล่าที่มาของอัตราเงินเพื่อที่แตกต่างกันของประเทศเศรษฐกิจหลักในอาเซียน (พิลippines อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์) และสรุปนัยยะเชิงนโยบายของอัตราเงินเพื่อที่ปรับสูงขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 2 ความเคลื่อนไหวราคาทองคำและราคาน้ำมันปี 2559

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 3 ดัชนีราคาอาหารปี 2559

ที่มา: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) รวบรวมโดย สศค.

2. สถานการณ์เงินเฟ้อในอาเซียน

สถานการณ์เงินเฟ้อของประเทศไทยในอาเซียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับประเทศเศรษฐกิจหลัก ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะตั้งแต่ครึ่งหลังของปี 2559 ถึงช่วงต้นปี 2560 ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พึงพาการใช้จ่ายในประเทศ ได้แก่ พิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย หรือประเทศที่พึงพาการส่งออก เช่น มาเลเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์ เป็นต้น รายละเอียดมีดังนี้

● **พิลิปปินส์** เป็นประเทศที่มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เน้นการพึ่งพาอุปสงค์ในประเทศเป็นหลัก โดยมีการบริโภคของภาคเอกชนเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 69.4 ของ GDP ปี 2559 และในเดือนมีนาคม 2560 อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 3.4 ปรับตัวเพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 28 เดือน เร่งขึ้นเล็กน้อยจากเดือนก่อนที่อยู่ที่ร้อยละ 3.3 และเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 5 ติดต่อกัน ส่งผลให้trimasที่ 1 ของปี 2560 อัตราเงินเฟ้อของพิลิปปินส์เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.1 เร่งขึ้นจากปี 2559 และปี 2558 อยู่ที่ร้อยละ 1.8 และร้อยละ 1.4 ตามลำดับ

● **อินโดนีเซีย** มีโครงสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาอุปสงค์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เช่นเดียวกับพิลิปปินส์ โดยเฉพาะการบริโภคของภาคเอกชนในประเทศที่มีสัดส่วนถึงร้อยละ 55.5 ของ GDP ปี 2559 สำหรับอัตราเงินเฟ้อล่าสุด ณ เดือนมีนาคม 2560 ชะลอลงมาอยู่ที่ร้อยละ 3.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน หลังจากแตะระดับสูงสุดในรอบ 11 เดือน ในเดือนก่อนหน้า ทำให้ trimasที่ 1 ปี 2560 อัตราเงินเฟ้ออินโดนีเซียเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.6 เร่งขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 3.5

● **มาเลเซีย** แม้จะเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกและยังเป็นผู้ส่งออกสินค้าโลกภัณฑ์และพัสดุงานรายใหญ่ของอาเซียน แต่มีอัตราเงินเฟ้อที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เช่นกัน โดยในเดือนมีนาคม 2560 อัตราเงินเฟ้อมาเลเซียอยู่ที่ร้อยละ 5.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นระดับสูงสุดในรอบ 99 เดือน และเป็นการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 4 ทำให้ trimasที่ 1 ของปี 2560 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 4.3 เร่งขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปี 2559 และปี 2558 อยู่ที่ระดับเท่ากันที่ร้อยละ 2.1

● **เวียดนาม** เป็นประเทศที่มีการส่งออกสูงถึงร้อยละ 5.0 และมีการบริโภคภาคเอกชนร้อยละ 67.0 ของ GDP² ในขณะที่ด้านอุปทานมีการพึ่งพาภาคบริการในระดับสูง โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 38.3 ของ GDP³ อัตราเงินเฟ้อของเวียดนามแตะที่ระดับสูงสุดในรอบ 3 ปี เมื่อเดือนมกราคม 2560 ที่ร้อยละ 5.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อในเดือนกุมภาพันธ์และเดือนมีนาคม 2560 กลับชะลอลง มาอยู่ที่ร้อยละ 5.0 และร้อยละ 4.7 ตามลำดับ

● **สิงคโปร์** เป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกสูงถึงร้อยละ 29.8 ของ GDP รองจากการบริโภคของภาคเอกชนในประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 34.3 ของ GDP และมีอัตราการเปิดประเทศสูงถึง 367.0 ของ GDP และมีแนวโน้มอัตราเงินเฟ้อที่ปรับตัวสูงขึ้น เช่นกัน แม้โดยรวมจะยังอยู่ในระดับไม่สูงนัก โดยอัตราเงินเฟ้อของสิงคโปร์ในเดือนมีนาคม 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เท่ากับเดือนก่อนหน้า และเป็นระดับสูงสุดในรอบ 31 เดือน ทำให้ trimasที่ 1 ของปี 2560 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของสิงคโปร์อยู่ที่ร้อยละ 0.6 เพิ่มขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปี 2559 และปี 2558 อยู่ที่ระดับเท่ากันที่ร้อยละ -0.5

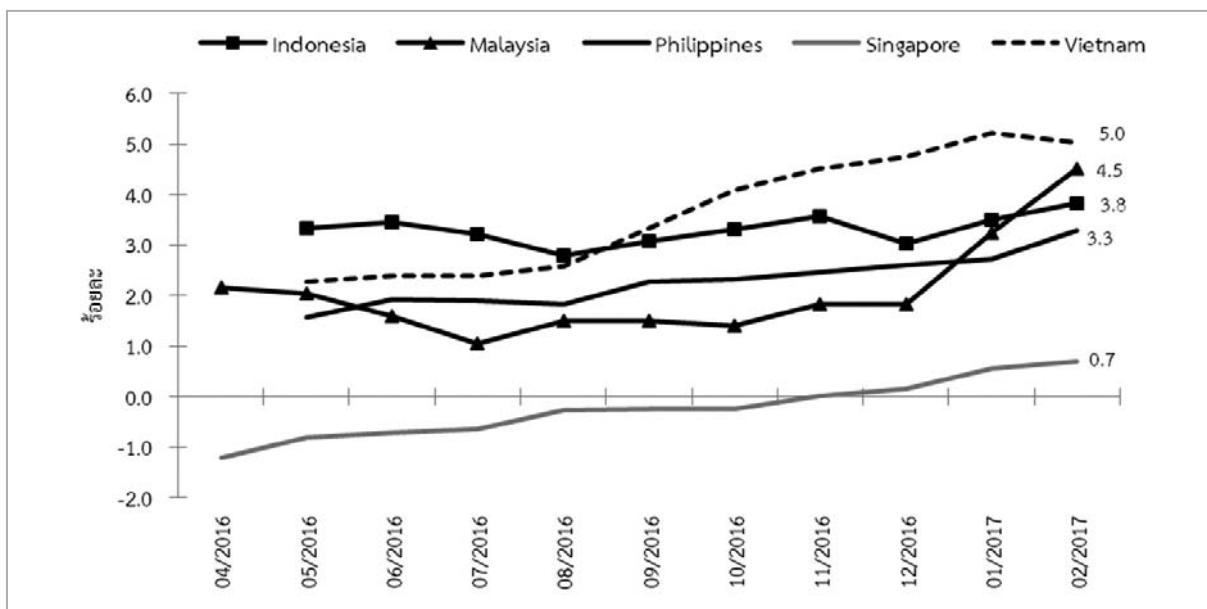
กล่าวโดยสรุป อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยต่างๆ ในอาเซียนมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นในช่วง trimas 1 ปี 2560 อย่างชัดเจน และมีสัญญาณการเร่งตัวขึ้นจากอัตราเงินเฟ้อในปีก่อนหน้า (ภาพที่ 4)

² สัดส่วน GDP ปี 2558

³ สัดส่วน GDP ปี 2559

ในส่วนต่อไป จะเป็นการวิเคราะห์ถึงแหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อของประเทศต่างๆ ในอาเซียนเพื่อดูความเหมือนและความแตกต่างกันของเงินเพื่อแต่ละประเทศ

ภาพที่ 4 เงินเพื่อของอาเซียน

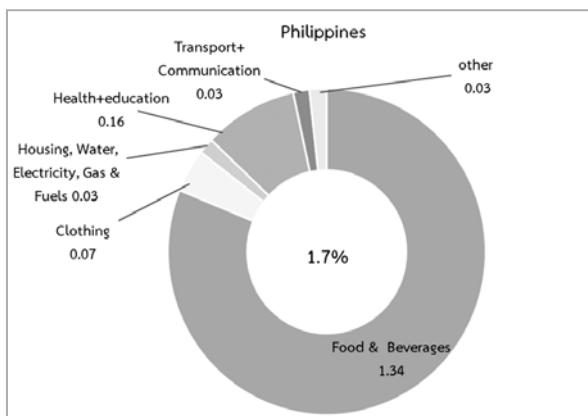
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

3. สาเหตุของแนวโน้มอัตราเงินเพื่อในอาเซียน

หากพิจารณาจากแหล่งที่มา (Contribution) ของอัตราเงินเพื่อในแต่ละประเทศ จะพบว่า ประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศมาก ทั้งฟิลิปปินส์ (ร้อยละ 69.4 ของ GDP) อินโดนีเซีย (ร้อยละ 55.5 ของ GDP) และมาเลเซีย (ร้อยละ 53.3 ของ GDP) มีแหล่งที่มาของเงินเพื่อสำคัญที่มาจากการอาหารและเครื่องดื่มซึ่งจากอัตราเงินเพื่อของฟิลิปปินส์ในปี 2559 อยู่ที่ระดับร้อยละ 1.7 มีแหล่งที่มาจากการอาหารและเครื่องดื่มถึงร้อยละ 1.34 ขณะที่ราคาหมวดการขนส่งและการสื่อสารเป็นแหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อที่สำคัญรองลงมา

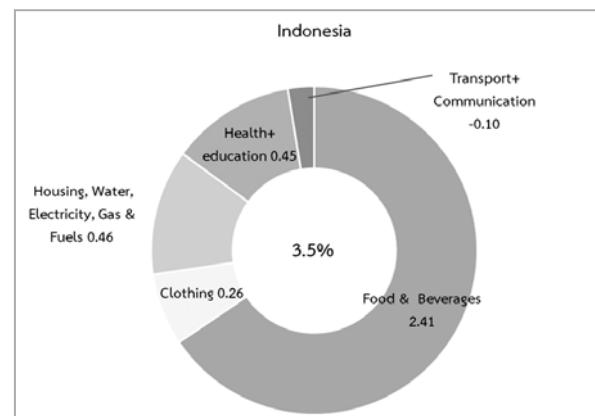
สำหรับอินโดนีเซีย ราคาอาหารและเครื่องดื่มเป็นแหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อที่สำคัญเข่นกัน คล้ายคลึงกับฟิลิปปินส์ โดยเป็นแหล่งที่มาถึงร้อยละ 2.41 ขณะที่อัตราเงินเพื่อปี 2559 อยู่ที่ร้อยละ 3.5

ภาพที่ 5 แหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่อฟิลิปปินส์

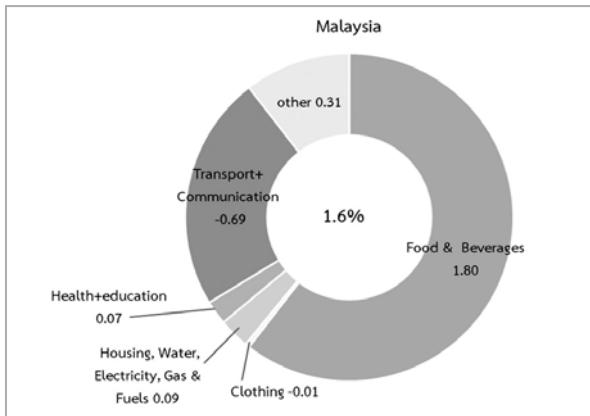
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 6 แหล่งที่มาของอัตราเงินเพื่ออินโดนีเซีย

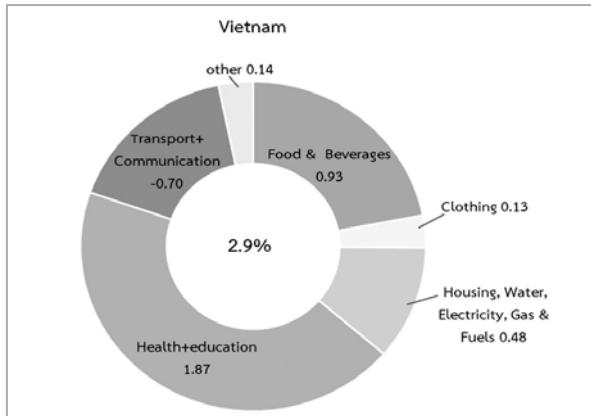
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

ภาพที่ 7 แหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อมาเลเซีย

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

ภาพที่ 8 แหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อเวียดนาม

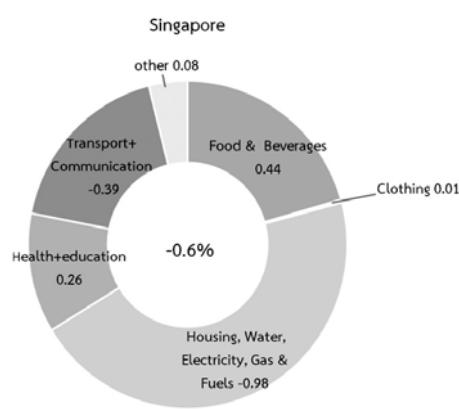
ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

ในการณ์ของมาเลเซีย คล้ายคลึงกับอินโดนีเซีย และพิลิปปินส์ โดยแหล่งที่มาเงินเฟ้อที่สำคัญจากหมวดอาหารและเครื่องดื่มอยู่ที่ร้อยละ 1.8 จากอัตราเงินเฟ้อปี 2559 อยู่ที่ระดับร้อยละ 1.6 สอดคล้องกับดัชนีราคาอาหารของโลกที่ปรับตัวเพิ่มขึ้น

ประเทศไทยที่พึงพาการส่งออกอย่างเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศเศรษฐกิจเกิดใหม่เติบโตเร็วกลับมีแหล่งที่มาของเงินเฟ้อสำคัญจากการค่าหมวดค่ารักษาพยาบาลและการศึกษา โดยดัชนีราคาในหมวดดังกล่าว เป็นแหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อถึงร้อยละ 1.9 จากอัตราเงินเฟ้อปี 2559 อยู่ที่ระดับร้อยละ 2.9 ซึ่งสอดคล้องกับสัดส่วนที่สูงของภาคบริการ ขณะที่ดัชนีราคามหาว��อาหารและเครื่องดื่มมีเพียงร้อยละ 0.9

สิงคโปร์ ซึ่งเป็นประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็ก มีแหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อสำคัญจากการค่าที่อยู่อาศัยตามอุปทานที่มีอยู่จำกัดโดยอัตราเงินเฟ้อปี 2559 อยู่ที่ระดับร้อยละ -0.6 การที่อัตราเงินเฟ้อของสิงคโปร์ติดลบ มีสาเหตุมาจากดัชนีราคามหาว��ที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อสูงสุดลำดับที่หนึ่งของสิงคโปร์ มีอัตราติดลบถึงร้อยละ -1.0

ภาพที่ 9 แหล่งที่มาของอัตราเงินเฟ้อสิงคโปร์

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย ศศค.

4. นัยยะของการปรับตัวเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อในอาเซียน

อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในแง่ของผลตอบแทนที่แท้จริงจากการฝากเงินลดลง และทำให้กำลังซื้อที่แท้จริงลดลง เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น หมายถึง ดัชนีราคากลางสินค้าและบริการที่ปรับเพิ่มขึ้น แต่หารายได้ยังคงเท่าเดิม ผู้บริโภคจะสามารถซื้อของได้น้อยลง นอกเหนือจากนี้ อัตราเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ยังส่งผลต่อการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจทั้งนโยบายการเงินและนโยบายการคลัง เนื่องจาก การใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายหรือนโยบายการคลังแบบขยายตัว จะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการใช้จ่าย ที่เพิ่มมากขึ้น (Demand pull inflation) และทำให้อัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นตามไปด้วย จึงจำเป็นต้องติดตามว่า อัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นนั้นจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานเท่าใด และมากน้อยเพียงใด และการอ่อนนโยบายทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเพื่อรับมือกับแนวโน้มของอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นจะเป็นไปในลักษณะใด

หากพิจารณาตัวอย่างจากประเทศมาจำนวนทางเศรษฐกิจพบว่า ในส่วนของสหรัฐฯ อัตราเงินเพื่อที่เร่งตัวขึ้นอาจส่งผลให้คณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐ (Federal Open Market Committee: FOMC) ตัดสินใจปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยเร็วกว่าที่คาดการณ์ได้ นอกจากนี้ ธนาคารกลางยุโรป (European Central Bank: ECB) จะเริ่มทยอยลดวงเงินของมาตรการทางการเงินแบบผ่อนคลาย (Quantitative Easing: QE) ในเดือนเมษายน 2560 และวางแผนจะยุติโครงการต้อนสิ้นปี 2560 สำหรับอินเดียแม้จะมีเสียงเรียกร้องให้ ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังจากการใช้จ่ายของครัวเรือนได้รับผลกระทบจากการยกเลิกนับตร 2 ชนิด เมื่อปลายปี 2559 แต่ธนาคารกลางอินเดียยังไม่ได้แสดงท่าทีว่าจะปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงแต่อย่างใด ส่วนหนึ่งก็น่าจะมาจากความกังวลเกี่ยวกับอัตราเงินเพื่อที่เร่งขึ้นด้วย

สำหรับประเทศไทยกลุ่มอาเซียนก็ เช่นเดียวกัน โดยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ธนาคารกลางบางประเทศ ใช้การปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ อาทิ อินโดนีเซียปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 1 ครั้ง ในปี 2558 โดยปรับลดอัตราดอกเบี้ยจากร้อยละ 7.75 ต่อปี เป็นร้อยละ 7.50 ต่อปี ในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 และปรับลดเพิ่มเติมอีก 6 ครั้งในปี 2559 จนถึงปัจจุบันปรับลดลงมาอยู่ที่ร้อยละ 4.75 ต่อปี ปัจจัยที่เร่งให้ธนาคาร กลางอินโดนีเซียสามารถดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายได้ต่อเนื่อง ก็เนื่องมาจากการอัตราเงินเพื่อของ อินโดนีเซียในช่วงก่อนหน้านี้ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำที่ประมาณร้อยละ 3.0 ซึ่งน่าจะเป็นจุดที่ธนาคารกลางอินโดนีเซีย ได้กำหนดไว้ (กรอบนโยบายที่ร้อยละ 5.0) ในขณะที่มาเลเซียและฟิลิปปินส์ก็มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย เช่นเดียวกัน โดยมาเลเซียและฟิลิปปินส์มีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 1 ครั้งในปี 2559 มาเลเซียปรับลด อัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 3.25 ต่อปี เป็นร้อยละ 3.0 ต่อปี ในเดือนกรกฎาคม 2559 และฟิลิปปินส์ ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 4.0 ต่อปี เป็นร้อยละ 3.0 ต่อปี ในเดือนมิถุนายน 2559 ซึ่งเป็นช่วงที่ อัตราเงินเพื่อยังคงต่ำ

การดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจโดยการลดอัตราดอกเบี้ย เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้อัตราเงินเพื่อ เพิ่มขึ้น เนื่องจากการลดอัตราดอกเบี้ยจะทำให้อุปสงค์มวลรวมเพิ่มขึ้น (Aggregate Demand) และส่งผลทำให้ อัตราเงินเพื่อสูงขึ้น (Demand pull inflation) ทั้งนี้ หากธนาคารกลางดำเนินนโยบายแบบอัตราเงินเพื่อ เป้าหมาย (Inflation Targeting) และประเทศอยู่ในช่วงที่มีอัตราเงินเพื่อสูง การกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการใช้ นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายอาจไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นอกจากนี้ อัตราเงินเพื่อที่ปรับตัวสูงขึ้น อาจทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจชะลอลงหรือเศรษฐกิจไม่ขยายตัว เท่าที่ควร เนื่องจากภาวะเงินเพื่อทำให้ต้นทุนของการกู้เงินเพื่อมาบริโภคและลงทุน รวมถึงต้นทุน ค่าเสียโอกาส ในการถือเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคและลงทุนของประชาชนลดลง

5. สรุป

การที่อัตราเงินเพื่อของประเทศส่วนใหญ่ปรับตัวเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นประเทศมาจำนวนอย่าง สหรัฐฯ ยุโรป โชน อินเดีย ตลอดจนประเทศไทยสมาชิกอาเซียน ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการค่าน้ำมันดิบและราคาน้ำมันดิบที่ ปรับตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งแนวโน้มอัตราเงินเพื่อที่เพิ่มขึ้นนี้ ส่งผลให้เกิดข้อจำกัดของการดำเนินนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ ของประเทศต่างๆ ดังนั้น เราจึงควรจับตาแนวโน้มของอัตราเงินเพื่อและการเปลี่ยนแปลง ทางนโยบายเศรษฐกิจ ของแต่ละประเทศในระยะต่อไป

บทวิเคราะห์

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการผลิตเชิงพื้นที่ ด้วยวิธี Data Envelopment Analysis¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ การวัดประสิทธิภาพการผลิตของประเทศโดยทั่วไปมักมีข้อจำกัดหลายประการทำให้ไม่สามารถคำนวณหาประสิทธิภาพการผลิตเป็นรายจังหวัดและคำนึงถึงปัจจัยการผลิตมากกว่าหนึ่งชนิดได้โดยง่าย แต่การศึกษานี้ได้นำเสนอวิธีการศึกษาทางเลือกหรือ Data Envelopment Analysis (DEA) ซึ่งมีลักษณะเป็น Nonparametric Approach ซึ่งไม่จำเป็นต้องกำหนดฟังก์ชันการผลิตล่วงหน้า และสามารถประยุกต์ใช้กับทั้งการผลิตและปัจจัยการผลิตที่มากกว่า 1 ชนิดเพื่อคำนวณหาประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตได้

○ ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดที่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตสูงอยู่ในกลุ่มกรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่กลุ่มจังหวัดที่มีประสิทธิภาพรองลงมา มักกระจายอยู่ตามจังหวัดหัวเมืองในภาคต่างๆ ส่วนจังหวัดที่มีประสิทธิภาพต่ำมักอยู่ในภาคอีสานและภาคเหนือ ซึ่งจะพบว่าจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมสูงมักมีประสิทธิภาพการผลิตสูงกว่าจังหวัดที่เน้นการผลิตภาคบริการและภาคเกษตรกรรมตามลำดับ ทั้งนี้ จากผลลัพธ์ดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย

○ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1) การสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ หากภาครัฐเน้นการส่งเสริมให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจสูง การดำเนินนโยบายสาธารณะด้วยการใช้จ่ายเงินที่อัดฉีดลงในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพสูงย่อมมีโอกาสที่จะเกิดผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่าอย่างไรก็ตาม หากภาครัฐให้ความสำคัญกับการเติบโตอย่างทั่วถึง ควรดำเนินนโยบายเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพต่ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้สูงขึ้น 2) การเพิ่มประสิทธิภาพของเศรษฐกิจในภาพรวม การดำเนินนโยบายสาธารณะควรผลักดันให้มีการจัดสรรงรรภการปัจจัยการผลิตใหม่ (เช่น แรงงาน เป็นต้น) โดยย้ายปัจจัยการผลิตจากภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำไปสู่การผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้การใช้ทรัพยากรโดยรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น และช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในเชิงพื้นที่ได้อีกด้วยหนึ่ง

1. บทนำ

ประสิทธิภาพการผลิตของหน่วยผลิตต่างๆ มีส่วนสำคัญต่อการยกระดับศักยภาพในการเริ่มต้นของประเทศซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความอยู่ดีกินดีของประชาชนโดยรวม สำหรับในประเทศไทย ภาคการผลิตมีองค์ประกอบที่หลากหลายทั้งในเชิงภูมิศาสตร์และสาขาระบบโดยเกิดจากการลงทุนของหลายภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละภาคส่วนอาจมีความแตกต่างกัน ดังนั้นการที่จะส่งเสริมและพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตโดยรวมของประเทศนั้น ผู้กำหนดและผู้ดำเนินนโยบายภาครัฐควรทราบถึงข้อมูลสถานะของประสิทธิภาพการผลิตของประเทศอย่างเพียงพอ

¹ ผู้เขียน: นายนรพัชร์ อัครวัลลภ เศรษฐกร นำาญการพิเศษ นายสันติหนู เศรษฐกรศักดาศิริ เศรษฐกรปฏิบัติการ และนายกำพล อัครวินทร์ชัย นักศึกษาฝึกงาน ขอขอบคุณนายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาดไทย และนายพิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้เขียนบทความ สำนักเศรษฐกิจมหาดไทย สำหรับคำแนะนำ อนึ่งบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

อย่างไรก็ได้ งานศึกษาประสิทธิภาพการผลิตโดยทั่วไปมีวิเคราะห์เฉพาะภาพรวมของห้างประเทศหรือมักคำนึงถึงปัจจัยการผลิตเพียงชนิดเดียว (เช่น ปัจจัยแรงงาน เป็นต้น) แต่การศึกษานี้เป็นการศึกษาเบรียบเทียบประสิทธิภาพการผลิตรายจังหวัดโดยคำนึงถึงปัจจัยการผลิตทั้งปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงานโดยอาศัยวิธี Data Envelopment Analysis (DEA)

2. การวัดประสิทธิภาพการผลิต

โดยทั่วไป วิธีการที่นิยมใช้เพื่อคำนวณหาประสิทธิภาพในการผลิตมักมีอยู่ 2 วิธีหลัก 'ได้แก่' 1.) Cobb – Douglas Production Functions และ 2.) Labor Productivity

1) การนำ Cobb – Douglas Production Function มาใช้ในกระบวนการคำนวณหาประสิทธิภาพการผลิตนั้น มีข้อดีคือ จะทำให้ผู้วิจัยสามารถใช้ปัจจัยทุน (Capital) ให้เข้ามาอยู่ในแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณหาประสิทธิภาพของการผลิตได้ อย่างไรก็ตาม การใช้วิธีการคำนวณในลักษณะนี้มักมีข้อจำกัดหลายด้าน

$$\text{สมการ} \quad Q = AK^\alpha L^{1-\alpha} = AK^\alpha L^\beta \quad \dots(2.1)$$

โดยที่

- Q = ผลผลิตที่แท้จริง (Actual Output)
- L = ปัจจัยแรงงาน (Labor)
- K = ปัจจัยทุน (Capital)
- A = total factor productivity (TFP)
- α = สัดส่วนรายได้ของทุน
- β = สัดส่วนรายได้ของแรงงาน

ข้อจำกัดแรก คือ หากใช้ Cobb – Douglas Production Function เป็นรูปแบบของแบบจำลองโดยใช้การประมาณสมการโดยด้วยวิธี Ordinary Least Square (OLS) ซึ่งมี Alpha (α) และ Beta (β) เป็นสัมประสิทธิ์ หากผลลัพธ์รวมกันมีค่าห่างจาก 1 หรือการผลิตแบบ Constant Returns to Scale มา กผลลัพธ์ก็มีโอกาสสูงที่จะไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงได้ นอกจากนี้ ค่า Alpha (α) และ Beta (β) ในทางทฤษฎี บ่งบอกถึงสัดส่วนของ Income Share ของปัจจัยทุนและปัจจัยแรงงาน ซึ่งหากผลลัพธ์ที่ได้จากการประมาณค่าแบบจำลองไม่สอดคล้องกับสัดส่วนรายได้ที่เป็นจริง (Actual Income Share) ก็อาจสันนิษฐานได้ว่าผลลัพธ์ มีความคาดเคลื่อน เช่นกัน

ข้อจำกัดที่สอง คือ การประมาณแบบจำลองโดยอาจเกิดปัญหาทางเทคนิค เช่น ปัญหา Omitted Variable และปัญหา Measurement Error ทำให้เกิดปัญหาของการที่ตัวแปรต้น (Independent Variable) อธิบายมีความสัมพันธ์กับ Error Term ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา Endogeneity ที่ส่งผลให้ Estimator มีลักษณะไม่พึงประสงค์ กล่าวคือมีความ Biased และ Inconsistent นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางเทคนิคอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อีกหลายอย่างซึ่งอาจนำมาสู่ความ inefficient ของสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าขึ้นได้อีกด้วย

ข้อจำกัดสุดท้าย คือ แม้ในกรณีที่การวิเคราะห์ไม่ได้ใช้การประมาณสมการโดยแต่ใช้วิธีการคำนวณหาจาก residual ก็ยังสามารถพบปัญหาได้อีก เช่นกัน ซึ่งในหลายกรณีมักพบว่าค่า Total Factor Productivity (TFP) มีค่าเป็นลบ หรือมีแนวโน้มลดลงในบางช่วงเวลาโดยเฉพาะในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว ซึ่งอาจเกิดความไม่สมเหตุสมผลในการแปลความหมายและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

2) การใช้ Labor Productivity ในการคำนวณหาประสิทธิภาพผลิต โดยวิธีนี้ถือเป็นวิธีที่ได้รับความนิยมค่อนข้างมากเนื่องจากเป็นวิธีที่ง่ายและไม่ซับซ้อนในการคำนวณ แต่การคำนวณ Labor Productivity จะคำนึงถึงปัจจัยการผลิต (Input Factor) เพียงชนิดเดียวตนคือปัจจัยแรงงาน ทำให้เกิดความคาดเคลื่อนเนื่องจากมีได้นำปัจจัยทุนเข้ามาร่วมพิจารณาด้วย

ในปัจจุบัน การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดประสิทธิภาพของการผลิตเริ่มมีการประยุกต์ใช้วิเคราะห์ทางเดือกอื่นเพิ่มมากขึ้น อาทิ การใช้วิธี Data Envelopment Analysis (DEA) ซึ่งเป็นการประมาณค่าโดยไม่อิงพารามิเตอร์ (Nonparametric Method) และไม่ต้องมีการกำหนดฟังก์ชันเพื่อใช้ในแบบจำลอง ทำให้วิจัยลดปัญหาจากการเลือกกลักษณะฟังก์ชันที่ไม่เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาได้ โดยการสร้างขอบเขตของประสิทธิภาพ (Best-Practice Frontier) จากการคำนวณโปรแกรมเชิงเส้น (Linear Programming) ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้กับการผลิตสำหรับผลผลิตชนิดเดียวหรือหลายผลผลิตได้ รวมทั้งสามารถใช้ในกรณีที่มีปัจจัยการผลิตมากกว่า 1 ชนิดได้ด้วย โดยคำนวณหาคะแนนประสิทธิภาพเทียบกับขอบเขตประสิทธิภาพที่ได้คำนวณไว้แล้ว ทำให้สามารถเปรียบเทียบศักยภาพในการผลิตของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาได้อย่างชัดเจน²

ตัวอย่างของการศึกษาในอดีตที่ได้นำกระบวนการวิเคราะห์แบบ DEA มาวิเคราะห์เบรี่ยบเทียบผลิตภาพหรือประสิทธิภาพการผลิตของหน่วยการผลิต เช่น การศึกษาของ Fare et al. ซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในวารสาร American Economic Review เมื่อปี 1994³ ได้ประยุกต์ใช้ Malmquist productivity index ซึ่งเป็นการประยุกต์การวิเคราะห์ DEA โดยใช้กับข้อมูลเพียงปีเดียว (Cross Section Data) ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลแบบรายปีได้ (Panel Data) โดยศึกษาอัตราการเติบโตของผลิตภาพการผลิต (Productivity Growth) ในกลุ่มประเทศ OECD ทั้งหมด 17 ประเทศในช่วงปี 1979 – 1988 พบร่วมกับเศรษฐกิจโลกที่มีอัตราการเติบโตของผลิตภาพสูงกว่าอัตราเฉลี่ย ซึ่งผลส่วนใหญ่เกิดจากนวัตกรรม (Innovation) ในผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น และประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราการเติบโตของผลิตภาพที่สูงที่สุดคือ ประเทศไทยปัจจุบัน ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของประเทศไทยจากการเพิ่มประสิทธิภาพภายใต้ขอบเขตของประสิทธิภาพการผลิต (Best-Practice Frontier) เดิมมากกว่าที่จะเป็นใช้วิธีการเพิ่มประสิทธิภาพโดยการลักกี้ให้ Best-Practice Frontier ขยายตัวเพิ่มขึ้น

Sherman and Gold (1985)⁴ ได้นำ DEA มาใช้ในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินการ (Operating Efficiency) ของธนาคารแต่ละสาขาโดยใช้ข้อมูลผลผลิต และปัจจัยการผลิตที่มากกว่าหนึ่งชนิด (Multiple Output and Input) ในการวิเคราะห์ซึ่งทำให้สามารถระบุได้ว่าธนาคารสาขาใดมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดได้

สำหรับประเทศไทย ได้มีการนำ DEA มาใช้ในการวัดประสิทธิภาพของการผลิตเช่นกัน จากงานของประวิทย์และแคนธอร์ยา (2554)⁵ ที่ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการเริ่ยบตีบโตของประสิทธิภาพและประเภทของนวัตกรรม ครอบคลุมอุตสาหกรรมการผลิตจำนวน 23 ประเภทอุตสาหกรรม ในปี 2546 พบร่วมกับนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตจะทำให้เกิดการขยายตัวของผลิตภาพที่มากกว่านวัตกรรมของผลิตภัณฑ์ซึ่งผลที่ได้นั้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fare et al. (1994)

² อรรถพล สืบพงศกร (2012): ระเบียบวิธีการของ Data Envelopment Analysis (DEA) และการวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค

³ Rolf Fare, Shawna Grosskopf, Mary Norris, and Zhongyang Zhang (1994): Productivity Growth, Technical Progress, and Efficiency Change in Industrialized Countries, American Economic Review

⁴ H. David Sherman and Franklin GOLD (1985): Bank Branch Operating Efficiency Evaluation with Data Envelopment Analysis

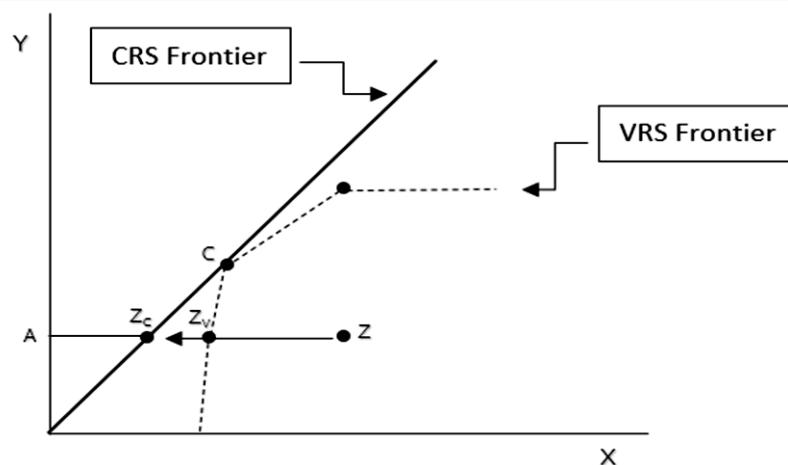
⁵ ประวิทย์ เขมสุนันท์ และ แคนธอร์ยา ชัญญาบรรเสริฐ (2011): การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเริ่ยบตีบโตของผลิตภาพและประเภทของนวัตกรรม: กรณีศึกษาภาคการผลิตของประเทศไทย

3. Data Envelopment Analysis

ภายใต้บริบทของ Data Envelopment Analysis (DEA) หน่วยการผลิตแต่ละหน่วยจะถูกเรียกว่า Decision Making Unit (DMU) โดยจะนำ DMU แต่ละหน่วยมาใช้ในการคำนวณสร้างขอบเขตของการผลิตที่ดีที่สุด (Efficient Frontier) เพื่อที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพทางด้านเทคนิค (Technical Efficiency) ซึ่งการคำนวณหาค่าคงแคนประสิทธิภาพ สามารถพิจารณาได้ 2 วิธีการคือ 1.) วิธีการคำนวณค่าคงแคนประสิทธิภาพทางด้านปัจจัยการผลิต (Input – Oriented Measure) และ 2.) วิธีการคำนวณค่าคงแคนประสิทธิภาพทางด้านผลผลิต (Output – Oriented Measure) ซึ่งโดยทั่วไปผู้ศึกษาวิเคราะห์มักเลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งเท่านั้นเนื่องจากจะให้ผลลัพธ์ที่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันทั้งสองวิธีอยู่แล้ว หากแต่มีความแตกต่างในเชิงการนำเสนอว่าต้องการพิจารณาประสิทธิภาพการผลิตผ่านมุมมองด้านปัจจัยการผลิตหรือด้านผลผลิต อย่างไรก็ตาม ในการศึกษานี้เลือกใช้วิธีแรกซึ่งสามารถแสดงวิธีการคำนวณได้ดังนี้

การพิจารณาจากมุมมองทางด้านปัจจัยการผลิต (Input – Oriented Measure) คือ การพิจารณาในด้านความสามารถของหน่วยผลิตที่จะใช้ปัจจัยการผลิตที่น้อยลง แต่ยังสามารถคงระดับผลผลิตไว้อยู่ที่ระดับเดิมได้กล่าวคือ เราจะพิจารณาถึงศักยภาพการผลิตของหน่วยการผลิตที่ต้องการศึกษา โดยนำมาเปรียบเทียบกับศักยภาพการผลิตของหน่วยผลิตที่ดีที่สุด (Efficient Frontier) เพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบ (Relative Efficient) ของแต่ละหน่วยผลิต โดยในที่นี้ขอยกตัวอย่างโดยใช้ข้อมูลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scale) โดยมีผลผลิต (Y) และปัจจัยการผลิต (X) อย่างละ 1 ชนิด (การตั้งสมมติฐานของขอบเขตการผลิตสามารถทำได้หลายวิธี เช่น Constant Returns to Scale (CRS), Variable Returns to Scales (VRS) หรือ Non-increasing Returns to Scales (NIRS) เป็นต้น)

ภาพที่ 3.1 กราฟแสดงแนวคิดแบบ Input – Oriented Measure

ที่มา: จำลองโดยผู้เขียน

จากภาพที่ 3.1 จะพบว่า DMU ที่จุด C นั้น ถือว่าเป็นจุดการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะถูกนำมาใช้เป็นส่วนของขอบเขตของการผลิตที่ดีที่สุด (Efficient Frontier) เนื่องจากภายในตัวมีสมมติฐาน Constant Returns to Scale สัดส่วน y/x ของ C ถือว่าสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับหน่วยผลิตอื่น เส้นตรงจากจุดกำเนิดผ่านจุด C จึงกลایเป็นเส้นของเขตประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อใช้วัดถึงประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบกับหน่วยผลิตอื่น เช่น หากต้องการวัดประสิทธิภาพของหน่วยผลิต Z อาจกล่าวได้ว่า ณ ระดับผลผลิต A การผลิตจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด ณ จุด Z_c (อยู่บนเส้นของเขตประสิทธิภาพสูงสุด) แต่หน่วยการผลิต Z ใช้ปัจจัยการผลิต (Input) ในจำนวนที่มากกว่าจุด Z_c แสดงให้เห็นว่า ณ จุดการผลิต Z ยังเป็นจุดที่ไม่มีประสิทธิภาพในการผลิต

(Inefficiency) ซึ่งสามารถคำนวณค่าคะแนนประสิทธิภาพทางเทคนิค (Technical Efficiency Score: TE) ของหน่วยการผลิต Z ได้จากสัดส่วน ($\frac{AZ_c}{AZ}$) ซึ่งจะสังเกตได้ว่าหากหน่วยผลิต Z เคลื่อนเข้าใกล้จุด Z_c คะแนนของหน่วยผลิต Z ก็จะเพิ่มสูงขึ้นเข้าสู่ค่า 1 แสดงถึงความมีประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ดังนั้น จะเห็นได้ว่าหน่วยผลิตที่อยู่บนเส้นขอบเขตประสิทธิภาพสูงสุด จะได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากับ 1 นั่นเอง

ในการคำนวณ แบบจำลอง DEA วิธี Input – Oriented Measure สามารถทำได้ ดังนี้

$$\text{Min}_{\theta,\lambda} \theta \quad \dots(3.1)$$

$$\text{ภายใต้ข้อจำกัด} \quad -y_i + Y\lambda \geq 0 \quad \dots(3.2)$$

$$\theta x_i - X\lambda \geq 0 \quad \dots(3.3)$$

$$\lambda \geq 0 \quad \dots(3.4)$$

โดยแทน y_i = ระดับผลผลิตที่จุดการผลิต i

Y = เมทริกซ์ของผลผลิตของหน่วยผลิตต่างๆ

x_i = ระดับปัจจัยการผลิตที่จุดการผลิต i

X = เมทริกซ์ของปัจจัยการผลิตของหน่วยผลิตต่างๆ

λ = ค่าตัวแปรน้ำหนักของหน่วยผลิต

θ = ค่าคะแนนประสิทธิภาพ (Technical Efficiency)

4. ข้อมูลในการวิเคราะห์

ในการศึกษาประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละจังหวัดจะใช้ข้อมูลรายจังหวัดของปี 2558 ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลปัจจัยการผลิต (Input Data) 2 รายการและข้อมูลผลผลิต (Output Data) 1 รายการ ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยการผลิต (Input Data) แบ่งออกเป็น 2 รายการ คือ ปัจจัยทุน (Capital) และปัจจัยแรงงาน (Labor) แต่เนื่องจากไม่มีการจัดทำข้อมูลปัจจัยทุนรายจังหวัด การศึกษาครั้งนี้จึงเลือกใช้ความยาวถนน เป็นตัวแทนเนื่องจากเห็นว่าถนนเป็นปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่ทุกภาคเศรษฐกิจ ทั้งที่เป็นภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรสามารถใช้ร่วมกันได้ โดยรวมรวมข้อมูลระยะทางรวมของถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง และถนนลูกกรัง ซึ่งจัดทำโดยกรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท ในปี 2558 สำหรับปัจจัยแรงงาน ใช้ข้อมูลจำนวนการจ้างงาน จัดเก็บโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ (สสช.) ในปี 2558

2. ข้อมูลผลผลิต (Output Data) ใช้ผลผลิตมวลรวมของแต่ละจังหวัด (Gross Province Product: GPP) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2558 ซึ่งคำนวณมูลค่าด้วยวิธี Chain Volume Measures (CVM)

5. ผลการวิเคราะห์

การศึกษาครั้งนี้ เลือกใช้วิธีการพิจารณาทางด้านปัจจัยการผลิต (Input – Oriented Measure) และใช้ข้อมูลมุติการผลิตของการมีผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant Returns to Scale) โดยคำนวณ Data Envelopment Analysis จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อหาค่าคะแนนประสิทธิภาพทางเทคนิคของการผลิตในแต่ละจังหวัด (θ) ซึ่งพบว่าจังหวัดระยองและกรุงเทพฯ อยู่บนเส้นขอบเขตประสิทธิภาพ (Efficient Frontier) เนื่องจากมีค่า θ เท่ากับ 1 เพราะคะแนนภายในแบบจำลองนี้จังหวัดระยอง และกรุงเทพฯ จะถือเป็น benchmark เพื่อหาค่าประสิทธิภาพโดยเปรียบเทียบ (Relative Efficiency) สำหรับจังหวัดที่มีคะแนนรองลงมา (ตารางที่ 5.1) จะแสดงค่าร้อยละของบริมาณการใช้ปัจจัยการผลิตที่ควรใช้เพื่อให้การผลิตในจังหวัดนั้นมีประสิทธิภาพ เช่น จังหวัดฉะเชิงเทรา มีค่า θ เท่ากับ 0.656 แปลว่า ณ ระดับผลผลิตในระดับเดิม จังหวัดฉะเชิงเทราควรใช้ปัจจัยการผลิตเพียงร้อยละ 65.6 ของปริมาณที่ใช้อยู่ปัจจุบันจะมีประสิทธิภาพทางเทคนิคเมื่อเปรียบเทียบกับเส้นขอบเขตประสิทธิภาพ ซึ่งสร้างขึ้นจากจังหวัดระยองและกรุงเทพฯ

ทั้งนี้ จะเห็นว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพสูงหรือมีค่า θ สูงนั้นจะอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคกลางเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่จังหวัดที่มีค่า θ รองลงมากเป็นจังหวัดหัวเมืองกระจายอยู่ในภาคต่างๆ ส่วนจังหวัดที่มีค่า θ ต่ำกว่าจังหวัดที่มีประสิทธิภาพต่ำที่สุด 3 อันดับ สุดท้าย ได้แก่ จังหวัดยโสธร แม่ฮ่องสอน และหนองบัวลำภู ทำให้เห็นว่าระดับประสิทธิภาพที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัดอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย

ตารางที่ 5.1 อันดับและ ค่าของประสิทธิภาพทางเทคนิครายจังหวัดจากการวิเคราะห์ด้วย DEA

ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ	ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ	ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ
1	ระยอง	1	22	ลำพูน	0.192	43	ตรัง	0.122
2	กรุงเทพฯ	1	23	ตราด	0.174	44	ชัยนาท	0.119
3	ฉะเชิงเทรา	0.656	24	สตูล	0.173	45	อุทัยธานี	0.115
4	สมุทรปราการ	0.654	25	ขอนแก่น	0.163	46	นครศรีธรรมราช	0.113
5	พระนครศรีอยุธยา	0.646	26	ชุมพร	0.159	47	ยะลา	0.113
6	ชลบุรี	0.618	27	เชียงใหม่	0.158	48	พิษณุโลก	0.111
7	ปราจีนบุรี	0.601	28	กำแพงเพชร	0.157	49	ตาก	0.111
8	สมุทรสาคร	0.542	29	สิงห์บุรี	0.155	50	ลำปาง	0.109
9	ญาติ	0.427	30	เพชรบุรี	0.152	51	อุตรดิตถ์	0.108
10	สระบุรี	0.403	31	ลดพุรี	0.149	52	สุพรรณบุรี	0.105
11	นครปฐม	0.378	32	กาญจนบุรี	0.139	53	เพชรบูรณ์	0.098
12	ปทุมธานี	0.362	33	ระนอง	0.137	54	เลย	0.092
13	นนทบุรี	0.325	34	ปัตตานี	0.134	55	พิจิตร	0.092
14	กระปี	0.26	35	อุดรธานี	0.13	56	บุรีรัมย์	0.091
15	ราชบุรี	0.243	36	หนองคาย	0.129	57	เชียงราย	0.087
16	ประจวบคีรีขันธ์	0.232	37	นครราชสีมา	0.129	58	พะเยา	0.086
17	บึงกาฬ	0.223	38	นครสวรรค์	0.127	59	สระแก้ว	0.085
18	สุขุมวิท	0.21	39	สมุทรสงคราม	0.127	60	อุบลราชธานี	0.084
19	พัทฯ	0.205	40	อ่างทอง	0.127	61	สุรินทร์	0.084
20	สุราษฎร์ธานี	0.201	41	นครนายก	0.124	62	นครพนม	0.083
21	จันทบุรี	0.196	42	มุกดาหาร	0.122	63	กาฬสินธุ์	0.082

ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ	ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ	ลำดับ	จังหวัด	คะแนน θ
64	ร้อยเอ็ด	0.08	69	แพร่	0.073	74	อำนาจเจริญ	0.067
65	สกลนคร	0.076	70	นราธิวาส	0.073	75	ยโสธร	0.064
66	สุโขทัย	0.075	71	มหาสารคาม	0.071	76	แม่ฮ่องสอน	0.062
67	ชัยภูมิ	0.074	72	พัทลุง	0.07	77	หนองบัวลำภู	0.06
68	ศรีสะเกษ	0.074	73	น่าน	0.068			

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

ในอีกมุมมองหนึ่ง ผลลัพธ์ในตารางที่ 5.1 ข้างต้นแสดงให้เห็นว่าจังหวัดที่มีค่า θ สูง ส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการในสัดส่วนที่สูง จึงได้ทดลองแบ่งกลุ่มจังหวัดที่มีลักษณะของภาคเศรษฐกิจที่ซัดเจนเป็น 3 กลุ่ม (แต่ละกลุ่มจะไม่มีจังหวัดที่ซ้ำกัน) ดังนี้

- 1) กลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 30 ทั้งหมด 20 จังหวัด⁶
- 2) กลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคบริการมากกว่าร้อยละ 70 ทั้งหมด 13 จังหวัด⁷
- 3) กลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 30 ทั้งหมด 12 จังหวัด⁸

จากนั้นนำอันดับของกลุ่มจังหวัดทั้ง 3 กลุ่มมาหาค่าสหสมพันธ์ (Correlation) กับอันดับของค่า θ ที่ได้จากวิธี DEA ได้ผลตามตารางที่ 5.2 ซึ่งพบว่ากลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 30 จะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก (Positive Correlation) กับอันดับของค่า θ ค่อนข้างสูง และลดลงมาในกรณีของจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคบริการมากกว่าร้อยละ 70 ในขณะที่กลุ่มสุดท้ายคือจังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 30 มีความสัมพันธ์กับอันดับของ θ ค่อนข้างต่ำ

ตารางที่ 5.2 ค่าสหสมพันธ์ระหว่าง 3 กลุ่มจังหวัด และอันดับของประสิทธิภาพทางเทคโนโลยีรายจังหวัด

Correlation	
Top 30 %Share Rank in Manu.	0.76
Top 70 %Share Rank in Service	0.49
Top 30% Share Rank in Agri.	0.35

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

กรณีกลุ่มจังหวัดที่มีสัดส่วนภาคอุตสาหกรรมมาก มีค่าสหสมพันธ์ (Correlation) กับอันดับของค่า θ สูงที่สุด แสดงให้เห็นว่าภาคอุตสาหกรรมถือเป็นส่วนที่มีผลต่อภาพในการผลิตสูงเนื่องจากสามารถใช้ปัจจัยการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับในส่วนของกลุ่มจังหวัดที่เน้นภาคบริการและภาคเกษตรกรรมซึ่งมีค่าสหสมพันธ์ที่รองลงมา ซึ่งให้เห็นถึงจะระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของกลุ่มจังหวัดโดยเฉลี่ยที่ลดหล่นลงมา

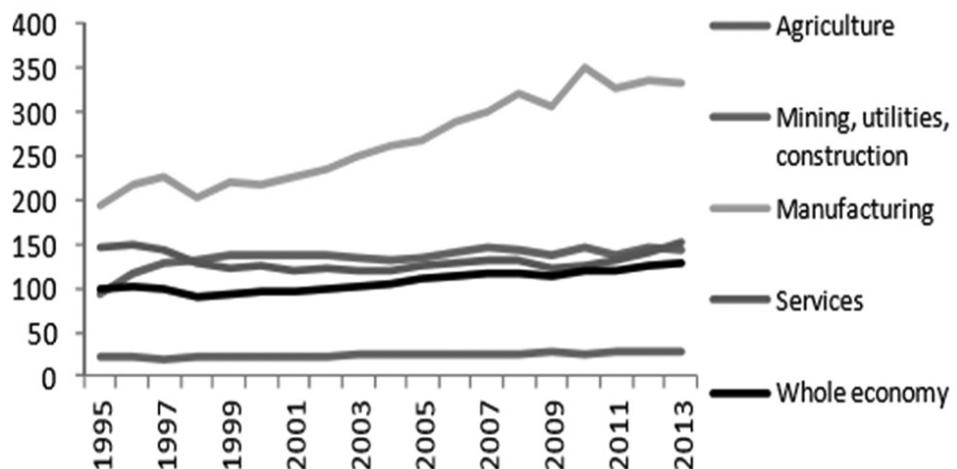
⁶ จังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมมากกว่าร้อยละ 30 จำนวน 20 จังหวัด ได้แก่ สงขลา นครราชสีมา กาญจนบุรี ลำปาง ราชบุรี ลพบุรี สิงห์บุรี ขอนแก่น กำแพงเพชร สมุทรปราการ ชลบุรี ลำพูน ปทุมธานี ระบุรี นครปฐม สมุทรสาคร พระนครศรีอยุธยา ยะ只会 ฉะเชิงเทรา และปราจีนบุรี 7 จังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคบริการมากกว่าร้อยละ 70 จำนวน 13 จังหวัด ได้แก่ ภูเก็ต กรุงเทพฯ นนทบุรี เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ พังงา ร้อยเอ็ด พิษณุโลก สกลนคร อำนาจเจริญ ศรีสะเกษ และยะลา

⁸ จังหวัดที่มีสัดส่วนของภาคเกษตรกรรมมากกว่าร้อยละ 30 จำนวน 12 จังหวัด ได้แก่ ตราด จันทบุรี สุโตร ระนอง ปัตตานี ชุมพร บึงกาฬ ตรัง นราธิวาส กระเบง พังงา และพิจิตร

ตามลำดับนั้นเอง จากผลดังกล่าวพบว่ามีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Vladimir Klyuev (2015)⁹ ที่พบว่า ภาคอุตสาหกรรมถือเป็นตัวแปรสำคัญที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยจากภาพที่ 5.1 ซึ่งใช้ Labor Productivity ในการวัดประสิทธิภาพของการผลิต แสดงให้เห็นว่า ภาคอุตสาหกรรมเป็นกลุ่มนี้มีผลิตภาพสูงสุด และเห็นได้ว่าในกลุ่มบริการและเกษตรกรรมมีผลิตภาพที่รองลงมา ตามลำดับ

ภาพที่ 5.1 กราฟแสดงผลิตภาพของแรงงานในแต่ภาคเศรษฐกิจ

หน่วย: พันบาทต่อคน ปี 1988

ที่มา: Vladimir Klyuev (2015)

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

6.1 การสนับสนุนการจัดทำนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ จากข้อมูลประสิทธิภาพรายจังหวัดที่คำนวณได้สามารถนำมาใช้ประกอบการกำหนดนโยบายสาธารณะได้ เช่น หากต้องการเน้นการส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง รัฐบาลสามารถทำได้โดยการใช้จ่ายในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพการผลิตสูงซึ่งจะก่อให้เกิดผลตอบแทนที่สูงกว่า อย่างไรก็ตาม หากภาครัฐให้ความสำคัญกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างทั่วถึงหรือมีลักษณะ Inclusive Growth หากขึ้น ควรพิจารณาดำเนินนโยบายลงทุนเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้นในพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพการผลิตโดยเฉลี่ยต่ำกว่า โดยเฉพาะจังหวัดที่เน้นการผลิตด้านการเกษตร

6.2 การเพิ่มประสิทธิภาพของเศรษฐกิจในภาพรวม จะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการผลิตของแต่ละจังหวัด มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ยังเห็นได้ว่าภาคการเกษตรซึ่งมีประสิทธิภาพการผลิตต่ำกว่า ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการโดยเบรียบเทียบ แต่มีการใช้ปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยแรงงาน ในสัดส่วนที่สูง ดังนั้น นโยบายสาธารณะจึงควรมีทิศทางไปในการจัดสรรงรัฐพยากรณ์ปัจจัยการผลิตใหม่ โดยเคลื่อนย้ายทรัพยากร โดยเฉพาะแรงงาน ออกจากภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำไปสู่ภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้การใช้ทรัพยากรโดยรวมมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจในเชิงพื้นที่ได้อีกด้วยหนึ่ง

⁹ Vladimir Klyuev (2015): Structural Transformation – How Does Thailand Compare?

บทวิเคราะห์

BLOCKCHAIN อิสระภาพข้อมูลไร้พรมแดน สู่ศรเชฐกิจขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ Blockchain เป็นหนึ่งในวิธีที่ได้รับความนิยมของการบันทึกข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger) ที่สามารถบันทึกข้อมูล (Data structure) และรวมข้อมูลธุกรรมไว้รวมกัน (Block) ซึ่งแต่ละคนสามารถเชื่อมโยงกัน คนใด เป็นเสมือนห่วงโซ่ (Chain) โดยมีสมาชิกในระบบ (Node) สามารถตรวจสอบประวัติรายการเดินบัญชีทั้งหมดได้ด้วยเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและความโปร่งใสสูง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางเป็นผู้ตรวจสอบอย่างเช่นในปัจจุบัน

○ Blockchain เป็นเทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล (Data structure) แบบหนึ่งที่สามารถใช้เก็บข้อมูลต่างๆ ตามความต้องการ เพียงแต่ต้องออกแบบ Transaction (ข้อมูลของการดำเนินธุกรรมในระบบ) ให้มีความเหมาะสมกับงานในแต่ละแบบ ซึ่ง Blockchain ไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่การทำธุกรรมทางการเงินเท่านั้น แต่อาจถูกนำไปใช้ในงานอื่นๆ อาทิการเก็บสถิติเลือกตั้งให้เกิดความโปร่งใสมากขึ้น

○ Blockchain เป็น FinTech หนึ่งที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เนื่องจาก การหันมาพัฒนาและวิจัยของธนาคารชั้นนำที่เริ่มปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจโดยการเริ่มยุบสาขาอย่างของธนาคารเพื่อรับการทำธุกรรมผ่านระบบดิจิทัลที่มากขึ้นซึ่งจะเข้ามาแทนที่การเข้ามาทำธุกรรมผ่านสาขาร้านค้าเพื่อสอดรับกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาซื้อขายผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ทำให้เกิดสกุลเงินดิจิทัลอย่าง Bitcoin ขึ้นซึ่งกำลังเป็นที่แพร่หลายอยู่ในขณะนี้ที่หน้าที่ “เสมือนเงิน” ໄว้แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในโลกออนไลน์

○ ทั้งนี้ Blockchain ยังคงอยู่ในขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและการกำกับดูแลก่อนที่จะนำออกมายังตลาดที่ต้องใช้ระยะเวลาประมาณ 5 - 10 ปี อย่างไรก็ต้องมีการพัฒนา Blockchain และสามารถนำออกมายังตลาดที่จริงก็จะช่วยให้ประชาชนได้รับบริการด้านต่างๆ หลากหลายและรวดเร็วขึ้น

○ ในอนาคต Blockchain จะเข้ามายึดบทบาทสำคัญทั้งในระบบเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิต ดังนั้นประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมทั้งในโครงสร้างระบบเน็ตเวิร์กและข้อกฎหมาย ตลอดจนสร้างการรับรู้ในหมู่คนทั่วไป เพื่อรับรองการใช้งานร่วมกับ เทคโนโลยี Blockchain ที่จะมีขึ้นต่อไปในอนาคต

บทนำ

ความก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการพัฒนาคิดค้นสิ่งอำนวยความสะดวกหลากหลายในการดำเนินชีวิตเป็นอันมาก หนึ่งในเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างแนวคิด Internet of Things (IoT) จึงเริ่มขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการเชื่อมต่ออุปกรณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวันเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ตหากแต่ในปัจจุบันโลก

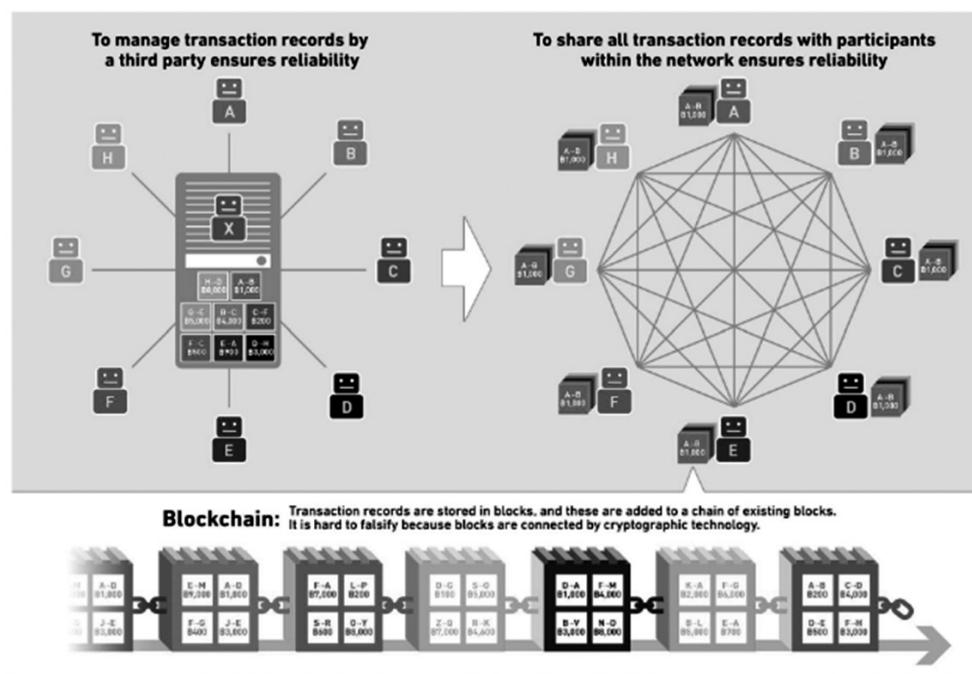
¹ ผู้เขียน นางสาวรชาภรณ์ เคนชณกุ เศรษฐกรปฏิบัติการ และนางสาววริศรา ฉัยศิริ นักศึกษาฝึกงาน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขอขอบคุณ นายวุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดร.พลิธร์ พัวพันธ์ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย ผู้อำนวยการส่วนแผนแบบจำลองและประมาณการฯ และดร.สมคิด บุญลัมเหลือ ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับข้อมูลน้ำที่ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

กำลังปรับตัวเข้าสู่ยุคที่เศรษฐกิจขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีเป็นหลัก แนวคิดเดิมจึงถูกพัฒนามาสู่แนวคิดใหม่ ที่ว่าด้วย Internet of Value ดังที่ Don Tapscott นักเขียนชื่อดังและผู้บัญญัติศัพท์ ‘Digital Economy’ ได้กล่าวไว้ เพื่อรองรับการพัฒนาของเทคโนโลยีและการเพิ่มขึ้นของข้อมูลอย่างก้าวกระโดด ดังเช่น ข้อมูลสารสนเทศต่างๆ และ Big Data นอกจากนี้แล้วในปัจจุบันประเทศไทยกำลังเข้าสู่การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อก้าวข้ามไปสู่ “Thailand 4.0” ด้วยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจและการผลิตไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่นำมาใช้ร่วมกับภาคการเงินที่เรียกว่า Financial Technology (Fin Tech) ในการทำธุรกรรมทางการเงินในปัจจุบัน โดยปกติแล้วมักต้องพึ่งพิงบุคคลที่สาม (Centralized trusted party) มาช่วยดำเนินการที่เป็นศูนย์กลางในการตรวจสอบและคูณการซื้อขายแลกเปลี่ยน ซึ่ง Blockchain จะเป็นวัตกรรมฐานข้อมูลรูปแบบใหม่ที่นำมาซึ่งประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือโดยไม่ต้องอาศัยคนกลาง ซึ่งจะลดบทบาทของธนาคารในการทำธุรกรรมของผู้ใช้งาน ทั้งนี้ Blockchain ยังคงอยู่ในขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา ซึ่งยังมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและการกำกับดูแล ก่อนที่จะนำออกมาใช้ได้จริง ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนได้รับบริการด้านต่างๆ หลากหลายและรวดเร็วขึ้น ข้อดีจาก Blockchain ที่กล่าวมานี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่าต่อไปในอนาคต Blockchain จะเข้ามายืนหนาทึบสำคัญทึ่งในระบบเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตดังนั้น ประเทศไทยควรเตรียมความพร้อมทั้งในโครงสร้างระบบเน็ตเวิร์กและขอกฎหมาย เพื่อรองรับการใช้งานร่วมกับ Blockchain ต่อไปในอนาคต

1. บทบาทและหน้าที่ของ Blockchain ระบบที่ไม่มีศูนย์กลาง เชื่อถือได้

‘Blockchain’ คือระบบจัดการฐานข้อมูลแบบใหม่ที่มีมาจากการนำเอามาตรฐานของ Bitcoin ค่าเงินอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยจุดประสงค์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการซื้อขาย โดยปราศจากคนกลางในการดูแล ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถตรวจสอบประวัติรายการเดินบัญชีทั้งหมดได้ ด้วยเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและความโปร่งใสสูง

รูปที่ 1 รูปแบบเครือข่ายโดยรวมของ Blockchain

ที่มา: Ministry of Economy, Trade and Industry of Japan

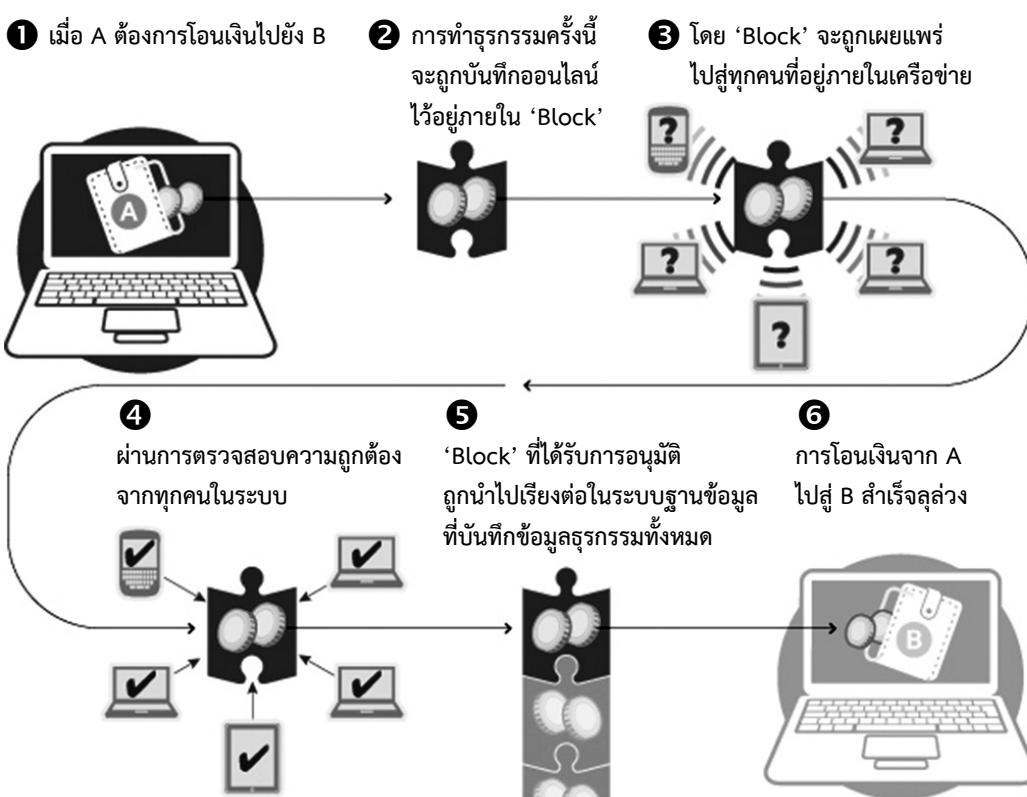
‘Blockchain’ คือนวัตกรรมใหม่ในการจัดการข้อมูลและขั้นตอนการทำธุกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่เจาะจงเฉพาะกับ FinTech เท่านั้น แต่ยังมีความเกี่ยวข้องกับในทุกอุตสาหกรรม โดยลักษณะเด่นของเทคโนโลยีนี้ตั้งอยู่บน “บัญชีธุรกรรม” (ledger) อิเล็กทรอนิกส์ ที่มีการกระจายตัวไปยังผู้ที่อยู่ในระบบทุกคน “โหนด” (nodes) โดยแต่ละโหนดจะมีสำเนาบัญชีธุรกรรมของตัวเอง และยังมีลักษณะ “กระจายศูนย์” (distributed ledger)

ในปัจจุบันการเก็บข้อมูลจะเป็นการใช้งานระบบที่เรียกว่า ระบบรวมศูนย์ (Centralized) ซึ่งเป็นระบบที่รวมทุกอย่างไว้ในที่ๆเดียว ถึงแม้ว่าข้อดีของระบบนี้จะทำให้เกิดโอกาสพัฒนาข้อมูลต่ำและอาศัยการดูแลที่ค่อนข้างง่าย แต่ก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงในการวางแผนและติดตามการทำงาน ทำให้เป็นภัยจากการโดนเจาะระบบ (Hack) ดังนั้น ทุกๆ คน จะต้องเชื่อใจผู้ดูแลระบบอย่างปฏิเสธไม่ได้ หรือกล่าวได้ว่าทุกคนฝากรหัสไว้กับคนฯ เดียว แต่ใน Blockchain ถือเป็นระบบที่มาปฏิวัติหลักการเก็บข้อมูลสู่ระบบที่ไม่มีศูนย์กลางก็ว่าได้ ซึ่งข้อมูลที่ถูกเก็บไว้ในระบบจะถูกเก็บบันทึกไว้กระจายอยู่ในมือทุกคนและมีการอัปเดตล่าสุดพร้อมกันตลอดเวลา ดังนั้น ข้อมูลที่ผู้เกี่ยวข้องมีจะเป็นข้อมูลที่เหมือนกันทุกคน และเป็นการยกหากจะแก้ไขข้อมูลที่ถูกบันทึกไว้ในระบบ ซึ่งทุกคนสามารถแชร์ข้อมูลร่วมกัน ที่สำคัญคือ Blockchain นั้น จะเก็บบันทึกธุรกรรมทุกรายการตั้งแต่บัญชีนี้ถือกำเนิดไม่ว่าจะกี่ร้อยล้านธุรกรรม จึงเป็นที่มาของคำว่า “เชน” (chain หรือ ห่วงโซ่) ใน “บล็อกเชน”

Blockchain จึงเป็นเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและทำงานได้ด้วยตัวเอง ลดค่าใช้จ่ายในการดูแลระบบเนื่องจากไม่ต้องมีศูนย์กลาง จึงเป็นเทคโนโลยีที่่น้ำสนใจมาพัฒนาใช้งานกับการติดต่อทำธุรกรรมต่างๆ ได้โดยไม่ต้องผ่านคนกลาง เช่น การโอนทรัพย์สิน การซื้อขาย การเก็บข้อมูล ฯลฯ

รูปที่ 2 หลักการทำงานของระบบ Blockchain

ขั้นตอนการทำงานของ Blockchain

ที่มา: World Economic Forum, Financial Times รวบรวมโดยผู้เขียน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้น จากรูปที่ 2 แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานของ Blockchain ผ่านรูปแบบของการซื้อ-ขายในระบบการเงิน ดังนี้ (1) เกิดความต้องการในการซื้อขายขึ้นระหว่างบัญชีผู้ใช้ (2) การเดินบัญชี (Transaction) นั้นจะถูกบันทึกเป็นข้อมูลธุกรรมลงในระบบออนไลน์โดยจัดอยู่ภายใต้ “บล็อก” (3) โดยทุกๆ บล็อก หรือการเดินบัญชีนั้นจะถูกเผยแพร่ไปสู่ทุกคนที่อยู่ภายใต้เครือข่าย (4) ทุกคนในเครือข่ายสามารถร่วมกันตรวจสอบความโปร่งใสและความถูกต้องของการทำธุกรรมหรือการเดินบัญชีนั้นได้ทันที หากใครมีการอัพเดทบัญชีก์ต้องแจ้งให้ทุกคนทราบ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกับระบบอื่นๆ ทั่วไปเนื่องจากใน Blockchain นั้นอาศัยการตรวจสอบผ่านความเห็นชอบจากทุกๆ ผู้ใช้ที่อยู่ในระบบด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย (5) ต่อมาเมื่อข้อมูลการทำธุกรรมนั้นได้รับการยืนยันความถูกต้องแล้ว ในแต่ละธุกรรม(Transaction) จะถูกเรียงกันต่อ กัน “บล็อก” จะถูกเรียกว่า “ห่วงโซ่” (Chain) โดยในแต่ละบล็อกที่เรียงต่อ กันจะมีการผูกสัมภาระที่เกี่ยวข้องกัน ดังนั้นหากใครแก้ไขข้อมูลธุกรรมภายใต้บล็อก ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงกับห่วงโซ่ทั้งหมด หากมีการโกรง การเดินบัญชีนั้นก็จะถูกปฏิเสธไปโดยปริยาย หากทุกอย่างถูกต้องเรียบร้อย (6) การโอนเงินก็จะสำเร็จลุล่วง

จะเห็นได้ว่าระบบ Blockchain จะช่วยจัดปัญหาเรื่อง ‘ความไวเนื้อเชื่อใจ’ เพราะไร้ระบบคนกลาง (3rd party) ซึ่งจะเป็นคนรู้ข้อมูลทั้งหมดอย่างที่ใช้กันอยู่ในธนาคารหรือองค์กรต่างๆ ในปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยี Blockchain สิ่งที่เคยเป็นปัญหาไม่ใช่ปัญหาอีกต่อไป เพราะ Blockchain จะเป็นตัวช่วยแก้ปัญหาอันสืบเนื่องจาก คนกลางในระบบได้อย่างสมบูรณ์ด้วยเทคโนโลยีของการกระจายข้อมูล แต่ก็อาจมีข้อจำกัดของการใช้งานบาง ประการ เช่น ในด้านของความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ที่มีการตั้งคำถามถึงความคุ้มค่าของการลงทุน ค่าใช้จ่าย ในด้าน Infrastructure และการใช้จ่ายในการดูแล เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีในด้านอื่นๆ และหากธุกรรมใดต้องการ ความเร็วในการตรวจสอบสูง Blockchain จะมีช่องโหว่ในเรื่องปัญหาด้านความเร็วในการประมวลผล เนื่องจาก ต้องได้รับความเห็นชอบร่วมกันจากคนจำนวนมากในเครือข่าย และยังมีข้อโต้แย้งในเรื่องของสิทธิและความ รับผิดชอบต่อข้อมูลที่อยู่ใน Blockchain หากเกิดข้อผิดพลาดขึ้นจะเป็นการยากในการหาตัวผู้รับผิดชอบและ การรักษาข้อมูลอาจเป็นเรื่องที่ยุ่งยากซับซ้อน

อย่างไรก็ดี ด้วยข้อจำกัดในเรื่องของกฎระเบียบและแนวทางการพัฒนาที่มีความหลากหลาย ส่งผลให้ เทคโนโลยี Blockchain ยังคงต้องใช้เวลาพัฒนาอีกระยะหนึ่งก่อนจะสามารถนำมาใช้ได้ในวงกว้าง โดยเฉพาะ ในขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายเรื่อง Blockchain โดยตรงแต่อย่างใด หลายสถาบันมีความพยายามในการยกร่าง กฎหมายในเรื่องนี้แต่ก็ยังไม่สำเร็จ แต่เป็นที่แน่นอนว่า Blockchain คงจะมีบทบาทในระบบการเงินและ อุตสาหกรรม รวมถึงการบริการต่างๆ มาอย่างขึ้น โดยการบันทึกข้อมูลธุกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและจัดเก็บ ไว้ตั้งแต่ธุกรรมแรกจนทำให้เกิดข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ขึ้นมาทางค่า ซึ่งหมายถึงความเสี่ยงที่เพิ่มมากขึ้น แนวทาง การกำกับดูแลและกฎระเบียบที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งท้าทายสำคัญในการขยายขีดความสามารถของการใช้งาน เทคโนโลยี Blockchain ในอนาคต

2. Blockchain กับการนำมายุกติใช้ผ่านตลาดการเงินไร้พรมแดน

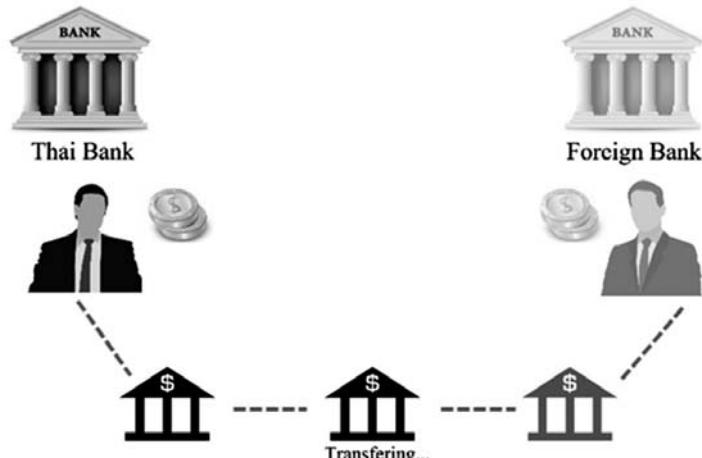
Blockchain เป็นเทคโนโลยีเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลแบบหนึ่งที่สามารถใช้เก็บข้อมูลต่างๆ ตามความ ต้องการ เพียงแต่ต้องออกแบบ Transaction (รายการเดินข้อมูลในระบบแต่ละรายการ) ให้มีความเหมาะสมกับ งานในแต่ละแบบ ซึ่ง Blockchain ไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่การทำธุกรรมทางการเงินเท่านั้น แต่อาจถูกนำไปใช้ ในงานอื่นๆ เช่น การเก็บสถิติเลือกตั้งให้เกิดความโปร่งใสมากขึ้น และการจัดเก็บเอกสารในการทำธุกรรมสัญญา ค้ำประกัน เป็นต้น แต่เนื่องจาก Blockchain เป็นระบบว่าด้วยเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลจึงสามารถไว้วางใจได้ ทำให้งานที่ต้องการความปลอดภัยสูงของข้อมูล เช่น ด้านการเงินจึงนิยมเลือกใช้ Blockchain มากขึ้น

จึงถูกนำมา พัฒนาร่วมกับเทคโนโลยีทางการเงิน (Financial Technology หรือ FinTech) เพื่อให้สอดรับกับ พฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบันที่ต้องการความสะดวกรวดเร็ว โดยมีเพียง สมาร์ทโฟนก็สามารถทำธุกรรม ต่างๆ ได้โดยไม่ต้องเสียเวลาไปติดต่อที่ธนาคาร ดังนั้น ระบบนี้จึงกระทบต่อวงการ FinTech อย่างเห็นได้ชัดเจน

Blockchain เป็น FinTech หนึ่งที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากการหันมาพัฒนาและวิจัย ของธนาคารชั้นนำที่เริ่มปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจโดยการเริ่มยุบสาขาอย่างธนาคารเพื่อรับการ ทำธุกรรมผ่านระบบดิจิทัลที่มากขึ้นซึ่งจะเข้ามาแทนที่การเข้ามาทำธุกรรมผ่านสาขานาธนาคาร เพื่อสอดรับกับ พฤติกรรมผู้บริโภคที่หันมาซื้อขายผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ทำให้เกิดสกุลเงินดิจิทัลอย่าง Bitcoin ขึ้นซึ่งกำลัง เป็นที่แพร่หลายอยู่ในขณะนี้ทำหน้าที่ “เสมือนเงิน” ไว้แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการในโลกออนไลน์ซึ่งในปัจจุบัน เริ่มมีร้านค้าออนไลน์เปิดให้มีการใช้ Bitcoin ในการแลกเปลี่ยนสินค้ามากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็น Amazon, Expedia และ eBay เป็นต้น เพียงแค่เริ่มต้นด้วยการดาวน์โหลดโปรแกรมที่ไว้ใช้ชื่อ Bitcoin เพื่อเปลี่ยน เงินบาทให้เป็น Bitcoin โดยวิธีการโอนเงินบาทเข้าระบบเพื่อแลกซื้อ Bitcoin ซึ่งโปรแกรมจะสร้าง Address ของแต่ละบุคคลขึ้นมาไม่ซ้ำกัน และเมื่อมีการแลกเปลี่ยนสินค้าทางออนไลน์ ผู้ซื้อจะจ่าย Bitcoin ไปที่ Bitcoin Address ปลายทาง ซึ่งในการทำธุกรรมต้องอาศัยโครงข่ายของ Blockchain Technology เป็นสาเหตุหนึ่งที่ Blockchain และ Bitcoin เป็นที่นิยมเนื่องจากค่าธรรมเนียมที่ผู้ขายจะต้องจ่ายต่ำกว่าค่าธรรมเนียมที่ชำระ ผ่านบัตรเครดิตซึ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ 2 - 4 ขณะที่ค่าธรรมเนียมของ Bitcoin ไม่ถึงร้อยละ 1 ของมูลค่า ธุกรรมเท่านั้น

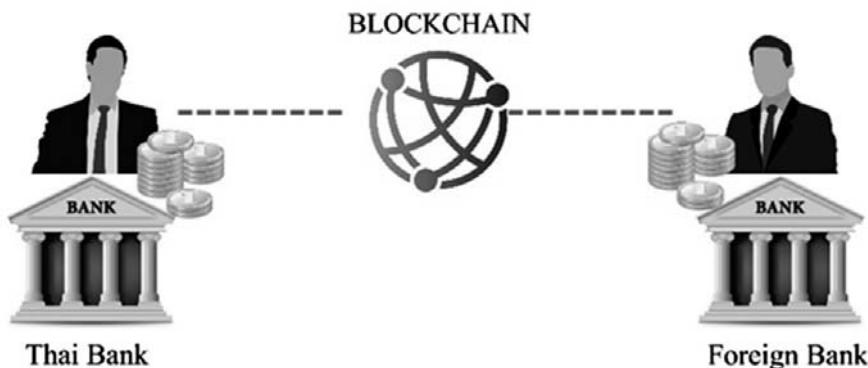
ในเรื่องของการชำระเงิน (Payment) ปัจจุบันคนไทยไม่สามารถขายของให้คนต่างประเทศได้ เพราะ ไม่สามารถรับชำระเงินจากต่างประเทศได้โดยตรง เช่นเดียวกัน คนต่างประเทศก็ไม่สามารถขายสินค้า หรือบริการในไทยได้ เพราะปัญหาหลักๆ คือเรื่อง Payment แต่เทคโนโลยี Blockchain และ Bitcoin จะมาเปลี่ยนแปลงได้ทั้งหมด ด้วยการนำเทคโนโลยี Blockchain มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบการชำระเงิน ระหว่างประเทศแบบเรียลไทม์ (Real Time) ให้กับธนาคารและสถาบันการเงินทั่วโลก ซึ่งในปัจจุบันการโอนเงิน ระหว่างประเทศจะต้องใช้ระยะเวลาหลายวัน และต้องผ่านหลายทอดหลายกระบวนการจากธนาคารต้นทางสู่ ธนาคารปลายทาง (รูปที่ 3) และผู้โอนจะต้องเสียค่าธรรมเนียมที่สูง เนื่องจากธนาคารมีต้นทุนการให้บริการที่สูง ในการโอนข้ามประเทศระหว่างธนาคารต่างๆ หากการดำเนินธุกรรมมีการเชื่อมถึงกันผ่านเทคโนโลยี Blockchain จะเป็นการช่วยลดขั้นตอนต่างๆ ทำให้การโอนเงินระหว่างประเทศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จากที่ต้องใช้เวลา หลายวัน เหลือเพียงไม่กี่วินาทีดังรูปที่ 4

รูปที่ 3 การโอนเงินระหว่างประเทศในปัจจุบัน

ที่มา: Digital Ventures SCB รวบรวมโดยผู้เขียน

รูปที่ 4 การโอนเงินระหว่างประเทศผ่านเทคโนโลยี Blockchain

ที่มา: Digital Ventures SCB รวบรวมโดยผู้เขียน

นอกจากนี้ Blockchain ยังสามารถนำมาใช้เพื่อจุดประสงค์อื่นๆ ได้อีก อาทิ การจัดเก็บเอกสารในการทำธุกรรมสัญญาค้าประวัติ หรือการอ้าง Hari ทั้งหมดที่มีอยู่ใน Blockchain ทุกคนจะเห็นข้อมูลตรงกัน เราจึงสามารถไว้ใจให้ระบบ Automate ปฏิบัติงานได้ ตามที่ระบุไว้ในสัญญาได้ เป็นต้น ซึ่งโครงการต่างๆ ยังอยู่ในกระบวนการเริ่มต้นการทดสอบที่จะใช้งานจริง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างการนำเทคโนโลยี Blockchain มาประยุกต์ใช้

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Blockchain	
นอกภาคการเงิน	
● การจัดเก็บข้อมูล/เอกสาร/สัญญา ทางดิจิทัล	● การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการให้สิทธิ์/การรับรองสิทธิ์
● การเก็บข้อมูลส่วนบุคคล (Digital Identity)	● Smart Contracts
ภาคการเงิน	
● การโอนเงินระหว่างบุคคล (Peer-to-Peer Transfers)	● การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ/โอนเงินระหว่างประเทศ
● Trading Platforms	● การจัดเก็บข้อมูลทางการเงิน

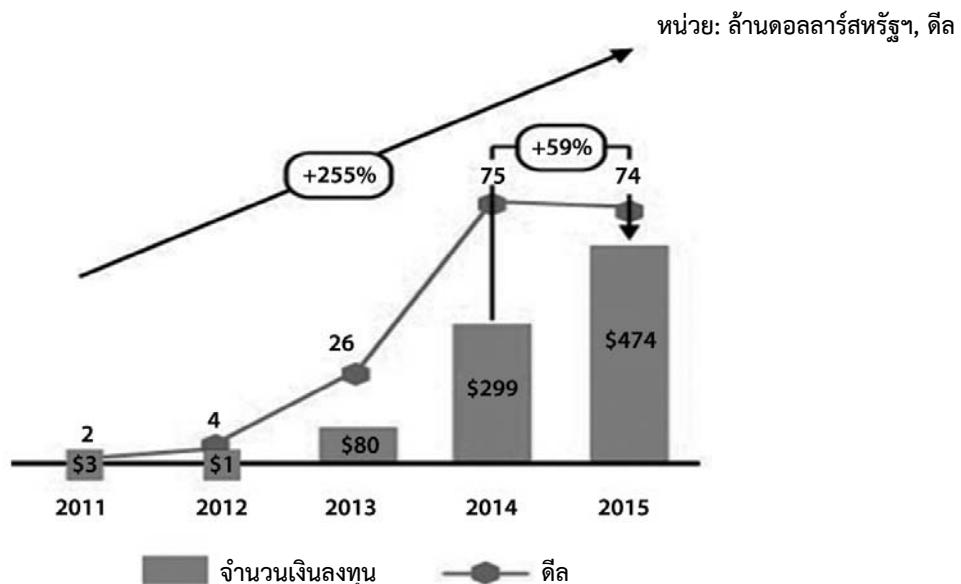
ที่มา: รวบรวมโดยผู้เขียน

3. อนาคตเศรษฐกิจไทยกับเทคโนโลยี Blockchain

ส่วนใหญ่ปัจจุบันสำนักงานต่างๆ ยังเน้นการใช้เอกสารกระดาษเป็นหลัก ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและใช้ต้นทุนสูง เทคโนโลยี Blockchain จะมาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากสามารถตอบโจทย์ด้านการบริหารจัดการข้อมูลและขั้นตอนการทำธุกรรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ยังช่วยลดต้นทุนแรงงานในการทำงานที่รวมถึงลดปัญหาและข้อพิดพalaจากการดำเนินงานของพนักงาน ตลอดจนช่วยลดต้นทุนในการดำเนินงานในที่สุด โดยปัจจุบันเริ่มมีธุรกิจ Startup ในประเทศไทย หันมาสนใจและพัฒนาการโอนเงิน

ข้ามประเทศ รวมถึงร่วมศึกษาและนำเสนอร่างกฎหมายเกี่ยวกับ Blockchain ให้รัฐบาลไทย และหาความร่วมมือกับธนาคารในประเทศไทยที่มีนโยบายและวิสัยทัศน์ในการสนับสนุน FinTech Startup ดังนั้น หากธุรกิจในการโอนเงินข้ามประเทศไปได้ด้วยดี จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับบริษัทที่ต้องทำธุกรรมข้ามชาติเนื่องจากสามารถดำเนินธุกรรมได้ง่าย สะดวก และที่สำคัญช่วยให้มีต้นทุนที่ต่ำลงด้วย

รูปที่ 5: ปริมาณเงินลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ bitcoin และ blockchain เติบโตขึ้น 59% จากปีก่อนหน้า

ที่มา: CB Insights

ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาเทคโนโลยี Blockchain เพื่อนำมาทดลองใช้งานจริง อาทิ บริษัท Nasdaq บริษัทบริการด้านเทคโนโลยีการเงินและซื้อขายหลักทรัพย์ระดับโลก ได้พัฒนาการซื้อขายหลักทรัพย์ของ Private Companies โดยใช้ Blockchain ใน การบันทึกธุกรรมแทนการดำเนินงานที่เน้นการใช้อเอกสารซึ่งใช้เวลานานและมีโอกาสที่ผิดพลาดสูง ซึ่งยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นแต่หากประสบความสำเร็จบริษัทก็มีแผนที่จะขยายการบริการในส่วนของ Public Companies ด้วย

ตารางที่ 2: ความเคลื่อนไหวขององค์กรที่มีความสนใจในเทคโนโลยี blockchain กับการลงทุนและการพัฒนาระบบ

การดำเนินการเกี่ยวกับ Blockchain	องค์กร	การดำเนินงาน
ภายในองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ● Citibank ● Nasdaq ● IBM 	<ul style="list-style-type: none"> ● Citibank กำลังพัฒนาระบบ Citicoin เพื่อใช้สำหรับธุกรรมการชำระเงินภายในองค์กร ● Nasdaq พัฒนาระบบการซื้อขายแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ของ Private Companies ● IBM พัฒนาระบบสำหรับการบริหาร Supply Chain เพื่อใช้ภายในองค์กร และเพื่อตรวจสอบปัญหาที่เกิดกับวัตถุดิบและสินค้าได้แม่นยำขึ้น

การดำเนินการเกี่ยวกับ Blockchain	องค์กร	การดำเนินงาน
ระหว่างองค์กร	<ul style="list-style-type: none"> ● Goldman Sachs ● BBVA ● Barclays 	<ul style="list-style-type: none"> ● Goldman Sachs เข้าลงทุนใน Circle ซึ่งเป็น Bitcoin Startup ● BBVA เข้าลงทุนใน Coinbase ซึ่งเป็น Bitcoin Startup ● Barclays ริเริ่มโครงการ Blockchain Startup เพื่อทำความคุ้นเคยและสร้างโอกาสในการนำ Blockchain มาใช้ในองค์กร

ที่มา: การวิเคราะห์โดย SCB EIC จากข้อมูลของบริษัท

4. ข้อเสนอแนะ

เทคโนโลยี Blockchain ถือว่าเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรมไปสู่ประเทศไทย 4.0 ภาครัฐก็จึงดำเนินต่อตัวเพื่อรับรับระบบ Blockchain พร้อมกับการให้ความรู้กับคนทั่วไปในเรื่องเทคโนโลยี Blockchain ในภาษาที่เข้าใจง่ายเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเงินในรูปแบบใหม่ และหากสามารถพัฒนาระบบและข้อกฎหมายในการใช้เทคโนโลยี Blockchain ในประเทศไทยได้จะทำให้สามารถรองรับการทำธุรกรรมที่รวดเร็ว สะดวก ปลอดภัย และที่สำคัญยังลดต้นทุนให้กับบริษัท อำนวยความสะดวกแก่ธุรกิจข้ามชาติให้ดำเนินธุรกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น ไม่เฉพาะในภาคการเงินเท่านั้น Blockchain ยังสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้อีกหลายด้านในหลายภาคธุรกิจ ทั้งนี้ จากประสบการณ์ในต่างประเทศ การเข้ามาของเศรษฐกิจดิจิทัลก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็วของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการค้า การติดต่อสื่อสาร รวมทั้งการขยายตัวของภาคบริการ ซึ่งจะส่งผลให้โครงสร้างระบบผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการซื้อขายสินค้าและบริการนั้นมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัลมากขึ้น ดังนั้น ภาครัฐก็จึงต้องมีการปรับตัวตามตลาด เพื่อที่จะได้รองรับความต้องการของผู้บริโภคและไม่เสียโอกาสทางการแข่งขัน

อย่างไรก็ได้ Blockchain เป็นเทคโนโลยีที่ยังมีความซับซ้อนซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยี ซึ่งจะต้องใช้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในการทำงานกับระบบของ Blockchain ดังนั้น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนควรให้การสนับสนุน ตลอดจนการสร้างการรับรู้ การศึกษาเตรียมความพร้อม และการสร้างความเข้าใจกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ซึ่งจะสร้างข้อได้เปรียบให้ผู้ประกอบการไทยนำมาประยุกต์ใช้กับภาคธุรกิจได้ทันยุคสมัยให้เกิดประโยชน์ และเพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันให้เพิ่มมากขึ้น

	ปี 2558	ปี 2559	2558				2559				2560			
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	ม.ค. 60	ก.พ. 60	มี.ค. 60
การค้าระหว่างประเทศ														
- มูลค่าการส่งออก(พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร	214.4	215.3	53.4	53.5	54.7	52.8	53.8	51.3	55.3	54.9	56.5	17.1	18.5	20.9
(%y-o-y) /4	-5.8	0.5	-4.7	-5.0	-5.3	-8.1	0.9	-4.1	1.2	3.8	4.9	8.8	-2.8	9.2
- ราคานิยามส่งออก (%y-o-y) /4	-2.3	-0.1	-1.8	-1.8	-2.9	-2.7	-2.4	-0.8	0.8	2.0	3.8	3.7	4.2	3.3
- บริมาณการส่งออก (%y-o-y)/14	-3.6	0.6	-3.0	-3.3	-2.4	-5.6	3.4	-3.3	0.4	1.9	1.1	5.0	-6.7	5.7
- มูลค่าการนำเข้า(พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ);ระบบศุลกากร	202.8	194.7	51.9	51.4	50.4	48.9	45.6	47.1	49.8	52.1	52.4	16.3	16.9	19.3
(%y-o-y) /4	-11.0	-3.9	-6.6	-9.4	-15.3	-12.6	-12.0	-8.4	-1.2	6.5	14.8	5.2	20.4	19.3
- ราคานิยามนำเข้า (%y-o-y) /4	-10.8	-2.7	-10.9	-9.7	-11.7	-11.0	-7.7	-5.0	-0.9	3.3	8.1	8.3	8.9	7.0
- ปริมาณการนำเข้า (%y-o-y)/14	-0.2	-1.4	4.8	0.4	-4.1	-1.7	-4.7	-3.7	-0.2	3.1	6.3	-2.9	10.5	11.4
- ดุลการค้า (พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) /4	11.7	20.7	1.5	2.1	4.3	3.9	8.2	4.2	5.5	2.7	4.1	0.8	1.6	1.6
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ														
- อัตราแลกเปลี่ยนเงินต่างประเทศ (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	34.4	33.1	32.5	33.5	35.8	35.9	35.6	35.3	34.7	35.5	34.8	35.2	34.9	34.5
- คุณภาพเชิงพาณิชย์ (พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	32.1	46.4	10.1	4.6	6.2	11.2	17.9	8.4	10.9	9.7	5.7	5.0	5.7	n.a.
- ทุนสำรองทางการ (พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	156.5	171.9	156.3	160.3	155.5	156.5	175.1	178.7	180.5	171.9	180.9	179.2	183.0	180.9
- ฐานะข้อมูลการต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พื้นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	11.7	25.8	19.6	18.4	13.3	11.7	13.9	15.7	20.2	25.8	26.6	23.6	22.9	26.6
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศไทย														
- อัตราการว่างงาน (%) /3	0.9	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.9	1.1	0.9	1.0	1.2	1.2	1.1	1.3
- ดัชนีราคาผู้ผลิต (%y-o-y) /4	-4.1	-1.4	-5.1	-4.6	-3.7	-2.9	-2.0	-1.5	-0.6	-0.1	3.2	3.1	3.9	2.6
- อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%y-o-y) /4	-0.9	0.2	-0.5	-1.1	-1.1	-0.9	-0.5	0.3	0.3	0.7	1.3	1.6	1.4	0.8
- อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%y-o-y) /4	1.1	0.7	1.5	-1.0	0.9	0.8	0.7	0.8	0.8	0.7	0.7	0.7	0.6	0.6
- หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	43.9	41.2	43.3	42.4	43.3	44.4	44.1	43.4	42.8	41.2	42.0	42.0	42.0	42.3

1/ข้อมูลจากกระทรวงการคลัง

8/ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2/ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย

9/ข้อมูลจากสภาพภูมิศาสตร์และภูมิอากาศแห่งประเทศไทย

3/ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ

10/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจและสหกรณ์

4/ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์

11/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

5/ข้อมูลจากมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

12/กรมดัชนีเบี่ยงบานด์ด้วยการมีส่วนร่วม กรมสรรพากร และกรมศุลกากร

6/ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

13/ข้อมูลจากการขนส่งทางบก

7/ข้อมูลจาก Reuters

14/คำนวณโดยสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

* ข้อมูลเบื้องต้น

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FISCAL POLICY OFFICE

- ส** เสนอแนะอย่างมีหลักการ
- ค** ศึกษาโดยไม่หยุดนิ่ง
- ค** คบคลังที่มีคุณภาพ

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
วุฒิพงศ์ จิตตั้งสกุล : louis@mof.go.th

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจ
ดร.พิสิทธิ์ พัพันธ์ : pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ
วิภาวดี ปันเปี่ยมรักษ์ : wiparat@fpo.go.th

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจภาค
ดร.สมคิด บุญลั่นเหลือ : dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เสถียรภาพเศรษฐกิจ
นรพร พีชรัตน์ : noraputt@gmail.com

ผู้รับผิดชอบรายการเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

ดร.นราพัชร์ อัศววัลลภ : norabajra@mof.go.th
คงชัย ศิลป : nu_nub@yahoo.com
วรพล คงภูษา : worpol1@yahoo.com
ดร.กฤษมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com
จริยา จิริยะสิน : jariyaj@fpo.go.th
ณัฐรัตน์ จันทร์ : fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

วรพล คงภูษา : worpol1@yahoo.com
อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com

ตลาดน้ำมัน

พนันดร อรุณนีรามาน : panandorn.a@gmail.com

เศรษฐกิจต่างประเทศ

อรกันยา เดชะไฟรุลย์ : aurakunya.t@gmail.com
เบญจพร เรืองวงศ์ : r.benny1991@gmail.com

ภาคการเงิน

อภิญญา เจนอัญญาภัก : apinya.psed8@gmail.com

อัตราการแลกเปลี่ยน

ดร.พิมพ์นารา หริษณุส : pim.hirankasi@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

จักรี พิศาลพฤกษ์ : jakree.fpo@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

จักรี พิศาลพฤกษ์ : jakree.fpo@gmail.com

ภาคการท่องเที่ยว

คงชัย ศิลป : nu_nub@yahoo.com
สุภาพร เลิศสุวรรณ : supaphornl@fpo.go.th

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ดร.กฤษมา คงฤทธิ์ : kusumakongrith@yahoo.com
วิสรุต หวังเจริญพร : wisarutw@fpo.go.th

ด้านเสถียรภาพ

ราชานันต์ เคนชมพู : racha.rachakan@gmail.com
อรุณรัตน์ นานอก : aobcy2000@hotmail.com
สริตา สมยศ : saritas@fpo.go.th

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

กาญจนा จันทร์ : kulmbe6@yahoo.com
สันหนัช เศรษฐศักดาศิริ : J.Sanhanat@gmai.com
อรุมา หนองช่วย : onuma.fpo@gmail.com
สิลิ พึงวัฒนา : salin_sp@hotmail.com

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th